URSULA K. LeGUIN

RÜYANIN ÖTE YAKASI

THE LATHE OF HEAVEN

URSULA K. LE GUIN

RÜYANIN ÖTE YAKASI

The Lathe of Heaven 1971

1

Konfüçyüs de sen de birer rüyasınız ve sizin birer rüya olduğunuzu söyleyen ben de bizzat bir rüyayım. Bu bir paradoks. Gelecekte bilge bir adam belki bunu açıklayabilir; o gelecek on binlerce kuşak gelip geçmedikçe gelmeyecek.

CHUANG TZU: II

Akıntılarla taşınan, dalgaların elinde oradan oraya savrulan, okyanusun olanca gücüyle akıllara durgunluk veren mesafelere çekelenmiş denizanası, gelgitin dipsiz kuyusunda sürüklenir. Işığın parıltısını geçirir ve karanlığı içine alır. Herhangi bir yerden herhangi bir yere -çünkü denizin derinliklerinde pusula yoktur, daha yakın ve daha uzak, daha yüksek ve daha alçak vardır yalnızca- taşınan, savrulan, çekelenen denizanası öylece asılı kalır ve salınır; ayın hükümranlığındaki denizde gündelik dirimin uçsuz bucaksız nabzı atarken, onun nabzı belli belirsiz ve hızlıdır içinde. Öylece asılı kalan, salınan, nabız gibi atan bu en savunmasız ve güçsüz yaratığın en büyük silahı, varlığını, seyrini ve iradesini ellerine emanet ettiği o koca okyanusun gazabı ve kudretidir.

Ama buracıkta o inatçı anakaralar yükselir. Çakıllı sığlıklar ve sarp kayalar suyu delerek çırçıplak dışarı uğrar; ölümcül ışığın ve istikrarsızlığın yaşam idamesine elverişsiz o kurak, korkunç mekânına taşar. İşte artık, artık akıntılar aldatır, dalgalarsa ihanet eder, kayayla ve havayla çarpışmak için yaygaracı köpüklerle atılıp sonsuz döngülerini kırarak, kırılarak...

Her şeyiyle denizin sürüklemesinden olma bu yaratık, gün ışığının kupkuru kumlarında ne yapar? Ya akıl ne yapar her sabah uyandığında?

Gözlerini yumamasın diye gözkapaklarını yakıp kül etmişlerdi ve ışık ta beynine dek sızıyor, adeta beynini dağlıyordu. Başını çeviremiyordu, çünkü üzerine yuvarlanmış koca koca beton parçaları onu olduğu yere mıhlamıştı ve beton parçalarından dışarı uğrayan çelik çubuklar başını mengene gibi sıkıştırıyordu. Bunlar ortadan kaybolunca yeniden hareket edebilir hale geldi; doğruldu. Çimentodan bir merdivendeydi; merdivendeki küçük bir çatlaktan sürgün veren bir karahindiba elinin yanı başında çiçek açtı. Bir süre sonra ayağa kalktı, ama ayağa dikilir dikilmez felaket bir mide bulantısı hissetti ve bunun radyasyon zehirlenmesi yüzünden olduğunu anladı. Şişme yatağı şişirildiğinde odanın yarısını kapladığına göre, kapı olsa olsa yarım metre uzağındaydı. Kapıya ulaştı, açıp dışarı çıktı. Burada uçsuz bucaksız muşamba koridor, belli belirsiz kabarıp inerek millerce uzayıp gidiyordu ve koridorun ta ilerisinde, çok uzakta erkekler tuvaleti vardı. Duvara tutunmaya çalışarak bir gayret tuvalete doğru yürümeye başladı, ama tutunacak hiçbir şey bulamadı ve duvar yere dönüştü.

"Tamam, sakin ol. Yavaş."

Asansör görevlisinin ağarmaya yüz tutmuş saçlarla çevrili solgun yüzü, tepesinde bir kâğıt fener gibi asılı duruyordu.

"Radyasyondan," dedi ama Mannie bunu duymamışçasına, "Tamam, sakin ol," demekten başka bir tepki vermiyordu.

Yeniden odasında, yatağındaydı.

"Sarhoş musun?"

"Hayır."

"Kafan mı iyi?"

"Hastayım."

"Ne kullandın sen?"

"Uyanı bulamadım," dedi, rüyaların geldiği kapıyı kilitlemeye çalıştığını, ama anahtarların hiçbirinin kilide uymadığını kastederek.

"On beşinci kattan bir stajyer doktor geliyor," dedi Mannie kıyıya vurup kırılan dalgaların gürleyişi arasında belli belirsiz.

Debeleniyor, nefes almaya çabalıyordu. Yatağının kenarında, elinde şırıngayla yabancı bir adam oturmuş, ona bakıyordu.

"İşte bu kadar," dedi yabancı. "Kendine geliyor. Berbat hissediyorsun değil mi? Telaşlanma sakın. Başka türlü hissetsen anormal olurdu. Bunca şeyi bir kerede yuttun ha?" Eczamatikten alınmış yedi küçük naylon zarfı işaret etti. "Uyku haplarıyla amfetamini karıştırırsan olacağı budur, akla zarar bir kokteyl. Kendine ne yapmaya çalışıyordun, ha?"

Nefes alırken hâlâ zorlanıyordu, ama mide bulantısı geçmiş, ardında yalnızca korkunç bir halsizlik bırakmıştı.

"İlaçların hepsi de bu hafta çekilmiş," diye sürdürdü doktor, kahverengi saçlarını atkuyruğu yapmış, çürük dişli bir gençti. "Yani hepsini kendi Ecza Kartınla almış olamazsın, bu durumda başkasının kartıyla ilaç çektiğini bildirmek zorundayım. Hoşuma giden bir şey değil bu, ama çağrı üzerine geldiğim için maalesef başka türlü hareket etme şansım yok. Ama merak etme, bu ilaçlardan hapis cezası almazsın, karakola gitmen için bir celp yollarlar yalnızca, polisler de seni muayene için Tıp Fakültesi'ne ya da Bölge Kliniği'ne sevk eder, sonra da GTT için -Gönüllü Terapi Tedavisi oluyor bu- bir tıp doktoruna veya psikiyatra gönderirler. Kimliğin üzerindeydi, oradan formunu doldurdum bile; tek öğrenmem gereken ne zamandır kendi ilaç istihkakından fazlasını kullandığın."

"Birkaç aydır."

Stajyer dizindeki kâğıda bir şeyler karaladı.

"Peki Ecza Kartlarını kimden ödünç aldın?"

"Arkadaşlardan."

"İsimlerini almam gerekiyor."

Biraz sonra doktor, "En azından bir isim. Formalite icabı," dedi. "Arkadaşlarının başları belaya girmez, için rahat olsun. Sadece polisten bir kınama pusulası alırlar, bir de Sağlık Bakanlığı bir yıl boyunca Ecza Kartlarını takibe alır. Formalite icabı. Tek bir isim."

"Verememem. Bana yardımcı olmaya çalışıyorlardı."

"Bak, bir isim vermezsen direnmiş olursun, o zaman da ya hapse gidersin ya da bir hastanede Zorunlu Terapiye mahkûm olursun. Hem isterlerse o kartların sahiplerini eczamatik kayıtlarından da çıkarabilirler, senin verdiğin isim yalnızca zamandan tasarruf etmelerine yarıyor. Hadi ama, bir isim ver artık."

Dayanılmaz ışığı uzak tutmak için yüzünü kollarıyla örttü, "Olmaz. Verememem," dedi. "Yardıma ihtiyacım var benim."

"Benim kartımı kullanmıştı," dedi asansör görevlisi. "Evet. Mannie Ahrens, 247-602-6023." Doktorun kalemi yeniden hışır hışır bir şeyler karaladı.

"Senin kartını kullanmadım ki ben."

"İyi ya işte, kafaları karışsın biraz. Kontrol etmezler zaten. Herkes herkesin Ecza Kartını kullanıyor, nereden kontrol etsinler. Ben benimkini hep kullandırıyorum, başkasınınkini de kullanıyorum, her gün olan şey. O kınama zımbırtılarının koleksiyonu var bende. Dünyadan haberi yok onların. Sağlık Bakanlığı'nın adını bile bilmediği şeyler kullandım ben. Hem sen daha ilk kez milli oluyorsun. Dert etme, bir şey olmaz George."

"Yapamam," dedi; Mannie'nin onun için yalan söylemesine izin veremeyeceğini, onun için yalan söylemesini engelleyemeyeceğini, dert etmemeyi başaramayacağını, bu şekilde yaşamayı sürdüremeyeceğini kastederek.

"İki-üç saat içinde daha iyi hissedersin kendini," dedi doktor. "Ama bugün dışarı çıkma. Zaten şehir merkezi tamamen kilitlenmiş durumda, Portland Yerel Ulaşım Ağı çalışanları yine grev hazırlığında ve metroyu da ulusal muhafızlar işletmeye çalışıyor, haberlere bakılırsa her şey arapsaçına dönmüş. Hiçbir yere kımıldama. Benim gitmem lazım, şansıma tüküreyim, işyerim yürüme mesafesinde, Macadam'ın aşağısında Eyalet Barınma Yurdu var ya, orada çalışıyorum, buradan on dakika çekiyor." Ayağa kalkarken yatak sarsıldı. "Sırf o yurtta kuvaşiyorkor hastası iki yüz altmış çocuk var, biliyor muydun? Hepsi de dar gelirli veya Temel Yardımla geçinen ailelerin çocukları; yeterince protein alamıyorlar. İyi de ben ne halt edeyim? Elimde sihirli değnek yok ya. Bu çocuklara Asgari Protein Tayını verilmesi için beş ayrı talepte bulundum, ama tayın mayın çıkartmıyorlar, her şey bürokrasiye takılıyor, tek bildikleri mazeret sıralamak. Temel Yardımla geçinen insanlar gıda ihtiyaçlarını karşılayabilir deyip duruyorlar. Karşılarlar karşılamasına da, satın alınacak yiyecek olmadıktan sonra kaç yazar. Aman, canları cehenneme. Ben de açlık sanki basit bir iskorbütmüş gibi gidip o çocuklara C vitamini iğnesi yapıyorum..."

Kapı kapandı. Mannie az önce doktorun oturduğu yere çökünce yatak yeniden sarsıldı. Belli belirsiz bir koku vardı, yeni biçilmiş çimen kokusu gibi tatlımsı bir koku. Sis dört bir yanı sararken, kapalı gözlerin karanlığının ötesinden Mannie'nin sesi, "Hayatta olmak ne güzel, değil mi?" dedi uzaktan uzağa.

2

Tanrı'ya açılan kapı var olmayıştır.

CHUANG TZU: XXIII

Doktor William Haber'ın ofisi Hood Dağı manzaralı değildi. Willamette'in Doğu Kulesi'nde, altmış üçüncü katın iç tarafında bulunan bir stüdyo daireydi ve hiçbir manzarası yoktu. Ama penceresiz duvarların birinde Hood Dağı'nın devasa bir fotoğrafı vardı ve Dr. Haber dahili haberleşme cihazından sekreteriyle konuşurken işte bu fotoğrafa bakmaktaydı.

"Sıradaki bu Orr kimin nesi Penny? Cüzam belirtileri gösteren o isterik mi?"

Sekreter duvarın öbür yanında, çok çok bir metre ötesindeydi belki, ne var ki ofis içi haberleşme cihazları, tıpkı duvarlardaki diplomalar gibi hem hastaya hem de hekime güven telkin eder. Üstelik bir psikiyatrın kapıyı açıp "Sıradaki!" diye bağırmasının yakışık almayacağı da bir gerçektir.

"Hayır Doktor Bey, o yarın saat onda gelecek olan Bay Greene. Bu Tıp Fakültesi'nden Doktor Walters'ın yönlendirdiği hasta, bir GTT vakası."

"İlaç suistimali, değil mi? Tamam. Dosyasını buldum. Oldu o zaman, geldiğinde içeri gönderirsin."

Daha bunu derken, asansörün sızlanarak yukarı çıktığını, durduğunu, kapıların derin bir soluk gibi açıldığını işitebiliyordu; sonra ayak seslerini, kararsızlığı, dış kapıların açıldığını duydu. Etrafa kulak kesildiğinden, koridoru baştan sona dolduran, alt ve üst katlarda bulunan ofislerdeki kapıların, daktiloların, insanların, sifonu çekilen tuvaletlerin de seslerini işitebiliyordu şimdi. Esas başarı bunları işitmemeyi öğrenmekti. Geriye kalan yegâne sağlam bölme duvarları, beynin içinde olanlardı.

Penny şimdi hastaya, ilk seans öncesi yöneltilen mutat soruları soruyordu. Penny'nin işini bitirmesini beklerken Dr. Haber'ın gözü yeniden duvardaki fotoğrafa takıldı ve böyle bir fotoğrafın ne zaman çekilmiş olabileceğini merak etmekten kendini alamadı. Masmavi gökyüzü, zirveden ta dağ eteklerine inen karlar. Yıllar evvel çekilmiş olmalıydı şüphesiz, altmışlarda ya da yetmişlerde. Sera Etkisi oldukça yavaş bir seyir izlemişti ve 1962 doğumlu olan Haber çocukluğunun mavi göğünü dün gibi hatırlıyordu. Bugünlerde o sonsuz sanılan karlar, dünyanın bütün dağlarından el etek çekmişti, Everest'ten bile, Antarktika'nın ıssız sahilinde kavruk gırtlağıyla durup duran Erebus'tan bile. Ama çağdaş bir fotoğrafı renklendirmiş, gökyüzünü sonradan maviye, zirveyi de beyaza boyamış da olabilirlerdi pekâlâ; hiç belli olmazdı.

"Tünaydın Bay Orr!" dedi ayağa kalkıp gülümseyerek, ama elini uzatmadan, zira bugünlerde birçok hasta bedensel temas kurmakla ilgili şiddetli kaygılardan mustaripti.

Hasta tereddüde düşerek uzatmaya davrandığı eli geri çekti, sinirli hareketlerle kolyesini kurcaladı ve "Nasılsınız?" dedi. Kolye herkeste olan o gümüş kaplama uzun çelik zincirlerdendi. Giyim kuşamı sıradan, memur standartlarına uygun; saç kesimi muhafazakâr, omuz hizasında, sakalı kısa. Saçları açık renk, gözleri renkli, kısa boylu, narin yapılı, açık tenli, hafif yetersiz beslenmiş, sağlığı yerinde, yirmi sekiz ila otuz iki yaşında. Saldırgan değil, kendi halinde, pısırık, bastırılmış, geleneksel. Hastayla kurulan ilişkinin en değerli dönemi, derdi Haber hep, ilk on saniyedir.

"Lütfen oturun Bay Orr! Güzel! Sigara içer miydiniz? Kahverengi filtreli olanlar *trank*, beyaz filtreliler de *denik*" Orr sigara içmiyordu. "Şimdi, öncelikle durumunuz hakkında hemfikir olup olmadığımızı konuşalım. SB Denetim Bölümü, neden arkadaşlarınızın Ecza Kartlarını ödünç alıp

eczamatikten istihkakınızın üzerinde uyarıcı ve uyku hapı çektiğinizi bilmek istiyor. Değil mi? Bu yüzden de sizi en tepedeki çocuklara yolladılar, onlar da Gönüllü Terapi Tedavisi tavsiye edip sizi bana yönlendirdiler. Buraya kadar bir yanlış yok değil mi?"

Bunları söylerken kendi cana yakın, rahat sesini duydu, karşısındakini rahatlatmak için incelikle ayarlanmış bir ses; ama bu seferki hasta rahat olmaktan halen fersah fersah uzaktı. Sık sık gözlerini kırpıştırıyordu, oturuşu gergindi, ellerinin konumu aşırı resmiydi: klasik bastırılmış kaygı tablosu. Hasta aynı anda yutkunurmuş gibi başını salladı.

"Tamam, güzel, buraya kadar bir sorun görünmüyor. Şayet haplarınızı bağımlılara satmak veya bir cinayet işlemek üzere stoklamış olsaydınız, işte o zaman başınız belada olurdu. Ama hepsini kendiniz bizzat kullandığınıza göre, sizi çarptırabilecekleri en kötü ceza benimle birkaç seanstan ibaret! Şimdi gayet tabii bu hapları neden kullandığınızı öğrenmek istiyorum; bunu bilelim ki öncelikle kendi Ecza Kartınızın dozaj sınırıyla yetinmenizi, hatta bununla kalmayıp belki her türlü ilaç bağımlılığından tamamen kurtulmanızı sağlayacak daha iyi bir yaşam modeli üzerinde birlikte çalışabilelim. Bir bakalım, şimdiye kadarki düzeniniz" -bakışları bir an Tıp Fakültesi'nden gönderilen dosyaya kaydı- "birkaç hafta boyunca barbiturat almak, sonra birkaç gece amfetamine geçip sonra yeniden barbituratlara devam etmekmiş. Bu döngüyü tetikleyen neydi peki? Uykusuzluk mu?"

"Uyku sorunum yok."

"Ama kötü rüyalar görüyorsunuz."

Adam korkmuş bir halde başını kaldırdı: bariz bir dehşet anlatımı. Basit bir vaka olacağı belliydi. Savunma mekanizması yoktu.

"Öyle de denebilir," dedi boğuk bir sesle.

"Bunu tahmin etmekte pek güçlük çekmedim Bay Orr. Çünkü bana genelde rüyacıları yönlendirirler." Tıfıl adama sırıttı. "Ben bir rüya uzmanıyım. Mecazi anlamda söylemiyorum. Sahiden oneirolojistim. Uyku ve rüyalar benim uzmanlık alanıma girer. O halde, tecrübeyle sabit bir sonraki tahminime geçebilirim: Sanırım fenobarbitali rüyalarınızı baskılamak için kullandınız, ama sürekli kullandığınızda ilacın rüya baskılama etkisini giderek kaybettiğini ve sonunda hiçbir işe yaramamaya başladığım fark ettiniz. Amfetaminde de aynı sıkıntıyı yaşadınız. Böylece ikisini dönüşümlü kullanmaya başladınız. Yanılıyorum muyum?"

Hasta kaskatı bir halde başını salladı.

"Peki amfetamini neden hep daha kısa kullanmayı tercih ettiniz?"

"Beni asabi yapıyordu."

"Ondan yana hiç kuşkum yok. Son aldığınız kokteyl doz da hepten bir faciaydı. Tek başına tehlikeli değildi belki. Ama yine de Bay Orr, tehlikeli bir şey yapıyordunuz." İstediği etkiyi sağlamak için konuşmasına bir an ara verdi. "Kendinizi rüyalardan yoksun bırakıyordunuz."

Hasta yeniden başını salladı.

"Kendinizi yemekten ve sudan mahrum ediyor musunuz Bay Orr? Ya da son günlerde havasız kalmayı denediğiniz oldu mu?"

Neşeli bir ses tonuyla söylemişti bunları; hastanın yüzünde bir an mutsuz, yarım yamalak bir gülümseme belirdi.

"Uykuya ihtiyacınız olduğunu biliyorsunuz. Tıpkı yemeğe, suya ve havaya ihtiyacınız olduğu gibi. Peki, uykunun tek başına yeterli olmadığını, vücudunuzun rüyalı uyku hakkını da aynı şiddetle talep ettiğini biliyor muydunuz? Sistemli olarak rüyalardan yoksun bırakılması halinde beyniniz size çok tuhaf oyunlar oynamaya başlar. Sizi asabileştirir, sürekli aç hissetmenize yol açar, herhangi bir şeye

odaklanmanızı engeller - bilmem bunlar size bir yerlerden tanıdık geliyor mu? Tek suçlu amfetamin değildi!- size gündüz düşleri gördürür, tepki sürelerinizi istikrarsızlaştırır, unutkanlığa sebep olur, sizi sorumsuz bir insana dönüştürür ve paranoyak fantazilere meyilli hale getirir. Üstelik sonunda da ne yaparsanız yapın sizi rüya görmeye zorlar. Bildiğimiz hiçbir ilaç rüya görmenizin önüne geçemez; tabii sizi öldürmediği sürece. Örneğin ileri boyuttaki alkolizm, santral pontin miyelinolizis adı verilen ölümcül bir duruma yol açabilir; nedeni beynin altında, rüya görme eksikliği yüzünden oluşan doku bozukluğudur. Dikkatinizi çekerim, uykusuzluk yüzünden değil! Uyku sırasında baş gösteren son derece özel bir halin, rüya görme halinin, REM uykusunun, r- halinin eksikliği yüzünden. Sizse alkolik değilsiniz ve hâlâ hayattasınız, buradan da rüyalarınızı bastırmak için aldığınız o ilaçların ancak kısmen işe yaradığını çıkarıyorum. Yani a) kısmi rüya yoksunluğu yüzünden fiziksel olarak güçsüz düşmüşsünüz ve b) bunca zamandır çıkmaz sokaktan bir yerlere varmaya çalışıyormuşsunuz. Şimdi, acaba sizi o çıkmaz sokağa iten neydi? Anladığım kadarıyla rüyalardan, kötü ya da sizin kötü addettiğiniz rüyalardan duyduğunuz korku. Bana bu rüyalar hakkında bir şeyler söyleyebilir misiniz peki?"

Orr duraksadı.

Haber ağzını açtı, sonra gerisin geri kapadı. Çoğu zaman hastalarının ne diyeceğini önceden tahmin eder ve bunu onların kendi başlarına ifade edebileceklerinden çok daha iyi ifade edebilirdi. Ama önemli olan onların bir adım atmasıydı. Bu adımı onların yerine atamazdı. Hem bu konuşma en nihayetinde bir ön hazırlıktan, analizin altın çağından artakalmış göstermelik bir merasimden ibaretti; tek işlevi, hastaya ne şekilde yardımcı olacağına, olumlu ya da olumsuz koşullanma emarelerinin olup olmadığına, bundan sonra ne yapacağına karar vermesini kolaylaştırmaktı.

"Başka insanlardan daha fazla kâbus görmüyorum sanırım," diyordu Orr ellerine bakarak. "Özel bir durumum filan yok. Rüya görmekten... korkuyorum."

"Kötü rüya görmekten."

"Her türlü rüyadan."

"Anladım. Bu korkunun nasıl başladığına dair bir fikriniz var mı acaba? Ya da sizi korkutan, kaçınmak istediğiniz o şeyin ne olduğu konusunda?"

Orr hemen cevap vermek yerine, dizlerinin üstünde fazlasıyla hareketsiz duran dörtgen biçimli kırmızımsı ellerine gözünü dikip oturmayı sürdürünce, Haber onu birazcık dürtmeye karar verdi. "Rüyaların mantıksız, kural tanımaz, hatta bazen ahlaksız olabilmelerinden mi ileri geliyor korkunuz? Buna benzer bir şey mi sizi rahatsız eden?"

"Evet, bir bakıma. Ama belli bir neden yüzünden. Bakın, şimdi... şimdi ben..."

Şimdi zurnanın zırt dediği yere geldik, can damarına, diye düşündü Haber o gergin elleri izlemekten kendini alamayarak. Zavallı hergele. Düş azması var ve ona bağlı suçluluk kompleksi. Çocuklukta idrarını tutamama sorunu, zorlantılı anne-

"Şimdi bana inanmaktan vazgeçeceksiniz."

Tıfıl adamcağız göründüğünden daha hastaydı anlaşılan.

"Hem uyanıklık anlarındaki hem de uykudaki rüyalarla uğraşan bir adam, inanmakla inanmamakla pek ilgilenmez Bay Orr. Bunlar fazla rağbet ettiğim kategoriler değil doğrusu. Bir geçerlilikleri yok. Bu yüzden o dediğinizi hiç kafanıza takmadan devam edin. Can kulağıyla dinliyorum sizi." Büyüklük taslayan bir edayla mı konuşmuştu? Sözlerinin karşısındakini gücendirip gücendirmediğini anlamak üzere Orr'a baktı ve bir an adamla göz göze geldi. Olağanüstü güzel gözler, diye düşündü Haber ve aklına gelen sözcüğe kendi de şaştı, zira güzellik de pek rağbet ettiği bir kategori değildi. Gözlerinin irisleri mavi veya griydi, neredeyse saydam denecek kadar da berrak. Haber bir an için kendini unutup

o berrak, rengi belirsiz gözlere yeniden baktı, ama bir saniyeliğine, böylece bu deneyimin tuhaflığı bilinçli zihnine neredeyse hiç işlemedi.

"Peki," dedi Orr, öncekine göre söze daha kararlı girerek. "Gördüğüm bazı rüyalar... rüya-dışı dünyayı... etkiledi. Gerçek dünyayı."

"Bu hepimize olan bir şeydir Bay Orr."

Orr gözlerini dikip baktı. Kusursuz bir doğrucu.

"Uyanmanın hemen öncesindeki r-hali rüyalarının, ruhun genel duygu düzeyi üzerindeki etkisi-"

Ama doğrucu adam sözünü kesti. "Hayır, o değildi kastettiğim." Biraz kekeleyerek ekledi: "Demek istediğim, bir rüya gördüm ve gerçeğe dönüştü."

"Bu da inanılması güç bir şey değil Bay Orr. Sizi temin ederim, sözlerimde ciddiyim. Bu dediğiniz ancak bilimsel düşüncenin yükselişinden sonra, o da bir elin parmağını geçmeyecek sayıda insan tarafından sorgulanmaya başlamış bir şey, daha önce böyle bir beyana inanmamak bir yana, onu sorgulama eğilimi dahi yoktu. Kehanet niteliği taşıyan-"

"Kehanetten filan bahsetmiyorum. Sonradan olacak herhangi bir şeyi göremiyorum. Yalnızca bir şeyleri değiştiriyorum." Elleri birbirine sımsıkı kenetlenmişti. Tıp Fakültesi kodamanlarının bunu buraya yollamalarına şaşmamalıydı. Haber'a oldum olası kendilerinin yamayamadığı çatlakları gönderirlerdi zaten.

"Bana bir örnek verebilir misiniz? Örneğin böyle bir rüyayı ilk gördüğünüz zamanı hatırlıyor musunuz? Kaç yaşındaydınız?"

Hasta epeyce durakladıktan sonra nihayet, "On altı yaşındaydım sanırım," dedi. Hali tavrı halen uysaldı, bu konudan hatırı sayılır bir korku duyduğunu belli ediyordu, ama Haber'a karşı savunmacı ya da düşmanca bir tutum almış değildi. "Emin değilim."

"Emin olduğunuz ilk rüyayı anlatın o halde."

"On yedi yaşındaydım. Hâlâ annemlerin evinde yaşıyordum, teyzem de bizimle kalıyordu. Boşanmak üzereydi, çalışmıyordu, tek geliri Temel Yardımdı. Nasıl desem, evde fazlalık oluyordu. Evimiz bildiğiniz üç odalı dairelerdendi, o da her an ayakaltındaydı. Annemi çileden çıkarıyordu. Düşünceli davranmıyordu, Ethel Teyze'yi kastediyorum. Tuvaleti saatlerce işgal ediyordu - o evimizde hâlâ özel tuvaletimiz vardı. Ve sürekli, şey, şaka yollu beni ayartmaya çalışıyordu. Yarı şaka yarı ciddi. Odama pijamasının üstünü giymeden geliyordu mesela, o tür şeyler. Otuzunda ya vardı ya yoktu. Bu halleri beni biraz geriyordu. Henüz bir kızla birlikte olmamıştım ve... anlarsınız ya. Yeniyetmelik işte. Bir çocuğu etkilemek kolaydır. Bu durum gücüme gidiyordu. Yani, teyzemdi en nihayetinde."

Doktorun neyin gücüne gittiğini tam olarak anladığından ve bu tepkisini kınamadığından emin olmak için kaşla göz arasında Haber'a baktı. Yirminci yüzyıl sonlarının ısrarcı geniş mezhepliliği, mirasçılarını, cinselliğin benzer bir ısrarla bastırıldığı on dokuzuncu yüzyıl sonlarını hiç de aratmayan cinsel suçluluk duygularına ve cinsellik korkularına sevk etmişti. Orr, teyzesiyle yatmak istemeyişinin Haber'ı şoke edeceğinden korkuyordu. Haber'ın çekimser ama ilgili ifadesini hiç bozmaması üzerine Orr utana sıkıla sürdürdü.

"Neyse, o sıra kaygı yüklü rüyalar görüyordum ve bütün o rüyalarda teyzem de oluyordu. Çoğunlukla da başka başka kılıklarda, hani bazen rüyalarda insanlar farklı kılıklara bürünmüş olarak görünürler ya, öyle; bir rüyada beyaz bir kediydi, ama aynı zamanda Ethel olduğunu da biliyordum. Neyse, nihayet bir akşam beni kandırıp kendisini sinemaya götürmeye ikna etti; sinemada onu ellemem için elinden geleni yaptı, sonra eve döndüğümüzde de kendini yatağıma atıp durdu, bir

yandan da annemlerin uyuduğunu filan söyleyip aklınca beni kandırmaya çalışıyordu, işte onu güçbela odamdan defedip uykuya daldığımda bir rüya gördüm. Çok canlı bir rüyaydı. Uyandığımda içeriğini bütün ayrıntılarıyla hatırlayabiliyordum. Ethel'ın Los Angeles'ta bir trafik kazasında öldüğünü ve ölüm haberini bir telgrafla aldığımızı görmüştüm. Annem bir yandan akşam yemeğini pişirmeye çalışıyor, bir yandan da ağlıyordu; bu hali yüreğimi parçalıyordu, içten içe onu teselli edebilecek bir şeyler yapabilmeyi diliyordum ama ne yapabileceğimi de bilmiyordum. Hepsi buydu... Uyandığımda oturma odasına gittim. Kanepede Ethel yoktu. Evde bizden başka hiç kimse yoktu, annem-babamla ben vardık yalnızca. Teyzem yoktu. Hiçbir zaman da olmamıştı. Sormam gereksizdi. Hatırlıyordum çünkü. Ethel Teyze'nin altı hafta önce boşanma işlemleriyle ilgili olarak avukatın biriyle yaptığı bir görüşmeden dönerken Los Angeles çevre yolunda, bir trafik kazasında öldüğünü biliyordum. Haberi telgrafla almıştık. Bütün o rüya, gerçekte olmuş bir olayı yeniden yaşamak gibi bir deneyimden ibaretti. Tek farkı o olayın gerçekte olmamış olmasıydı. Ben o rüyayı görünceye kadar olmamış olması. Yani teyzemin önceki geceye kadar bizimle birlikte yaşıyor olduğunu, oturma odasındaki kanepede uyuduğunu da biliyordum aynı zamanda."

"Ama bunu gösteren, kanıtlayan bir şey de yoktu, öyle mi?"

"Hayır, yoktu. Hem de hiçbir şey. Teyzem hiç bizimle oturmamıştı. Hiç kimse bizimle oturduğunu hatırlamıyordu, tabii ben hariç. Ve ben de yanılıyordum. O zaman için."

Haber sağduyulu bir edayla başını sallayıp sakalını sıvazladı. Başta önemsiz bir ilaç bağımlılığı gibi görünen vaka şimdi daha ziyade şiddetli bir sapmayı akla getiriyordu, ama bir kuruntu sisteminin, kendisine böylesine bir açıksözlülükle takdim edildiğine de ilk kez tanık oluyordu. Orr ona yem atan zeki bir şizofren olabilirdi pekâlâ, şizoid yaratıcılığıyla dolambaçlı yollar icat ederek onu sinsice işletiyor olabilirdi; öte yandan böylelerinin, Haber'ın bir bakışta tanıdığı o belli belirsiz içsel küstahlığından da yoksundu.

"Peki gerçekliğin önceki geceden beri değişmiş olduğunu anneniz niye anlamadı sizce?"

"Anlamadı, çünkü rüyayı o görmedi. Yani, o rüya gerçekliği sahiden değiştirmişti. Geriye dönük olarak farklı bir gerçeklik yaratmıştı, annemin başından beri parçası olduğu bir gerçeklik. Bu gerçekliğin içinde olduğundan, başka bir gerçekliğe dair herhangi bir anısı yoktu. Benimse vardı, ben her ikisini birden hatırlıyordum, çünkü ben... ben oradaydım... değişimin olduğu an oradaydım. Getirebildiğim tek açıklama bu, mantıklı olmadığının ben de farkındayım. Ama bir açıklamaya sırtımı dayamaya ihtiyacım var, aksi takdirde deli olduğum gerçeğini kabullenmem gerekiyor."

Hayır, bu adamcağız pısırık filan değildi.

"Benim işim insanları yargılamak değil Bay Orr. Ben gerçeklerin peşindeyim. Ve aklın olayları, inanın, benim gözümde gerçektir. Başka birinin rüyasını, kişi rüyayı görmekteyken elektroensefalografta siyah beyaz olarak gördüğünüzde -ki ben bunu hiç değilse on bin kez yapmışımdır- rüyalara 'gerçekdışı' diyemez olursunuz. Rüyalar vardır; rüyalar birer olaydır, arkalarında izler bırakırlar. Pekâlâ, anladığım kadarıyla buna benzer sonuçlar doğuran daha başka rüyalarınız da oldu, değil mi?"

"Evet, birkaç tane. Ama epeydir olmuyordu. Yalnızca stresli olduğum zamanlarda görüyordum onları. Ama son zamanlarda giderek... sıklaşır olmuşlardı sanki. Ben de korkmaya başladım."

Haber öne eğildi. "Neden?"

Orr soruyu anlamamış gibi boş gözlerle bakıyordu.

"Neden korktunuz?"

"Çünkü bir şeyleri değiştirmek istemiyorum ben!" dedi Orr apaçık ortada olanı dile getirircesine. "Ben kim oluyorum ki işlerin gidişatına burnumu sokayım? Üstüne üstlük bir şeyleri değiştiren

bilinçaltım, herhangi bir zekânın denetiminden yoksun olarak yapıyor bunu. Kendi kendime hipnoz yapmayı denedim ama bir işe yaramadı. Rüyalar tutarsızdır, bencilcedir, akıldışıdır - daha demin siz de söylediniz, ahlaksızdır. Toplumsallaşmamış tarafımızın ürünüdür onlar, en azından kısmen, aksini iddia edebilir misiniz? Zavallı Ethel'ı öldürmek istememiştim ki ben. Yalnızca onu başımdan savmak istemiştim. Gelin görün ki, rüyalar söz konusu olunca böyle basit bir isteğin dahi dışavurumu kaçınılmaz olarak fazlasıyla şiddetli oluyor. Çünkü rüyalar kestirme yolları tercih ederler. Nitekim tutup teyzemi öldürmüştüm işte. Altı hafta önce, bin altı yüz kilometre uzaktaki bir araba kazasında. Ölümünden ben sorumluyum."

Haber yeniden sakalını sıvazladı. "Böylece siz de," dedi yavaşça, "çareyi rüya baskılayıcı ilaçlara yönelmekte buldunuz. Bir kez daha vebal altında kalmamak için."

"Evet. İlaçlar rüyaların yoğunlaşmasını, gereğinden fazla canlı olmasını önlüyordu. Zaten yalnızca belli rüyalar, çok yoğun olanlar" -uygun bir sözcük aradı- "etkili oluyor."

"Peki. Anlaştık. Şimdi, bir bakalım... Bekârsınız, Bonneville-Umatilla Hidroelektrik Santrali'nde teknik ressam olarak çalışıyorsunuz. İşinizle aranız nasıl?"

"İyi."

"Cinsel hayatınız nasıl?"

"Bir deneme evliliğim oldu. Geçen sene ayrıldık, birkaç yıl sürdü."

"Ayrılmayı hanginiz istemişti, eşiniz mi, siz mi?"

"Her ikimiz de. Karım çocuk istemiyordu. Evliliğin sürmesi için yeterli sebep yoktu ortada."

"Sonrası nasıl gitti?"

"Eh, çalıştığım yerde bir-iki kız var, ben... yani doğrusunu isterseniz aşırı şehvetli bir adam sayılmam."

"İnsanlarla ilişkileriniz genel olarak nasıl peki? Başkalarıyla tatmin edici bağlar kurduğunuzu, çevrenizin duygusal ekolojisinde kayda değer bir işleviniz olduğunu düşünüyor musunuz?"

"Evet sanırım."

"O halde rahatlıkla hayatınızda önemli bir sorun olmadığını söyleyebilirsiniz. Değil mi? Güzel. Şimdi, bana şunun cevabını verin: Bu ilaç bağımlılığınızdan kurtulmayı gerçekten istiyor musunuz? Bu konuda ciddi misiniz?"

"Evet."

"Tamam, işte bu iyi. Şimdi, bugüne dek rüyalarınızı engellemek için ilaç kullanıyordunuz. Ama rüyaların hepsi de tehlikeli değil; yalnızca özellikle canlı olan belli rüyalar tehlike teşkil ediyor. Sözgelimi Ethel Teyze'nizi rüyanızda beyaz bir kedi olarak gördünüz, ama ertesi sabah beyaz bir kediye dönüşmemişti, öyle değil mi? Bazı rüyalar sorunsuz - güvenli."

Orr'un başını sallayarak sözlerini onaylamasını bekledi.

"Size bir teklifim olacak o halde. Bu sorunu bir deneye tabi tutup derinlemesine mercek altına almaya ne dersiniz acaba? Bu süreçte, güvenli bir şekilde, korkusuzca rüya görmeyi de öğrenebilirsiniz belki. İzin verirseniz açıklamaya çalışayım. Rüya görme meselesi duygusal olarak sizi çok derinden etkilemiş. Rüya görmekten düpedüz korkuyorsunuz, çünkü bazı rüyalarınızın gerçek hayatı elinizde olmayan şekillerde etkileme gücü olduğu kanısındasınız. Tabii bu, bilinçaltınızın ürünü olan incelikli ve manidar bir eğretileme de olabilir; bilinçaltınız bu şekilde size gerçeklik hakkında -yani sizin gerçeğiniz, hayatınız hakkında- aklınız başınızdayken kabullenmeye hazır olmadığınız bir şeyler söylemeye çalışıyordur belki de. Ama bu eğretilemeyi kelime anlamıyla da

alabiliriz; bu noktada illa da ona akılcı bir karşılık aramamız gerekmiyor. Halihazırdaki sorununuz şu: Rüya görmekten korkuyorsunuz, oysa rüya görmeniz de gerekiyor. Rüyaları ilaçlarla bastırmaya çalıştınız, işe yaramadı. Güzel, o halde tam tersini deneyelim. Size kasten rüya gördürelim! Buracıkta, olabildiğince canlı, yoğun rüyalar görmenizi sağlayalım. Benim gözetimim altında, kontrollü koşullarda. Böylece size çığırından çıkmış gibi görünen şeye hâkim olabilir, istenmeyen sonuçların önüne geçebilirsiniz."

"İyi de nasıl sipariş üzerine rüya görebilirim ki?" dedi Orr son derece huzursuz bir şekilde.

"Dr. Haber'ın Rüyalar Sarayı'nda, hem de nasıl görürsünüz! Daha önce hiç hipnotize edilmiş miydiniz?"

"Dişçim tarafından, evet."

"Güzel. Peki. Sistem şöyle işleyecek. Sizi hipnotik transa sokacağım ve size uykuya dalacağınızı, rüya göreceğinizi telkin edeceğim. Bununla yetinmeyip size rüyanızda ne göreceğinizi de söyleyeceğim. Yalnız işlem sırasında trans başlığı takmanız gerekiyor ki gerçek uyku haline geçebilesiniz, aksi takdirde hipnotranstan öteye gidemeyebiliriz. Siz rüya görürken, hem fiziksel durumunuzu hem de EEG sayesinde beyin etkinliğinizi anbean izliyor olacağım. Sonra sizi uyandıracağım ve rüya deneyimi hakkında konuşacağız. Eğer her şey yolunda giderse, belki bir sonraki rüyanızla yüzleşmek konusunda içiniz biraz daha rahat olur."

"Ama burada etkili bir şekilde rüya göremem ki; size anlattığım durum onlarca, hatta yüzlerce rüyadan ancak bir tanesinde oluyor." Orr'un savunmacı ussallaştırmaları da gayet tutarlıydı.

"Burada istediğiniz her tür rüyayı görebilirsiniz. Motive olmuş bir özne ve bu işin eğitimini doğru düzgün almış bir hipnozcu olduktan sonra, rüyaların içeriği ve etkisi neredeyse tamamen denetlenebilir. Ben bunu on yıldır yapıyorum. Siz de bu sisteme sorunsuzca uyum sağlayacaksınız çünkü trans başlığı takıyor olacaksınız. Daha önce hiç takmış mıydınız?"

Orr başını iki yana salladı.

"Ama ne olduğunu biliyorsunuz, değil mi?"

"Elektrotlarla beyne bir sinyal gönderdiğini biliyorum... ve beyni bu sinyali izleyecek şekilde uyardığını."

"Evet, aşağı yukarı öyle. Ruslar trans başlığını elli yıldır kullanıyorlar, İsrailliler daha da geliştirdiler onu, nihayet bu katara biz de eklendik ve uzmanlar psikozlu hastaların sakinleştirilmesinde, bireysel kullanıcılar da uyku haline veya alfa transına geçmekte kullanabilsin diye cihazın seri üretimine girişik. Birkaç yıl önce Linnton'da Zorunlu Terapi Tedavisine mahkûm edilmiş, ağır depresyonda bir hastayla çalışıyordum. Çoğu depresyon hastası gibi kadın da pek uyuyamıyordu ve özellikle de r-uykusunun, rüyalı uykunun eksikliğini çekiyor, r-haline girmeyi başardığı zamanlarda da çoğunlukla uyanıveriyordu. Tam bir kısırdöngü: Depresyonu ağırlaştıkça rüyaları azalıyor, daha az rüya gördükçe depresyonu ağırlaşıyor. Kısırdöngüyü kıralım dedik. Demesi kolay, ama nasıl kıracağız? R-uykusunu yoğunlaştırmakta ahım şahım etkili olan bir ilaç yok henüz. Beyni elektronik olarak uyarmak deseniz, onun için de beynin içine elektrotlar yerleştirmek gerekiyor, hele de uyku merkezlerine ulaşabilmek için iyice derine yerleştirmek gerekiyor elektrotları; bense mecbur olmadığım sürece ameliyattan her zaman kaçınırım. Onu uykuya sevk etmek için trans başlığını kullanıyordum. Sonra aklıma başka bir fikir geldi: Yayılım, yani alçak frekanslı sinyal daha belirgin kılınabilse, beyindeki belli bir alana bölgesel olarak yöneltilebilse daha iyi olmaz mıydı? Tabii canım, hemen hallederiz Dr. Haber, çocuk oyuncağı! Ama ister inanın ister inanmayın, işin elektronik ayağını çözmek için gereken araştırmayı yapıp bitirdiğimde, hayalimdeki makinenin kaba prototipini ortaya çıkarmak yalnızca birkaç ayımı aldı. Ardından hastanın beynini tüm uyku hallerini

yerli yerinde ve eksiksiz olarak deneyimleyen sağlıklı bir özneden elde edilmiş çeşitli uyku ve rüya görme safhalarına ait beyin dalgası kayıtlarıyla uyarmayı denedim. Ama yine pek sonuç alamadım. Başka bir beynin ürünü olan sinyale öznenin cevap verip vermemesinin tamamen şansa bağlı olduğunu keşfettim; bu da zorunlu olarak beni genelleme yapmaya, yüzlerce normal beyin dalgası kaydından bir çeşit ortalama kayıt çıkarmaya sevk etti. Sonra hastayla çalışırken, bu ortalama kaydı yeniden sınırlamaya, kişiye özel bir hale getirmeye başladım: Yani öznenin beyni yapmasını istediğim şeyi yapmaya başlar başlamaz, o ânı kaydediyorum, o ânı artırıyorum, büyütüyorum, uzatıyorum, yeniden oynatıyorum ki beyin en sağlıklı itkilerinin peşine takılacak şekilde uyarılsın. Tabii bütün bunlar muazzam bir geri besleme analizi gerektirdiğinden o basit EEG artı trans başlığı sonunda böyle devasa bir şeye dönüşmek zorunda kaldı." Bunu derken Orr'un arkasındaki elektronik cihazlar ormanını işaret etmişti. Hastaların çoğu makinelerden ya korkmak ya da kendilerini onlarla fazla özdeşleştirmek eğiliminde olduğundan, makinenin büyük bir kısmını plastik kapaklı bir dolabın içine gizlemişti ya, dolabın marifetine rağmen makine yine de ofisin dörtte birini kaplıyordu. "İşte meşhur Rüya Makinesi," dedi sırıtarak, "ya da daha yavan bir dille söyleyecek olursam, Artırıcı. Size ne faydası olacağını merak ediyorsanız hemen söyleyeyim: Bir güzel uykuya dalmanızı ve rüya görmenizi -hem de istediğimiz kadar kısa ve hafif veya istediğimiz kadar uzun ve yoğun rüyalar görmenizi- sağlayacak. Ha bu arada, depresyondaki hasta geçen yaz Linnton'dan tamamen iyileşmiş olarak taburcu oldu." Orr'a doğru eğildi. "Bir deneme yapmaya ne dersiniz?"

"Şimdi mi?"

"Neden bekleyesiniz ki?"

"Ama öğleden sonra dört buçukta uykuya dalamam ben-" Gülünç bir ifade kapladı yüzünü. Masasının tıka basa dolu çekmecesinde eşelenmekle meşgul olan Haber biraz sonra bir kâğıt çıkardı çekmeceden, Sağlık Bakanlığı tarafından şart koşulan Hipnoz Rıza Formuydu bu. Orr, Haber'ın uzattığı dolmakalemi aldı, formu imzaladı ve itaatkârca masanın üzerine koydu.

"Tamam. Güzel. Şimdi, sana bir sorum olacak George. Dişçin hipnoz kaseti mi kullanıyor yoksa kendi işimi kendim görürüm kafasında mı?"

"Kaset kullanıyor. Duyarlılık yelpazesinde üçüncü seviyedeyim."

"Yelpazenin tam ortasında, desene. Pekâlâ, rüya içeriğine ilişkin telkinin işe yaraması için oldukça derin bir transa ihtiyacımız olacak. Trans rüyası istemiyoruz; istediğimiz gerçek uyku rüyası -Artırıcı da bunu sağlayacak zaten- ama telkinin iyice derine nüfuz etmesini her halükârda sağlama almamız gerekiyor. Bu yüzden de, seni sırf derin transa geçmen için koşullandırmaya saatlerimizi harcamamak adına, v-c indüksiyonunu kullanacağız. Daha önce yaptırmış mıydın bunu?"

Orr başım iki yana salladı. Endişeli görünüyordu, ama hiçbir şekilde itiraz da etmedi. Haber'a kadınsı, hatta çocuksu gelen, her şeyi kabul etmeye teşne, pasif bir taraf vardı adamda. Haber bu ufacık tefecik, itaatkâr adama karşı korumacı/zorba bir tepki teşhis etti kendinde. Ona hükmetmek, büyüklük taslamak öylesine kolaydı ki insan adeta bundan kendini alamıyordu.

"Çoğu hastamda kullanıyorum bunu. Hızlı, güvenli ve şaşmaz bir yöntem - diğer hipnoz yöntemlerine açık arayla fark atar, üstelik hem hipnozcu hem de hasta açısından en sorunsuz yöntemdir." Orr'un, fazla uzatılmış veya acemice yapılmış v-c indüksiyonu yüzünden beyinlerinde kalıcı hasar oluşan veya hayatlarını kaybeden hastalarla ilgili dehşet hikâyelerini duymamış olmasına imkân yoktu; bu korkular Orr'un durumunda her ne kadar yersiz de olsa, hasta indüksiyona toptan karşı koymasın diye Haber hiç değilse bu korkuları ciddiye alır görünmeli, evvela onları yatıştırmalıydı. Bu yüzden çabuk çabuk konuşmaya devam ederek v-c indüksiyonunun elli yıllık tarihçesini anlattı, ardından Orr'un dikkatini indüksiyon işleminin kendisinden uzaklaştırıp amacına çekmek üzere hipnoz konusunu bir anda kapatıp yeniden uyku ve rüyalar konusuna geçti. "Köprümüzü

kurmamız gereken yer, uyanıklık veya hipnoz altındaki trans haliyle rüya hali arasındaki uçurum, bilmem anlatabiliyor muyum? Bu uçurumun daha yaygın bir adı da var: uyku. Normal uyku, u-hali, REM olmayan uyku, adına ne dersen de. Şimdi, kabaca tarif etmek gerekirse, bizi ilgilendiren dört zihinsel hal var: uyanıklık, trans, u-uykusu ve r-hali. Zihinsel etkinlik süreçlerine bakacak olursak, u-halinin, r-halinin ve hipnoz halinin üçünün de ortak bir noktası olduğunu görürüz: Uyku, rüya ve trans, bunların her üçü de bilinçaltının, yani altzihnin etkinliğini serbest bırakır; yine her üçü de birincil süreç dediğimiz düşünme biçimini devreye sokma eğilimindedir, halbuki uyanıklıktaki zihinsel etkinlik ikincil süreçtir - akılcıdır. Ama şimdi bir de bu dört halin EEG kayıtlarına bak. Gördüğün gibi, bu kez r-halinin, transın ve uyanıklık halinin bir sürü ortak noktası varken, u-hali -uyku- diğerlerinden dünya kadar farklı. Ve transtan hakiki r-haline yani rüya görmeye doğrudan geçiş yapmak mümkün değil. Arada mutlaka uyku hali olmalı. Normalde, r-haline her gece yalnızca dört-beş kere geçeriz, her bir veya iki saatte bir ve her seferinde de yalnızca on beş dakikalığına. Geri kalan zamanda ise normal uyku safhalarının birinden birindeyizdir. Bu safhalarda da rüya görürüz, ama genelde canlı rüyalar olmaz bunlar; u-uykusundaki zihinsel etkinlik rölantide çalışan bir motor gibidir, imgelerden ve düşüncelerden oluşan düzenli bir homurtu gibi düşünebilirsin onu. Oysa bizim peşinde olduğumuz şey r-halinin canlı, duygu yüklü, akılda yer eden rüyaları. Hipnozumuz ve Artırıcı bu rüyaları elde etmemizi, uykunun nörofizyolojik ve geçici uçurumunu aşıp doğrudan rüyalar âlemine ulaşmamızı garantileyecek. Şimdi seni şu kanepeye alalım. Benim alanımın öncüleri Dement, Aserinsky, Berger, Oswald, Hartman gibi isimlerdi, ama kanepeye gelince, o doğrudan Freud Baba'dan yadigâr... Şu farkla, biz onu üstüne yatıp uyumak için kullanıyoruz ki kendisi buna itiraz ediyordu. Pekâlâ, senden öncelikle kanepenin ucuna oturmanı istiyorum. Evet, aynen öyle. Orada bir süre kalacaksın, o yüzden rahatça yerleş. Kendini hipnotize etmeyi denediğini söylemiştin, değil mi? O halde hiç durma, bunun için kullandığın teknikleri uygula. Derin nefes almaya ne dersin? Nefesini içine çekerken ona kadar say, beş saniye tut, evet, çok güzel, harika. Başının hemen yukarısına, tavana bakabilir misin rica etsem? Tamam, çok güzel."

Orr itaatkârca başını geriye atarken, yanı başındaki Haber çabucak, sessiz sedasız uzandı, sol elini adamın başının arkasına geçirip başparmağı ve işaret parmağıyla her iki kulağın arkasına ve altına sırayla, sıkıca bastırmaya başladı; bir yandan da sağ başparmağı ve işaret parmağıyla, adamın iyice meydana çıkmış boğazına, yumuşak, sarı sakalın hemen altından, onuncu kranial sinirinin ve şahdamarının geçtiği noktadan sıkıca bastırdı. Parmaklarının ucundaki hassas, solgun deriyi hissedebiliyordu; ilk afallamış karşı koyma refleksini duyumsadı, sonra berrak gözlerin kapandığını gördü. Bir an kendi becerisinin, hastayı bir dokunuşta avucunun içine alabilmesinin verdiği hazzı duydu içinde; bu arada yumuşak bir sesle, hızlı hızlı mırıldanıyordu: "Şimdi uyuyacaksın; gözlerini kapa, uyu, rahatla, zihnini boşalt; uykuya dalıyorsun, rahatladın, gevşiyorsun; rahatla, kendini bırak-"

Derken Orr, göğsüne kurşun yemiş gibi kanepeye sırtüstü yığılıp kaldı, sağ eli yanından gevşekçe sarkıyordu.

Haber usul, hızlı telkin akışını bir an olsun kesmeksizin, bir yandan da sağ eliyle basınç noktalarını hafifçe uyarmayı sürdürerek derhal hastanın yanına diz çöktü. "Şimdi transtasın, uykuda değilsin, ama derin bir hipnoz transındasın ve ben sana söyleyinceye dek transtan çıkmayacak, uyanmayacaksın. Şimdi transtasın, giderek daha derin bir transa geçiyorsun, ama hâlâ sesimi duyabiliyorsun ve talimatlarımı izleyebiliyorsun. Bundan böyle, ben boğazına şimdi yaptığım gibi dokunur dokunmaz hemen hipnoz transına geçeceksin." Talimatları yineleyip konuşmayı sürdürdü. "Şimdi sana gözlerini açmanı söylediğimde açacaksın ve önünde süzülen kristal bir küre göreceksin. Ona dikkatini iyice vermeni istiyorum senden; bunu yaparken daha derin bir transa geçmeyi sürdüreceksin. Şimdi gözlerini aç, evet, güzel, kristal küreyi gördüğünde bana söyle."

Uçuk renkli gözler, içe dönük, tuhaf bir ifadeyle Haber'ı hiç görmeden boşluğa bakıyordu.

"Gördüm," dedi hipnotize olmuş adam usulca.

"Güzel. Ona bakmaya devam et, düzenli bir şekilde soluk alıp vermeye de devam et; yakında çok derin bir transa geçeceksin..."

Haber başını kaldırıp saate bir göz attı. İşin çoğu birkaç dakikada bitmişti bile. Sevindi; araçla vakit harcamaktan hoşlanmazdı, istenen amaca ulaşmaktı asıl iş. Orr hayali kristal küresine bakarak yatadururken Haber ayağa kalktı ve kendi geliştirdiği trans başlığını ona takmaya girişti, minik elektrotların yerlerini ayarlayıp onları gür, kumral saçların altındaki kafa derisine doğru şekilde yerleştirebilmek için başlığı bir takıp bir söküyordu. Bu arada sık sık konuşuyor, telkinleri usulca tekrar ediyor, Orr'un şimdiden uykuya dalmaması, kendisiyle iletişimde kalması için de arada bir eften püften sorular yöneltiyordu ona. Başlığı takma işi biter bitmez EEG'yi açtı ve hastanın beyninin neye benzediğini görmek için bir süre cihazı izledi.

Başlığın üzerindeki elektrotların sekizi cihaza bağlıydı; makinenin içindeki sekiz adet mürekkepli kalem, beynin elektriksel etkinliğinin çetelesini tutuyordu. Haber'ın izlediği ekranda ise beyin dalgaları, koyu gri fonda zikzaklar çizen beyaz karalamalar halinde doğrudan çoğaltılıyordu. İsterse bu dalgalardan birini diğerlerinden ayırıp büyütebilir veya iki dalgayı üst üste bindirebilirdi. İzlemekten hiç bıkmadığı bir manzaraydı bu, Kanal 1'deki o Gece Boyu Sinema kuşağı gibi.

Belli şizoid kişilik vakalarına eşlik eden ve s harfini andıran o keskin uçlu dalgaları arandı ama göremedi. Aslına bakılırsa şablonun genelinde alışılmışın dışında hiçbir şey yoktu, tabii çeşitliliği hariç. Basit bir beyin görece çok daha basit bir zikzaklar şablonu üretir ve bunları tekrar tekrar üretmekle yetinir; bu basit bir beyin değildi. Devinimleri incelikli ve karmaşıktı, tekrarları ise ne sıktı ne de bütünüyle aynıydı. Artırıcı'nın bilgisayarı nasıl olsa analiz edecekti bunları, ama Haber analiz öncesinde olağandışı herhangi bir etmen teşhis edemiyordu, tabii bu karmaşıklık sayılmazsa.

Hastaya kristal küreyi görmeyi kesip gözlerini kapatmasını söyler söylemez, neredeyse anında, saniyede on iki devirlik, güçlü ve net bir alfa dalgası elde etti. Bilgisayar için gerekli kayıtları almak, hipnoz derinliğini sınamak derken beyinle biraz daha oyalandı ve sonra, "Pekâlâ John-" dedi. Hayır, bu değildi, neydi ki bu hastanın adı? "George. Şimdi bir dakika içinde uykuya dalacaksın. Çok derin bir uykuya dalacaksın ve rüya göreceksin. Ama ben 'Antwerp' demeden uykuya dalmayacaksın; ben o sözcüğü söylediğimde, uykuya dalacaksın ve adını üç kez söyleyene dek uyuyacaksın. Uyuduğunda bir rüya göreceksin, güzel bir rüya. Bütün ayrıntılarıyla hatırlayacağın hoş bir rüya. Kesinlikle kötü değil, tersine iyi bir rüya olacak bu, yalnız iyi olmanın yanı sıra son derece ayrıntılı ve canlı da olacak. Uyandığında onu muhakkak hatırlıyor olacaksın. Konusu da-" Bir an duraksadı; nasıl olsa aklına bir şey gelir diye önceden bir şey düşünmemişti. "Konusu da bir at olacak. Bir çayırda dörtnala koşan kocaman, doru bir at. Bir o yana bir bu yana koşturup oynayan bir at. Belki o ata binersin ya da onu yakalarsın, belki de yalnızca seyredersin onu. Ama rüya bir at hakkında olacak. Bir atla ilgili, canlı," -hastanın kullandığı o sözcük neydi?- "etkili bir rüya. Ondan sonra başka bir rüya görmeyeceksin ve ben adını üç kez söylediğimde huzurlu ve dinlenmiş olarak uyanacaksın. Şimdi seni uyutmak için... diyorum ki... Antwerp."

Ekranda dans eden küçük çizgiler itaat ederek değişmeye başladı. Giderek sıklaşıp yavaşladılar; çok geçmeden safha 2 uykusunun çubukları belirmeye ve safha 4'ün uzun, derin ritminin işaretleri kendini göstermeye başladı. Beynin ritimleri değiştikçe, dans eden o enerjinin hâkimiyetindeki ağır cisimde de değişiklikler gözleniyordu: Eller ağır ağır inip kalkan göğsün üzerinde gevşekçe duruyordu, yüzse ifadesiz ve hareketsizdi.

Artırıcı uyanık beynin şablonlarının eksiksiz bir kaydını tutmuştu, şimdiyse u-uykusu şablonlarını kaydediyordu; az sonra hastanın r-uykusunun başlangıç sinyallerini yakalıyor olacak ve bu ilk rüya sırasında dahi beynin kendi sinyallerini artırarak onları uykudaki beyne gerisin geri besleyebilecekti.

Hatta buna şimdiden başlamış bile olabilirdi. Haber bir bekleme süresi öngörmüştü, ama hipnoz telkinleri ve hastanın uzun süreli kısmi rüya mahrumiyeti onu doğrudan r-haline sokuyordu: Safha 2'ye varır varmaz yeniden yükselişe geçti. Ekranda ağır ağır salınan çizgilerin kâh biri, kâh diğeri titreşti; çizgiler yeniden hareketlendi, eşzamanlı olmayan süratli bir ritim tutturarak giderek hızlanmaya, dans etmeye başladı. Şimdi varol köprüsü de faaliyete geçmişti ve hipokamptan gelen sinyal beş saniyelik bir devir gösteriyordu; hastada daha önce belirgin bir şekilde kendini göstermemiş olan teta ritmiydi bu. Parmaklar hafifçe kıpırdadı, gözkapaklarının altında bir şeyler seyreden gözler hareket etti, dudaklar derin bir solukla aralandı. Uyuyan adam rüya görüyordu.

Saat 17.06'ydı.

17.11'de Haber, Artırıcı'nın siyah kapatma düğmesine bastı. 17.12'de u-uykusunun inişli çıkışlı çizgilerini fark ederek hastanın üzerine eğildi ve adını üç kez söyledi.

Orr iç çekti, kolunu gayriihtiyari bir hareketle, geniş geniş yana attı, gözlerini açtı ve uyandı. Haber alışkın elleriyle elektrotları iki saniyede hastanın kafa derisinden ayırıverdi. "Nasıl, iyi misin?" diye sordu güler yüzlü ve kendinden emin bir edayla.

"Evet."

"Üstelik rüya da gördün. Hiç değilse bunu kesin olarak biliyorum. Bana rüyanı anlatabilir misin?"

"Bir at vardı," dedi Orr kısık sesle, hâlâ uyku sersemliğini üstünden atamamış halde. "Bir at hakkındaydı. Şu at." Bunu derken Haber'ın ofis duvarım süsleyen pencere büyüklüğündeki devasa fotoğrafı işaret etmişti, meşhur yarış atı Tammany Hall'un çimenlerle kaplı bir padokta koşup oynarken çekilmiş bir fotoğrafıydı bu.

"Peki ne oluyordu rüyada?" diye sordu Haber memnuniyetini gizlemeden. Hipnotelkinin daha ilk hipnozdan rüya içeriğine etki edebileceğine ihtimal vermemişti.

"At... Ben bir çayırda yürüyordum, o da bir süre uzaklarda bir yerlerdeydi. Sonra bana doğru dörtnala koşmaya başladı, çok geçmeden beni ezip geçeceğini fark ettim. Ama hiç korkmuyordum bir yandan da. Belki dizginlerini yakalarım, eyerine asılıp üstüne binerim filan diye düşünüyordum. Bana gerçek anlamda zarar veremeyeceğini biliyordum çünkü sizin duvar resminizdeki attı, gerçek bir at değildi. Yani her şey baştan aşağı bir çeşit oyun gibiydi... Dr. Haber bu resimde size... yani tuhaf gelen bir şey yok mu?"

"Doğrusu, bazı insanlar bir kafa doktorunun ofisi için fazla abartılı buluyor onu, biraz da ezici. Kanepenin hemen karşısında gerçek ölçüleriyle duran bir seks simgesi ne de olsa!" Güldü.

"Peki bir saat önce de orada mıydı? Yani ben ilk geldiğimde -atla ilgili rüyayı görmeden önce- Hood Dağı manzarası değil miydi oradaki?"

Aman Tanrım sahiden de Hood Dağı'ydı adam haklıydı.

Hayır Hood Dağı değildi Hood Dağı olamazdı bir attı bir attı.

Dağdı sahiden de.

Attı bir attı o-

George Orr'a gözünü dikmiş öylece, boş boş bakıyordu, Orr sorusunu yönelttiğinden bu yana birkaç saniye geçmiş olmalıydı, kendini ele vermemeliydi, güven telkin etmeliydi, yanıtları biliyordu.

"Sana göre oradaki resim önceden Hood Dağı'nın resmi miydi George? Öyle mi hatırlıyorsun sen?"

"Evet," dedi Orr biraz üzgün ama kararlı bir edayla. "Ben öyle hatırlıyorum. Hood Dağı'ydı. Üstünde karlar vardı."

"Hı hı." Haber bir yandan düşünüp taşınırken tarafsız bir ifadeyle başını salladı. Göğsünü felce

uğratan o ürperti geçmişti.

"Siz öyle hatırlamıyor musunuz?"

Adamın renkten yana hercai ama bakıştan yana dupduru, dosdoğru gözleri: Psikoz hastası gözleriydi bunlar.

"Hayır, korkarım öyle hatırlamıyorum. Tammany Hall bu, seksen dokuzda üç birincilik birden alan efsane at. At yarışlarını özlüyorum, daha az gelişmiş canlı türlerinin bizim gıda sorunlarımız yüzünden yaşam hakkından mahrum kalmaları çok acı. Onca şey dururken bir at resmini tercih etmek hepten dinozorluk tabii, ama bu resmi seviyorum işte; bir dirim, bir güç var onda - tam bir kendini gerçekleştirme var, tabii bir hayvan olarak. Bir psikiyatrın insan psikolojisinde ulaşmaya çalıştığı noktaya dair bir çeşit ideal olarak düşünebilirsin onu, bir simge olarak. Gördüğün rüyanın içeriğine ilişkin telkinlerimin de ilham kaynağı aynı zamanda; tabii senden farklı olarak, telkinde bulunduğum sırada ona bizzat bakıyordum ben..." Haber, yandan duvar resmine kaçamak bir bakış attı. Tabii ki hep at vardı. "Ama bak ne diyeceğim, üçüncü bir kişiden görüş almak istersen Bayan Crouch'a sorarız; iki yıldır burada çalışıyor."

"Daima bir at olduğunu söyleyecektir," dedi Orr sakin ama mahzun bir sesle. "Çünkü daima öyleydi. Yani rüyamdan beri. Daima bir at oldu. Rüyayı bana siz telkin ettiğinizden, belki siz de benim gibi her iki anıya birden sahip olursunuz diye düşünmüştüm. Ama sanırım yanıldım." Ne var ki az önceki hüznünden sıyrılmış gözleri, yeniden o dupduru bakışlarla, o sabırlı metanetle, o sessiz ve çaresiz imdat yakarışıyla Haber'ın üzerine dikildi.

Bu adam hastaydı. Tedavi edilmeliydi. "Beni yeniden görmeni rica ediyorum George, mümkünse hemen yarın."

"İyi ama çalışıyorum ben-"

"İşten erken çıkıp saat dörtte buraya gel. Şu anda GTT'desin. Patronuna bunu söyle ve sakın durumundan utanayım deme. Nüfusun yüzde 82'si hayatının o ya da bu döneminde GTT görüyor, bir de ZTT gören yüzde 31'lik dilim var ki, ondan hiç bahsetmiyorum. O yüzden ne yapıp edip yarın dörtte burada olmaya bak da bir an önce işe koyulalım. Bu çabalarımız meyvesini verecek, biliyorsun. Şimdi sana meprobomat yazıyorum; bu ilaç r-halini bütünüyle bastırmadan, daha sönük ve etkisiz rüyalar görmeni sağlayacak. Eczamatikten üç günde bir yenisini alabilirsin. Seni korkutan bir rüya görürsen veya başka bir sıkıntın olursa çekinmeden beni ara, gece gündüz fark etmez. Ama bu ilacı kullanırken öyle bir şey olacağını zannetmem. Bu sorununu çözmek için benimle sıkı bir şekilde çalışmaya karar verip biraz da sebat edersen, çok yakında hiçbir ilaca ihtiyacın kalmayacak. Rüyalarınla ilgili bütün sıkıntılarının üstesinden gelip rahata ereceksin. Anlaştık mı?"

Orr IBM reçete kartını aldı. "Üzerimden büyük bir yük kalkmış olurdu." Gülümsedi; tereddütlü, mutsuz ama hepten keyifsiz olmayan bir gülümsemeydi bu. "Atla ilgili bir şey daha var," dedi.

Ondan bir baş daha uzun olan Haber başını eğip adama baktı.

"Size benziyor," dedi Orr.

Haber çabucak duvar resmine baktı. Sahiden benziyordu. İri yan, sağlıklı, kıllı, kızılımsı kahverengi, varını yoğunu ortaya koyarak doludizgin koşuyor...

"Rüyandaki at bana benziyordu herhalde, ha?" diye sordu kurnazca ama dostane bir tavırla.

"Evet, benziyordu," dedi hasta.

Gittiğinde Haber yerine oturdu ve Tammany Hall'un duvar resmine huzursuzca gözünü dikti. Bu ofis için sahiden de çok büyüktü. Lanet olsun, oysa onun gönlünden geçen pencereli, manzaralı bir ofis tutabilmekti, ama nerede!

3

Cennetin yardımına mazhar olanlara biz cennetin oğulları deriz. Onlar bunu öğrenmekle bilmezler. Onlar bunu çalışmakla oldurmazlar. Onlar bunu akıl yürüterek akıl etmezler. Anlaşılamayan karşısında anlama gayretinden vazgeçmek yüce bir meziyettir. Bunu başaramayanlar cennetin kamçısıyla yok olup gidecektir.

CHUANG TZU: II

George Orr saat üç buçukta işten çıkıp yürüyerek metro durağına gitti; arabası yoktu. Para biriktirse buharlı bir VW almaya ve taşıt vergisini ödemeye gücü yeterdi yetmesine, ama araba alsa ne işine yaracaktı ki? Şehir merkezi araç trafiğine kapalıydı ve o da şehir merkezinde oturuyordu. Seksenli yıllarda araba kullanmayı öğrenmiş ama hiç araba sahibi olmamıştı. Portland yönüne giden Vancouver metrosuna bindi. Trenler daha şimdiden tıklım tıklım doluydu; dikildiği yerden ne bir kayışa ne de tutamağa uzanabiliyor, yalnız dört bir yanını çevreleyen bedenlerin dengeleyici güçleriyle ayakta kalmayı başarıyor, arada bir de kalabalığın kuvveti (k) yerçekimi kuvvetini (y) aştığında ayakları yerden hepten kesiliyor ve savruluyordu. Yanı başında elinde bir gazete tutan adam havada kalan kollarını bir daha indirmeye muvaffak olamamış, yüzü gazetenin spor sayfasına yapışık halde kalakalmıştı. "AFGAN SINIRI YAKININDA BÜYÜK A-1 SALDIRISI" manşeti ve "Afgan Müdahalesinden Korkuluyor" altbaşlığı tam altı durak boyunca Orr'un gözüne gözüne soktu kendisini. Sonra gazeteli adam kalabalığın arasından ite kaka kendine yol açıp indi ve ondan boşalan yeri, içinde birkaç domates olan yeşil, plastik bir tabak doldurdu; tabağın altında, üç durak boyunca Orr'un sol ayağının üstünde yolculuk eden, yeşil muşamba paltolu ihtiyar bir hanım vardı.

Doğu Broadway durağında güçlükle trenden indi ve dört blok boyunca her an biraz daha yoğunlaşan iş çıkışı kalabalığının arasında itiş kakış sürüklenerek Willamette Doğu Kulesi'ne vardı. Işığa ve havaya ulaşmak uğruna etrafını çepeçevre kuşatan tekdüze bina keşmekeşiyle bitkilere özgü bir inatçılıkla mücadele eden, betondan ve camdan olma kocaman, şatafatlı, bayağı bir kuleydi burası. Sokak seviyesine pek az ışık ve hava ulaşıyordu; ulaşabilen kısmı da sıcaktı ve çiseleyen yağmurla doluydu. Yağmur eski bir Portland geleneğiydi, sıcaklığa gelince -martın ikisinde 21°C- o tamamen çağdaş bir fenomendi ve hava kirliliğinin bir sonucuydu. Kentsel atıkların ve sanayi atıklarının kontrol altına alınmasında yeterince erken davranılamamış, yirminci yüzyılın ortalarında çoktan iş başında bulunan ve çığ gibi büyüyen kirliliği geriye döndürmek mümkün olmamıştı; karbondioksitin havadan temizlenmesi için en az birkaç yüzyıl geçmesi gerekiyordu ve o zaman bile tamamen temizlenip temizlenmeyeceği kuşkuluydu. Buzullar bu hızda erimeyi ve deniz de yükselmeyi sürdürdükçe Sera Etkisinin en büyük kurbanlarından biri New York olacaktı; aslına bakılırsa bütün Boswas tehlikedeydi. Gerçi bazı telafiler de yok değildi. Sözgelimi, San Francisco Körfezi'nin suları şimdiden önü alınamaz bir hızla yükseliyordu ve böyle giderse körfez, 1848'den beri bağrına boca edilen dolgulardan ve çöplerden olma yüzlerce kilometrekarelik alanın tamamını sular altında bırakacaktı. Portland'a gelince, denizle arasında yüz otuz kilometrelik mesafe ve Coast Dağları olduğundan yükselen suların tehdidi altında değildi: Şimdilik yalnızca yağan suların tehdidi altındaydı.

Batı Oregon'da her zaman yağmur yağardı, ama artık dur durak bilmeksizin, sürekli, ılık ılık yağar

olmuştu. Sonsuza dek ılık bir çorba sağanağı altında yaşamak gibi bir şeydi bu.

Yeni şehirler -Umatilla, John Day, French Glen- Cascade Dağları'nın doğusunda, bundan otuz sene evvel çöl olan bölgedeydi. Yazları bölgede halen kavurucu bir sıcak hüküm sürüyordu, ama bölge yılda sadece 114 santimlik yağmur alıyordu ki, bu Portland'ın 290 santimlik yağmurunun yanında hiçbir şeydi. Muazzam bir işgücünün ve dev yatırımların eline bakıyor da olsa, tarım yapılabiliyordu: Çöl kelimenin tam anlamıyla yeşermişti. French Glen'in şu anda 7 milyonluk nüfusu vardı. Nüfusu ancak 3 milyonu bulan ve hiçbir büyüme potansiyeli olmayan Portland, Kalkınma Yürüyüşünde enikonu geride kalmıştı. Zaten kalmasa ne fark ederdi ki? Yetersiz beslenme, nüfus patlaması ve giderek yayılan çevre kirliliği artık norm olmuştu. Eski Şehirlerde iskorbüt, tifüs ve hepatit daha fazlaysa, Yeni Şehirlerde de çete şiddeti, suç ve cinayet daha fazlaydı. Biri sıçanların insafına kalmıştı, diğeri mafyanın. George Orr Portland'da kalmayı yeğlemişti, çünkü kendini bildi bileli orada yaşamıştı ve hayatın başka bir yerde daha iyi ya da daha farklı olabileceğini düşünmesi için ortada herhangi bir neden yoktu.

Bayan Crouch kayıtsızca gülümseyerek onu hemen içeri aldı. Orr bütün psikiyatr ofislerinin tıpkı tavşan delikleri gibi bir ön bir de arka kapıları olduğunu zannederdi. Bunun yoktu, ama giren hastayla çıkan hastanın birbiriyle karşılaşma ihtimali olduğundan da kuşkuluydu. Tıp Fakültesi'nde, Dr. Haber'ın daha ziyade araştırmacılığa ağırlık verdiğini, bu yüzden de az sayıda hastayla çalıştığını söylemişlerdi. Bu ipucu kendisinde, Haber'ın başarılı ve seçkin biri olduğu fikrini uyandırmış ve doktorun neşeli, işinin ehli hal ve tavırları da bunu doğrulamıştı. Ama Orr bugün ilk sefere göre daha az gergin olduğundan, çok daha başka şeyler de görüyordu. Ofis ne parasal başarının göstergesi olan platin ve deri eşyalarla, ne de bilimsel aldırışsızlığın göstergesi olan karmakarışık ve salaş bir ortamla güven telkin ediyordu insana. Sandalyeler ve kanepe sentetik kumaşla kaplıydı, çalışma masası metaldi ve ahşap görünümlü plastikle kaplanmıştı. Tek bir parça bile hakiki değildi. Bembeyaz dişli, doru yeleli, irikıyım Dr. Haber, "Tünaydınlar!" diye gürledi.

Bu cana yakınlık belki sahte değildi ama abartılıydı. Adamın içten, dost canlısı bir yanı vardı, bu bir gerçekti; ama bu yanı zaman içinde, meslek icabı takındığı yapmacık tavırların plastiğiyle kaplanmış, kendini içinden geldiği gibi davranmaktan alıkoyması yüzünden bozulmuştu. Orr sevilmeye duyulan bir ihtiyaç ve yardımcı olmaya yönelik bir arzu sezinliyordu onda; Orr'a kalırsa doktor kendinden başka hiç kimsenin var olduğuna tam olarak inanamıyor, bu yüzden de onlara yardım ederek var olduklarını kanıtlamak istiyordu. "Tünaydınlar!" diye yeri göğü inletircesine gürlemesinin nedeni, selamına bir yanıt alıp alamayacağından asla emin olmayışıydı. Orr ona dostane bir şeyler söylemek istedi, ama kişisel ne söylerse söylesin uygunsuz kaçacakmış gibi geldi; "Görünüşe bakılırsa Afganistan da her an savaşa dahil olabilir," dedi diye diye.

"Hı hı, geçen ağustostan beri öngörülen bir gelişme bu." Doktorun dünya meseleleri hakkında kendisinden çok daha bilgili olacağını tahmin etmeliydi; kendisi olup bitenleri ancak ucundan kıyısından takip eder ve gelişmelerden üç hafta gecikmeli olarak haberdar olurdu genelde. "Ama bunun Müttefikleri sarsacağını zannetmem," diye devam etti Haber, "tabii bu durum Pakistan'ı da savaşın içine çekip İran saflarına katılmaya sevk etmezse. İşte o zaman Hindistan'ın Mısraillilere sembolik destekten çok daha fazlasını göndermesi gerekebilir." Mısrailliler dediği, Yeni Arap Cumhuriyeti - İsrail ittifakının kısa adıydı. "Gupta'nın Delhi'de yaptığı konuşma da, bu ihtimale karşı hazırlık içinde olduğunu kanıtlıyor bence."

"Yayıldıkça yayılıyor," dedi Orr kendini yetersiz ve çaresiz hissederek. "Savaşı kastediyorum."

"Seni endişelendiriyor mu bu?"

"Sizi endişelendirmiyor mu?"

"Beni bir kenara bırakalım şimdi," dedi doktor, ayıyı andıran o geniş, kıllı gülümsemesini

takınarak, tıpkı koca bir ayı-tanrı gibi; ama dün olanlardan sonra temkini elden bırakmamayı sürdürüyordu.

"Evet, beni endişelendiriyor." Gerçi Haber bu cevabı hak etmiyordu; insan bir soru sorduğunda, o sorudan sıyrılıverip yanıtlar birer nesneymiş gibi nesnelliğin ardına sığınamazdı; öte yandan kendini bir doktorun ellerine teslim etmişti ve doktor muhakkak ne yaptığını biliyor olmalıydı.

Orr belki kendisinin genelde ne yaptığını bilmediğini sandığından, insanların ne yaptıklarını bildiklerine inanma eğilimindeydi.

"İyi uyudun mu?" diye sordu Haber, Tammany Hall'un sol arka toynağının altına oturarak.

"Evet, teşekkürler."

"Peki Rüyalar Sarayı'nda bir gezintiye daha çıkmaya ne dersin?"

"Tabii, onun için buradayım sanırım."

Haber'ın kalktığını, masanın etrafından dolanıp kendisine doğru geldiğini, o koca elin boynuna doğru uzandığını gördü, sonra hiçbir şey olmadı.

"...George..."

Kendi adı. Kim çağırıyordu? Tanıdığı bir ses değildi. Kuru toprak, kuru hava, kulağına çalınan yabancı bir ses. Gün ışığı ve hiçbir yol, hiçbir iz yok. Geri dönmek imkânsız. Uyandı.

Yarı aşina oda, o koca kızıl kahverengi sırıtışını takınmış yarı aşina iriyarı adam, kızıl kahverengi sakalı, beyaz dişli gülümsemesi, donuk koyu gözleri. "EEG'den anlayabildiğim kadarıyla kısa ama dolu dolu bir rüya gördün," dedi o tok ses. "Anlat bakalım. Hafızanı ne kadar çabuk yoklarsan o kadar çok şey hatırlarsın."

Orr kendini epeyi sersemlemiş hissederek doğruldu. Kanepedeydi, buraya nasıl gelmişti ki? "Bir düşüneyim. Pek bir şey görmedim. Yine o at vardı. Hipnotize olduğumda bana rüyamda atı görmemi mi söylediniz yine?"

Haber ne evet'e ne de hayır'a yorulabilecek bir baş sallamayla yanıtladı onu.

"Peki, bir ahırdı burası. Bu oda. Samanlar, yemlik, köşede bir dirgen filan, öyle şeyler işte. At da ahırdaydı. O..."

Haber'ın beklenti dolu sessizliği onu köşeye sıkıştırıyor, bir an olsun kaytarmasına fırsat vermiyordu.

"At dışkıladı ve yerde devasa bir dışkı yığını yükseldi. Kahverengi, buharı tüten at dışkısı. Yığın sanki Hood Dağı'nı andırıyordu biraz, kuzey yamacındaki o küçük kambura varıncaya dek her şeyiyle. Dışkı halının her tarafına bulaşmıştı ve olduğum yere doğru yaklaşıyordu; ben de, 'Bu yalnızca dağın resmi,' dedim. Sonra sanırım uyanmaya başladım."

Orr başını kaldırdı, gözleri Haber'ı aşıp onun arkasındaki resme, Hood Dağı'nın bütün duvarı kaplayan fotoğrafına dikildi.

Daha ziyade sanatkârane, pastel tonların hâkim olduğu dingin bir resimdi bu: Gökyüzü gri, zirveye yakın olan yerlerinde beyaz benekler seçilen dağ yumuşak bir kahverengi ya da kızıl kahverengi ve ön planda hepten karanlıkta kalmış, biçimsiz ağaç tepeleri.

Doktor resme bakmıyordu. O ısrarlı, donuk gözleriyle Orr'u izliyordu. Orr anlatmayı bitirdiğinde güldü, ne uzun uzadıya, ne de çok yüksek sesle, ama kayda değer bir heyecanla güldü.

"Bir yerlere varıyoruz George!"

"Ne anlamda?"

Hâlâ uyku sersemliğinden sıyrılamamış halde kanepede oturan Orr, Haber beyninin gizli dalgalarının nasıl da atlayıp sıçradığını izleyip kendisine rüyasında ne göreceğini söylerken, oracıkta muhtemelen ağzı bir karış açık, horlayarak, büsbütün âciz bir durumda yatıp uyumuş olmaktan dolayı darmadağın ve küçük düşmüş hissediyordu. Gizli saklı hiçbir şeyi kalmayasıya teşhir edilmiş, kullanılmış hissediyordu kendini. Üstelik de boş yere.

Doktorun ne at resmine, ne de onun hakkında aralarında geçen konuşmaya dair en ufak bir anısı yoktu besbelli; o artık her şeyiyle bu yeni şimdiki zamandaydı ve bütün anıları da onu bu yeni zamana çıkarıyordu. Yani kendisine hiçbir yardımı dokunamazdı. Ama şimdi ofisini bir ileri bir geri arşınlıyor, her zamankinden de yüksek bir sesle konuşup duruyordu. "Sana iyi haberlerim var! a) Sipariş üzerine rüya görebiliyorsun ve gördün, hipnotelkinlere itaat ediyorsun; b) Artırıcı'ya olağanüstü iyi cevap veriyorsun. Bu da demektir ki, birlikte narkoza hiç gerek kalmadan hızlı ve verimli bir şekilde çalışabiliriz. Uyuşturuculara başvurmadan çalışmayı tercih ederim. Beynin kendi başına yapabildiği şeyler, kimyasal uyarıma verip verebileceği her türlü cevaptan bin kat daha büyüleyici ve karmaşıktır; zaten Artırıcı'yı da bu yüzden geliştirdim, beyne kendi kendini uyarma fırsatı vermek için. Beynin yaratıcı ve sağaltıcı kaynakları -ister uyanık, ister uykuda, ister rüya görüyor olsun- neredeyse sınırsızdır. Yeter ki bütün kilitlere uyan anahtarları bulabilelim. Rüya görmenin başlı başına nasıl bir gücü olduğunu hiç kimse rüyasında dahi görmemiştir!" O okkalı kahkahasıyla güldü; bu küçük espriyi defalarca yapmıştı. Orr huzursuzca gülümsedi, doktorun sözleri onu canevinden vurmuştu. "Nasıl bir yol izlememiz gerektiğinden eminim artık, tedavinin sırrı rüyalarından sakınmaktan, onları bastırmaya çalışmaktan değil, aksine onları kullanmaktan geçiyor. Korkunla yüzleşmekten ve benim de yardımımla onun iç yüzünü görmekten. Sen kendi zihninden korkuyorsun George. Hiçbir insan böyle bir korkuyla yaşayamaz. Ama artık böyle yaşamak zorunda değilsin. Kendi zihninin sana nasıl yardım edebileceğini, ondan nasıl yararlanabileceğini, onu yaratıcı bir biçimde nasıl kullanabileceğini bilmiyorsun. Tek yapman gereken kendi zihinsel güçlerinden saklanmaktan vazgeçmek, o güçleri bastırmak yerine serbest bırakmak. İşte bunu birlikte başarabiliriz. Ne dersin, yapılması gereken, doğru olan sence de bu değil mi?"

"Bilmiyorum," dedi Orr.

Haber ona zihinsel güçlerinden yararlanması, onları kullanması gerektiğinden bahsederken, bir an için, rüya görerek gerçekliği değiştirme gücünü kastettiğini sanmıştı doktorun; ama kastettiği bu olsaydı daha açık dile getirmez miydi bunu? Onaylanmaya böylesine muhtaç olduğunu bile bile, sebepsiz yere bunu ondan esirgemez, yapabilse elbet yapardı.

Orr'un yüreği taş gibi ağırlaştı. Kullandığı ilaçlar ve uyarıcılar yüzünden duygusal anlamda dengesiz bir insan olup çıkmıştı; bunun farkındaydı ve bu yüzden de sürekli duygularıyla mücadele ediyor, onları denetim altında tutmaya çalışıyordu. Ama bu seferki hayal kırıklığını dizginlemek elinde değildi. Şimdi şimdi fark ediyordu ki, az da olsa umutlanmadan edememişti. Önceki gün dağın ata dönüşüverdiğini doktorun da fark ettiğine kesin gözüyle bakmıştı. Haber'ın bu farkındalığını örtbas etmeye çalışması karşısında ne şaşırmış ne telaşa kapılmış, doktorun ilk şok ânında böyle bir tepki vermesini doğal karşılamıştı; ne olduğunu tam olarak kavramak bir yana, adamcağız tanık olduğu şeyin gerçekten olduğunu kendine bile itiraf edememişti şüphesiz. Orr'un kendisi dahi olanaksız bir şey yapıyor olduğu gerçeğiyle ancak yıllar sonra güçbela yüzleşebilmişti. Ama yine de rüyanın içeriğini bilen ve rüya görüldüğü sırada orada, olayın merkezinde olan Haber'ın rüyanın meydana getirdiği değişikliği fark edebileceğini, bir şeylerin eskisi gibi olmadığını hatırlayabileceğini ve bunu sonradan onaylayabileceğini ummadan edememişti.

Boşuna. Hiçbir çıkış yolu yoktu. Aylardır olduğu noktadaydı yine - yalnızlık noktasında: deli olduğunun ve deli olmadığının aynı anda, şiddetle farkında olduğu noktada. Bu bile onu delirtmeye yeter de artardı.

"Acaba etkili bir şekilde rüya görmemem için hipnoz sonrası telkinini deneseniz olur mu?" diye sordu utana sıkıla. "Aksini telkin ettiğinizde işe yaradığına göre, bu da işe yarayabilir. Böylece hiç değilse bir süreliğine ilaçlardan kurtulmuş olurum."

Masasının ardına geçen Haber bir ayı gibi kamburu çıkmış halde koltuğuna yerleşti. "Bunun işe yarayacağından kuşkuluyum doğrusu, tek bir gece boyunca bile etkili olmayabilir," demekle yetindi. Sonra birden tekrar gürleyerek lafa girdi: "Hem bunca zamandır ısrarla sapıp durduğun o aynı çıkmaz sokak değil mi bu, George? İster ilaçla yap, ister hipnozla, bastırmak bastırmaktır. Kendi zihninden kaçamazsın. Bunu sen de biliyorsun, ama kabullenmeye pek yanaşmıyorsun henüz. Öyle olsun, tamam. Ama bir de şöyle düşün: Bugünü de sayarsak iki kere şuracıkta, şu kanepede rüya gördün. O kadar kötü müydü gerçekten? Bu yüzden zarar gören oldu mu?"

Morali cevap veremeyecek kadar bozulmuş olan Orr başını iki yana sallamakla yetindi.

Haber konuşmayı sürdürürken Orr dikkatini ona vermeye çabaladı. Şimdi gündüz düşlerinden, gündüz düşlerinin her gece bir buçuk saatte bir faaliyete geçen rüya görme devirleriyle ilişkisinden, faydalarından ve öneminden söz ediyordu. Orr'a sevdiği belli bir gündüz düşü tipi olup olmadığını sordu. "Örneğin," dedi, "ben sık sık kahramanlık hayallerine dalarım. Kahraman ben olurum. Bir kızı kurtarırım veya astronot arkadaşımı ya da kuşatma altındaki bir şehri, yetmedi bütün bir gezegeni. Kurtarıcı hayalleri, her derde deva iyilik meleği hayalleri. Haber dünyayı kurtarıyor! Acayip eğlenceli şeylerdir bunlar - tabii dozunu kaçırmadığın sürece. Gündüz düşlerinden aldığımız ego takviyesine hepimizin ihtiyacı var, ama buna bel bağlamaya başladığımızda, işte o zaman gerçeklik parametrelerimiz de ufak ufak sarsılmaya başlar... Pasifik Adaları'na ilişkin gündüz düşleri vardır sonra - orta yaşlı üst düzey yöneticiler bayılır onlara en çok. Başkaları uğruna acı çeken soylu bir insan olma hayalleri vardır, çeşitli romantik ergenlik fantazileri, sadomazoşist gündüz düşleri vardır, vardır da vardır. İnsanlar ekseriyetle bu farklı tarzların çoğundan nasibini alır. Neredeyse hepimiz en az bir kere arenada aslanlarla karşı karşıya gelmiş veya bir bomba atıp düşmanlarımızı yok etmiş, iri göğüslü bakireyi batan gemiden kurtarmış veya Beethoven'i hiç zahmete sokmayıp 10. Senfoni'yi onun yerine besteleyivermişizdir. Senin gönlün hangi çizgide?"

"Benim mi? Kaçış," dedi Orr. Kendini bir an önce toparlayıp ona yardımcı olmaya çalışan bu adama cevap vermeliydi. "Uzaklaşmak. Feraha çıkmak."

"Feraha çıkmak derken çalışma hayatının, gündelik angaryanın stresinden kurtulmayı mı kastediyorsun?"

Haber Orr'un işinden hoşnut olduğuna inanmayı ısrarla reddeder gibiydi. Kuşkusuz kendisi işinde çok hırslıydı ve bir başkasının öyle olmayabileceğini anlamakta güçlük çekiyordu.

"Şey, daha çok şehrin, kalabalığın stresinden demek istiyorum. Her yerin kıvıl kıvıl insan kaynamasından. Manşetlerden. Her şeyden uzaklaşmak."

"Pasifik Adaları'ndan birinde mi?" diye sorguladı Haber o ayı sırıtışıyla.

"Hayır. Burada. Hayal gücüm pek kuvvetli değil maalesef. Şehrin dışında bir yerlerde bir kulübem olduğunu hayal ediyorum, mesela Coast Dağları'nda, orada eski ormanlardan biraz var ya hâlâ."

"Peki sahiden öyle bir yer almayı düşündün mü hiç?"

"Güney Oregon Yabanı civarındaki en ucuz bölgelerde bile, insanın kafasını dinleyebileceği türden arazilerin dönümü on bin dolar civarında. Sahil manzaralı arsaların dönümü ise yüz bin dolara kadar çıkıyor."

Haber ıslık çaldı. "Bakıyorum ciddi ciddi düşünmüşsün - hal böyle olunca da çareyi hayallerle yetinmekte buldun demek. Allahtan onlar bedava, ha! Pekâlâ, bir denemeye daha var mısın?"

"Sizden rica etsem..."

"Ne diyecektin George?"

"Uyandığımda telkinlerinizi hatırlamamı sağlayabilir misiniz, diyecektim."

Haber o kılı kırk yararcasına ayrıntılı olumsuz cevaplarından birine daha girişti. "Şimdi, bildiğin gibi, hipnoz sırasında deneyimlenenler -ki bunlara verilen tüm talimatlar da dahildir- rüyalarımızın yüzde doksan dokuzunu hatırlamamızı engelleyen mekanizmaya benzer bir düzeneğin marifetiyle normalde uyanınca hatırlanmaz. Bu engel mekanizmasının etkisini azaltmak, oldukça hassas bir konuda, yani henüz görmediğin bir rüyanın içeriği konusunda sana birbiriyle çelişen çok fazla sayıda talimat vermem anlamına gelir. Uyandığında rüyanın kendisini hatırlaman yönünde telkinde bulunabilirim sana, ondan yana sorunumuz yok. Ama gerçekten gördüğün rüyaya dair anılarınla benim o rüyaya ilişkin telkinlerimin hafızanda çorba haline gelmesini istemiyorum. Bu ikisini birbirinden ayrı tutmak, sence görmüş olman gereken rüyaya değil, gerçekten gördüğün rüyaya dair net bilgiler almak istiyorum senden. Anlatabildim mi? Bana güvenebilirsin, biliyorsun. Sana yardım etmek için buradayım ben. Senden çok fazla şey isteyecek değilim. Seni zorlayacağım ama fazla değil, bir anda da değil. Sana kâbus gördürecek değilim! Bu sorunu çözmeyi, durumun iç yüzünü anlamayı ben de en az senin kadar istiyorum, inan. İşbirliğine açık, zeki bir hastasın sen, böylesine şiddetli bir kaygıyı bunca zaman tek başına göğüslediğine göre çok da cesur bir adamsın aynı zamanda. Bu sorunu çözeceğiz George. İnan bana."

Orr ona tam olarak inanmıyordu ama adam itiraz edilmesi imkânsız bir hatipti, hem için için ona inanabilmek de istiyordu bir yandan.

Hiçbir şey demedi, yalnızca kanepeye gerisin geri yattı ve o koca elin boğazına dokunmasına boyun eğdi.

"Tamamdır. Aramıza hoşgeldin. Rüyanda ne gördün George? Anlat bakalım, şöyle sıcağı sıcağına bir dinleyelim."

Midesi bulanıyor, kendini aptal hissediyordu.

"Pasifik Okyanusu'yla... hindistancevizleriyle ilgili bir şeyler vardı... Hatırlayamıyorum." Başını ovuşturdu, kısa sakalının altını kaşıdı, derin bir nefes aldı. Soğuk bir bardak su için neler vermezdi şu anda. "Sonra, sonra sizi John Kennedy'yle konuşurken gördüm, başkanla, Alder Sokağı'nda, sanırım oradaydı. Ben de sizi arkadan takip ediyor gibiydim, sanki ikinizden biri için bir şey taşıyordum elimde. Kennedy'nin şemsiyesi açıktı -onu profilden görüyordum, eski elli sentlerin arkasındaki resmi gibi- siz, 'Artık buna ihtiyacınız olmayacak Bay Başkan,' deyip şemsiyeyi elinden aldınız. O buna sinirlenir gibi oldu, anlayamadığım bir şey söyledi. Ama yağmur durmuş, güneş açmıştı, bunun üzerine o da, 'Görünüşe bakılırsa haklısın,' dedi... Bu arada yağmur sahiden durdu."

"Nereden biliyorsun?"

Orr iç çekti. "Dışarı çıktığınızda görürsünüz. Burada bırakıyor muyuz bugünlük?"

"Ben biraz daha devam etmeye hazırım. Biliyorsun, faturayı Hükümet ödüyor nasıl olsa!"

"Kendimi çok yorgun hissediyorum."

"Pekâlâ, öyle olsun o zaman, bugünlük bu kadar. Baksana, seanslarımızı geceye almaya ne dersin bu arada? Bu sayede uykunu normal saatinde uyumuş olursun, hipnozu da yalnızca rüya içeriğini telkin etmekte kullanırız. İşinden izin almana da gerek kalmaz böylece, hem benim işgünüm zaten gece; uyku araştırmacılarının fırsat bulamadığı tek şey uyumak! Çalışmalarımıza inanılmaz hız kazandırırdı bu, üstelik böylece rüya baskılayıcı ilaç kullanma zorunluluğundan da kurtulmuş olurdun. Bir denemeye ne dersin? Cuma gecesi nasıl mesela?"

"Randevum var," dedi Orr kendi yalanına kendi de şaşarak.

"Cumartesi diyelim o zaman."

"Tamam."

Yaş yağmurluğunu koluna alarak Haber'ın ofisinden çıktı. Giymesine gerek yoktu. Kennedy rüyası o yoğun etkili rüyalardan biri olmuştu. Öyle rüyaları gördüğünde ayırt edebiliyordu artık. İçerikleri ne kadar yavan da olsa, uyandığında onları olağanüstü bir netlikle hatırlıyor ve ezici, hırpalayıcı bir güce karşı mücadele etmiş de muazzam bir fiziksel efor harcamış gibi bitap, bitmiş tükenmiş hissediyordu kendini. Kendi başına, ayda bir veya altı haftada bir görürdü böylelerini; önceleri bu rüyaların kendisinden çok onları görme korkusuydu saplantı haline getirdiği. Şimdiyse onu rüyalı uyku halinde tutan Artırıcı ve ısrarla etkili rüya görmesini talep eden hipnotelkinler sayesinde, iki gün içinde gördüğü dört rüyanın üçü etkili olmuştu; daha doğrusu Haber'ın ipe sapa gelmez imge kırıntıları olarak nitelendirdiği hindistancevizi rüyası sayılmazsa, üçte üçü. Yorgunluktan ölüyordu.

Yağmur yağmıyordu. Willamette Doğu Kulesi'nin kapılarından dışarı çıktığında, gökdelenlerin arasından yüzünü gösteren mart göğü uzak ve pırıl pırıldı. Rüzgâr -Willamette Vadisi'nin nemli, sıcak, kasvetli, kurşuni havasına arada bir lütfedip can katan o kuru çöl rüzgârı- nasılsa fikir değiştirip doğudan esmeye karar vermişti.

Açan hava keyfini az biraz yerine getirdi. Omuzlarını dikleştirdi ve muhtemelen yorgunluğun, endişenin, günün olmadık bir zamanına denk gelen iki şekerlemenin ve asansörle altmış iki kat inmenin üst üste gelmesinden kaynaklanan belli belirsiz baş dönmesini görmezden gelmeye çalışarak yola koyuldu.

Doktor ona rüyasında yağmurun durduğunu görmesini mi söylemişti acaba? Yoksa Kennedy'yi (ki şimdi yeniden düşününce, Abraham Lincoln'ün sakalına sahip bir Kennedy olduğunu anımsamıştı bunun) görmesini mi telkin etmişti? Yoksa Haber'ı görmesini mi söylemişti? Hiç bilemiyordu. Rüyanın etkili olan kısmı, yağmurun durması, havanın değişmesi olmuştu; ama bu hiçbir şeyi kanıtlamazdı. Bir rüyanın bariz biçimde çarpıcı veya dikkat çekici unsuru, illa da etkili olan unsur olmayabiliyordu. Kennedy'nin, yalnızca bilinçaltının vâkıf olduğu bir nedenden dolayı kendisinin bizzat eklediği bir unsur olduğundan şüphelendi, ama bundan emin de olamıyordu.

Sonu gelmez bir güruhla birlikte Doğu Broadway metro istasyonuna girdi. Beş dolarlık bozukluğu bilet makinesine attı, biletini aldı, trene bindi, nehrin altındaki karanlığa indi.

Baş dönmesi bedeninde ve zihninde giderek artıyordu.

Bir nehrin altından geçmek: Alın size başlı başına bir garabet, hepten tuhaf bir fikir.

Bir nehri aşmak, sığ yerlerinden yürüyerek, bata çıka, yüzerek karşı kıyısına geçmek, bunun için kayık, vapur, köprü, uçak kullanmak, akıntının bitmek tükenmek bilmez tazelenişinde ve başlangıcında nehrin yukarısına veya aşağısına doğru gitmek: Bunların hepsi mantıklı. Ama bir nehrin altından geçmekte, kelimenin tam anlamıyla sapkınca bir yan var. Zihnin içindeki ve dışındaki yolların karmaşıklığı, böylesine akla zarar bir işe kalkışmak için yolculuğun ta başında bir yerlerde yanlış bir yola sapılmış olması gerektiğini açıkça gösteriyor.

Willamette'in altından dokuz tren ve kamyon tüneli geçiyordu, üstünde on altı köprü vardı ve her iki kıyısı boyunca kırk üç kilometrelik betonarme bir sahil uzayıp gidiyordu. Bölgenin asıl büyük nehri olan ve Portland'ın merkezinden üç-dört kilometre aşağıda kalan Columbia Nehri de, Columbia'nın bir kolu olan Willamette de öyle gelişmiş bir taşkın denetim teknolojisiyle donatılmıştı ki, en uzun süreli sağanak yağmurlardan sonra dahi nehirlerin ikisi de on üç santimden fazla yükselemiyordu. Dört bir yandan kayışlarla, zincirlerle, dingillerle, eyerlerle, gemlerle, eyer kayışlarıyla, bukağılarla kuşatılmış uysal bir yük hayvanını andıran Willamette, çevrenin faydalı bir

unsuruydu. Zaten faydalı olmasa, şehrin tepelerinden gizlice, isimsizce aşağıya akıp sokakların ve binaların altına gömülen yüzlerce küçük dere ve çay gibi şimdiye çoktan betonla doldurulmuş olurdu. Ama o olmasa, liman kenti olan Portland'ın limanlığı da kalmazdı ki; gemiler, peş peşe ip gibi upuzun sıralanan mavnalar, koca koca kereste salları hâlâ nehrin iki ucu arasında mekik dokumayı sürdürüyordu. Bu yüzden de kamyonların, trenlerin ve sayıları bir elin parmağını geçmeyen özel araçların nehrin üstünden veya altından geçmesi gerekiyordu. Şu anda Broadway Tüneli'nde seyreden PYUA treni yolcularının başları üzerinde tonlarca kaya ve çakıl taşı, akmakta olan tonlarca su, iskeleler ve okyanus gemilerinin omurgaları, yükseltilmiş çevreyolu köprü ve girişlerinin devasa betonarme payandaları, fabrikasyon malı dondurulmuş tavukları taşıyan buharlı kamyonlardan oluşan bir kafile, 10.000 metrede uçan bir jet ve en yakını 4,3 ışık yılı uzakta olan yıldızlar vardı. George Orr nehiraltı karanlığındaki vagonun titreşen floresan parıltısında, solgun bir yüzle, bir kayışın ucunda sallanıp duran çelik tutamacı tutarken başka binlerce insan arasında dikildiği yerde sallandı. Üstüne çöken kasveti, dur durak bilmeden çullanan ağırlığı hissetti. Bir kâbusta yaşıyorum, diye geçirdi içinden, arada bir uykumda ayılabildiğim bir kâbusta.

Union İstasyonu'nda inen yolcuların omuzlu dirsekli itişip kakışmaları, bu veciz fikri bir vuruşta aklından defetti; vargücüyle kayışın ucundaki tutamacı elinden kaptırmamaya odaklandı. Hâlâ baş dönmesinden tam olarak kurtulamadığından, tutamacı elinden kaçırıp (k) kuvvetine boyun eğerse midesinin bulanmasından korkuyordu.

Tren iç kıyıcı derin kükremelerle kulak tırmalayıcı yüksek perdeden çığlıkların başa baş gittiği bir gürültüyle yeniden hareket etti.

PYUA sisteminin tamamı en fazla on beş senelikti, ama özel araç ekonomisinin çöküşü esnasında -öncesinde değil- son anda, kalitesiz malzemelerle, alelacele inşa edilmişti. Vagonlar aslında Detroit'te yapılmıştı; çıkardıkları gürültüden de kısa zamanda hurdaya dönmelerinden de zaten belliydi bu. Şehirli bir metro müdavimi olarak Orr bu korkunç gürültüyü duymuyordu bile. Aslına bakılırsa, daha otuzunda olmasına rağmen işitsel sinir uçlarının hassasiyeti büyük ölçüde körelmişti; zaten bu gürültü o mutat kâbusun alışıldık fon müziğiydi sadece. Tutamaç üzerindeki hakkını sağlama almayı başarmanın gönül rahatlığıyla yeniden düşünmeye koyuldu.

Bu konuyla ister istemez ilgilenmeye başlayalı beri, zihnin çoğu rüyayı anımsamaktaki noksanlığı kafasını fazlasıyla meşgul eden bir mesele olmuştu. Bilinçli olmayan düşünme, ister bebeklikte ister rüyalarda olsun bilinçli anımsamaya olanak vermiyordu besbelli. Ama hipnoz sırasında bilinçsiz miydi ki? Hiç de değildi: Uyuması söylenene dek cin gibi uyanıktı. Neden hiçbir şey anımsayamıyordu o halde? Bu durum onu endişelendiriyordu. Haber'ın neler karıştırdığını bilmek istiyordu. Bu öğleden sonra gördüğü ilk rüya sözgelimi: Doktor yeniden at hakkında bir rüya görmesini mi söylemişti yalnızca? O da tutup kendi kendine buna bir de at pisliğini ekleyerek iyiden iyiye yerin dibine geçmişti. Veya at pisliği de doktorun başının altından çıktıysa, bu da kendisi açısından apayrı bir utanç kaynağıydı yine. Haber, ofisindeki halının dumanı tüten, devasa, kahverengi bir at dışkısı yığınıyla boydan boya kaplanmadığına şükretmeliydi belki de. Ama bir bakıma kaplanmış da sayılırdı: Dağ resmi yerine gelmişti ya.

Tren çığlık çığlığa Alder Sokağı İstasyonu'na girerken Orr birden biri kendisine pandik atmışçasına dikeldi. Tabii ya, dağ, diye düşündü, altmış sekiz kişi yanından itişe kakışa, çarpa sürtüne geçerek kapılara doğru hücum ederken. Tabii ya, dağ. Bana rüyamda dağı eski yerine koymamı söyledi. Ben de bu işi ata yaptırdım. Ama bana dağı eski yerine koymamı söylediyse, demek dağın attan evvel orada olduğunu biliyordu. Biliyordu. İlk rüyanın gerçekliği değiştirdiğini o da anladı. Değişimi kendi gözleriyle gördü. Bana inanıyor. Deli değilim ben!

Orr'un içi birden öyle bir neşeyle dolup taştı ki, o bunları düşünürken balık istifi vagona

doluşmakta olan kırk iki kişinin Orr'un en yakınma itelenmiş yedi-sekizi, bir an için içlerinde belli belirsiz ama inkâr edilemez bir esenlik veya rahatlama hissi duydu. Tutamacı elinden kapmayı başaramayan kadın, nasırındaki o keskin acının mucizevi bir şekilde dindiğini hissederek rahat bir nefes aldı; Orr'un sol yanına yapışıp kalmış adamın aklına birden güneş ışığı düştü; hemen önünde çömelmiş oturan ihtiyar adam aç olduğunu kısa bir süreliğine unuttu.

Orr kafası hızlı çalışan bir adam değildi. Aslına bakılırsa muhakeme yeteneğinden hepten yoksundu. Mantığın o saydam, sert buzunun üstünde patinaj yaparak ya da hayal gücünün dümen suyuna kapılmış süzülerek akıl yürütmek nedir bilmez, varoluşun balçığında bata çıka, güçbela yol alarak en yavaş, en zahmetli yoldan varırdı hükümlerine. Zekânın alametifarikası olduğu söylenen o yetenekten, bağlantıları görme yeteneğinden de nasibini almamıştı. O, bağlantıları sezinlerdi daha ziyade, tıpkı bir su tesisatçısı gibi. Aslında aptal bir adam değildi, ama beynini kullanabileceğinin yansı kadar bile kullanmıyor, elinden gelenin yansı kadar bile hızlı çalıştırmıyordu. İşte bu yüzden ancak Batı Ross Adası Köprüsü'nde metrodan indikten, yokuş yukarı yürüyüp birkaç köşe başını geride bıraktıktan, bağımsız kat mülkiyetli, çelikten ve çürük çarık betondan müteşekkil yirmi katlı Corbett Apartmanındaki (Şehir Merkezinde Bütçenize Uygun Şık Yaşam Alanları!) 2,5'a 3,5 metrelik tek göz odasına ulaşmak için asansörle on sekiz kat çıktıktan, infrafırına bir dilim soya ekmeği attıktan, ankastre buzdolabından bir bira alıp ışıl ışıl, devasa gökdelenlerle tıka basa dolu, her yanından ışık ve hayat fışkıran Portland'ın Batı Tepeleri'ni kuşbakışı seyrederek penceresinin önünde -dışarıyı gören bir oda tutabilmek için iki misli para ödemişti- biraz oyalandıktan sonradır ki, şu basit soruyu akıl edebildi: Haber, rüyalarımın gerçekliği değiştirdiğini bildiğini neden bana söylemedi ki?

Bir süre bu konuda kafa patlattı. Aklında evirdi çevirdi, doluya koydu almadı, boşa koydu dolmadı, bir türlü işin içinden çıkamadı.

Haber duvar resminin iki kez değiştiğini biliyor artık, diye geçirdi içinden. O halde niye hiçbir şey söylemedi? Delirmiş olmaktan korktuğumu bilmiyor mu sanki? Bana yardım etmeye çalıştığını söylüyor. Benim gördüğümü kendisinin de görebildiğim, bunların birer kuruntudan ibaret olmadığını söylemiş olsaydı, asıl o zaman yardım etmiş olurdu.

Yağmurun durduğunu da biliyor artık, diye düşündü Orr, birasını başına dikip acele etmeden uzun uzun yudumladıktan sonra. Ama bunu ona söylediğimde gidip bakmaya da yeltenmedi. Belki de bakmaya korkmuştur. Büyük ihtimalle öyle olmuştur. Tanık olduğu şey onu fena halde korkuttu ve bana ne düşündüğünü söylemeden önce daha fazla bilgi toplamak, bu durumu daha derinlemesine anlamak istiyor. Eh, korktu diye onu suçlayacak değilim herhalde. Asıl korkmasaydı tuhaf olurdu.

Ama bunu içine sindirmeyi başarınca, asıl o zaman ne yapacak acaba... Rüyalarımı nasıl durduracağını, beni bir şeyleri değiştirmekten nasıl alıkoyacağını çok merak ediyorum. Buna bir son vermem şart; yeterince ileri gittim, hem de fazlasıyla...

Başını iki yana salladı ve baştan aşağı hayatla sıvanmış parlak tepelere arkasını döndü.

4

Hiçbir şey sağlam kalmaz, hiçbir şey (bir ukalanın zihniyeti hariç) tastamam ve kesin değildir. Kusursuzluk, Varlığın en derinde yatan gizemli niteliğinin, o kaçınılmaz, marjinal kesinsizliğin inkârıdır sadece.

H. G. WELLS, Modern Bir Ütopya

Forman, Esserbeck, Goodhue ve Rutti hukuk bürosu, 1973 yılından kalma ve insan yerleşimine açılmak üzere dönüştürülmüş bulunan bir katlı otoparkın içindeydi. Portland'ın merkezindeki eski binaların çoğunun buna benzer bir geçmişi vardı. Bir zamanlar şehir merkezinin büyük bölümü sahiden de yalnızca otomobilleri park edecek yerlerden ibaretti. Başta bu alanlar, çoğunlukla ödeme noktalarıyla veya parkmetrelerle donatılmış asfalt düzlüklerden oluşuyordu, ama insan sayısı arttıkça bu düzlükler de yükseldi. Aslına bakılırsa otomatik asansörlü park sistemi çok uzun yıllar önce Portland'da icat edilmişti ve özel araç denen şey kendi egzozunda boğulup gitmeden önce otopark binaları on beş-yirmi katı bulur olmuştu. Seksenli yıllarla birlikte yüksek iş merkezlerine ve apartmanlara yer açmak uğruna bu yapıların birçoğu yıkılırken, bir kısmı da dönüştürülmüştü. Nitekim 209 GB Burnside adresindeki bu binadan halen hayalet benzin kokuları yayılıyordu. Binanın çimento zemini sayısız motordan sızmış pisliklerle lekelenmiş, o dinozorların lastik izleri yankılı koridorların tozunda fosilleşmişti. Bütün katlarda binanın sarmal-rampalı yapısından kaynaklanan tuhaf bir meyil, bir çarpıklık vardı; Forman, Esserbeck, Goodhue ve Rutti hukuk bürosunda, insan dik durduğundan bir türlü tam olarak emin olamıyordu.

Bayan Lelache, yarı açık ofisini Bayan Pearl'ün yarı açık ofisinden yarı yarıya ayıran kitaplıklar ve dosyalar paravanının ardında oturmuş, kendini bir Kara Dul olarak hayal ediyordu.

O ölümcül zehriyle oracıkta oturuyordu: sert, parlak, zehirli, bekleyerek, sabrederek...

Nihayet kurbanı göründü.

Doğuştan bir kurban. Küçük bir kız çocuğununki gibi saçlar, kahverengi, ipince telli, küçük sarı sakal; balık karnı gibi yumuşacık beyaz bir ten; uysal, ılımlı, kekeleyen bir şey. Lanet olsun! Üzerine bassan çıtırdamaz bile bu.

"Şey bence, bence mahremiyet sorunu, yani bir nevi mahremiyet hakkı sorunu bu," diyordu. "Mahremiyete tecavüz, yani. Ama emin de değilim. Aslında bu yüzden tavsiye almak istemiştim."

"Pekâlâ. Anlatın bakalım," dedi Bayan Lelache.

Kurban anlatamıyordu. Kekeleme deposu kurumuştu.

"Eczamatikler yoluyla ilaç dağıtımını denetleyen Federal kanunları çiğnediğiniz için," dedi Bayan Lelache, Bay Esserbeck'in önceden gönderdiği pusulaya göz atarak, "Gönüllü Terapi Tedavisi görüyorsunuz."

"Evet. Psikiyatrik tedaviyi kabul edersem hakkımda dava açılmayacak."

"Meselenin özü bu, evet," dedi avukat duygusuzca. Adamın akıldan yana hepten fukara olduğunu iddia edemezdi, ama insanın midesini kaldıracak denli basit olduğu da bir gerçekti. Boğazını temizledi. Adam da boğazını temizledi. Her şeyi de maymun gibi taklit ediyordu.

Bol bol duraksayıp sürekli iki ileri bir geri giderek sonunda esasen hipnoz yoluyla uyumaya ve rüya görmeye dayalı bir terapiden geçmekte olduğunu açıklamayı başardı. Psikiyatrın, kendisine belli rüyalar görmesini telkin ederek, 1984 tarihli Yeni Federal Anayasa'da belirtilen mahremiyet hakkını ihlal ediyor olabileceğini düşünüyordu.

"Anlaşıldı. Geçen yıl Arizona'da buna benzer bir durum gündeme gelmişti," dedi Bayan Lelache. "GTT'deki bir adam, aklına zorla eşcinsel eğilimler soktuğu iddiasıyla psikiyatrını dava etmeye kalkışmıştı. Oysa kafa doktoru, standart şartlandırma tekniklerini kullanmak dışında bir şey yapmamıştı ve söz konusu davacı da eşcinselliğini felaket bir şekilde bastıran bir homonun tekiydi; dava daha mahkemeye bile gidemeden, on iki yaşında bir oğlana Phoenix Parkı'nın orta yerinde, güpegündüz cinsel taciz teşebbüsünde bulunmaktan hapsi boyladı. Tehachapi'de Zorunlu Terapi Tedavisine mahkûm edildiğiyle kaldı sonunda. Bilmem anlatabiliyor muyum. Uzun lafın kısası, bu tür ithamlarda bulunurken çok temkinli olmak lazım. Hükümetin hasta yönlendirdiği psikiyatrların çoğu ihtiyatlı, saygın hekimlerdir. Ha somut bir örneği, bir olayı kanıt gösterebilecekseniz o başka; ama iddialarınızı yalnızca şüpheler üzerine inşa ederseniz bir işe yaramaz. Hatta böyle mesnetsiz ithamlar ZTT'ye mahkûm olup Linnton'daki akıl hastanesine düşmenize veya hapsi boylamanıza bile neden olabilir."

"Peki... beni başka bir psikiyatra yönlendirseler olmaz mı?"

"Olmaz. En azından geçerli bir sebep olmadığı sürece. Tıp Fakültesi sizi bu Haber denen adama yönlendirmiş; oradakiler işlerini bilirler. Haber'dan şikâyetçi olursanız uzman sıfatıyla onu soruşturacak olan heyet de yine Tıp Fakültesi'ndeki doktorlardan, muhtemelen sizinle ilk görüşenlerden oluşacaktır. Ortada somut bir kanıt yokken de bir doktorun sözüne karşılık sizin sözünüze inanmayacaklardır. Hele de bu tür bir davada"

"Akıl hastalığı davasında yani," dedi müvekkil mahzun bir edayla.

"Aynen öyle."

Adam bir süre hiç konuşmadı. Nihayet başını kaldırıp onunla göz göze geldi: duru, açık renkli gözler, öfkesiz ve umutsuz bir bakış. Gülümseyip, "Teşekkürler Bayan Lelache," dedi. "Boş yere zamanınızı aldığım için özür dilerim."

"Durun biraz, bekleyin!" dedi kadın. Adam belki basit olabilirdi ama kesinlikle deliye benzemiyordu, nevrotik bile denemezdi şu haline. Yalnızca çaresiz görünüyordu. "Bu kadar kolay pes etmenize gerek yok. Ben size ortada dava konusu olabilecek bir vaka yok demedim ki. İlaç bağımlılığından kurtulmak istediğinizi söylüyorsunuz, oysa Dr. Haber şu anda, kendi başınıza aldığınızdan çok daha yüksek dozda fenobarbital veriyor size; bu kadarı bize soruşturma emri için bir kapı aralayabilir. Bundan yana da kuşkuluyum gerçi. Ama mahremiyet haklarının korunması benim uzmanlık alanıma giriyor ve bir mahremiyet ihlali olup olmadığım öğrenmek istiyorum. Yalnızca bana vakayı henüz anlatmadığınızı söylemeye çalışıyordum - ortada sahiden bir vaka varsa. Bu doktor somut olarak ne yaptı size?"

"Eğer bunu size söylersem," dedi müvekkil kederli bir tarafsızlıkla, "benim deli olduğumu düşüneceksiniz."

"Öyle düşüneceğimi nereden biliyorsunuz?"

Bayan Lelache'm sözünün üstüne söz söylenmiyordu; bir avukatta bulunabilecek en makbul nitelikti bu şüphesiz, ama bunu biraz fazla abarttığının da farkındaydı.

"Eğer size rüyalarımdan bazılarının," diye devam etti müvekkil aynı kederli ses tonuyla, "gerçekliği etkileme gibi bir gücü olduğunu, Haber'ın bunu keşfettiğini ve bunu... yani benim bu yeteneğimi, onayım olmaksızın kendi çıkarları uğruna kullandığım söylesem... deli olduğumu düşünürsünüz. Öyle

değil mi?"

Bayan Lelache çenesi ellerinin üstünde, adamı bir süre süzdü. "Hımm. Devam edin," dedi nihayet sertçe. Adam tahmininde oldukça isabetliydi doğrusu, ama iki yakası bir araya gelse yine de bunu müvekkiline itiraf edecek değildi. Hem deliyse ne çıkardı ki? Hangi aklı başında insan bu dünyada yaşar da delirmezdi?

Adam besbelli düşüncelerini toparlamaya çalışarak bir süre ellerine dikti gözlerini. "Bakın," dedi, "bu doktorun bir makinesi var. EEG gibi bir cihaz, ama beyin dalgalarının bir nevi analizini yapıyor ve bu dalgaları yeniden beyne besleyebiliyor."

"Yoksa şeytani bir makine icat eden Çılgın Bilimadamı olduğunu mu söylemeye çalışıyorsunuz doktorunuzun?"

Müvekkil belli belirsiz gülümsedi. "Ben söyleyince kulağa öyle geliyor haliyle. Ama hayır, kastettiğim o değil, onun gayet itibarlı bir araştırmacı olduğuna ve insanlara yardımcı olmaya samimiyetle kendini adadığına bütün kalbimle inanıyorum. Bana ya da başkasına bir zarar vermek istemediğinden eminim. Niyetleri son derece asil." Bir an Kara Dul'un külyutmaz bakışlarıyla karşılaştı ve kekeledi. "O mak... o makine. Size onun nasıl çalıştığını anlatamam, ama her halükârda onu benim üzerimde, beynimi kendi deyimiyle r-halinde tutmak için kullanıyor; r-hali insanın rüya gördüğünde daldığı özel uyku halini tanımlamakta kullanılan terimlerden biri. Normal uykudan oldukça farklı bir uyku bu. Beni hipnozla uyutuyor, sonra bu makineyi açıyor ki hemen rüya görmeye başlayayım - çünkü normalde uyur uyumaz rüya görülmüyor. Ya da ben öyle anladım. Makine rüya görmemi garantiliyor ve sanırım rüya halini de yoğunlaştırıyor. Sonra ben de bana hipnoz esnasında görmemi söylediği şeyi görüyorum rüyamda."

"Anlattığınız kadarıyla, analize tabi tutacağı rüyalar elde etmek isteyen eski kafalı bir psikanaliste gayet uygun düşen, güvenilir bir yöntem gibi geliyor kulağa. Ama rasgele rüyalar yerine, rüyanızda ne göreceğinizi hipnozla telkin ediyor diyorsunuz? Öyleyse, ne amaçla olduğunu bilmiyorum ama doktorunuz sizi rüyalar yoluyla koşullandırıyor demektir. Hipnotik telkin etkisi altında olan bir insanın, bilinçliyken vicdanının elvermeyeceği eylemler de dahil hemen her şeyi yapabileceği ve yapacağı kanıtlanmış bir gerçek. Geçen yüzyılın ortalarından beri biliniyor bu; 88'de Sommerville'in Projansky aleyhinde açtığı davayla da resmiyet kazanmış durumda. Bu doktorun, hipnozu, tehlikeli ya da size ahlaken uygunsuz gelen bir eylemde bulunmanızı telkin etmek amacıyla kullandığını düşünmeniz için bir sebep var mı peki?"

Müvekkil duraksadı. "Tehlikeli diyorsanız, cevabım evet. Tabii bir rüyanın tehlikeli olabileceğini kabul ediyorsanız. Ama beni herhangi bir şey yapmaya yönlendirmiyor. Yalnızca o şeyin rüyasını görmeye yönlendiriyor."

"Peki, şöyle sorayım o zaman, telkin ettiği rüyalar size ahlaken ters geliyor mu?"

"O... nasıl diyeyim... yani kötü bir adam değil. İyi niyetli. Benim itiraz ettiğim şey, beni bir basamak, bir araç olarak kullanması - amaçları ne kadar iyi olursa olsun. Onu yargılayamam - kendi başıma gördüğüm rüyaların da ahlaken uygunsuz sonuçları oldu, zaten bu yüzden onları ilaçlarla bastırmaya çalıştım ve başıma bu işler açıldı. Şimdi artık bundan kurtulmak istiyorum, ilaçlardan kurtulmak, tedavi olmak istiyorum. Ama o beni tedavi etmiyor. Teşvik ediyor."

"Ne yapmaya teşvik ediyor?" dedi Bayan Lelache bir duraklamadan sonra.

"Bana farklı bir gerçekliğin rüyasını gördürerek gerçekliği değiştirmeye teşvik ediyor beni," dedi müvekkil kararlı bir şekilde, umutsuzca.

Bayan Lelache çenesinin ucunu yeniden ellerinin arasına gizledi ve bir süre görüş alanının tam altına denk gelen mavi ataş kutusuna baktı. Derken müvekkiline kaçamak bir bakış fırlattı. Oracıkta az

önceki kibarlığıyla oturuyordu işte, ama onu ilk gördüğü andaki izlenimleri yüz seksen derece değişmişti şimdi, üstüne bassa kesinlikle ezilmezdi bu adam, çıtırdamazdı, hatta çatlamazdı bile. Alışılmadık bir sağlamlığı vardı.

Bir avukata başvuran insanlar genelde ya savunmaya ya da saldırıya geçme eğilimindedir; doğal olarak hepsi de illa ki bir şeyin peşindedir - bir mirasın, bir boşanmanın, mahkeme emri çıkarmanın, birini hapse mahkûm etmenin vs. Karşısında böylesine mazlum, böylesine savunmasız oturan bu adamcağızın ise neyin peşinde olduğunu çözemiyordu. İpe sapa gelmez bir şeyler söyleyip duruyor, buna rağmen ipe sapa gelmez şeyler söylermiş gibi de görünmüyordu.

"Anlaşıldı," dedi temkinli bir edayla. "Rüyalarınız aracılığıyla bir şeyleri değiştirmesinin ne sakıncası var peki?"

"Bir şeyleri değiştirmeye hakkım yok benim. Onun da bana bunu yaptırmaya hakkı yok."

Tanrım, sahiden inanıyordu buna, delilik sınırını çoktan geçmişti bu adam. Ama bir yandan da, ahlaki değerlerinin arkasında böylesine sağlam durmasının büyüsüne kapılmadan edemiyordu Bayan Lelache, sanki kendisi de bu sınırın yakınlarında geziniyormuş gibi.

"Bir şeyleri nasıl değiştirmeye? Hangi şeyleri? Bana bir örnek verin!" Hasta bir adama, gerçekliği değiştirebildiğini sanan bir şizofrene veya paranoyağa karşı normalde hissedeceği acıma duygusunu ona karşı zerrece hissetmiyordu. Alıntıları duruma cuk oturacak şekilde çarpıtmak konusunda eşsiz bir yeteneğe sahip olan Başkan Merdle'ın Kongreye Sesleniş konuşmasında söylediği gibi, "insanların ruhlarını sınayan bu zorlu çağımızın bir başka kurbanı"ydı karşısında duran; kendiyse, zavallı, beş para etmez, perişan, üstelik birkaç tahtası da eksik bir kurbana, tutup bir de kötü davranıyordu. Ama ona nazik davranmak da içinden gelmiyordu. Bu muameleyi kaldırabilecek güçteydi adam.

"Kulübe," dedi müvekkil biraz düşündükten sonra. "İkinci seansımızda bana gündüz düşleriyle, hayallerle ilgili sorular soruyordu, ben de zaman zaman Yaban Bölgelerde bir ev sahibi olmanın hayalini kurduğumu söyledim ona, hani eski romanlarda olur ya, her şeyden uzaklaşmak, kafa dinlemek için gidilen bir kır evi. Tabii ki böyle bir evim yoktu. Kimin var ki? Ama geçen hafta rüyamda böyle bir eve sahip olduğumu görmeye yönlendirmiş olmalı beni. Çünkü şu anda böyle bir evim var. Neskowin yakınlarındaki Siuslaw Milli Ormanı'nda, Hükümet arazisinde otuz üç yıl süreyle tarafıma kiralanmış bir kulübe. Bir pilmobil kiralayıp pazar günü evi görmeye gittim. Çok güzel. Ama..."

"Bir kulübeniz varsa ne olmuş? Ahlaksızca bir şey mi ki bu? Geçen yıl Yaban Bölgelerin bir kısmı iskâna açıldığından beri sürüyle insan oradan ev edinmek umuduyla o çekilişlere katılıp duruyor. Başınıza devlet kuşu konmuş işte, daha ne istiyorsunuz ki."

"Ama kulübem filan yoktu benim," dedi müvekkil. "Kimsenin yoktu. Sit Alanları ve Ormanlar, daha doğrusu bunlardan geriye kalanlar Yaban Doğa olarak son derece katı bir şekilde koruma altına alınmıştı, yalnızca bu alanların sınırında kamp yapılmasına izin veriliyordu. Hükümet tarafından kiralanan kulübeler filan yoktu. Geçen cumaya kadar. Ben rüyamda bunları görene kadar."

"Ama bakın Bay Orr, gayet iyi biliyorum ki-"

"Bildiğinizi biliyorum," dedi adam yumuşak bir dille. "Ben de biliyorum. Geçen ilkbaharda Milli Ormanların bazı bölgelerini kiralamaya karar verdiklerini, bütün o hikâyeyi baştan sona biliyorum. Ben de çekilişe katılmak için başvurdum, talihim yaver gitti, kazandım falan filan. Yalnız ben, bütün bunların geçen Cumaya dek gerçek olmadığını da biliyorum. Ve Dr. Haber da en az benim kadar biliyor bunu."

"Yani geçen cuma gördüğünüz rüya," dedi Lelache alaycı bir sesle, "hem Oregon eyaletinin tamamı için gerçekliği geriye dönük olarak değiştirdi, hem geçen yıl Washington'ın hiç yoktan bir karar

çıkarmasını sağladı, hem de siz ve doktorunuz hariç herkesin hafızasını sildi diyorsunuz, öyle mi? Ne rüyaymış öyle! İçeriğini hatırlayabiliyor musunuz acaba?"

"Evet," dedi adam suratı beş karış, ama halen kararlı bir halde. "Kulübeyle ve önündeki dereyle ilgiliydi. Bütün bunlara inanmanızı beklemiyorum Bayan Lelache. Dr. Haber'ın bile bunu henüz tam olarak kavrayabildiğini zannetmiyorum; sabredip bu işin temeline inmeye, ne mene bir şey olduğunu anlamaya da hiç niyeti yok. Zaten böyle bir çabası olsaydı daha temkinli olurdu. Bakın, bu olay şöyle işliyor: Diyelim ki ben hipnoz altındayken bana rüyamda, odada pembe bir köpek olduğunu görmemi söyledi, bunu yapardım. Ne var ki doğada pembe köpek diye bir şey yokken, böyle bir şey gerçekliğin bir parçası değilken o köpek odada olamazdı. Bu durumda ya odada pembeye boyanmış beyaz bir kaniş ve o kanişin orada olması için akla yatkın bir neden bulunurdu, ya da doktor illa hakiki bir pembe köpek görmem için ısrar ederse, rüyam doğanın düzenini, bu düzene pembe köpekler de dahil olacak şekilde değiştirmek zorunda kalırdı. Hem de her yerde. Ta buzul çağından veya köpekler ilk ne zaman ortaya çıktılarsa o zamandan itibaren. Yani köpekler öteden beri siyah, kahverengi, sarı, beyaz ve pembe renkli olurlardı. Ve pembe olanlardan biri koridordan odaya dalardı ya da doktorun çoban köpeği veya sekreterinin Pekin köpeği filan olurdu. Ortada mucizevi bir durum da olmazdı. Bu gayet doğal olurdu. Her rüya izlerini geriye dönük olarak tamamen ortadan kaldırıyor çünkü. Hipnozdan uyandığımda odada normal, lalettayin bir pembe köpek olurdu ve köpeğin orada olmasının da son derece sağlam bir nedeni bulunurdu. Ve hiç kimse de bu olan bitende bir başkalık ya da tuhaflık görmezdi - tabii ben ve doktor hariç. Ben her iki gerçekliğin anılarını birden taşıyorum zihnimde. Dr. Haber da öyle. Çünkü değişimin gerçekleşme anında orada ve rüyanın ne hakkında olduğunu da biliyor. Gerçi kendisi değişimden öncesini hatırladığını kabul etmeye yanaşmıyor ama, ben hatırladığını biliyorum. Bizden başka herkesin nezdinde pembe köpekler öteden beri vardı zaten. Doktorla benim açımdansa hem vardı hem de yoktu."

"İkili zaman akışları, değişimli evrenler," dedi Bayan Lelache. "Eski geceyarısı kuşağı dizilerini çok seyreder misiniz?"

"Hayır," dedi müvekkil neredeyse kadın kadar duygusuzca. "Buna inanmanızı istemiyorum sizden. Hele de kanıt olmaksızın."

"İşte bunu duyduğuma sevindim. Tanrıya şükür!"

Adam gülümsedi, neredeyse güldü. Nazik bir yüzü vardı; nedense avukattan hoşlanmış gibi görünüyordu.

"İyi de Bay Orr, rüyalarınızla ilgili kanıtlara nasıl ulaşmamı bekliyorsunuz ki benden? Hele de her rüya gördüğünüzde gerçekliği ta buzul çağından itibaren baştan aşağı değiştirerek bütün kanıtları yok ediyorsanız."

"Peki acaba," diye söze girdi adam, sanki bir umut ışığı görmüşçesine birden heyecanlanarak, "acaba avukatım sıfatıyla Dr. Haber ile yaptığımız seanslardan birinde bulunmayı talep edebilir misiniz? Tabii siz de isterseniz."

"Hımm. Olabilir. Geçerli bir neden bulunursa, bu ayarlanabilir sanırım. Yalnız söylemedi demeyin, olası bir mahremiyete tecavüz davasında bir avukatın tanıklığına başvurmak, aranızdaki doktor-hasta ilişkisini mutlak surette zedeleyecektir. Anlattığınız kadarıyla çok da iyi bir ilişkiniz yok sanırım, ama böyle şeyler hakkında dışarıdan ne hüküm verilse yanlış olur. Aslında sizin ona güvenmeniz gerek ve tabii onun da bir bakıma size güvenmesi gerek, biliyorsunuz. Onu beyninizden defetmek istediğiniz için üzerine bir avukat salarsanız, eh, adam ne yapsın? Siz de söylüyorsunuz, büyük ihtimalle de size yardımcı olmaya çalışıyor."

"Doğru. Ama beni deneysel amaçları uğruna-" Orr daha ileri gitmedi: Bayan Lelache kaskatı kesilmişti, örümcek nihayet avını görmüştü.

"Deneysel amaçlar mı? Öyle mi? Nasıl amaçlarmış bunlar? Bu bahsettiğiniz makine - deneysel bir şey mi bu? Sağlık Bakanlığı'ndan onaylı mı? Ne imzalattı size? Herhangi bir ibranameye, GTT formları ve hipnoz rıza formu dışında herhangi bir belgeye imza attınız mı? Hiçbir imza almadı mı sizden? O halde şikâyet için haklı bir nedeniniz olabilir Bay Orr."

"Yani gelip bir seansımıza gözlemci olarak katılabilecek misiniz?"

"Olabilir. Bu durumda izlenecek çizgi yurttaşlık hakları olacak tabii, mahremiyet hakkı değil."

"Haber'ın başını belaya sokmak istemediğimi anlıyorsunuz, değil mi?" diye sordu müvekkil endişeli bir ifadeyle. "Bunu yapmak istemiyorum. Kötü bir niyeti olmadığını biliyorum. Ben yalnızca tedavi olmak istiyorum, kullanılmak değil, tek derdim bu."

"Eğer dediğiniz gibi iyi niyetliyse ve deneysel bir cihazı insan denek üzerinde kullanıyorsa, o halde bu talebimizi gayet doğal karşılayacak, darılıp gücenmeyecektir. Eğer söz konusu cihaz güvenilirse, başı da belaya girmez. Daha önce Sağlık Bakanlığı'm temsilen bunun gibi iki iş daha yapmıştım. Birinde, yeni bir yöntemle çalışan bir hipnozcuyu Tıp Fakültesi'nde iş başında izlemiştim, ama yöntemi işe yaramamıştı; diğerinde ise, kalabalıkta kendilerini mutlu hissetsinler diye insanların nasıl telkinle agorafobiye teşvik edilebileceğine dair örnek bir uygulamayı izlemiştim, Forest Grove'daki hastanede yapılmıştı. Uygulama işe yaramıştı, ama onaylanmadı, çünkü beyin yıkamayla ilgili kanunları ihlal ettiğine hükmettik. Şimdi, doktorunuzun kullandığı bu zımbırtıyı soruşturmak için bir Bakanlık emri çıkarttırabilirim muhtemelen. Bu sayede siz de olayın tamamen dışında kalırsınız. Bu durumda orada sizin avukatınız olarak bulunmam. Hatta daha da iyisi, sizi hiç tanımıyor olurum. Sağlık Bakanlığı için çalışan resmi yetkili bir Sivil Özgürlükler Birliği gözlemcisi sıfatıyla orada bulunurum. Bu çabamızla bir yere varamasak bile, sizin doktor-hasta ilişkinize halel gelmemiş olur hiç değilse. Yalnızca şöyle bir sorun var, seanslarınızdan birine davet edilmem gerekir."

"Artırıcı'yı kullandığı tek hâsta benmişim, kendi söyledi bunu. Dedi ki hâlâ cihazın üzerinde çalışıyormuş - kusursuzlaştırıyormuş onu."

"O aletle size her ne yapıyorsa, sahiden deneysel demek. Bu iyi. Tamam. Elimden geleni yapacağım o halde. Gereken mercilere formları ulaştırmam bir-iki hafta sürer yalnız."

Müvekkil endişeli görünüyordu.

"Sakın ola bu hafta rüyanızda tahtalıköyü boyladığımı göreyim demeyin Bay Orr," dedi kadın, çene kemiklerini tıkırdatan kendi kitinsi sesini işiterek.

"İsteyerek görmeyeceğim kesin," dedi adam minnettarlıkla - ama hayır, gel de şaşma, minnettarlık değildi bu, hoşlanmaydı. Düpedüz hoşlanmıştı adam ondan. İlaç müptelası zavallının, allahın belası çatlak ruh hastasının tekiydi, tabii ondan hoşlanırdı. Kendi de adamdan hoşlanmıştı. Ona kahverengi elini uzattı, adam da bu eli beyaz eliyle karşıladı, annesinin daima incik boncuk kutusunun dibinde sakladığı ve geçen yüzyılın ta ortalarında mensubu olduğu örgütten -SCNN miydi, SNCC miydi neydi adı- kalma o allahın belası rozetteki gibi tıpkı, birbirine kenetlenmiş Siyah elle Beyaz el. Tanrım!

5

Büyük Yol yitince, iyilik ve hakkaniyet buluruz.

LAO TZU: XVIII

Gülümseyen bir William Haber, Oregon Oneiroloji Enstitüsü'nün girişindeki merdivenlerden birer ikişer sıçrayarak yukarı çıktı ve polarize camlı yüksek kapılardan girip klimanın kuru serinliğine kavuştu. Daha martın yirmi dördü olmasına rağmen dışarısı şimdiden hamam gibiydi; içerideyse her şeye bir serinlik, temizlik ve dinginlik hâkimdi. Mermer zemin, ser verip sır vermeyen mobilyalar, parlak kromdan karşılama bankosu, güzelce allanıp pullanmış karşılama görevlisi: "Günaydın Dr. Haber!"

Araştırma koğuşlarından çıkan Atwood, uyuyanların EEG'lerini izlemekle geçen gecenin ardından saçı başı dağılmış, gözleri kan çanağına dönmüş halde koridorda yanından geçti; bu izleme işinin büyük bölümünü artık bilgisayarlar yapıyordu aslında, ama zaman zaman programlanmamış bir akla ihtiyaç duyulduğu oluyordu hâlâ. "Günaydın Şef," diye geveledi Atwood.

Kendi ofisindeki Bayan Crouch'tan da bir "Günaydın Doktor Bey!" geldi. Geçen yıl Enstitü'nün başkanlığına terfi ettiğinde Penny Crouch'u da beraberinde getirdiğine memnundu. Kadın hem sadık hem de akıllıydı ve büyük, karmaşık bir araştırma enstitüsünün başındaki bir adamın ön ofisinde sadık ve akıllı bir kadının bulunması olmazsa olmaz bir ihtiyaçtı.

Geniş adımlarla özel odasının mahremiyetine daldı.

Evrak çantasını ve elindeki dosyaları kanepeye atarak kollarını esnetti, sonra ofisine girer girmez yapmayı âdet edindiği üzere pencerenin önüne gitti. Dünyanın koca bir parçasını kapsayarak doğuya ve kuzeye tepeden bakan geniş bir köşe pencereydi bu: köprüden yana zengin Willamette'in, tepeleri aşağıdan çepeçevre saran kıvrımı; nehrin her iki yanında, ilkbahar pusunda süt gibi apak ve heybetli sayısız gökdelen; kilometrelerce uzayıp giderek gözden kaybolan banliyöler ve onların bitimindeki ücra kırsaldan yükselen dağ etekleri. Uçsuz bucaksız, yine de içine kapanık, başına kendi ördüğü bulutlardan duman duman Hood Dağı; daha da kuzeyde, azıdişi gibi sivrilen Adam Dağları, derken St. Helens'in kusursuz zirvesi ve onun upuzun, boz yamacından biraz daha kuzeye gidildiğinde, annesinin eteğinin ardından bakan bir bebek gibi başını uzatan o küçük, kel kubbe: Rainier Dağı.

İlham verici bir manzaraydı. Dr. Haber'a ilham vermediği tek bir gün dahi olmamıştı. Dahası, hafta boyu kesintisiz yağan yağmurun ardından atmosfer basıncı yükselmiş, nehrin pusunun tepesinde güneş yeniden belirmişti. İzlediği binlerce EEG kaydı sayesinde atmosfer basıncıyla zihindeki kasvet arasındaki bağlantıları gayet iyi bilen biri olarak, psikosomatik sıkıntılarının havayı kurutan o pırıl pırıl rüzgâra karışıp gittiğini şimdiden hisseder gibiydi. Bunu hiç bozmamak lazım, iklimi iyileştirmeye aynen devam etmeli, diye düşündü çabucak, neredeyse kaçamak bir şekilde. O anda zihninde şekillenmiş veya şekillenmekte olan birkaç düşünce silsilesi birden vardı ve bu hatırlatma söz konusu düşünce silsilelerinin hiçbirinin parçası değildi. Çabucak aklın bir kenarına yazılmış, masaüstü kayıt cihazına basıp -Hükümet'e bağlı bir bilimsel araştırma enstitüsünü yönetmenin kaçınılmaz sonucu olan- yığınla mektuptan birini dikte etmeye başladığında çoktan hafızanın yüksek bir rafına kaldırılmıştı bile. Bu mektup yazma işi tamamen kırtasiyecilikti tabii, ama yapılması gerekiyordu ve ondan başka kimse de yapamazdı bunu. Artık haftada yalnızca beş veya altı saatini laboratuvarda geçiriyordu genelde ve tek bir özel hastası vardı; ama tabii birkaç başka hastanın

terapisine de nezaret ediyordu.

Her şeye rağmen, o bir hastayı bırakmaya yanaşmamıştı. Bir psikiyatrdı ne de olsa. Mesleğe ilk adım attığında uyku araştırmalarına ve oneirolojiye yönelmesinin nedeni tedavi edici çözümler bulabilmekti. Gerçeklikten kopuk bilgiler, bilim için bilim ilgisini çekmiyordu onun: Bir işe yaramadıktan sonra bir şey öğrenmenin yararı yoktu ki. Faydalı olmaktı onun ölçütü. Bundan böyle her zaman da bu temel sorumluluğu kendisine hatırlatacak, tek tek bireylerin bozuk kişilik yapılarına eğilen araştırmalarının bu insani gerçeklikten kopmamasını sağlayacak, hiç değilse bir hastayı ne olursa olsun görmeye devam edecekti. Çünkü insanlar dışında önemli olan hiçbir şey yoktu. İnsanı insan kılan yalnız ve yalnız diğer insanlar üzerindeki etkisi ve diğer insanlarla kurduğu ilişkilerdi; ahlak da insanın başkalarına iyilikte bulunması, kişinin sosyopolitik bütün içinde üzerine düşen işlevi yerine getirmesi olarak tanımlanmadığı sürece hepten anlamsız bir terimdi.

Şimdiki hastası -Orr- bu öğleden sonra saat dörtte geliyordu, zira bir süre denedikleri gece seanslarından vazgeçmişlerdi. Ayrıca Bayan Crouch'un kendisine öğle yemeğinde anımsattığı üzere, Artırıcı ile yapılan müdahalede yasadışı, ahlaksız, tehlikeli, incitici vs. bir taraf olmadığından emin olmak üzere bugünkü seanslarına Sağlık Bakanlığı'ndan gelen bir müfettiş de gözlemci olarak katılacaktı. Lanet olası Hükümet'in, işine burnunu sokacağı tutmuştu.

İşte başarının ve beraberinde gelen o tabak gibi ortada olma halinin kötü yanı buydu: Umumi bir merakın, profesyonel hasedin, akran rekabetinin açık hedefi haline gelmişti. Portland Devlet Üniversitesi'ndeki uyku laboratuvarında ve Willamette Doğu Kulesi'ndeki ikinci sınıf ofisinde dirsek çürüten bağımsız bir araştırmacı olarak kalsaydı, kendisi Artırıcı'nın piyasaya çıkmaya hazır olduğuna karar vermedikçe büyük ihtimalle hiç kimse onun farkında bile olmayacak, o da cihazı ve cihazla yapılan uygulamaları gönlünce geliştirme, kusursuzlaştırma fırsatını bulacaktı. Oysa şimdi tam da işinin en mahrem, en nazik kısmını icra ederken, rahatsız bir hastaya psikoterapi uygularken Hükümet'in her şeye maydanoz olacak, olup bitenin yarısını muhtemelen hiç anlamayacak, kalan yarısını da baştan aşağı yanlış anlayacak bir avukat göndereceği tutmuştu.

Avukat dörde çeyrek kala geldiğinde, Haber adamı -işe bakın, kadınmış meğerse- karşılamak ve üzerinde çabucak dostane, sıcak bir izlenim bırakmak üzere uzun adımlarla ön ofise çıktı. Korkmadığınızı, işbirliği yapmaya hazır olduğunuzu ve kişisel olarak samimiyet gösterdiğinizi görürlerse daha iyi giderdi bu tarz teftişler. Sağlık Bakanlığı müfettişleri karşısında kızgınlıklarını belli etmeden duramayan birçok doktor vardı ve bu doktorlar daha sonra devletin doktorlara ayırdığı teşvik fonlarına uzaktan bakar olmuşlardı.

Gelgelelim bu avukata samimi ve sıcak davranmak öyle her babayiğidin harcı değildi. Kadın şaklayıp tangırdıyordu. El çantasında şak diye açılıp kapanan ağır pirinçten yaylı bir kilit mandalı, her yanında takırdayan ağır bakır ve pirinç mücevherler, topukları yeri titreten cinsten ayakkabılar, üzerinde felaket çirkin bir Afrika maskı tasarımı bulunan gümüş bir yüzük, çatık kaşlar, sert bir ses: şakır şukur tangır tungur güm çat pat... Sonraki on saniyede Haber, yüzüğün de açığa vurduğu üzere, bütün bunların sahiden de bir maske olduğundan kuşkulandı: ürkekliğe delalet eden bir yığın ses ve öfke. Ama bu hiç üstüne vazife değildi. Maskenin ardındaki kadınla asla tanışmayacaktı, hiçbir önemi yoktu onun, tabii avukat Bayan Lelache üzerinde doğru bir izlenim bırakmayı başarabildiği sürece.

Samimi bir tanışma olmasa da kötü gitmemişti hiç değilse; kadın işinin ehliydi, daha önce bu tarz denetimler yapmıştı ve bugünkü görevi için ev ödevini yapmayı da ihmal etmemişti. Hem ne sorması gerektiğini, hem de karşısındakini dinlemeyi biliyordu.

"Bu hasta, yani George Orr," dedi, "madde bağımlısı değil, doğru mu? Üç haftalık terapiden sonra nasıl bir teşhis koydunuz kendisine? Akıl hastası mı, yoksa rahatsız mı?"

"Rahatsız, Bakanlığın bu sözcüğü tanımladığı anlamda yani. Ciddi şekilde rahatsız ve yapay-

gerçeklik yönelimleri var, ama uyguladığım terapiyle günden güne iyiye gidiyor."

Kadının bir cep kayıt cihazı vardı ve bütün konuşulanları kaydediyordu: Alet kanunun şart koştuğu şekilde her beş saniyede bir *tiip* ediyordu.

"Uyguladığınız terapi yöntemini anlatabilir misiniz lütfen? Ve tabii (*tiip*) bu cihazın terapide nasıl bir rolü olduğunu. Cihazın nasıl çalıştığını anlatmayın (*tiip*), raporunuzda yazıyor zaten, yalnızca ne işe yaradığını alayım (*tiip*). Örneğin işlevi bakımından Elektroson'dan ya da trans başlığından ne farkı var?"

"Şöyle açıklayayım, sözünü ettiğiniz cihazlar bildiğiniz gibi beyin korteksindeki sinir hücrelerini uyaran çeşitli düşük frekanslı sinyaller üretir. Bu sinyaller genelleştirilmiş diyebileceğimiz sinyallerdir; beyin alfa ve üstü devirlerdeyken tatbik edilen stroboskop ışıklarına veya davul sesi gibi işitsel uyarıcılara temelde çok benzeyen bir şekilde etki ederler beyne. Artırıcı ise beynin belli bir bölgesi tarafından algılanan özel bir sinyal yayar. Örneğin bir özne, bildiğiniz gibi, istediği anda alfa ritmine ulaşabilecek şekilde eğitilebilir; ama Artırıcı bu konuda tamamen eğitimsiz olan kişileri de alfa ritmine sevk edebilir, hatta özne normalde alfa ritmine elvermeyecek bir durumda olsa dahi. Kafa derisinin uygun yerlerine yerleştirilmiş elektrotlar aracılığıyla beyne, saniyede dokuz devirlik bir alfa ritmi besler ve bu ritmi birkaç saniye içinde kabul eden beyin de alfa dalgalarını, trans halindeki bir Zen Budisti aratmayacak denli istikrarlı bir şekilde üretmeye koyulur. Yine benzer şekilde -ki çok daha faydalı bir özelliktir bu- ilgili safhaya özgü devirleri ve bölgesel etkinlikleri harekete geçirmek suretiyle özneyi uykunun herhangi bir safhasına sevk edebilir."

"Zevk merkezini veya konuşma merkezini uyarır mı?"

Şu zevk merkezi meselesi her gündeme geldiğinde ASÖB mensuplarının gözünde beliren o ahlakçı parıltı yok muydu ah, işte buna dayanamıyordu! Haber dilinin ucuna kadar gelen alaycı sözleri gerisin geri yuttu, sinirini tamamen gizleyerek dostane bir samimiyetle soruyu yanıtladı. "Hayır. Emin olun, EBU'yla -elektriksel beyin uyarımıyla yani- hiçbir benzerliği yok bunun. Herhangi bir merkezin elektriksel veya kimyasal olarak uyarılması söz konusu değil bu uygulamada; beynin özel bölgelerine hiçbir şekilde zorla nüfuz edilmiyor. Beyin etkinliğinin baştan aşağı değişmesini, beynin yine kendi doğal hallerinden bir başkasına geçmesini sağlıyor yalnızca. Ayaklarınızla tempo tutmadan edemediğiniz, akılda kalıcı bir melodi gibi bir bakıma. Yani beyin, inceleme ya da terapi için istenen duruma giriyor ve bu durumu gerektiği kadar muhafaza ediyor. Yaratıcı olmayan işlevini vurgulamak için özellikle Artırıcı adını verdim cihaza. Bu uygulamada dışarıdan dayatılan hiçbir şey yok. Artırıcı tarafından tetiklenen uyku, söz konusu beyin için, hem türü hem de niteliğiyle kelimenin tam anlamıyla normal olan bir uykudur. Bu uykuyla elektro-uyku makinelerinin tetiklediği uyku arasındaki fark, terzi elinden çıkmış bir takımla fabrikasyon takımlar arasındaki farka benzer. Bu uykuyla elektrot implantının tetiklediği uyku arasındaki fark ise -nasıl desem- bir neşterle balyoz arasındaki farka benzer."

"Peki ama kullandığınız uyarıcıları nasıl temin ediyorsunuz? Örneğin bir öznenin (*tiip*) alfa ritmini kaydedip daha sonra onu bir başkası üzerinde mi kullanıyorsunuz (*tiip*)?

Bu konuya girmeyi hiç istemiyor, başından beri bundan kaçınıyordu. Yalan söylemeye niyeti yoktu tabii, ama sonuçlanıp test edilmediği sürece, tamamlanmamış bir araştırma hakkında konuşmanın bir âlemi de yoktu; konunun uzmanı olmayan biri anlatacaklarını tamamen yanlış anlayabilirdi. Rahat bir tavırla cevap vermeye girişti; kadının şaklaması, bileziklerinin tıngırtısı ve *tiip*'lemeleri yerine kendi sesini duymaktan memnundu - tuhaf bir şekilde, o sinir bozucu küçük ses yalnızca kadın konuşurken kulağına batıyordu. "Başlangıçta birçok özneden derlenmiş kayıtların bir nevi ortalamasından oluşan genelleştirilmiş bir uyarıcı kümesi kullandım. Raporumda bahsi geçen depresif hasta, bu yöntemle başarılı bir şekilde tedavi oldu. Ama bu uyarıcıların etkileri, istediğimden daha rasgele ve

istikrarsızmış gibi geldi bana. Deneyler yapmaya koyuldum. Tabii hayvanlar üzerinde. Kediler üzerinde yani. Bilmem biliyor musunuz ama biz uyku araştırmacıları kedileri çok severiz, çünkü çok uyurlar! Her neyse, hayvan deneklerle çalışırken, izlenebilecek en umut verici yolun öznenin kendi beyninden daha önce kaydedilmiş olan ritimleri kullanmak olduğunu keşfettim. Kayıtlar vasıtasıyla bir çeşit kendi kendine uyarım diyebiliriz buna. Gördüğünüz gibi, benim peşinde olduğum şey özgüllük. Bir beyin kendi alfa ritmine derhal, hem de kendiliğinden cevap verir. Tabii araştırmanın izlediği diğer yolun önümüzde açtığı yeni tedavi ufukları da var. Örneğin gelecekte hastanın kendi ritim şablonuna, üzerinde küçük değişiklikler yapılmış başka bir ritim şablonu dayatmak da mümkün olabilir. Küçük değişikliklerden kastım, daha sağlıklı, daha eksiksiz bir şablon; bu kayıt önceden hastanın kendisinden de alınmış olabilir, tamamen farklı bir özneden de. Bu da beyin hasarı, lezyon veya beyin sarsıntısı vakalarında muazzam faydalar sağlayabilir; hasarlı bir beynin, farklı kanallar yoluyla eski alışkanlıklarını geri kazanmasına, kendini onarmasına yardımcı olabilir - oysa beynin bunu kendi başına başarması çok uzun ve çok meşakkatli bir mücadele sürecini gerektirir. Fonksiyonlarında anormallikler olan bir beyne yeni alışkanlıklar "kazandırmak" vs. için de kullanılabilir. Tabii bu noktada bunların hepsi spekülasyondan ibaret; araştırmalarımı bu yönde sürdürecek olursam, tabii ki bunları da Sağlık Bakanlığı'na tescil ettireceğim." Yalan söylemiş de sayılmazdı. Araştırmalarını bu yönde sürdürdüğünü söylemeye gerek yoktu, çünkü şimdilik bir sonuca varmaktan epeyce uzaktı ve ne söylese yanlış anlaşıldığıyla kalacaktı. "Bu terapide kullandığım kayıt-esaslı kendi kendine uyarım biçiminin hasta üzerindeki etkisinin yalnızca cihazın çalıştığı süreyle, yani beş-on dakikayla sınırlı kaldığını rahatlıkla söyleyebilirim." Sağlık Bakanlığı avukatlarının uzmanlığına giren konularda, avukatların onun uzmanlık alanında olup olabileceklerinden çok daha bilgiliydi; son cümlesinin ardından kadının hafifçe başını salladığını gördü, şerbeti tam nabza göre vermişti.

Ama buna rağmen, "İyi de bu cihaz ne yapıyor o zaman?" diye sordu kadın. "Evet, ben de oraya geliyordum," dedi Haber ve sinirlendiği belli olmaya başladığından çabucak ses tonuna ayar verdi. "Elimizdeki vaka, rüya görmekten korkan bir özne: bir rüyafobik.

Uyguladığım tedavi modern psikolojinin klasik geleneği doğrultusunda basit bir koşullama tedavisi temelde. Hasta burada kontrollü koşullar altında rüya görmeye sevk ediliyor; rüya içeriği ve duygusal tepkiler, hastanın hipnoz telkinleriyle yönlendirilmesi suretiyle belirleniyor. Özneye güven içinde, keyifli bir şekilde vs. rüya görebileceği öğretiliyor, yani onu fobisinden kurtaracak olumlu bir koşullama bu. Artırıcı bu amaç için ideal bir araç. Hastanın tipik r-hali etkinliğini önce başlatıp sonra takviye ederek onun rüya görmesini garantiliyor. Bir öznenin u-uykusunun çeşitli safhalarından geçip tek başına r-haline ulaşması bir buçuk saati bulabilir, gündüz terapi seansları için pek de elverişli olmayan bir süre bu; dahası, derin uyku sırasında rüya içeriğine dair hipnoz telkinleri normaldeki kadar etkili olmayabilir. Bu da sakıncalı, zira koşullama sırasında hastanın kötü rüya ya da kâbus görmemesi çok önemli. Bu anlamda Artırıcı bana hem zaman kazandırıyor, hem de süreç boyunca bir emniyet supabı görevi görüyor. Terapi onsuz da yapılabilirdi kuşkusuz, ama o zaman muhtemelen aylarca sürmesi gerekirdi; halbuki onun sayesinde birkaç hafta içinde sonuç alacağımız kanaatindeyim. Bakarsınız gün gelir Artırıcı da uygun vakalarda müthiş zaman kazandıran bir yardımcı araç olarak kabul görür, tıpkı hipnozun psikanalizde ve koşullama terapisinde kabul gördüğü gibi."

Avukatın kayıt cihazı *tiip* dedi ve doktorun masasındaki dahili haberleşme cihazı da yumuşak, gür, otoriter bir sesle bong diye mukabele etti. Tanrıya şükür. "İşte hastamız da geldi. Dilerseniz önce kendisiyle bir tanışın Bayan Lelache, ardından sizin için de uygunsa biraz sohbet ederiz; ama sonra sizden köşedeki şu deri koltuğa çekilmenizi rica edeceğim, olur mu? Burada bulunmanızın hasta açısından pek fark edeceğini zannetmiyorum, ama sürekli göz önünde olmanız da işimizi fena halde

yavaşlatabilir. Kendisinin oldukça şiddetli bir kaygı durumundan mustarip olduğunu bilmenizi isterim, olayları kendi şahsına yönelik birer tehdit olarak algılama eğilimi ve kendini koruma amaçlı birtakım kuruntular söz konusu - zaten siz de göreceksiniz. Ah evet, az daha unutuyordum, kayıt cihazınızı da kapatmanızı rica edeceğim, tamam, işte oldu, terapi seansları mahremdir ne de olsa, kayda alınmaları doğru olmaz, öyle değil mi? Tamam, harika. Evet, merhaba George, içeri buyursana! Bu, Bayan Lelache, Sağlık Bakanlığı görevlisi. Artırıcı'yı iş başında görmek üzere bugünkü seansımızda hazır bulunacak." Kadınla adam olabilecek en gülünç şekilde, robot gibi kaskatı el sıkıştılar. Avukatın bilezikleri tangır tıngır etti. Bu zıtlık Haber'ı eğlendirmişti: haşin, yırtıcı kadınla, ezik, kişiliksiz adam. Aralarında tek bir ortak nokta bile yoktu.

"Şimdi," dedi gösteriyi yönetiyor olmanın tadını çıkararak, "aklında önceden bana söylemek istediğin özel bir şey yoksa bir an önce işe koyulmamızı öneriyorum." Görünüşte hiç de mütehakkim olmayan hareketlerle, avukatla hastayı yerlerine yönlendirdi: Lelache denen kadını uzak köşedeki koltuğa, Orr'u da kanepeye. "Oldu, tamam o halde. Bir rüya görelim bakalım. Bu arada George, bilmem biliyor musun ama bu seferki rüyan Sağlık Bakanlığı nezdinde bir belge niteliği taşıyacak - Artırıcı'nın ayak tırnaklarını sökmediğine, damarlarını sertleştirmediğine, beynini filan uçurmadığına, esasen bu gece uyuyacağın uykuda biraz daha az rüya görmene yol açmak dışında hiçbir yan etkiye sahip olmadığına dair bir belge." Cümlesini bitirdiğinde uzanıp sağ elini neredeyse çok sıradan bir iş yaparcasına Orr'un gırtlağına koydu.

Orr daha önce hiç hipnotize edilmemiş gibi geri çekilip adamın dokunuşundan kaçtı.

Sonra özür diledi. "Özür dilerim. Siz birden üstüme gelince boş bulundum."

V-c indüksiyonu yöntemini kullanarak sıfırdan hipnotize etmesi gerekecekti onu; gerçi yöntem bütünüyle yasaldı, ama Haber'ın Sağlık Bakanlığı'ndan gelen bir gözlemcinin önünde kullanmayı normalde tercih etmeyeceği ölçüde dramatik bir yöntemdi aynı zamanda; son beş-altı seanstır kendisine giderek artan bir direnç gösterdiğini sezdiği Orr'a içten içe ateş püskürüyordu. Adam kendinden geçer geçmez, teybe, transın giderek derinleşmesini sağlayan bütün o sıkıcı, bol tekrarlı telkinlerin ve daha sonra kendiliğinden hipnotize olması için hipnoz sonrasında telkin edilecek cümlenin kendi sesinden kaydedilmiş olduğu bir kaset koydu: "Şimdi rahatladın, gevşedin. Giderek daha derin bir transa geçiyorsun" vs. vs. Kaset çalarken masasının başına geri döndü ve Lelache'ı görmezden gelerek, sakin, ciddi bir yüz ifadesiyle birtakım evrakları düzenlemeye koyuldu. Kadın hipnoz sürecinin kesintiye uğramaması gerektiğini bildiğinden hiç ses çıkarmıyor, pencereden dışarıya, manzaraya, şehrin kulelerine bakıyordu.

Nihayet Haber kaseti durdurdu ve trans başlığını Orr'un kafasına yerleştirdi. "Şimdi, ben elektrotları takarken dilersen bugün nasıl bir rüya göreceğinden bahsedelim George. Bu konuda konuşmak istersin, değil mi?"

Hasta yavaşça başını salladı.

"Son seansımızda seni endişelendiren bazı şeylerden söz ediyorduk. İşini sevdiğini ama işe giderken metroya binmekten hoşlanmadığını söylemiştin. Ne zaman metroya binsen kalabalığın üstüne üstüne geldiğini hissettiğini söylemiştin - kendini insanlar arasında sıkışmış, ezilmiş hissettiğini. Dirseklerin bir başkasına değmeden ayakta durmanın dahi imkânsız olduğunu, kendini sanki özgür değilmiş gibi hissettiğini."

Konuşmasına ara verdi ve hipnoz sırasında daima ketum olan hasta nihayet, "Nüfus patlaması," diye cevap vermekle yetindi.

"Hı hı, senin kullandığın tabir buydu. O özgür olmama duygusunu bu tabirle, bu eğretilemeyle ifade ediyorsun. Pekâlâ, şimdi bu tabir hakkında biraz konuşalım. Bildiğin gibi on sekizinci yüzyılda Malthus, nüfus artışının tehlikeli bir boyut almaya başladığı iddiasıyla insanları teyakkuza geçmeye

çağırıyordu; sonra otuz-kırk yıl önce bu konuda ikinci bir panik dalgası baş gösterdi. Tabii nüfusun o günden bugüne daha da arttığı su götürmez bir gerçek; ama önceki kuşakların öngördüğü o korkunç olayların hiçbiri yaşanmadı. Hayat onların olacağını söylediği kadar kötü değil. Burada, Amerika'da hepimiz iyi kötü geçinip gidiyoruz, yaşam standardımız bazı bakımlardan ister istemez düşmüş olsa da, başka bakımlardan bir kuşak öncesine göre çok daha yükselmiş durumda. Belki de nüfus patlamasından -aşırı kalabalıktan- böyle haddinden çok korkmak, dıştaki bir gerçekliği değil de içsel bir ruh halini yansıtıyordur? Böyle bir durum olmadığı halde kalabalığın üstüne üstüne geldiğini hissediyorsan, bu ne anlama geliyor sence? Belki de insan temasından -insanlara yakın olmaktan, fiziksel temastan- korkuyorsundur. Bu yüzden de gerçeklikten kaçmak, onu uzakta tutmak için bir çeşit mazeret uydurmuşsundur." EEG çalışıyordu ve Haber bir yandan konuşurken bir yandan da Artırıcı'nın soketlerini takıyordu. "Şimdi George, biraz daha konuşacağız, sonra ben 'Antwerp' dediğimde uykuya dalacaksın; uyandığında kendini dinçleşmiş ve enerjik hissedeceksin. Sana şu anda söylediklerimi hatırlamayacaksın, ama rüyanı hatırlayacaksın. Canlı bir rüya olacak, canlı ve keyifli, etkili bir rüya. Seni endişelendiren bu şey hakkında rüya göreceksin, nüfus patlaması hakkında: Seni asıl endişelendiren şeyin bu olmadığını anlayacaksın rüyanda. İnsanlar yalnız yaşayamazlar ne de olsa; bir başına kalmak tutsaklıkların en beteridir! Çevremizde insanlar bulunmasına ihtiyacımız var. Karşılıklı yardımlaşabilmek, birbirimizle rekabet edebilmek, birbirimizi birer bileği taşı gibi kullanıp zekâmızı keskinleştirebilmek için." Bu minvalde bir şeyler söylemeyi sürdürdü. Avukatın varlığı basiretini bağlıyor, her zamanki akıcı üslubunu kullanmasını engelliyordu; Orr'a rüyasında ne göreceğini insan gibi söylemek dururken, kafasındakileri soyut birtakım terimlerle ifade etmek zorunda kalıyordu. Gözlemciyi kandırmak için yöntemini çarpıtıyor değildi elbette; mesele, henüz oturmuş bir yönteminin olmamasıydı. İstediği rüyayı şaşmaz bir şekilde telkin etmenin güvenilir bir yolunu bulma çabasıyla yöntemini seanstan seansa değiştiriyor, her seferinde de bir dirençle karşılaşıyordu; bu direnç ona bazen birincil sürecin her şeyi fazlasıyla düzanlamlı algılama eğilimi gibi, bazense Orr'un zihnindeki bariz bir inatçılık damarı gibi geliyordu. Sebep ne olursa olsun, rüya asla Haber'ın istediği şekilde çıkmıyordu; yani bu muğlak, soyut telkin biçimi de en az diğerleri kadar iş görse gerekti. Hatta belki de Orr'un gösterdiği bilinçsiz direncin biraz olsun kırılmasını bile sağlayabilirdi.

Avukata eliyle işaret edip onu oturduğu köşeden zorlukla görebildiği EEG ekranına yakından bakmaya davet etti, sonra konuşmayı sürdürdü: "Kalabalığın üstüne üstüne gelmediği, hiç sıkışmadığın bir rüya göreceksin. Kolunu bacağını istediğin gibi oynatabileceğin dünya kadar yer, gönlünün çektiği kadar hareket özgürlüğü olacak rüyanda." Nihayet "Antwerp!" dedi ve neredeyse sözcüğü söyler söylemez meydana gelen değişikliği görsün diye EEG zikzaklarını Lelache'a gösterdi. "Grafiğin geneline yayılan yavaşlamaya dikkat edin," diye mırıldandı. "İşte bir yüksek gerilim piki, gördünüz mü, bakın bir tane daha... Uyku zikzakları bunlar. Daha şimdiden geleneksel uykunun ikinci safhasına geçiyor, ya da u-uykusunun diyeyim, bilmem siz hangi kullanıma aşinasınız, gece boyunca r-halleri arasında baş gösteren ve canlı rüyaların görülmediği uyku çeşidi bu. Ama dördüncü safhaya derinlemesine dalmasına izin vermiyorum, çünkü amacım bir an önce rüya görmesi. Bu yüzden de Artırıcı'yı açıyorum. Gözlerinizi o zikzaklardan ayırmayın. Görüyor musunuz?"

"Yeniden uyanır gibi oldu sanki," diye mırıldandı kadın kuşkuyla.

"Doğru! Ama uyanma değil bu. Baksanıza ona."

Orr sırtüstü yatıyordu, başı biraz geriye düşmüş, kısa sarı sakallı çenesi havaya dikilmişti; mışıl mışıl uyuyordu, ama dudaklarının çevresinde bir gerginlik vardı, derin derin iç çekti.

"Gözlerinin gözkapaklarının altında nasıl kıpırdadığını görüyor musunuz? İşte 1930'larda rüyalı uyku denen fenomenin farkına ilk kez varmaları bu sayede olmuştu; yıllar yılı "hızlı göz hareketi uykusu" yani REM uykusu dediler bunun adına. Oysa bundan çok daha öte bir fenomen aslında.

Varoluşun üçüncü hali. Şu anda hastanın otonom sinir sistemi, uyanıkken heyecanlı bir anda olabileceği ölçüde tetikte; ama kas gerginliği sıfır, büyük kaslar u-uykusuna kıyasla daha gevşemiş halde. Korteks, korteks altı, hipokamp ve orta beyin bölgeleri uyanıklıkta oldukları kadar faal, oysa u-uykusunda bu bölgeler tamamen atıl durumdadır. Hastanın solunumu ve tansiyonu da uyanıklıktaki seviyelerde ya da bunun biraz üstünde seyrediyor. Nabzına bakın, siz de fark edeceksiniz." Haber kadının parmaklarını Orr'un gevşek bileğine koydu. "Nabız seksen veya seksen beş. Her ne görüyorsa olağanüstü bir şey olduğu kesin..."

"Yani rüya mı görüyor?" Kadın korkuyla karışık bir merakla bakıyordu.

"Aynen öyle."

"Peki bu tepkileri normal mi?"

"Kesinlikle. Hepimiz her gece dört-beş kere, her seferinde en az on dakika süreyle yaşıyoruz bu deneyimi. Ekranda gördüğünüz oldukça normal bir r-uykusu EEG'si. Gözünüze çarpmış olabilecek yegâne anormallik ya da tuhaflık, zikzakları arada bir bıçak gibi kesen sivri pikler; r-hali EEG'lerinde daha önce hiç rastlamadığım bir çeşit beyin fırtınası etkisi. Örüntüsü itibarıyla, belli bir tür işe derinlemesine gömülmüş insanların elektrolarında gözlemlenen bir etkiyi andırıyor; yaratıcı veya sanatsal bir işi kastediyorum, resim yapmak, şiir yazmak, hatta Shakespeare okumak gibisinden bir uğraşı. Bu hastanın beyninin bu anlarda ne yaptığını ise ben de henüz bilemiyorum. Ama Artırıcı bana bu pikleri sistemli olarak gözlemleme ve sonradan analiz etme fırsatı veriyor."

"Bu etkiye cihazın kendisi yol açıyor olamaz, değil mi?"

"Hayır." Aslına bakılırsa Orr'un beynini, bu pik zikzaklarından birini yeniden oynatarak uyarmaya çalışmıştı, ama bu deneyin sonucunda Artırıcı'nın piki kaydettiği sırada görülen rüyadan bölük pörçük enstantaneler içeren, hepten tutarsız bir rüya elde etmişti. Sonuçsuz deneylerden bahsetmeye hiç gerek yoktu. "Aklıma bir fikir geldi, hazır hastamız rüyaya iyice dalmışken Artırıcı'yı devreden çıkaracağım. Bakın bakalım, girdiyi kestiğimi fark edebilecek misiniz?" Kadın bir fark göremedi. "Yine de her an bir beyin fırtınası daha patlatabilir; ne olur ne olmaz, siz gözünüzü zikzaklardan ayırmayın. İlk izlerini hipokampus bölgesinden gelen teta ritminde yakalayabilirsiniz, işte şurada. Emin olun, başka beyinlerde de görülen bir durum bu. Yani olağandışı hiçbir şey yok. Hangi tür beyinlerin hangi hallerde böyle bir pik yaptığını bulabilirsem, öznenin sorununun ne olduğunu çok daha kesin bir şekilde teşhis edebilirim; belli bir psikolojik veya nörofizyolojik kategoriye giriyor olabilir. Artırıcı'nın önümüze nasıl yeni araştırma ufukları açtığını görüyor musunuz? Beyni hekimin incelemek istediği kendi normal hallerinden birine geçici olarak sokmak dışında hasta üzerinde herhangi bir etkisi de yok. Bakın yine oldu!" Kadın piki yine kaçırdı tabii; EEG verilerini hareketli ekrandan takip etmek idman isteyen bir işti. "Şu anda girdiyi kestim. Halen rüyanın içinde şimdilik... Birazdan bize gördüklerini anlatacak." Konuşmayı sürdüremedi. Dili damağı kurumuştu. Geçişi, varışı, değişimi hissetmişti.

Kadın da hissetmişti. Korkmuş görünüyordu. O ağır pirinç kolyeyi bir muska gibi gırtlağına doğru bastırarak dehşet, şok, korku içinde pencereden görünen manzaraya bakıyordu.

Bunu beklemiyordu Haber. Değişimi yalnız kendisinin fark edebildiğini sanıyordu.

Oysa kadın, rüyasında ne göreceğini Orr'a söylerken duymuştu onu; rüyacının yanı başında durmuştu; o da tıpkı kendisi gibi değişimin merkezinde yer almıştı. Ve tıpkı kendisi gibi elinde olmadan dönüp pencereden dışarı bakmış, gözden kayboluveren gökdelenlerin, var olduklarına dair en ufak bir iz, en ufak bir yıkıntı bırakmaksızın bir rüya gibi solup gittiklerini, kilometrelerce uzayıp giden gerçekdışı banliyölerin rüzgârda buharlaşıveren duman gibi kayıplara karıştığını, Salgın Yıllarından önce bir milyonluk nüfusu olan, oysa şimdi bu Toparlanma günlerinde nüfusu yüz bini

ancak bulan Portland şehrinin bütün Amerikan şehirleri gibi harap ve darmaduman halde olmasına rağmen yine de tepeleri ve yedi köprülü puslu nehriyle bütünlüğünü halen koruduğunu, eski kırk katlı İlk Ulusal Banka binasının şehir merkezinin göklerine bir başına hükmettiğini ve bu binanın kilometrelerce ötesinde, her şeyin sonrasında ve tepesinde dingin ve soluk dağların yükseldiğini görmüştü...

Her şeyi gözleriyle görmüştü kadın. İşte o anda Haber, Sağlık Bakanlığı gözlemcisinin olup bitenlere tanık olabileceğini bir kez olsun aklının ucundan geçirmemiş olduğunu fark etti. Böyle bir olasılık hesapta yoktu, hiç düşünmemişti bunun olabileceğini. Ki bu da değişime, Orr'un rüyalarının yaptığı şeye en başta kendisinin inanmadığını akla getiriyordu. Şimdiye kadar en az on iki kez bunu kâh hayret, kâh korku, kâh sevinçle hissetmiş, görmüş olmasına rağmen; atın dağa dönüştüğünü izlemiş olmasına (tabii bir gerçekliğin bir başkasıyla üst üste binmesi ne kadar izlenebilirse), Orr'un rüyalarının etkili gücünü neredeyse bir aydır sınıyor ve kullanıyor olmasına rağmen, olan bitene yine de hiç inanmamıştı demek.

O gün işe geldiği andan şu âna dek, kendisinin bir hafta önce Oregon Oneiroloji Enstitüsü'nün başkanı filan olmadığı, zira bir hafta önce ortada böyle bir kurum bulunmadığı gerçeğini bir an olsun aklının ucundan geçirmemişti. Böyle bir kurumun ancak geçen cumadan beri on sekiz aylık bir geçmişi vardı. Ve hem kurucusu hem de başkanı kendisiydi. Bu böyle olduğundan -kendi nezdinde, burada çalışan herkesin nezdinde, Tıp Fakültesi'ndeki meslektaşları nezdinde ve kuruma ödenek ayıran Hükümet'in nezdinde böyle olduğundan- tıpkı diğer herkes gibi o da bunu hiç sorgulamaksızın yegâne gerçeklik olarak kabullenmişti. Geçen cumaya dek bunun böyle olmadığı gerçeğini hafızasında hasıraltı etmişti.

Orr'un gelmiş geçmiş en başarılı rüyasıydı o rüya. Nehrin tepesindeki eski ofiste, Hood Dağı'nın o lanet olası resminin altında başlamış ve bu ofiste son bulmuştu. Kendi de oradaydı, etrafındaki duvarların değiştiğini görmüş, dünyanın yeniden kurulduğuna tanık olmuş ve bunu unutmuştu. Hem de öylesine büsbütün unutmuştu ki, bir yabancının, üçüncü bir kişinin aynı deneyimi yaşayıp yaşamayacağını merak dahi etmemişti.

Kadın bununla nasıl başa çıkacaktı acaba? Anlayacak mıydı, delirecek miydi, ne yapacaktı? O da tıpkı kendisi gibi her iki anıya birden mi sahip olacaktı? Hakiki olanı ve yeni olanı, eski olanı ve hakiki olanı birlikte mi hatırlayacaktı?

Hatırlamamalıydı. İşine burnunu sokardı, başka gözlemciler sürüklerdi peşinden, deneyi hepten mahvederdi, planlarını altüst ederdi.

Ne pahasına olursa olsun durduracaktı kadını. Şiddete hazır, yumrukları sıkılı halde ona döndü.

Öylece dikiliyordu kadın. Kahverengi teni şimdi mora çalıyordu, ağzı açıktı. Neye uğradığını şaşırmıştı. O pencerenin dışında gördüklerine inanamıyordu. İnanamıyordu ve inanmıyordu.

Haber bedenine hâkim olan aşırı gerginlikten sıyrıldı, biraz gevşedi. Kadının haline bakınca, kendisine herhangi bir zarar veremeyecek denli afallamış ve sarsılmış olduğundan iyice emin oldu. Ama yine de elini çabuk tutmalıydı.

"Şimdi bir süre uyuyacak," dedi; sesi gırtlak kaslarının gerginliği yüzünden biraz kısılmış da olsa neredeyse normal çıkmıştı. Ne diyeceği hakkında en ufak bir fikri olmamasına rağmen bodoslama konuşmaya girişti; bu sıkıntılı sessizliği kıracak ne dese kârdı. "Şimdi hastamızın kısa bir u-uykusu uyumasına izin vereceğim. Çok uzun uyumaması lazım, çünkü o zaman rüyasını pek iyi hatırlayamaz. Güzel bir manzara, değil mi? Doğudan esen bu rüzgârlar hızır gibi imdadımıza yetişti doğrusu. Sonbaharda ve kışın, dağları bazen aylarca göremediğim olur. Ama bulutlar dağılınca işte böyle meydana çıkıverirler. Oregon harika bir yer. Bütün Amerika'nın en bozulmamış eyaleti. Çöküş döneminden önce de doğası fazla bozulmamıştı zaten. Yetmişlerin sonunda Portland daha yeni yeni

büyümeye başlıyordu. Doğuştan Oregonlu musunuz?"

Bir dakika sonra avukat sarhoş gibi başını salladı. Hiçbir şeyi anlamıyorsa da, ses tonundaki sakinliği algılıyor gibiydi.

"Ben aslen New Jerseyliyim. Çocukluğumda oradaki çevre kirliliği korkunç boyutlardaydı. Çöküş'ten sonra Doğu Sahili'nde akıl almaz bir yıkım ve temizlik yapılmak zorunda kalındı, ki ıslah çalışmaları hâlâ devam ediyor. Buralarda ise California hariç her yerde nüfus patlamasının ve doğa istismarının olumsuz etkileri, iş işten geçmeden, kalıcı bir hasara meydan verilmeden kontrol altına alınabildi. Oregon'un ekosistemi Çöküş sonrasında bile halen dengesini koruyordu." Tam da yaşadıkları deneyimin üstüne, bu iki ucu keskin konularda atıp tutması tehlikeliydi şüphesiz, ama aksi gibi aklına başka bir konu da gelmiyordu: Kendini bu konuda konuşmaya mecbur hissediyordu adeta. İki ayrı anıyı, dolu dolu iki bilgi sistemini birden yüklenmiş olan beyni, kendi ağırlığını taşıyamaz hale gelmişti: Nüfusu neredeyse yedi milyar olan ve düzenli olarak artan -bir zamanlarki- gerçek dünyaya dair bildikleriyle, nüfusu bir milyarı bile bulmayan ve halen azalmaya devam eden -şimdiki- gerçek dünyaya dair bildikleri arasında sıkışıp kalmıştı.

Tanrım, diye geçirdi içinden, ne yaptı Orr?

Altı milyar insan.

Onca insan nereye gitti? Neredeler?

Ama avukata bunu belli etmemeliydi. Kesinlikle belli etmemeliydi. "Hiç doğuda bulundunuz mu Bayan Lelache?"

Kadın ona dalgın gözlerle bakarak, "Hayır," dedi.

"Eh, ne gerek var, değil mi? New York bitmiş zaten, Boston'un da ondan geri kalır yanı yok; hem zaten bu ülkenin geleceği burada. Gelişimin nabzı burada atıyor artık. Ben çocukken dedikleri gibi, hayat burada! Bu arada aklıma gelmişken sorayım, buradaki Sağlık Bakanlığı ofisinden Dewey Furth'ü tanıyor musunuz acaba?"

"Evet," dedi kadın halen feleği şaşmış halde, yine de yavaş yavaş tepki vermeye, hiçbir şey olmamış gibi davranmaya başlayarak. Haber'ın bedeni tepeden tırnağa bir rahatlamayla gevşedi. Birden oturma ihtiyacı hissetti, oturup derin bir soluk almak istedi. Tehlike geçmişti. Kadın o inanılmaz deneyimi reddediyordu. Benim neyim var? diye soruyordu şimdi kendine. Neden pencereden dışarı bakıp üç milyon nüfuslu bir şehir göreceğimi sandım ki? Acaba bir delilik nöbeti mi geçiriyorum, nedir?

Tabii ya, diye düşündü Haber, bir mucizeye tanık olan kişi, o anda kendisiyle birlikte olanlar hiçbir şey görmediyse kendi gözüyle gördüğüne inanmazdı.

"Burası çok havasız oldu," dedi sesinde belli belirsiz bir ihtimamla ve duvardaki termostatın başına gitti. "Odayı genelde sıcak tutuyorum. Uyku araştırmacılığımdan ileri gelen eski bir alışkanlık; biliyorsunuz, uyku esnasında vücut ısısı düşer, haliyle biz de hastalarımızın soğuk almasını istemeyiz. Ama bu otomatik ısıtma da vur deyince öldürüyor, içerisi bir anda çok sıcak oluyor, benim bile bir uyuşukluk çöktü üstüme... Hastamız da birazdan uyanır." Ama Orr'un rüyasını net bir şekilde hatırlamasını, gördüklerini bir bir sayıp dökmesini, mucizeyi teyit etmesini istemiyordu. "Bu seferlik biraz daha uyumasına izin vereyim diyorum, bu rüyayı hatırlamasa da olur, zaten uykunun üçüncü safhasına dalmış durumda. Biz konuşmamızı bitirene kadar bırakalım uyusun. Bana sormak istediğiniz başka bir şey var mıydı?"

"Hayır. Hayır, yok galiba." Avukatın bilezikleri kararsızlıkla tıngırdadı. Kendini toparlamaya çalışarak gözlerini kırpıştırdı. "Şu makinenizin işlevini eksiksiz olarak açıklayan, nasıl çalıştığını tarif eden, şu anda onu hangi vakalarda kullandığınızı, elde ettiğiniz sonuçları, şey, yani bilirsiniz, bütün ayrıntıları belirten bir rapor hazırlayıp Bay Furth'ün ofisine gönderebilirseniz yeterli olur sanırım...

Bu cihaz için patent aldınız mı?"

"Başvuruda bulundum."

Kadın başını salladı. "O zahmete değer muhtemelen." Bu arada kadın usulca tangır tungur ederek uyuyan adamın başına gitmişti ve şimdi zayıf, kahverengi yüzünde garip bir ifadeyle adama bakıyordu.

"Tuhaf bir mesleğiniz var doğrusu," dedi birden. "Rüyalar; insanlara beyinlerinin işleyişini izlemek; onlara rüyalarında ne göreceklerini söylemek filan... Herhalde araştırmalarınızın çoğunu geceleyin yapıyorsunuzdur, değil mi?"

"Yapıyordum. Ama bakarsınız Artırıcı bu gece mesailerinin yükünü kısmen de olsa sırtımızdan alır; onun sayesinde artık dilediğimiz anda, incelemek istediğimiz türden uykuyu elde edebileceğiz ne de olsa. Ama birkaç yıl önce, tam on üç ay boyunca bir gün olsun sabahın altısından önce yatağa giremediğim bir dönem olmuştu." Haber güldü. "Şimdi bunu anlatıp çalım satıyorum. Kişisel rekorum. Bugünlerde gece nöbetlerinin külfeti daha ziyade yardımcılarımın sırtında. Orta yaşın imtiyazları. Biz çok çalıştık, sıra onlarda!"

"Uyuyan insanlar çok uzaklarda bir yerdelermiş gibi duruyorlar," dedi kadın Orr'a bakmaya devam ederek. "Neredeler acaba?.."

"İşte buradalar," dedi Haber ve EEG ekranına hafifçe vurdu. "Burnumuzun dibindeler, yalnız iletişime kapalılar. Uykunun insanlara tekinsiz gelen yanı tam da bu. O mutlak mahremiyet. Uyuyan kişi herkese sırt çevirmiştir. Meslektaşım olan bir yazarın dediği gibi, 'Bireyin gizeminin en yoğun olduğu zamanlar, uykuda olduğu zamanlardır.' Ama tabii gizem dediğimiz şey henüz çözmediğimiz bir sorundan ibaret en nihayetinde!.. İşte uyanıyor. George... George... Uyan George."

Orr genelde olduğu üzere çabucak uyandı, hiç sızlanmadan, gözleri boşluğa dalmadan, uykunun içine gerisin geri çekilmeden, bir halden diğerine geçti. Doğruldu, önce Bayan Lelache'a, ardından da trans başlığını başından az önce çıkarmış olan Haber'a baktı. Biraz gerinip ayağa kalktı ve pencerenin önüne gitti. Durup dışarı baktı.

O çelimsiz bedeninin duruşunda olağandışı bir denge, neredeyse bir anıtsallık vardı; taş kesilmişçesine hareketsizdi, bir şeyin odağıymış gibi hareketsiz. Haber da kadın da büyülenmişçesine, tek kelime etmeden ona bakıyorlardı.

Orr arkasına döndü ve Haber'a baktı.

"Neredeler?" dedi. "Onca insan nereye gitti?"

Haber kadının gözlerinin fal taşı gibi açıldığını, içinde bir dehşet dalgasının yükseldiğini gördü ve kendisini nasıl bir tehlikenin beklediğini bir çırpıda anladı. Konuşmalıydı, bir an önce konuşmalıydı! "EEG'den anlayabildiğim kadarıyla," diye söze girdi ve sesinin tam istediği gibi tok ve samimi çıktığını fark ederek devam etti, "az önce oldukça sarsıcı bir rüya gördün George. Tatsız bir rüyaydı, hatta neredeyse bir kâbustu. Burada gördüğün ilk 'kötü' rüya oldu bu. Yanılıyor muyum?"

"Gördüğüm rüya Salgın hakkındaydı," dedi Orr ve kusacakmış gibi tepeden tırnağa ürperdi.

Haber başını salladı. Masasının başına geçip oturdu. Orr da o anlaşılmaz uysallığı, o alıştığı düzenden şaşmama ve duruma en münasip düşen davranışı sergileme eğilimiyle tıpış tıpış geldi, ziyaretçilere ve hastalara ayrılmış olan büyük deri koltuğa oturup

Haber'ın karşısındaki yerini aldı.

"Bu kez sahiden de zorlu bir sınavla karşılaştın ve bu sınavdan geçmek hiç kolay olmadı. Değil mi? Bilmeni isterim ki George, ilk kez bir rüyada gerçek bir kaygıyla başa çıkmaya sevk ettim seni. Hipnoz sırasında verdiğim talimatlar doğrultusunda, ruhsal rahatsızlığının daha derinlere kök salmış

öğelerinden biriyle temas kurdun bu kez. Bu temas senin açından ne kolay, ne de hoştu. Aslına bakılırsa korkunç bir rüyaydı gördüğün, yanılıyor muyum?"

"Salgın Yıllarını hatırlıyor musunuz siz?" diye sordu Orr, saldırganca değil ama sesinde alışılmadık, belli belirsiz bir tınıyla - iğneleme miydi yoksa? Sonra başını çevirip köşedeki koltuğa çekilmiş olan Lelache'a baktı.

"Evet, hatırlıyorum. İlk salgın insanlığı vurduğunda çoktan yetişkin bir adamdım. Rusya, atmosferi kirleten kimyasalların birleşerek ölümcül kanserojenler oluşturduğunu kamuoyuna ilk duyurduğunda yirmi iki yaşındaydım. Ertesi gece Mexico City'den derlenen hastane istatistikleri verildi basına. Arkasından hastalığın kuluçka döneminin ne kadar sürdüğünü çıkardılar ortaya ve herkes geri sayıma başladı. Beklemeye. Bunu isyanlar, düzüşme eylemleri, Kıyamet Bandosu ve İçimizdeki Kahramanlar izledi. Annem-babam o yıl öldü. Karım ertesi yıl. Ardından da iki kız kardeşimi ve çocuklarımı kaybettim. Tanıdığım herkesi." Haber ellerini iki yana açtı. "Kısacası cevabım evet, o yılları hatırlıyorum," dedi acılı bir sesle. "Mecbur kaldığımda."

"Sonunda nüfus patlaması sorununu çözdüler, değil mi?" dedi Orr; bu kez sesindeki o iğneleme barizdi. "Sahiden başardık."

"Evet. Çözdüler. Artık nüfus patlaması yok. Nükleer savaş dışında bir çözüm bulamazlar mıydı diye soruyorsan, orasını bilemem. Ama artık ne Güney Amerika'da, ne Afrika'da, ne de Asya'da kalıcı bir açlık sorunu yok. Nakliye güzergâhlarındaki yollar tamamen onarılıp kullanıma açıldığında, açlığın halen hüküm sürdüğü tek tük bölgeler de kurtarılmış olacak. İnsanlığın üçte birinin halen yatağa aç girdiğini söylüyorlar; ama 1980'de bu oran yüzde doksan ikiydi. Ganj'da, açlıktan ölen insanların cesetlerinin üst üste yığılmasından kaynaklanan taşkınlar olmuyor artık. Portland'ın işçi sınıfına mensup ailelerinin çocuklarında, eskiden olduğu gibi protein yoksunluğu ve raşitizm de görülmüyor. Yani Çöküş'ten önce olduğu gibi."

"Salgın'dan demek istiyorsunuz," dedi Orr.

Haber kocaman çalışma masasında iyice öne eğildi. "George. Bana şu sorunun cevabını verebilir misin? Dünyada nüfus patlaması var mı?"

"Yok," dedi adam. Haber bir an için güldüğünü sandı onun ve biraz tedirgin olarak geriledi; neden sonra Orr'un gözlerindeki o tuhaf parıltının gözyaşlarından ileri geldiğini anladı. Adam sinir krizinin eşiğindeydi. Bundan iyisi can sağlığı. Eğer şu anda kendini kaybedip ağlamaya, dövünmeye başlayacak olursa, ağzından çıkanlar avukatın kendi hatırladıklarıyla ne kadar örtüşürse örtüşsün, kadın hepten inanmaz olacaktı Orr'a.

"Ama daha yarım saat önce, nüfus patlamasının uygarlık için, hatta dünyanın ekosistemi için halihazırda bir tehdit olduğuna inanıyor, bundan son derece tedirgin oluyor, büyük bir kaygı duyuyordun George. Şimdi, bu kaygının bir anda buharlaşmış olabileceğine ihtimal vermiyorum, hem de hiç. Ne var ki rüyanda onu bizzat deneyimlediğinden bu yana, kaygının niteliğinin değiştiği kanısındayım. Onun gerçek bir dayanağı olmadığının sen de farkındasın artık. Kaygı bir yere gitmiş değil, ama önceye göre şöyle bir fark var: Onun mantıksız olduğunu, harici bir gerçeklikten ziyade içsel bir arzudan beslendiğini sen de biliyorsun. İşte bu bir başlangıç. Hem de iyi bir başlangıç. Bir seansta, tek bir rüyayla bu aşamayı kaydedebildiysek ne mutlu bize! Büyük başarı! Sen de farkında mısın bunun? Bu gayya kuyusunun üstüne yürümek için bir silah var artık elinde. Altında kaldığın, seni ezen, bunaltan, sıkıştıran bir şeyin tepesine binmiş durumdasın. Bundan sonra daha adil bir dövüş olacak, çünkü sen daha özgür bir adamsın. Bunu hissetmiyor musun? Doğruyu söyle, daha şimdiden az da olsa ferahlamış, kalabalığın eziciliğinden azat olmuş hissetmiyor musun kendini?"

Orr Haber'a, sonra yeniden avukata baktı. Hiçbir şey demedi.

Uzun bir sessizlik oldu.

"Bitkin görünüyorsun," dedi Haber, hastasının omzunu şifahen sıvazlayarak. Orr'u sakinleştirmek, üçüncü bir kişinin önünde rüyalarının gücüyle ilgili tek kelime edecek cesareti bulamayacağı her zamanki pısırık haline döndürmek istiyordu; o da olmazsa onu manen çökertmek, bariz şekilde anormal davranmaya sevk etmek istiyordu. Ama adam inatla ikisini de yapmıyordu. "Köşede pusuya yatmış bir Sağlık Bakanlığı gözlemcisi olmasa, sana bir kadeh viski ikram ederdim. Ama koskoca terapi seansım içki âlemine çevirirsek yakışık almaz, değil mi, ha George?"

"Rüyayı anlatmamı istemiyor musunuz?"

"Eğer sen anlatmak istiyorsan, neden olmasın."

"Onları gömüyordum. O büyük hendeklerden birine... On altı yaşımdayken Defin Birliğinde görev yapıyordum, annem-babam salgına yakalandıktan sonra... Ama rüyada insanların hepsi çıplaktı ve açlıktan ölmüş gibi görünüyorlardı. Dağ gibi yükselen yığınla ceset. Hepsini gömmek zorunda kaldım. Gözüm sürekli sizi aradı, ama yoktunuz."

"Tabii ki yoktum," dedi Haber güven veren bir sesle. "Rüyalarında beni henüz görmedin George."

"Gördüm ya. Kennedy'li rüyada. Bir kere de at olarak."

"Evet ama onlar terapinin ilk günlerindeydi," dedi Haber, konuyu geçiştirerek. "Bu rüya, kısmen de olsa kendi deneyimlerine ilişkin gerçek anıları seferber etmiş o halde-"

"Hayır. Ben hayatımda kimseyi gömmedim. Kimse Salgın'dan ölmedi. Salgın diye bir şey olmadı. Bunların hepsi benim hayal gücümün ürünü. Hepsini rüyamda gördüm."

Allahın belası aptal piç kurusu! İyice zıvanadan çıkmıştı artık. Haber başını bir yana eğdi ve müdahaleden kaçınarak sabırlı, hoşgörülü bir sessizlikle onu dinler göründü; yapabileceği başka bir şey de yoktu, çünkü daha güçlü bir hamle avukatın kuşkulanmasına yol açabilirdi.

"Bana Salgın'ı hatırladığınızı söylediniz; iyi ama Salgın diye bir şey olmadığını, çevre kirliliğinin sebep olduğu kanserlerden kimsenin ölmediğini, nüfusun arttıkça arttığını da hatırlamıyor musunuz peki? Hayır mı? Bütün bunları hatırlamıyor musunuz? Ya siz Bayan Lelache - siz de benim gibi her ikisini birden mi hatırlıyorsunuz?"

Bu soruyu sormasıyla birlikte Haber ayağa kalktı: "Özür dilerim George, ama ne yazık ki Bayan Lelache'ın seansımıza müdahil olmasına izin veremem. Kendisinin bu alanda herhangi bir uzmanlığı yok. Sana cevap vermesi son derece uygunsuz olur. Bu bir psikiyatri seansı. Bayan Lelache yalnızca Artırıcı'yı incelemek için burada, o kadar. Bu konuda ısrarcı olacağım."

Orr bembeyaz kesilmiş, elmacık kemikleri iyice belirginleşmişti. Oturduğu yerden gözlerini Haber'a dikmiş bakıyordu. Hiçbir şey demedi.

"Ciddi bir sorunumuz var ve maalesef bu sorunun tek şekilde üstesinden gelebiliriz. Kördüğümü kesmek zorundayız. Lütfen üstünüze alınmayın Bayan Lelache, ama gördüğünüz gibi sorun sizsiniz. Terapi sürecimizin, katılımcı olmasa dahi üçüncü bir kişiyi kaldıramayacağı bir aşamadayız, bu gayet açık. Yapılacak en doğru şey bu seansa son vermek. Hemen şimdi. Yarın dörtte yeni baştan başlarız. Olmaz mı George?"

Orr ayağa kalktı, ama kapıya doğru yönelmedi. "Benim gördüğüm şekilde rüya gören başka insanların da olabileceğini hiç düşündünüz mü Dr. Haber?" dedi sükûnetini elinden geldiğince koruyarak, yalnız azıcık kekeleyerek. "Gerçekliğin ruhumuz bile duymadan belki de sürekli değiştiriliyor, yemleniyor olduğunu - ama bizim bunu bilmediğimizi, bu bilgiye yalnızca rüyayı görenin ve bu rüyadan haberdar olanların vâkıf olduğunu düşündünüz mü hiç? Eğer bu sahiden doğruysa, bilmediğimize şükretmeliyiz herhalde. Bu haliyle bile yeterince kafa karıştırıcı çünkü."

Haber güler yüz gösterip yatıştırıcı sözler söyleyerek, ancak yorum yapmaktan kaçınarak onu kapıya kadar geçirdi ve nihayet uğurladı.

"Bir kriz seansına denk geldiniz," dedi Lelache'a, kapıyı arkasından kapatırken. Alnında biriken teri sildi, yorgunluğunun ve endişesinin hem yüzünden hem de ses tonundan açıkça anlaşılmasına meydan verdi. "Vay canına! Tam da gözlemci ağırlayacak günü seçmişiz!"

"Benim açımdan son derece ilginçti," dedi kadın ve bilezikleri biraz gevezelendi.

"Umutsuz bir vaka değil aslında," dedi Haber. "Doğruya doğru, bunun gibi bir seans benim bile oldukça olumsuz bir izlenime kapılmama, neredeyse cesaretimin kırılmasına yol açıyor. Ama saplanıp kaldığı bu kuruntu batağından, rüya görmekten duyduğu bu olağanüstü korkudan kurtulma ihtimali hâlâ var, hem de oldukça yüksek bir ihtimal bu. Sorun şu ki, söz konusu kuruntu sistemi fazlasıyla karmaşık ve bu kuruntuların pençesindeki kişi hiç de küçümsenmeyecek ölçüde zeki; kendini tuzağa düşürecek yeni ağlar örmekte çok çabuk davranıyor maalesef... Bundan on yıl önce, çok daha gençken terapiye gönderilmiş olsaydı keşke; ama tabii on yıl önce Toparlanma daha yeni yeni başlıyordu. Hiç değilse bir yıl önce, gerçeklik yönelimini uyuşturucularla hepten zehirlemeden gelseydi keşke. Ama çabalıyor ve çabalamaya devam ediyor, bu bakımdan her şeyin üstesinden gelip sağlam bir gerçeklik algısına kavuşması hâlâ mümkün."

"Ama psikoz vakası olmadığını söylemiştiniz onun," diye hatırlattı Lelache, hafif şüpheci bir edayla.

"Doğru. Rahatsız demiştim. Ama tabii çökecek olursa tam çökecektir; muhtemelen de katatonik şizofreni çizgisinde. Rahatsız bir insan psikoza normal bir insandan daha az eğilimli değildir ki." Artık konuşamıyordu, sözcükler dilinde kuruyup kalıyor, lime lime dökülen saçmalıklara dönüşüyordu. Saatlerdir ağzından dışarı anlamsız bir söz sağanağı püskürtüyormuş gibi hissediyordu ve artık konuşması üzerindeki hâkimiyetini büsbütün yitirmişti. Allahtan, Bayan Lelache'a da gına gelmiş gibiydi; kadın tangır tungur etti, şakladı, el sıkıştılar ve çıkıp gitti.

Haber ilk iş olarak, kanepenin yanındaki duvarda bulunan bir gömme dolaba gizlenmiş olan ve bütün terapi seanslarını kaydetmekte kullandığı kayıt cihazının başına gitti; kayıt yaptıklarına dair uyan sinyali yayınlamayan bu tür cihazlar psikoterapistlere ve İstihbarat Bürosu'na tanınmış özel bir ayrıcalıktı. Son bir saatin kaydını sildi.

Kocaman meşe masasının ardına geçip sandalyesine kuruldu, masanın alt çekmecesini açtı, bardağı ve şişeyi çıkanp kendisine cömert bir parmak çavdar viskisi doldurdu. Tanrım, talihli günündeydi, yarım saat önce -aslına bakılırsa tam yirmi yıldır!- çavdar viskisi diye bir şey yoktu. Yedi milyar boğazm doyurulmayı beklediği bir dünyada tahıllar içkiye harcanamayacak kadar kıymetliydi. İçki namına yalnızca yalancıbira veya (doktorlar için) saf alkol bulunabiliyordu ki yarım saat önce şişenin içinde de bu ikincisi vardı.

Kadehin yansını bir dikişte içtikten sonra durakladı. Olduğu yerden pencereye doğru şöyle bir baktı. Bir süre sonra ayağa kalkıp pencerenin önüne gitti, çatılarla ağaçların tepesinden manzarayı seyretti. Yüz bin can. Akşam, sessiz nehri karanlığa gömmeye başlamıştı, ama doruklardaki yatay ışığın altında, uzaklarda yükselen uçsuz bucaksız dağlar halen bütün hatlarıyla seçilebiliyordu.

"Daha iyi bir dünyaya!" dedi Dr. Haber; yaratısının şerefine kadeh kaldırarak ve viskisini aceleye getirmeden, tadını çıkara çıkara yudumlayarak bitirdi.

6

Bize kala kala... görevimizin daha yeni yeni başlıyor olduğunu ve tarife gelmez, akıl sır ermez Zaman'dan başka hiçbir şeyin imdadımıza yetişmeyeceğini, yardımın gölgesini dahi göremeyeceğimizi öğrenmek kalabilir. Kısırdöngüsünden bir türlü kaçıp kurtulamadığımız o sonsuz ölüm ve doğum girdabının kendi yaratımız, kendi arayışımızın eseri olduğunu; dünyaları birleştiren güçlerin Geçmiş'in hataları olduğunu; ebedi kederin doymak bilmez arzunun ebedi açlığından ibaret olduğunu; sönüp gitmiş güneşlerin, ancak ve ancak kaybolmuş hayatların ateşi söndürülemez tutkularıyla yeniden alevlenebileceğini öğrenmek zorunda kalabiliriz.

LAFCADIO HEARN, Doğudan

George Orr'un evi, Corbett Caddesi yokuşunda, caddenin başından birkaç blok yukarıdaki ahşap iskeletli eski bir yapının üst katındaydı; evlerin çoğunun asırlık, hatta daha bile eski olduğu köhne bir semtti burası. Üç geniş odası, içinde aslan ayaklı derin bir küvet bulunan bir banyosu olan ev, çatıların arasından nehri görüyordu - gemilerin, eğlence teknelerinin, kütüklerin, martıların, dönenip duran büyük güvercin sürülerinin vızır vızır üstünden geçtiği nehri.

Öteki evini de gayet iyi hatırlıyordu tabii; Corbett Konutları'nın on sekizinci katındaki çekme ocaklı, şişme yataklı, tuvaleti olmayan, bu yüzden de kendisini her seferinde muşamba döşeli koridorun sonundaki ortak tuvalete gitmeye mecbur eden 2,5 metreye 3,5 metrelik tek göz odasını... Ama Corbett Konutları adlı gökdelen asla inşa edilmemişti.

Whiteaker Caddesi'nde tramvaydan indi, yokuşu tırmandı, geniş, karanlık merdivenlerden yukarı çıktı; evine girdi, evrak çantasını ilk bulduğu yere bıraktığı gibi yatağa serildi ve kendini büsbütün koyverdi. Dehşet, ıstırap içindeydi, yorgunluktan ölüyordu ve afallamış haldeydi. "Bir şeyler yapmalıyım, bir şeyler yapmalıyım deyip duruyordu kendi kendine delirmiş gibi, ama ne yapması gerektiğini de bilmiyordu. Ne yapması gerektiğini asla bilmemişti. Yapılması gerekiyormuş gibi görünen şey neyse, sırada hangi iş varsa onu, sorgulamadan, kendini sıkıntıya sokmadan, kararından endişe duymadan yapıp geçmişti oldum olası. Ama ilaç kullanmaya başlayalı beri, attığı adımdan, tuttuğu yoldan emin olma hali de onu terk etmişti ve şimdi artık hepten yoldan çıkmış, kaybolmuştu. Harekete geçmeliydi, harekete geçmesi şarttı. Haber'ın kendisini bir kukla gibi oynatmasına karşı koymalıydı artık. Kaderinin dizginlerini kendi ellerine almalıydı.

Ellerini iki yana açıp onlara baktı, sonra yüzünü avuçlarına gömdü; gözyaşlarından sırılsıklamdı yüzü. Kahretsin, allah kahretsin, diye düşündü acı acı, ne biçim bir adamım ben? Sakalımdan gözyaşları süzülüyor, hale bak! Haber'ın beni kullanmasına şaşmamalı. O ne yapsın ki? Acınacak derecede güçsüzüm, acınacak derecede kişiliksizim, doğuştan bir kuklayım. Kendime ait bir kaderim yok benim. Tek sahip olduğum şey rüyalar. Ve şimdi onların dizginleri de başkalarının elinde.

Haber'dan uzaklaşmalıyım, diye düşündü, kendinden emin, kararlı olmaya çalışarak; ama daha düşünürken bile yapamayacağını biliyordu bunu. Haber oltasını atmış, kıskıvrak yakalamıştı onu, üstelik de bir yerine değil, her yerine geçirmişti kancalarını.

Böylesine olağandışı, bu derece özgün bir rüya düzeninin bu alandaki araştırmalar için paha biçilmez olduğunu söylemişti Haber: Orr insanlığın bilgi dağarına muazzam bir katkıda bulunmuş olacaktı ona kalırsa. Haber'ın bu dediklerinde samimi olduğuna, bunları düşünüp tartarak söylediğine inanıyordu. Kendi de bu olup bitenlerin sırf bilimsel yönünden umutluydu zaten: Bilimin bu tuhaf ve

korkunç yetenekten iyi bir yan bulup çıkarabileceğine, onun iyi bir amaca hizmet etmesini sağlayabileceğine, yol açtığı muazzam zararı biraz olsun telafi edeceğine bel bağlıyordu aklınca.

Olmayan altı milyar insanın vebali.

Ortasından ikiye ayrılacakmışçasına ağrıyordu başı. Çatlaklarla yol yol olmuş derin lavaboya su doldurdu, yüzünü suya olduğu gibi daldırıp yarım dakika boyunca suyun içinde tuttu ve yüzünü her çıkarışında yeni doğmuş bir bebek gibi kıpkırmızı, kör ve ıslak olmasına aldırmadan bunu birkaç kez peş peşe tekrarladı.

Haber'ın elinde Orr'a karşı kullanabileceği ahlaki kozlar olduğu doğruydu, ama onu gerçek anlamda köşeye sıkıştırdığı yer işin yasal boyutuydu. Orr Gönüllü Terapiyi bırakacak olursa, yasadışı yollardan ilaç temin etmek suçundan hakkında kovuşturma açılacak, sonunda da ya hapsi ya tımarhaneyi boylayacaktı. Bundan kaçış yoktu. Terapiyi bırakmayıp sadece devamsızlık yapması ve işbirliğine yanaşmaması durumunda da Haber'ın elinde kendisine karşı kullanabileceği gayet etkili bir başka koz vardı: Orr'un yalnızca onun yazdığı reçeteler yoluyla temin edebildiği rüya baskılayıcı ilaçlar. Herhangi bir denetime tabi olmadan, doğaçlama rüya görme fikri artık her zamankinden de çok tedirgin ediyordu onu. Şu anki acınası hali ve laboratuvarda her seferinde yeni baştan etkili rüya görmeye koşullandırıldığı göz önüne alındığında, hipnoz yoluyla kendisine dayatılan akılcı kısıtlamalar olmaksızın etkili rüyalar görmesi halinde neler olacağını düşünmek dahi istemiyordu. Tam bir kâbus olurdu bu, az önce Haber'ın ofisinde gördüğünden de beter bir kâbus hem de. Bundan hiç kuşkusu yoktu ve bunun olmasına izin veremezdi. Rüya baskılayıcıları ne olursa olsun almalıydı. Yapması gerektiğinden, doğruluğundan emin olduğu yegâne şey buydu. Ama bunu ancak Haber'ın oluruyla yapabilirdi, bu yüzden de Haber ile işbirliği yapmak zorundaydı. Köşeye kıstırılmıştı. Kapana kısılmış bir fare. Çılgın bilimadamı öyle istiyor diye bir labirentte koşturup duruyordu ve kaçıp kurtulmanın yolu yoktu.

Belki de çılgın bir bilimadamı değildir, diye düşündü Orr keyifsizce, belki oldukça aklı başında bir bilimadamıdır - ya da bir zamanlar öyleydi. Onu yozlaştıran, rüyalarımın ona sunduğu iktidar imkânı. Sürekli müdahil oluyor, rüyalarımda illa bir rolü olsun istiyor ve bu da ister istemez son derece vahim bir rol üstlenmesine yol açıyor. Öyle ki, artık o pek bayıldığı bilimini bile amacın kendisi değil, bir araç olarak görüyor... Ama kötü bir niyeti yok, öyle değil mi? İnsanlığın yaşamını iyileştirmek istiyor. Bunun neresi yanlış ki?

Başı yine çatlarcasına ağrımaya başlamıştı. Telefon çaldığında suyun altındaydı. Alelacele yüzünü ve saçlarını kurulamaya çalıştı, el yordamıyla ilerleyerek karanlık yatak odasına döndü. "Alo, ben Orr."

"Ben Heather Lelache," dedi yumuşak, kuşkulu bir alto.

Yersiz ve keskin bir zevk duyumu yükseldi içinde, bir anda boy atıp çiçeklenen, kökleri belden aşağısına, çiçekleriyse zihnine uzanan bir ağaç gibi tıpkı. "Alo," dedi yeniden.

"Bugün olanları konuşmak için benimle bir ara buluşmak ister misiniz?"

"Evet. Tabii ki."

"Şey. Artırıcı denen o zımbırtı üzerine bir dava inşa edilebileceği fikrine kapılmanızı istemem. Hayal olur bu. Her şey kitabına göre yapılmışa benziyor. Cihaz kapsamlı laboratuvar testlerine tabi tutulmuş, adam gereken bütün kontrolleri yaptırmış ve ilgili bütün mercilere usulünce başvurmuş, hiçbir şeyi atlamamış, üstelik artık Sağlık Bakanlığı'ndan da onay aldı. Tabii bunda şaşılacak bir yan yok, adam gerçek bir profesyonel. Benimle ilk konuşmaya geldiğinizde kimden bahsettiğinizi tam olarak anlamamışım meğer. İnsan tam bir çakal olmadığı sürece kolay kolay o makama gelemez."

"Hangi makama?"

"Şey. Hükümetçe desteklenen bir araştırma enstitüsünün başkanlığına tabii!"

Kadının haşin, aşağılayıcı cümlelerine durmadan o güçsüz, yatıştırıcı "şey" sözcüğüyle başlaması hoşuna gidiyordu Orr'un. Daha adım atmasına fırsat vermeden, karşısındakinin üstünde durduğu zemini ayaklarının altından çekip alıveriyordu böylece. Hakikaten cesur bir kadındı, hem de fazlasıyla cesur.

"Ha, evet, anlıyorum," diye mırıldandı. Dr. Haber malum enstitünün başkanlığına, Orr Yaban'daki kulübesine sahip olduktan bir gün sonra nail olmuştu. Kulübe rüyasını bütün geceyi kapsayan o yegâne seansları sırasında görmüştü Orr; ondan sonra da bir daha gece seansı yapmaya kalkışmamışlardı. Rüya içeriğine dair hipnoz telkinleri, rüyanın gece boyu sürmesine yetecek kadar etkili olmamıştı ve sabaha karşı üçte nihayet pes eden Haber, ikisi de biraz gevşeyip dinlenebilsinler diye Orr'u Artırıcı'ya bağlayarak gecenin kalan kısmında beynine derin uyku sinyalleri göndermekte bulmuştu çareyi. Ama ertesi gün öğleden sonra bir seans daha yapmışlardı ve Orr bu seansta öylesine uzun, öylesine çetrefilli ve çapraşık bir rüya görmüştü ki neyi değiştirdiğinden, Haber'ın bu sefer hangi hayırlara vesile olduğundan asla tam olarak emin olamamıştı. Haber'ın eski ofisinde uykuya dalmış ve Oneiroloji Enstitüsü'ndeki ofiste uyanmıştı: Haber kendi kendini terfi ettirmişti. Ama her şey bu terfiyle de sınırlı değildi - sözgelimi o rüyadan beri sanki hava da her zamankinden biraz daha az yağmurluydu; belki daha başka şeyler de değişmişti. Kesin olarak bilemiyordu. Orr bu duruma isyan etmiş, bu kadar kısa bir süre içinde bu denli yoğun şekilde etkili rüya görmek zorunda bırakılmasına karşı çıkmıştı. Bunun üzerine Haber derhal yelkenleri suya indirip onu fazla zorlamamaya razı gelmiş, beş gün boyunca Orr'u seanslardan azat etmişti. İnsaniyetli bir adamdı ne de olsa. Hem altın yumurtlayan kazı kesmek onun da işine gelmezdi.

Kaz. Tabii ya. İşte bana cuk oturan bir tanım, diye geçirdi içinden Orr. Allahın belası bir kaz - beyaz, ruhsuz, aptal. Bunları düşünürken Bayan Lelache'ın dediklerinin bir kısmını kaçırmıştı. "Özür dilerim," dedi, "tam anlayamadım. Şu an sersemliğim üstümde galiba, kafam hiçbir şey almıyor."

"İyi misiniz siz?"

"Evet, iyiyim. Yalnızca yorgun gibiyim."

"Salgın hakkında epeyce sarsıcı bir rüya gördünüz, değil mi? Rüyadan sonra berbat görünüyordunuz. Bu seansların sonrasında hep öyle bitkin mi düşüyorsunuz?"

"Yok, her zaman değil. Bu seferki özellikle kötüydü. Sanırım halimden de anladınız bunu. Az önce nasıl bir araya geleceğimizden mi söz ediyordunuz?"

"Evet. Pazartesi öğle yemeği yiyelim demiştim. İşyeriniz şehir merkezindeydi değil mi? Bradford Sanayi'de çalışıyordunuz galiba?"

Mutedil bir hayretle, kadının doğru söylediğini fark etti. Artık var olmayan iki dev şehri, John Day'i ve French Glen'i suya kavuşturmayı amaçlayan o büyük Bonneville-Umatilla baraj ve sulama projesi yoktu artık. Oregon'da Portland dışında büyük şehir de yoktu. Bölge Bayındırlık Müdürlüğü'nde değil, şehir merkezinde, elektrikli aletler üreten özel bir şirkette teknik ressamlık yapıyordu artık; şirketin Stark Caddesi'ndeki binasındaydı ofisi. Tabii ki öyleydi. "Evet," dedi. "Öğle tatilim birle iki arasında. İsterseniz Dave'in yerinde buluşabiliriz, Ankeny Sokağı'nda."

"Birle iki arası bana uygun. Dave'in yeri diyelim o zaman. Pazartesi günü orada görüşürüz."

"Bir dakika," dedi Orr. "Bir ricam olacak. Acaba diyordum - yani sizce bir sakıncası yoksa hipnotize olduğumda Dr. Haber'ın ne dediğini, yani bana rüyamda ne görmemi söylediğini söyleyebilir misiniz lütfen? Dediklerinin hepsini duydunuz, öyle değil mi?"

"Evet duydum, ama bunu sizinle paylaşamam, paylaşırsam tedavisine müdahale etmiş olurum. Bilmenizi isteseydi kendi söylerdi zaten size. Bu etik bir davranış olmaz, yapamam."

"Haklısınız galiba."

"Evet. Üzgünüm. Pazartesi görüşüyoruz o halde, değil mi?”

"Hoşçakalın," dedi Orr, bir anda bunalıma ve içindeki kötü bir hisse yenik düşerek; sonra da kadının veda etmesini beklemeden almacı yerine koydu. Ona yardımcı olamazdı Lelache. Cesurdu, güçlü olmaya güçlüydü, ama o kadar da güçlü değildi. Belki değişimi gözleriyle görmüş, hissetmişti, ama sonra ilk fırsatta bu deneyimi aklından defetmiş, onu reddetmeyi seçmişti. Neden reddetmesindi ki zaten? Her iki anıya birden sahip olmak öyle kolay kolay sırtlanılamayacak ağır bir yüktü ve kadının bu yükün altına girmesi, rüyalarının gerçeğe dönüştüğünü iddia eden hezeyan içindeki bir psikopata bir an olsun inanması için en ufak bir neden yoktu.

Ertesi gün cumartesiydi. Haber ile uzun bir seans bekliyordu onu, saat dörtten altıya kadar, hatta belki daha da uzun sürecek bir seans. Hiçbir kaçışı yoktu bunun.

Yemek saati gelmişti ama Orr aç değildi. Günbatımının yarı karanlığına bürünmüş yüksek tavanlı yatak odasında da, bu evde yaşadığı üç yıl boyunca bir türlü dayayıp döşeme fırsatını bulamadığı tamtakır salonda da ışık açmamıştı. Şimdi de salonu bir aşağı bir yukarı arşınlıyordu. Pencerelerden ışıklar ve nehir manzarası görünüyordu, havada toz ve ilkbahar kokusu vardı. Salonda ahşap çerçeveli bir şömine, sekiz tuşu eksik, eski bir kuyruksuz piyano, şöminenin taş tabanının önüne istiflenmiş bir halı yığını ve yerden yirmi beş santim yüksekliğinde, Japon işi, kırık dökük bir bambu sehpa vardı. Cilasız, temizlik yüzü görmemiş, çıplak çam rabıtaların üzerine usulca serildi karanlık.

George Orr o yumuşak karanlığın orta yerine boylu boyunca, yüzükoyun uzandı, sertliğiyle bedenini sırtlayan tozlu tahta zeminin kokusunu burun deliklerinde duydu. Hiç kıpırdamadan ama uyumaksızın öylece yattı; uykudan daha başka bir yerdeydi, daha uzaklarda, daha dışarılarda, rüyaların olmadığı bir yerde. Buraya ilk gelişi değildi.

Bir klorpromazin alıp yatağa gitmek üzere kalktı yerden. Haber bu hafta fenotiazin grubu ilaçlara başlatmıştı onu. Şimdilik işe yarıyor gibiydi yeni ilaçları; r-haline gereğince girmesini sağlıyor, bir yandan da rüyalarının yoğunluğunu azaltıp etkili seviyeye tırmanmalarını engelliyordu. Gayet iyi bir sonuçtu bu, ama Haber bu etkinin, bütün diğer ilaçlarda olduğu gibi yavaş yavaş azalacağını ve sonunda hepten kaybolacağını söylemişti. Ölüm dışında hiçbir şey insanı rüya görmekten alıkoyamaz, demişti.

En azından o gece derin bir uykuya dalabildi; rüya gördüyse bile ömürsüz, uçucu, ağırlıksız rüyalardı bunlar. Cumartesi günü uyandığında neredeyse öğlen olmuştu. Buzdolabının başına gitti, kapağını açıp içine baktı; oracıkta bir süre dikilip gördüğü manzarayı seyre daldı. Dolabın içinde, tek kişiye ait bir buzdolabında hayatında görmediği kadar çok yiyecek vardı. Daha doğrusu öteki hayatında. Yedi milyar insan arasında yaşadığı ve yiyeceğin -tabii adına öyle demek doğru olursa- her zaman kıt olduğu hayatında. Bir yumurtanın bile ayın ziyafeti olabildiği hayatında. "Yaşasın, bugün yumurtluyoruz!" derdi kısmen karısı olan kadın, haklarına düşen yumurta tayınını aldığında... Ne tuhaf, bu hayatta deneme evliliği yapmamışlardı Donna ile. Salgın sonrası yıllarda, an azından yasal anlamda böyle bir şey yoktu. Tam evlilik vardı yalnızca. Doğum oranı halen ölüm oranından daha düşük olan Utah’ta, dini ve vatansever gerekçelerle çokeşliliği yeniden yasal hale getirmeye çalışıyorlardı hatta. Ama o ve Donna bu kez hiçbir tür evlilik yapmamışlardı, yalnızca birlikte yaşamışlardı. Yine de yürümemişti ilişkileri. Dikkati yeniden buzdolabındaki yiyeceklere çevrildi.

Kendi de yedi milyarlık dünyada olduğu o cılız, zayıflıktan kemikleri dışarı uğramış adam değildi artık; enikonu yapılıydı aslına bakılırsa. Ama her şeye rağmen kıtlıktan çıkmış gibi koca bir ziyafet çekti kendisine: katı yumurta, tereyağlı tost ekmeği, ançüez, kuru et, kereviz, peynir, ceviz, üstüne mayonez sürülmüş bir parça soğuk halibut balığı, marul, pancar turşusu, çikolatalı kurabiye -

buzdolabında ve mutfak raflarında ne bulduysa yedi. Bu tıkınma âleminin ardından fiziksel olarak çok daha iyi hissetti kendini. Bir bardak kahve -suni olmayan halis muhlis kahve- içerken düpedüz sırıtmasına yol açan bir fikir geldi aklına. Şöyle düşündü: Dün, o hayatta, altı milyar canı dünya yüzünden silen ve insanlık tarihinin son çeyrek yılını baştan aşağı değiştiren etkili bir rüya gördüm ben. Ama daha sonra yarattığım bu hayatta, etkili bir rüya görmedim daha. Haber'ın ofisinde olduğum bir gerçek ve orada rüya da gördüm; ama bu rüya hiçbir şeyi değiştirmedi. Her şey öteden beri böyleydi zaten, ben Salgın Yılları hakkında kötü bir rüya gördüm yalnızca. Yani hiçbir şeyim yok benim; terapiye ihtiyacım yok.

Meseleye hiç bu gözle bakmamıştı ve bu yeni bakış açısı, sırıtmasına yol açacak kadar eğlendirmişti onu, ama mutlu bir gülümseme değildi yüzündeki.

Yeniden rüya göreceğini biliyordu.

Saat ikiyi geçmişti bile. Elini yüzünü yıkadı, yağmurluğunu buldu (hakiki pamuklu bir yağmurluktu bu, öteki hayatında düpedüz lüksten sayılırdı), hepi topu iki-üç kilometre mesafedeki Enstitü'ye yayan gitmeye karar vererek yola koyuldu. Tıp Fakültesi'ne doğru yürüyecek, fakülteyi geçince Washington Parkı'na ulaşabilmek için biraz daha yokuş çıkması gerekecekti. Tabii istese tramvayla da gidebilirdi, ama tramvaylar seyrek geçiyor, oraya gidene dek dünyayı dolaşıyorlardı, hem acelesi de yoktu. Ilık mart yağmurunda tenha sokaklarda yürümek keyifliydi; ağaçlar yaprağa durmuştu, kestanelerin tomurcukları patladı patlayacaktı.

Çöküş, insanlığın nüfusunu beş yılda beş milyar azaltan, sonraki on yılda ise bir milyar daha düşüren kanser salgını, dünyanın bütün uygarlıklarını temellerinden sarsmış, ama sonunda her şeye rağmen insanlık yerli yerinde kalmıştı. Hiçbir köklü değişime yol açmamıştı: Olup olan yalnızca nicel bir değişiklikti.

Hava halen fena halde ve onarılamaz şekilde kirliydi: Bu kirlilik Çöküş'ten on yıllarca öncesine dayanıyordu ve aslında onun doğrudan nedeniydi. Şimdiyse kimseye pek bir zararı yoktu, tabii yeni doğanlar dışında. Lösemiyi andıran bir türevini işe koşan salgın, seçici bir tavırla, adeta düşünüp taşınarak hareket edercesine, hâlâ daha doğan her dört bebekten birini seçip altı ay içinde öldürüyordu. Hayatta kalanlar ise temelde kansere dayanıklı oluyorlardı. Ama onların da başka dertleri vardı.

Nehir kıyısında dumanlarını kusan fabrikalar yoktu artık. Havayı egzoz dumanlarıyla kirleten arabalar yoktu; kalan tek tük araba da ya buharlıydı ya da pilli.

Ötücü kuşlar da yoktu artık.

Salgın'ın etkileri her şeyde kendini gösteriyordu, kanser hastalıkları belli bölgelerde halen insanları kırıp geçiriyordu ya, bu bile savaşın patlak vermesini önlemeye yetmemişti. İşin aslı, Yakındoğu'daki savaş daha kalabalık olan dünyadakine kıyasla çok daha vahşi bir gidişat almıştı. İsrail-Mısır ittifakına göbeğinden bağlı olan ABD hükümeti, ittifaka silah, savaş malzemesi, uçak temin ederek ve "askeri danışmanlar" yollayarak sadakatini kanıtlıyordu. Henüz kendi askerlerini savaşa sürmeyip yalnızca Tibetlileri, Kuzey Korelileri, Vietnamlıları ve Moğolları cepheye göndermekle yetinen Çin de Amerika'dan aşağı kalmıyor, aynı vefayı Irak- İran ittifakına gösteriyordu. Rusya ve Hindistan'a gelince, onlar şimdilik olup bitenleri uzaktan huzursuzca seyretmekle iktifa ediyorlardı; ama Afganistan ve Brezilya'nın yakın zamanda İran saflarına katıldığı göz önüne alınırsa, Pakistan'ın da bu savaşta Mısraillilerin yanında yer alması an meselesi olabilirdi. Bunun olması halinde ise Hindistan derhal paniğe kapılıp Çin saflarına katılacak, böylece SSCB belki de ABD'nin yanında yer almaya karar verecek denli ürkecekti. Bu da her safta altı tane olmak üzere toplam on iki nükleer gücün bulaştığı bir savaş demekti. Spekülasyonlar böyle sürüp gidiyordu. Bu meyanda Kudüs yerle bir olmuş durumdaydı ve Suudi Arabistan ile Irak'ta tanklar ve uçaklar havaya ateş açıp suya kolera püskürtürken sivil nüfus yerin altındaki barınaklarda yaşıyor, ezkaza barınaktan dışarı emekleyen

bebekler napalmdan kör oluyordu.

Johannesburg'da hâlâ beyazları katlediyorlarmış, işe bak, diye hayret etti Orr köşedeki bir gazete bayiinde gözüne çarpan manşete. Ayaklanmadan bu yana yıllar geçmiş olmasına rağmen hâlâ katledecek beyazlar kalmıştı demek! İnsanlar da az bela değildi...

Portland'ın boz yokuşlarını tırmanırken yağmur ılık, kirli, usul damlalarla düşüyordu çıplak başına.

Yağmur manzarasına bakan büyük köşe pencereli ofiste, "Rüyalarımı bir şeyleri düzeltme emellerinize alet etmeyi bırakın lütfen Dr. Haber," dedi Orr. "Boşuna uğraşıyorsunuz. Bir işe yaramayacak bu. Ahlaken yanlış. Ben tedavi olmak istiyorum."

"Tedavi olmanın en temel önkoşulu da bu zaten George! İstemek. "

"Dediğime cevap vermiyorsunuz."

Ama iriyarı adam tıpkı bir soğan gibiydi, soydukça altından yeni bir kişilik, yeni bir inanç, yeni bir cevap katmanı çıkıveriyor, soy soy bitmiyor, katmanların ardı arkası kesilmiyor, adamın iç yüzü bir türlü meydana çıkmıyordu. Ne olursa olsun durmak bilmiyor, hiçbir yerde durmaya yanaşmıyor, kendini durmaya hiçbir şekilde mecbur hissetmiyor, bir türlü "Tamam buraya kadar, burada duracağım!" demiyordu. Bir varlık değildi, yalnızca katmanlardan ibaretti.

"Etkili rüyalarımı dünyayı değiştirmek için kullanıyorsunuz. Üstelik bunu yaptığınızı itiraf etmeye de yanaşmıyorsunuz. Neden acaba sorabilir miyim?"

"George, bilmeni isterim ki kendi bakış açın çerçevesinde sana belki mantıklı gelen, ama benim açımdan yanıtlanması düpedüz olanaksız olan sorular soruyorsun. Gerçekliği aynı şekilde görmüyoruz biz."

"Aynı şekilde olmasa da yeterince benzer bir şekilde görüyoruz ki konuşabiliyoruz."

"Doğru. Neyse ki. Ama gerçeklik algılarımız bazen birbirimize soru sorup yanıt verecek kadar örtüşmeyebiliyor. En azından şimdilik."

"Benim sizin sorularınıza yanıt vermekle ilgili bir sıkıntım yok, zaten veriyorum da... Ama bunları boş verin. Bakın, bir şeyleri değiştirmeye, olaylara hükmetmeye devam edemezsiniz."

"Bu dediğin bir çeşit genelgeçer ahlak buyruğuymuş gibi konuşuyorsun." Sakalını sıvazlayarak, o cana yakın, düşünceli gülümsemesiyle baktı Orr'a. "Oysa insanın dünya yüzünde bulunma amacı tam da o dediklerin değil mi aslında - bir şeyler yapmak, bir şeyleri değiştirmek, bir şeylere hükmetmek, dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek, ha ne dersin?"

"Hayır!"

"Peki ne o halde amacı?"

"Bilmiyorum. Her şeyin illa da bir amacı olacak diye bir şey yok, sanki evren bir makineymiş de her parçasının faydalı bir işlevi varmış gibi konuşuyorsunuz siz de. Madem öyle, bir galaksinin işlevi nedir? Hayatımızın bir amacı olup olmadığını bilmiyorum, bunun bir önemi olduğunu da sanmıyorum açıkçası. Asıl önemli olan bütünün içinde bir parça olmamız. Bir kumaşın içindeki iplik ya da kırdaki bir ot sapı gibi. O nasıl öylece varsa, biz de öylece varız. Bizim yaptıklarımız, çimenleri yalayıp geçen rüzgâra benziyor."

Kısa bir sessizlik oldu. Haber yeniden konuşmaya başladığında sesi ne cana yakın, ne güven verici, ne de yüreklendiriciydi. Aksine oldukça tarafsızdı ve bir parça hoşgörü içerdiği ancak belli belirsiz fark ediliyordu.

"Yahudi-Hristiyan-Akılcı Batı'da yetişmiş bir adama göre alışılmadık ölçüde pasif bir bakış açısına sahipsin doğrusu. Doğal bir Budistsin neredeyse. Acaba Doğu gizemciliğiyle hiç ilgilenmiş miydin

George?" Bu son soru, bariz cevabıyla gayet açık bir alaydı.

"Hayır. O konuda hiçbir şey bilmiyorum. Tek bildiğim, olayların gidişatına zorla müdahale etmenin doğru olmadığı. Hiçbir yararı yok bunun. Yüz yıldır düştüğümüz bir hata bu. Siz - siz dün neler olduğunun farkında değil misiniz?"

Donuk, kara gözler dosdoğru gözlerinin içine baktı.

"Dün ne oldu ki George?"

İmkânsızdı. Hiç kaçışı yoktu.

Haber, hipnoz sürecine gösterdiği direnci kırmak için artık tiopental sodyum kullanmaya başlamıştı. İğnenin anlık bir acıyla kol damarına sızıverişini seyrederek enjeksiyona boyun eğdi. Tutacağı yol buydu artık; başka seçeneği yoktu. Hiçbir zaman da bir seçeneği olmamıştı zaten. Yalnızca rüya gören biriydi o.

İlaç etkisini gösterirken Haber bir işini halletmek için odadan çıktı; ama tam on beş dakika sonra, rüzgâr gibi, şen şakrak ve kayıtsız geri döndü. "Pekâlâ, işimize bakalım George!"

Orr bugün hangi işe bakacağını korkunç bir berraklıkla biliyordu: savaşa. Gazetelerde başka konu yoktu, Orr'un bu tür istihbarata dirençli kafası bile yol boyunca bununla dolup taşmıştı. Yakındoğu'da giderek dallanıp budaklanan savaş. Haber son verecekti ona. Kuşkusuz Afrika'daki katliamlara da. Çünkü insaniyetli bir adamdı Haber. Dünyayı insanlık için daha iyi bir yer haline getirmek istiyordu.

Amaç aracı mazur gösterir. Ama ya amaç diye bir şey yoksa? Tek sahip olduğumuz araçsa? Orr koltuğa sırtüstü uzandı ve gözlerini yumdu. El gırtlağına dokundu. "Şimdi hipnoz haline geçeceksin George," dedi Haber'ın tok sesi. "Şimdi..."

karanlık.

Karanlıkta.

Tam gece değil henüz: Çayırların üstünde akşamın son demleri. Ağaç kümeleri kara ve ıslak görünüyordu. Yürüdüğü yol, günden kalan son belli belirsiz ışığı alıyordu gökyüzünden. Dümdüz, biteviye uzayıp gidiyordu, eski bir taşra karayolu, asfaltı çatlak çatlak. Önü sıra bir kaz yürüyordu, yaklaşık dört-beş metre önündeydi ve bir aşağı bir yukarı salınan beyaz bir leke olarak seçiliyordu yalnızca. Arada az biraz tıslıyordu.

Yıldızlar beliriyordu birer birer, papatyalar gibi bembeyaz. Büyük bir tanesi tam yolun sağında çiçekleniyordu, karanlık kırların üstünde yere enikonu yakın, titrek ve beyaz. Yeniden başını kaldırıp ona baktığında, çoktan büyümüş, daha da parlaklaşmıştı. Koskocamanlaşıyor, diye geçirdi içinden. Parıltısı artarken kırmızıya çalarmış gibi göründü. Kırmızı koskocamanlaştı. Gözler yüzüyordu. Küçük mavi-yeşil çizgiler Browniyen fırılyen fırılyen zikzaklar çizerek vınlıyordu çevresinde. Büyük yıldızın ve vınlayan küçük çizgilerin çevresinde uçsuz bucaksız, kaymaksı bir hale titreşti, daha belirsiz, daha belirgin, nabız gibi atarak. Koskocamanlaştıkça parlaklaşan büyük yıldız gözlerini kamaştırarak kör ederek PATLARKEN hayır olamaz hayır hayır hayırl dedi. Gökyüzü yarılıp parlak ölüm çizgileriyle bin parçaya bölünürken başını kollarıyla koruyarak yere kapaklandı, ama yüzükoyun dönemedi, bakmalıydı buna, şahit olmalıydı. Yer bir aşağı bir yukarı sallanıp sarsıldı, zangırdayan kocaman kırışıklıklar Dünya'nın tenini boydan boya yarıp geçti. Yüzünü göğe dikip, "Yeter, kesin artık, kesin artık!" diye haykırdı avazı çıktığı kadar ve deri kanepede uyandı.

Doğruldu, yüzünü tir tir titreyen ter içindeki ellerine gömdü.

Çok geçmeden omzunda Haber'ın elinin ağırlığını hissetti. "Yine mi kötü rüya? Hay allah, kolay bir şey istediğimi sanmıştım oysa. Barışla ilgili bir rüya görmeni söylemiştim yalnızca."

"Gördüm zaten."

"Ama gördüklerin seni rahatsız etti, öyle mi?"

"Uzaydaki bir çatışmayı seyrediyordum."

"Seyrediyor muydun? Nereden?"

"Dünya'dan." Kazlı kısmı atlayarak rüyasını kısaca anlattı. "Onlar mı bizimkilerden birini vurdu, biz mi onlardan birini vurduk bilemiyorum."

Haber güldü. "Keşke oralarda olup bitenleri gözlerimizle görebilseydik. O zaman o olaylardan böylesine soyutlanmış olmazdık hiç değilse. Ama tabii insanın görme yetisinin hiçbir şekilde yetişemeyeceği hızlarda ve mesafelerde oluyor o çatışmalar. Senin anlattığın, aslından çok daha canlı bir tasvir kuşkusuz. Yetmişli yıllardan kalma iyi bir bilimkurgu filmi gibi geliyor kulağa. Çocukken giderdim o filmlere... Peki barışla ilgili bir rüya görmeye yönlendirilmişken neden bir çatışma sahnesi gördün sence?"

"Emin misiniz? Yalnızca barışla ilgili bir rüya görmemi mi söylediniz - başka bir şey söylemediniz mi?"

Haber hemen cevap vermedi. Bunun yerine Artırıcı'nın üstündeki düğmelerle oyalandı bir süre.

"Pekâlâ," dedi nihayet. "Bu kereye mahsus, deneme mahiyetinde, telkinle rüyayı karşılaştırmana izin vereceğim. Belki bu sayede rüyanın neden olumsuz olduğunu da keşfederiz. Sana dedim ki - ya da boş ver, kasetten dinleyelim." Duvardaki bir panoya doğru gitti.

"Bütün seansları kayıt mı ediyorsunuz?"

"Elbette. Psikiyatride standart bir uygulamadır bu. Bilmiyor muydun?"

Kayıt cihazı bir yerlere gizlenmişken, kayıt yaptığına dair sesli uyan sinyali yayınlamıyorken ve sen böyle bir şey olduğunu bana söylemeye tenezzül etmezken nereden bileyim ki? diye düşündü Orr; ama hiçbir şey demedi. Belki sahiden standart bir uygulamaydı, belki de Haber'ın kendi küstahlığıydı; hangisi olursa olsun, yapabileceği pek bir şey yoktu nasılsa.

"İşte buldum, buralarda bir yerde olmalı. Şimdi hipnoz haline geçiyorsun George. Giderek - Dur! Sakın kendinden geçeyim deme George!" Kasetçalardan bir tıs sesi çıktı. Orr başını iki yana salladı ve gözlerini kırpıştırdı. Stopa basmadan önce duyulan cümle parçaları, Haber'ın kasete aldığı kendi sesiydi tabii ki; hipnozu tetikleyen uyuşturucu halen damarlarında fink atıyorken kendinden geçmeye başlamasına şaşmamak gerekirdi.

"Biraz ileri sarmam gerekecek. Hah, oldu işte." Şimdi yine Haber'ın sesiydi duyulan; "Barış," diyordu. "İnsanın insana yaptığı toplu katliamlar son bulsun. İran'daki, Arabistan'daki ve İsrail'deki savaşlar son bulsun. Afrika'daki soykırımlar son bulsun. Başka uluslara karşı her an kullanılmayı bekleyen nükleer ve biyolojik silahlar olmasın. İnsanları öldürmenin yöntemlerini ve araçlarını bulmayı hedefleyen araştırmalar son bulsun. Kendiyle barışık bir dünya var olsun. Dünya yüzünde barış, evrensel bir hayat tarzı olarak benimsensin. Kendiyle barışık o dünyayı göreceksin rüyanda. Şimdi uykuya dalacaksın. Sana-" Orr anahtar sözcüğü duyup uykuya dalıverir korkusuyla, kaseti aniden durdurdu.

Orr alnını ovuşturdu. "Eh," dedi, "duyduğum kadarıyla talimatlara uymuşum."

"Hiç de uymamışsın. Onca lafın üzerine tutup ayberi uzaydaki bir çatışmanın rüyasını görüyorsan-" Haber kasetteki sesi kadar ani bir şekilde sustu.

"Ayberi ha," dedi Orr, Haber'ın haline biraz acıyarak. "Uykuya daldığımda böyle bir sözcük yoktu hayatımızda. Mısrail'de işler nasıl?"

Eski gerçekliğe ait bu uyduruk sözcük, şimdiki gerçeklikte telaffuz edilince nedense şok edici bir etkiye yol açmıştı: Tıpkı gerçeküstücülük gibi, anlamlı görünmesine rağmen anlamsızdı veya

anlamsız görünmesine rağmen anlamlı.

Haber şık odada bir aşağı bir yukarı yürümeye koyuldu. Elini bir kez, kızıl kahverengi, kıvırcık sakalına götürdü. Bu Orr'un aşina olduğu, hesaplı bir hareketti; ama Haber lafa girince Orr, adamın diyeceklerini uzun uzadıya düşünüp tartarak, kelimelerini özenle seçerek, bereketi kendinden menkul o doğaçlama haznesine bir an bile güvenmemeyi yeğleyerek konuştuğunu hissetti. "Dünya Savunması'nı barışa, savaşın son bulmasına dair bir simge veya eğretileme olarak kullanmış olman oldukça tuhaf doğrusu. Ne var ki bütünüyle uygunsuz da değil. Yalnızca fazlasıyla incelikli. Rüyalar işte böyle, biteviye inceliklidir. Sonsuzca. Çünkü düşünecek olursan, bizleri kendi içimizdeki savaşa son vermeye zorlayan şey, iletişim kurmayı reddeden, nedensizce düşmanlık taslayan uzaylıların istilasına uğrama tehlikesinin soluğunu ensemizde duymamızdı; bizi saldırgan-savunmacı enerjimizi dışımızdaki bir hedefe yöneltmeye, kendi bölgemize sahip çıkma dürtümüzü bütün insanlığı içine alacak şekilde genişletmeye, ortak bir düşmana karşı güç birliği etmeye iten, o tehdidin ta kendisiydi. Uzaylılar Dünya'ya saldırmamış olsaydı, kim bilir neler olurdu? Belki hâlâ Yakındoğu'da savaşıyor bile olabilirdik."

"Yağmurdan kaçarken doluya tutulduk kısacası," dedi Orr. "Benden medet ummaya devam ettiğiniz sürece, olup olacağı da bu zaten. Bunu hâlâ anlayamadınız mı Dr. Haber? Size tam anlamıyla faydalı olamayacağımı hâlâ anlayamadınız mı? Bakın, sizi engellemek, planlarınıza köstek olmak değil niyetim. Tam tersine, savaşa son vermek harika bir fikirdi, ben de bütün kalbimle destekliyorum bunu. Hatta geçen seçimde, sırf Harris Yakındoğu'dan çekilmemizi sağlayacağına söz verdiği için Soyutlanma lehine oy kullandım. Ama anlaşılan o ki ben, daha doğrusu bilinçaltım savaşsız bir dünyayı tasavvur dahi edemiyor. Anca bir savaşın yerine bir başkasını koymayı biliyor. Siz, insanlar başka insanlarca öldürülmesin dediniz. Ben de tutup Uzaylıları gördüm rüyamda. Sizin kendi fikirleriniz mantıklı ve rasyonel, ama bu fikirlerin bayraktarlığını yapması için benim bilinçaltımdan medet umuyorsunuz, rasyonel aklımdan değil. Aklım başımda olarak düşündüğümde insanlığı oluşturan milletlerin birbirlerini yok etmemeye çalıştığını tasavvur edebilirdim belki; savaşların temelinde yatan saikleri tasavvur etmekten çok daha kolay bir iş bu aslına bakılırsa. Ama siz aklın dışında bir şeyle aşık atıyorsunuz. İnsanlığın iyiliğini gözeten, ilerici hedeflerinize, bu işe uygun olmayan bir araçla ulaşmaya çalışıyorsunuz. Kim insanlığın iyiliğini gözeten rüyalar görür ki?"

Haber'ın hiçbir şey söylemediğini, en ufak bir tepki vermediğini gören Orr devam etti.

"Ya da belki sorun yalnızca bilinçaltımdan, irrasyonel aklımdan kaynaklanmıyordur, bu işe uygun olmayan bütün benliğim, baştan aşağı bütün varoluşumdur belki de. Yapı olarak yenilgiye fazla meyilliyimdir veya sizin de dediğiniz gibi, fazla pasifimdir, olamaz mı. Büyük ihtiraslarım yok benim. Belki de o malum yeteneğe sahip olmamla, etkili rüyalar görebilmemle ilgili bir sorundur bu; ama değilse bile, aynı yeteneğe sahip başka insanlar da olabilir dünyada, sizin kafa yapınıza daha yakın olan, birlikte daha verimli çalışabileceğiniz insanlar. Onları bulmak için deneyler yapabilirsiniz; yalnız bana mahsus bir yetenek olamaz bu; ben bir şekilde bu yeteneğimin farkına varmışımdır da onlar henüz farkında değildir olsa olsa. Ama artık bunu yapmak istemiyorum. Bu sorumluluktan kurtulmak istiyorum. Kaldıramıyorum artık. Yani, bakın: Tamam, belki altı yıldır Yakındoğu'da savaş yok, iyi hoş, ama şimdi de Ay'a inmiş uzaylılar var başımızda. Ya Dünya'ya inerlerse? Bilinçaltımı deşip barış aşkına nasıl canavarlar çıkardınız ortaya? Hiç bilmiyorum!"

"Uzaylıların neye benzediğini kimse bilmiyor George," dedi Haber ılımlı, güven verici bir sesle. "Tanrı biliyor ya, hepimizin korkulu rüyası onlar! Ama senin de dediğin gibi, Ay'a ilk indiklerinden bu yana altı yıldan fazla geçti ve halen Dünya'ya ulaşmayı başaramadılar. Artık füzeli savunma sistemlerimiz tamamen etkili. Bugüne kadar bu savunmayı delemediklerine göre bundan sonra bunu yapacaklarını düşünmemizi gerektirecek bir neden yok ortada. Asıl tehlikeli dönem, Savunma'nın uluslararası işbirliğiyle seferber edilmesinden önceki ilk birkaç aydı."

Orr omuzları çökmüş halde bir süre oturdu. "Yalancı! Neden yüzüme karşı yalan söylüyorsun?" diye haykırmak istiyordu Haber'a. Ama bu dürtü yeterince güçlü değildi içinde. Hem haykırsa da eline bir şey geçmeyecekti. Bugüne dek yaşadıklarından anlayabildiği kadarıyla, Haber dürüst davranmaktan âcizdi çünkü öncelikle kendine yalan söylüyordu. Belki de zihnini birbirinden bütünüyle tecrit edilmiş iki bölmeye ayırmıştı; bir yarısı Orr'un rüyalarının gerçekliği değiştirdiğini biliyor, onları bu amaçla istismar ediyordu, diğer yansı ise rüyalarının gerçekliği değiştirdiğini zanneden şizoid bir hastayı tedavi etmek için hipnoterapi ve rüya yoluyla duygusal boşalma tekniklerini kullandığına inanıyordu.

Orr, Haber'ın kendi içinde böyle bir iletişimsizlik çıkmazına düşmüş olabileceği ihtimalini algılamakta güçlük çekiyordu; kendi zihni bu tür bölmelemelere öylesine dirençliydi ki, bunları başkalarında teşhis etmekte her zaman gecikiyordu. Ama tecrübeleri, böyle bir savunma mekanizmasının var olduğunu öğretmişti ona. Dünyayı çocuklarının güven içinde büyüyecekleri bir yer haline getirmek için pilotları bombardıman uçaklarının başına oturtup çoluk çocuk katletmeye gönderen politikacıların yönettiği bir ülkede büyümüştü ne de olsa.

Ama eski dünyadaydı bu. Şimdiki cesur yeni dünyada değil.

"Deliriyorum," dedi. "Hiç değilse bunu görmeniz lazım. Siz bir psikiyatrsınız. Paramparça olduğumu görmüyor musunuz? Kâinatın bilinmeyen bir yerinden gelip Dünya'ya saldıran Uzaylılar ha! Bakın: Yeniden rüya görmemi isterseniz elinize ne geçecek? Belki de hepten zıvanadan çıkmış bir dünya - delirmiş bir zihnin ürünü. Canavarlar, hayaletler, cadılar, ejderhalar, dönüşümler - içimizde gizlediğimiz bütün melanetler, çocukluğun bütün dehşetleri, korkulu rüyalar, kâbuslar. Bütün bunların zembereğinden boşanmasını nasıl engelleyeceksiniz? Ben bunu engelleyemem. Olacaklar üzerinde hâkimiyetim yok benim!"

"Hâkimiyeti hiç dert etme! Şu anda özgürlüğü yakalamak için çabalıyorsun sen," dedi Haber şevkle. "Özgürlük! Bilinçaltın korkunçluklarla, fesatla dolu bir lağım çukuru değil ki. Viktorya döneminden kalma açması bir görüş bu, üstelik fena halde de yıkıcı. On dokuzuncu yüzyılın en parlak zekâlarının çoğunu felce uğratan, yirminci yüzyılın ilk yarısı boyunca psikolojinin önünü tıkayan da hep bu görüş olmuştur. Bilinçaltından korkma sakın! Kâbuslarla kaynaşan karanlık bir lağım çukuru değil o. Hiç alakası yok! Sağlığın, hayal gücünün, yaratıcılığın pınarıdır bilinçaltı. Bizim adına 'kötülük' dediğimiz şey uygarlığın, onun kısıtlamalarının ve baskılarının bir ürünüdür asıl; bunlar kişiliğin kendini özgürce, kendiliğinden ifade etmesini engeller. Psikoterapinin amacı tam da budur işte: bu temelsiz korkuları ve kâbusları ortadan kaldırmak, bilinçaltında olanları su yüzüne çıkarıp rasyonel bilincin ışığına tutmak, onları tarafsızca mercek altına almak ve nihayet korkacak hiçbir şey olmadığını görmek."

"Ama var," dedi Orr zor duyulan bir sesle.

Haber sonunda gitmesine göz yumdu. Bahar alacakaranlığına çıktı ve Enstitü'nün merdivenlerinde elleri ceplerinde bir süre dikilip aşağısındaki şehrin sokak lambalarını seyre daldı; lambalardan yayılan ışıklar alacakaranlık ve pus yüzünden öylesine bulanıktı ki, karanlık bir akvaryumdaki tropikal balıkların miniminnacık, gümüşi şekilleri misali titreşip yüzüyormuş gibi görünüyorlardı. Bir troleybüs dik bayırı tıngır mıngır çıkarak dönüş yapacağı yere, Enstitü'nün hemen önündeki Washington Parkı'nın tepesine doğru tırmanıyordu. Sokağa inip yürüdü ve tam dönüş yaptığı sırada troleybüse bindi. Yürüyüşü bir şeylerden kaçarcasına telaşlı, ama yine de amaçsızdı. Bir uyurgezer gibi hareket ediyordu, kurulmuş bir zemberek gibi.

7

Bir yıldız için nebula neyse düşünce için o olan gündüz düşü, uykunun yanı başında konuşlanır ve uykunun sınırı olarak onunla yakından ilgilidir. Yaşayan saydamlıklarla dolu bir atmosfer: İşte bilinmeyene bir başlangıç. Ama onun ötesinde Mümkün Olanlar Diyarı uzayıp gider, hem de uçsuz bucaksızca. Başka varlıklar, başka gerçeklerdir orada olan. Doğaüstü bir yanları yoktur, sonsuz doğanın esrarengiz bir devamıdırlar yalnızca... Uyku, Mümkün Olan'la temas halindedir ki ona olası olmayan da deriz. Gecenin dünyası bir dünyadır. Gece, gece olmaklığıyla bir evrendir... Bilinmeyen dünyanın karanlık şeyleri, ister hakiki bir iletişim yoluyla olsun, ister uçurumun erişilmez uzaklıklarının hayali bir büyüteç altında büyümesi yoluyla olsun insana komşu oluverirler... ve uyuyan kişi, tam olarak görmeden, hepten bilinçsiz de olmadan bir anlığına o yabancı hayvansallıkları, tuhaf bitki örtülerini, korkunç ya da parlak solgunlukları, hayaletleri, maskları, siluetleri, çok başlı yılanları, karambolleri, aysız ay ışıklarını, muğlak mucize bozumlarını, karanlık derinliklerde serpilip büyüyenleri ve ortadan kaybolanları, gölgede süzülen şekilleri - adına Rüya Görmek dediğimiz ve aslında görünmez bir gerçekliğin yakına sokulmasından başka bir şey olmayan bütün o gizemi görür. Rüya Gece'nin akvaryumudur.

VICTOR HUGO, Les Travailleurs de la Mer

Martın 30'unda saat 14.10'da Heather Lelache, elinde pirinç kilit mandallı büyük bir el çantası, sırtında kırmızı, vinil bir yağmurlukla Ankeny Sokağı'ndaki Dave'in Lezzet Lokantası'ndan çıkıp Dördüncü Cadde'de güneye doğru ilerlerken görüldü. Bu kadına dikkat edin. Tehlikelidir.

O allahın belası zavallı psikopatı illa da görmek istediği yoktu, umurunda değildi onu görmek, ama lanet olsun, garsonların önünde aptal durumuna düşmek en nefret ettiği şeydi. Öğle yemeği kalabalığının orta yerinde bir masayı yarım saat boyunca işgal etmiş ("Birini bekliyorum da", "Özür dilerim, birini bekliyorum"), bekle bekle kimse gelmemiş, sonunda yemek siparişi vermek zorunda kalmış ve önüne gelenleri peşinden atlı kovalarcasına gövdeye indirmişti. Haliyle hazımsızlıktan midesi yanacaktı şimdi. Gücenmenin, alınmanın ve can sıkıntısının üstüne tüy dikecekti bu da. Şu Fransızların başının altından çıkma ruh hastalıkları yok muydu ah...

Morrison'dan sola saptı, derken birden durdu. Burada ne arıyordu ki? Forman, Esserbeck ve Rutti'ye buradan gidilmiyordu. Alelacele kuzeye yöneldi, birkaç köşe başını geride bıraktı, Ankeny'den geçti, Burnside'a geldi ve yeniden durdu. Ne halt yiyordu burada sahi?

209 Güneybatı Burnside adresindeki dönüştürülmüş katlı otoparka gitmeye çalışıyordu elbette. Dönüştürülmüş katlı otopark mı? O da neyin nesi oluyordu? İşyeri, Morrison'daki Pendleton binasındaydı, Portland'ın Çöküş sonrasında inşa edilmiş ilk iş merkezinde. On beş katlı, neo-İnka mimarisinde inşa edilmiş o binada. Dönüştürülmüş katlı otoparkı da nereden çıkarmıştı şimdi, hangi aklı başında insan katlı otoparkta çalışırdı ki?

Burnside'ın biraz aşağısına indi ve baktı. Sahiden de oradaydı. Her yanında "İstimlak edilmiştir" tabelaları vardı.

Ofisi yukarıda, üçüncü kattaydı.

Kaldırımda durup katları bir garip, hafifçe eğri görünen, lomboz gibi daracık pencereli o terk edilmiş binaya bakarken fena halde tuhaf hissetti kendini. Geçen cuma o psikiyatri seansında neler

olmuştu sahi?

O piç kurusunu yeniden görmek zorundaydı. Öğle yemeğinde kendisini ekmişse ekmişti, varsın eksin, ne çıkardı ki? Ona soracakları vardı daha. Adımlarını iyice açarak tangır tungur, kıskaçlarını tıkırdatarak güneye, Pendleton binasına doğru seğirtti ve adamı ofisinden telefonla aradı. Önce Bradford Sanayi'ye telefon etti (hayır, Bay Orr yoktu, bugün gelmemişti, hayır, telefon edip hasta olduğunu bildirmemişti), sonra evine (zırrrr... zırrrr... zırrrr).

Belki yeniden Dr. Haber'ı aramalıydı. Ama parkın yanı başındaki fildişi kulesinde Rüyalar Sarayı'nı yöneten kodamanın tekiydi o, yanına yaklaşılmazdı şimdi. Hem ne saçmalıyordu ki: Haber, Orr ile bir bağlantısı olduğunu bilmemeliydi. Yalancı, bir kapan kurar, sonra içine kendi kısılır. Örümcek kendi ağına düşer.

O akşam Orr ne yedide telefona cevap verdi, ne dokuzda ne de on birde. Salı sabahı yine işe gelmemişti ve öğleden sonra ikide aradığında da hâlâ yoktu. Forman, Esserbeck ve Rutti Hukuk Bürosu'ndan çıkan Heather Lelache, Whiteaker Caddesi'ne giden tramvaya bindi, Corbett Caddesi'nin yokuşunu tırmandı, aradığı evi buldu, zili çaldı: 1905'te veya 1892'de şüphesiz birilerinin gurur ve sevinç kaynağı olmuş, ondan beri kim bilir neler görmüş geçirmiş, ne zor zamanlara göğüs germiş, ama artık soğukkanlılıkla, kirli bir çeşit ihtişamla yıkılmaya yüz tutma yoluna girmiş bir evin kesme camlı cümle kapısının, boyaları pul pul dökülen tahta çerçevesindeki -şimdiye dek milyonlarca kez basılmış- altı zil düğmesinden biri. Orr'un zilini çalınca kapıyı açan olmadı. "M. Ahrens, Yönetici" yazan zile bastı. İki kez. Yönetici kapıya geldi, başta yardımcı olmaya yanaşmadı. Ama Kara Dul'un uzmanlık alanına giren şeylerden biri de daha küçük böceklerin gözünü korkutmaktı. Yönetici onu yukarı götürdü ve Orr'un kapısını yokladı. Kapı açıldı. Orr kapıyı kilitlememişti.

Kadın geriledi. Birden içeride ölümün ta kendisinin olabileceği düştü aklına. Üstelik bir yabancının eviydi burası.

Yönetici başkasının mahremine giriyor olmayı hiç dert etmeden paldır küldür içeri daldı ve kadın da gönülsüzce onu izledi.

Büyük, köhne, çıplak odaları gölgeler bürümüştü ve içeride kimsecikler yoktu. Ölümü düşünmüş olması şimdi saçma geliyordu Heather'a. Orr'un eşya namına pek bir şeyi yoktu ve ne bekâr hayatının pisliği ve pasaklılığı, ne de bekâr hayatının jilet gibi düzeni hâkimdi eve. Odalar adamın kişiliğini pek az yansıtıyordu, ama yine de kadın Orr'u burada yaşarken gözünün önüne getirmekte güçlük çekmedi, sessiz sakin bir hayat süren sessiz sakin bir adam. Yatak odasındaki komodinin üstünde bir bardak su, suyun içindeyse bir beyaz püren[1] sürgünü vardı. Bardağın kenarındaki ize bakılırsa, suyun bir parmak kadarı buharlaşmıştı.

"Nereye gitti bilmiyorum," dedi Yönetici ters ters ve bu sorunun cevabını ondan beklercesine kadının yüzüne baktı. "Kaza filan mı geçirdi acep? Bir şey mi geldi ki başına?" Yönetici'nin sırtında saçaklı maçaklı, güderi bir vahşi batı paltosu vardı, saçları Buffalo Bill'inki gibi darmadağın omuzlarına dökülüyordu ve gençliğinin Kova burcu kolyesi de halen yerli yerindeydi: Gardırobunu otuz yıldır yenilemediği her halinden belli oluyordu. Sesinde Bob Dylan'ınkini andıran bir sızlanma, suçlayan bir ton vardı. Üstünden başından marihuana kokuları bile yayılıyordu. Eski hippiler asla ölmez.

Adamın kokusu ona annesini hatırlattığından Heather adama sevecen gözlerle baktı. "Coast dağlarının oradaki kulübesine gitmiştir belki," dedi. "Sorun şu ki, bu sıralar pek iyi değil, biliyorsunuz Hükümet onu terapiye yolluyor. Eğer terapisini aksatırsa başı belaya girer. O kulübenin nerede olduğunu, telefonu olup olmadığım biliyor musunuz?"

"Bilmiyorum."

"Sizin telefonunuzu kullanabilir miyim peki?"

"Onunkini kullansana," dedi Yönetici omuz silkerek.

Oregon Eyalet Sit Alanlarında çalışan bir arkadaşını arayıp ondan, çekilişle dağıtılan otuz dört Siuslaw Milli Ormanı kulübesinin yerlerini ve sahiplerini araştırmasını rica etti. Yönetici gideceği yerde, sırf telefon konuşmasına kulak kabartmak için bir kenarda oyalandı ve kadın telefonu kapatır kapatmaz, "Elin kolun uzun, her yere yetişiyor desene?" dedi.

"Bazen işe yarıyor," diye yanıtladı Kara Dul.

"George hangi delikteyse bulur çıkarırsın inşallah. Severim o keratayı. Bazen Ecza Kartımı ödünç alır," dedi Yönetici ve aniden horultulu koca bir kahkaha patlattı, kahkahanın bütün izlerinin yüzünden silinip gitmesi de aynı derecede ani oldu. Heather ön kapının boyaları pul pul dökülen tahtasına yaslanmış halde bıraktı adamı; eski evle adam birbirlerine karşılıklı destek oluyorlardı sanki.

Tramvaya atlayıp merkeze geri döndü, Hertz'den Buharlı bir Ford kiraladı ve 99-Batı karayoluna saparak yola koyuldu. Bu iş hoşuna gidiyordu doğrusu. Kara Dul avının peşine düşer. Salak saçma üçüncü sınıf bir avukat, allahın belası bir medeni haklar avukatı olacağına neden hafiye olmamıştı ki sanki? Hukuktan nefret ediyordu. Avukat olabilmek için kavgacı, iddiacı bir tabiatı olması gerekirdi insanın. O ise bu tabiatta değildi. Sinsi, kurnaz, utangaç, kabuklu bir tabiatı vardı onun. Ruhun Fransızların başının altından çıkma hastalıklarından mustaripti bir kere.

Bir zamanlar Batı karayollarının her iki yanında kilometrelerce uzayıp giden banliyö diyarının pisliği artık ortadan kalkmış olduğundan, küçük araba kısa sürede şehri arkasında bıraktı. Bazı bölgelerde yirmi kişiden birinin dahi sağ kalmayı başaramadığı seksenlerdeki Salgın sırasında, insanın bulunmak isteyeceği son yer banliyölerdi. Hipermarketlerden kilometrelerce uzaktı, arabaya koyacak benzin bulmak olanaksızdı ve çevredeki bütün o çiftlik evleri ölülerle doluydu. Ne yardım ulaşıyordu, ne yiyecek bulunabiliyordu. Bir zamanların statü sembolü kocaman köpekleri -Afgan av köpekleri, Alsas çoban köpekleri, Danualar- dulavratotunun, sinirotunun bürüdüğü kırpık kırpık, bakımsız çimenliklerde sürüler halinde, başıboş koşturuyorlardı. Salonun camı çatladı diyelim. O kırık camı onarmaya kim nasıl gelsindi ki? İnsanlar toplanıp sürü halinde şehrin eski merkezine göçmüşlerdi çaresiz ve yağmalanan banliyöler de yanıp kül olmuştu. Tıpkı 1812'deki Moskova yangınında olduğu gibi, burada da sorumlu meçhuldü: takdiri ilahi ya da vandal kundakçılar. Ama sorumlu kim olursa olsun sonuç aynıydı: Banliyöler artık istenmiyordu ve bu yüzden de yanıp kül olmuştu. Arıların bulunup bulunabilecek en güzel balı yaptığı yakı otu çiçekleri, zaman içinde hektarlarca alanı bürümüş, bir zamanlar Batı Kensington Evleri'nin, Sylvan Oak Manor Malikaneleri'nin, Valley Vista Park Evleri'nin bulunduğu topraklar bir uçtan bir uca yakı otuyla kaplanmıştı.

Heather ağaçlık, sarp iki kıyısı arasında ipek gibi pürüzsüz, hareketsiz duran Tualatin Nehri'nin üstünden geçerken güneş batıyordu. Biraz sonra ay çıktı meydana, neredeyse dolunaydı, yol güneye doğru uzanırken solunda sapsarı parlıyordu. Virajlarda omzunun üzerinden aya doğru kaçamak bakışlar attıkça içi endişeyle doluyordu. Ayla bakışmak hoş bir duygu değildi artık. İnsanlık için binlerce yıl boyunca Erişilmez Olanı simgelemiş olan, yirmi-otuz yıldır ise Erişilmiş Olanı temsil eden ay, bu büyüsünden sıyrılmıştı; yalnızca Yitirilmiş Olanı simgeliyordu artık. Çalınmış bir sikkeydi o, insanın elindeki tüfeğin kendi başına doğrulmuş namlusuydu, göğün kumaşında değirmi bir delikti. Uzaylılar ele geçirmişti ayı. İlk düşmanca hamleleri de -güneş sisteminde bulunduklarına dair insanlığa yolladıkları ilk uyarı- Ay Üssü'ne düzenledikleri saldırı olmuştu: balon-kubbedeki kırk adamın havasızlıktan boğularak öldürüldüğü o korkunç katliam. Bununla yetinmeyip aynı anda, aynı gün içinde Rus uzay platformunu da imha etmişlerdi; Dünya'nın yörüngesinde koca bir şeytanarabası tohumu gibi dönenen ve Rusların Mars'a ayak basmak üzere kullanmayı tasarladıkları o tuhaf, güzel

şeyi... Salgın'ın etkisinin azalmasından yalnızca on yıl sonra, insanlığın unufak olmuş uygarlığı ankakuşu gibi kendi küllerinden doğmuş, yörüngesine oturmuş, Ay'a, Mars'a uzanır olmuş ve bula bula bunu bulmuştu karşısında: biçimsiz, sessiz, sebepsiz bir gaddarlık. Evrenin o aptalca nefreti.

Yollar karayollarının baş tacı edildiği eski günlerde olduğu gibi bakımlı değildi artık; oralarında buralarında kasisler, çukurlar vardı. Ama Heather, ay ışığının ve alacakaranlığın elbirliğiyle aydınlattığı geniş vadide yol alırken hız sınırının (72 km/s) elverdiğince gazı körüklemekten geri durmuyordu. Bu tempoyu hiç bozmaksızın Yamhill Nehri'nin üzerinden dört kez -yoksa beş miydi- geçti, Dundee'nin ve Grande Ronde'nin -bunlardan ilki meskûn, ikincisiyse Karnak kadar ölü, terk edilmiş bir köydü- içinden geçerek nihayet tepelere, ormanlara ulaştı. Van Duzer Orman Geçidi, eski tahta bir yol tabelası: uzun zaman önce tomrukçuların gazabından kurtarılarak korunmuş topraklar. Amerikan ormanlarının tamamı, alışverişte kullanılan kesekâğıtları, ahşap evler ve pa-zar sabahlarının neşesi Dick Tracy çizgi romanları uğruna kurban edilmemiş, onlardan geriye az da olsa bir şeyler kalmıştı. Sağda bir çıkış: Siuslaw Milli Ormanı. Hem de kütüklerden ve hastalıklı fidelerden ibaret allahın belası bir Ağaç Çiftliği değil; balta girmemiş, hakiki bir orman. Dalları yerlere sarkan koca koca Suga çamları ay ışığının aydınlattığı göğü karartıyordu.

Aradığı tabela, farların yaydığı soluk ışığı yutan dallı budaklı, yapraklı çalılıklı karanlıkta hepten görünmez olmuştu. Tabelayı son anda görüp işaret ettiği yöne saptı. Kâh çukurlara düşerek kâh tümsekler aşarak ağır ağır, sallana sarsıla bir buçuk-iki kilometre daha gittikten sonradır ki hartama kaplı çatısına ay ışığı vurmuş ilk kulübeyi gördü. Saat sekizi biraz geçiyordu.

Kulübeler, parsellere ayrılmış araziye on-on beş metrelik aralıklarla sıralanmıştı; bu düzen uğruna yalnızca birkaç ağaç feda edilmiş, buna karşın ağaç diplerindeki çalılıklar ve yabani otlar hepten temizlenmişti. Yerleşim düzenini anlayınca, ay ışığı alan küçük çatıları ve derenin karşı kıyısında aynı biçimde sıralanmış diğer kulübeleri de seçebildi. İçlerinden yalnızca birinin penceresinde ışık vardı. Henüz ilkbaharın başı, üstelik bir salı akşamıydı: Ortalıkta pek tatilci olmaması gayet doğaldı. Arabanın kapısını açınca, derenin çağıltısının gürültüsünden ürküp sıçradı; zinde, dur durak bilmeyen bir gürleme. Sonsuz, direngen, uzlaşmaz bir övgü! Karanlıkta yalnızca iki kez tökezleyerek ışıklı kulübeye gitti ve yanına park edilmiş arabaya baktı: Hertz'den kiralanmış bir pilmobil. Tahmin etmişti zaten. Ama ya yanılıyorduysa? Yabancının teki de çıkabilirdi karşısına. Eh çıkarsa da çıksındı, lanet olsun, yiyecek değillerdi ya onu. Kapıya vurdu.

Biraz sonra sessizce söverek yeniden vurdu.

Dere avazı çıktığı kadar bağırıyor, orman çıt çıkarmadan nefesini tutuyordu.

Orr kapıyı açtı. Saçları darmadağın bir halde yüzüne gözüne düşmüş, gözleri kan çanağına dönmüş, dudakları kurumuştu. Gözlerini kırpıştırarak baktı Heather'a. Çökmüş, mahvolmuş görünüyordu. Adamın hali kadının ödünü patlattı. "Hasta mısınız yoksa?" diye sordu sert bir sesle.

"Hayır, ben... İçeri gelin..."

Artık içeri girmekten başka çaresi kalmamıştı. Ayaklı ocağın önünde bir ocak demiri çarptı gözüne; gerekirse bununla kendini savunabilirdi. Orr erken davranıp onunla kendisine saldırmazsa tabii.

Ne saçmalıyordu allah aşkına, adamla hemen hemen aynı cüssedeydi, belki daha bile iriyarıydı ondan, üstelik çok daha formda olduğu su götürmezdi. Ödlek, ödlek. "Kafanız mı dumanlı yoksa?"

"Yok, ben..."

"Siz ne? Neyiniz var söylesenize!"

"Uyuyamıyorum."

Ufacık kulübe buram buram taze odun ve odun dumanı kokuyordu. İçeride mobilya namına, üstünde

iki tencerelik gözü olan, dökme demirden, ayaklı bir ocak, kızılağaç dallarıyla dolu bir koli, vitrinli bir dolap, bir masa, bir sandalye, bir de portatif karyola vardı. "Oturun bir yere," dedi Heather. "Berbat görünüyorsunuz. Bir yudum bir şey içmek ya da bir doktora görünmek ister misiniz? Arabada biraz brendi var. En iyisi siz de benimle gelin, gidip Lincoln City'de bir doktor bulalım size."

"İyiyim ben. Yalnızca (mır mır mır) uykum geliyor."

"Demin uyuyamıyorum demiştiniz."

Kadına kıpkırmızı, şiş gözlerle baktı. "Uyumayı yasak ettim kendime. Uyumamalıyım. Korkuyorum çünkü."

"Aman tanrım. Ne zamandır bu haldesiniz?"

"(Mır mır mır) pazar."

"Pazar gününden beri uyumadınız mı?"

"Cumartesiden beri mi?" dedi adam sorgularcasına.

"Bir şey mi kullandınız? Amfetamin mi yoksa?"

Başını iki yana salladı. "Birazcık uyudum," dedi gayet aklı başında bir sesle, derken doksanlık bir ihtiyar misali bir an uyuklar gibi oldu. Ama gördüğüne inanmakta güçlük çeken Heather daha onu seyrederken yeniden uyandı ve aynı aklı başında edayla, "Beni bulmak için mi geldiniz buraya?" diye sordu.

"Başka niye gelecektim allah aşkına? Noel ağacı kesmeye mi? Dün öğle yemeğinde beni ektiniz."

"Öyle mi." Belli ki Heather'ı görmeye çabalayarak uzun uzun baktı. "Özür dilerim," dedi, "son günlerde aklım pek başımda değildi."

Bunu söylerken o deli saçlarına, deli deli bakan gözlerine rağmen bir anda yeniden kendi oluvermişti: haysiyeti derinlerde, neredeyse hiç görünmeyecek kadar derinlerde olan bir adam.

"Önemi yok. Umurumda değil! Ama terapiden de kaytarıyorsunuz - öyle değil mi?"

Orr başını salladı. "Biraz kahve alır mıydınız?" dedi. Hayır, haysiyetten de öte bir şeydi bu adamdaki. Dürüstlük müydü? Bütünlük müydü yoksa? Oyulup şekillendirilmemiş bir ağaç kütüğü gibi mesela.

Kimseye, hiçbir davaya göbeğinden bağlı olmayanlardan, eylemde bulunmayanlardan, başka ellerce şekillendirilmemişlerden olmanın sunduğu sonsuz olanaklar, o sınırsız ve vasıfsız bütünlük: kendinden başka hiçbir şey olmamaklığıyla her şey olan varlık.

Heather bir an için onu bu gözle gördü; bu içgörüsünde kendisine en çarpıcı gelen şey de Orr'un gücüydü. Bugüne dek tanıdığı en güçlü adamdı Orr, çünkü merkezden ne ileri ne geri milim dahi kımıldatılamazdı. İşte bu yüzden hoşlanıyordu ondan. Güç onu cezbediyordu, ışığa giden pervane gibi çekiliyordu güce. Çocukluğunda fazlasıyla sevilmişti sevilmeye, ama etrafında güçlü, sırtını güvenle dayayabileceği tek bir kişi bile olmamıştı: Tersine insanlar ona dayamışlardı sırtlarını. Otuz yıl boyunca, ona sırtını dayamayan, asla da dayamayacak, bunu aklından dahi geçiremeyecek biriyle tanışmanın özlemini çekmişti...

İşte o güç abidesi karşısındaydı şimdi: boydan yana fukara, gözleri kanlanmış, kaçıp saklanmanın derdine düşmüş bir deli.

Hayat akıl sır ermez bir karambol, diye geçirdi içinden Heather. Bir adım sonra başına neler geleceğini asla kestiremezsin. Orr dolabın bir rafından bir fincan alıp büfeden konserve süt çıkarırken Heather da paltosunu çıkardı. Sert mi sert bir fincan kahve getirdi ona: yüzde 97'si kafeinli, yüzde 3'ü kafeinsiz.

"Siz içmiyor musunuz?"

"Ben çok içtim. Midemi yakıyor sonra."

Bu hissi gayet iyi bilen Heather'ın içi şefkatle doldu.

"Brendiye ne dersiniz peki?"

Orr düşünceli görünüyordu, sanki istiyor da cesaret edemiyordu.

"Uyutmaz, merak etmeyin. Biraz canlandırır. Gidip getireyim ben."

Orr elinde fenerle ona arabaya kadar eşlik etti. Dere haykırıyor, ağaçlar sessizce nefeslerini tutuyor, ay -Uzaylıların ayı- tepelerinden ters ters bakıyordu.

Kulübeye geri döndüklerinde Orr bir kadehe azıcık brendi koydu ve içkinin tadına baktı. İlk yudumu alır almaz ürperdi. "İyiymiş," dedi ve kadehi başına dikti.

Kadın tasvip eden gözlerle izledi onu. "Yanımda daima küçük bir cep şişesi bulundururum," dedi. "Bu sefer torpido gözüne sakladım, çünkü aynasızlar durdurup da ehliyetimi isterlerse, ehliyeti çantadan çıkarırken bunun görünmesi biraz tuhaf kaçıyor. Ama genelde doğrudan üstümde taşıyorum. Ne komik değil mi, her yıl bir-iki kere muhakkak işime yarıyor."

"Demek o yüzden bu kadar kocaman bir çanta taşıyorsunuz," dedi Orr brendili bir sesle.

"Üstüne bastınız! Ben de kahveme biraz koyacağım galiba. Sertliğini biraz alır belki." Kahvesine brendi katarken Orr'un içkisini de tazeledi. "Altmış-yetmiş saat boyunca uyanık kalmayı nasıl başardınız peki?"

"Hep uyanık değildim ki. Yalnızca yatmadım. İnsan oturur vaziyetteyken biraz uyuyabiliyor, ama tam anlamıyla rüya göremiyor. Rüyalı uykuya dalmak için yatıyor olmak lazım ki vücuttaki büyük kaslar gevşeyebilsin. Kitabın birinde okumuştum bunu. Epeyce işe yarıyor. Henüz gerçek bir rüya görmedim. Ama tam olarak gevşeyip rahatlayamayınca çok geçmeden uyanıyor insan. Bir de son birkaç saattir sanrı gibi bir şeyler görüyorum. Duvarda oynaşan şeyler filan."

"Bunu böyle sürdüremezsiniz!"

"Evet. Biliyorum. Ama uzaklaşmaya ihtiyacım vardı. Haber'dan." Bir duraklama. Yine ayakta uyumaya başlarmış gibi oldu. Sonra enikonu yersiz, sersemce bir kahkaha koyverdi. "Bulabildiğim tek akılcı çözüm," dedi, "canıma kıymak. Ama istemiyorum bunu yapmayı. Doğru gelmiyor nedense."

"Tabii ki doğru değil!"

"Ama bu olanları bir şekilde durdurmak zorundayım. Durdurulmam şart."

Heather artık adamın dediklerini takip edemiyor, etmek de istemiyordu. "Burası hoş bir yermiş," dedi. "Odun dumanı kokusu duymayalı yirmi yıl oluyor."

"Havayı kirliyor... yani kirletiyor," dedi Orr cansızca gülümseyerek. İyiden iyiye uyur gibiydi artık; ama Heather karyolada gövdesini dimdik tutarak, sırtını duvara dahi yaslamadan oturmaya devam ettiğini fark etti onun. Orr birkaç kez gözlerini kırpıştırdı. "Kapıya vurduğunuzda," dedi, "bunun bir rüya olduğunu sandım. O yüzden (mır mır mır) açtım."

"Bu kulübeye bir rüyanız sayesinde sahip olduğunuzu söylemiştiniz. Bir rüya için fazla mütevazı değil mi? Eliniz değmişken neden Salishan'da denize nazır bir köşk ya da Perpetua Burnu'nda bir şato almadınız ki kendinize?"

Kaşlarını çatarak başını iki yana salladı. "Bütün istediğim buydu." Gözlerini biraz daha kırpıştırdıktan sonra, "Ne oldu," dedi. "Size ne oldu. Cuma günü. Haber'ın ofisinde. O seansta."

"Ben de size bunu sormak için gelmiştim!"

Bu dediği, Orr'u uykusundan uyandırdı. "Siz de farkındaydınız demek-"

"Sanırım evet. Yani bir şeyler olduğundan eminim. Bir çift tekerlekle iki ayrı yoldan birden gitmeye çalışıyorum o günden beri. Pazar günü kendi evimde, içinden geçmeye çalıştığım bir duvara tosladım! Şunu görüyor musunuz?" Kahverengi alnında siyahımsı duran bir çürüğü gösterdi Orr'a. "Duvar o anda oradaydı, ama daha önce yoktu orada... Bu şeyin sürekli olup durmasına siz nasıl dayanıyorsunuz? Neyin nerede olduğunu nasıl bilebiliyorsunuz?"

"Bilmiyorum ki," dedi Orr. "Her şeyi birbirine karıştırıyorum. Bu şey illa olmak zorundaysa, buna yazgılıysam bile bu kadar sık olmaması gerekiyor. Bu kadarı fazla. Sahiden delirdim mi, yoksa sadece birbiriyle çelişen onca bilgiyle başa çıkamaz hale mi geldim, onu bile bilmiyorum artık. Ben... Bu... Bana sahiden inanıyor musunuz yani?"

"Başka çarem mi var sanki? Şehre neler olduğunu gözlerimle gördüm! Pencereden dışarı bakıyordum! İnanmak istediğim için inandığımı zannetmeyin sakın. Tersine hiç inanmak istemiyorum, inanmamak için elimden geleni yapıyorum. Tanrım, korkunç bir şey bu. Ama o Dr. Haber, o da gördüklerime inanmamamı istiyordu, değil mi? Bir sürü laf kalabalığı yapıp aklınca beni uyuttuğunu sandı. Ama uyandığınızda söylediklerinizi, sonra duvarlara toslamam ve işe gidiyorum diye bambaşka bir yere gitmem... Hepsi üst üste gelince içime bir kurt düştü, o zamandan beri de acaba cumadan sonra başka bir rüya daha gördü de her şey yine baştan aşağı değişti mi diye merak edip duruyorum, ama orada olmadığım için değişip değişmediğini de bilemiyorum, bu yüzden de sürekli olarak acaba neler değişti, acaba gerçek olan herhangi bir şey var mı diye merak ediyorum. Kahretsin, berbat bir deneyim bu."

"Aynen öyle. Baksanıza, savaştan - Yakındoğu'daki savaştan haberiniz var değil mi?"

"Tabii ki haberim var. Kocam öldü o savaşta."

"Kocanız mı?" Beyninden vurulmuş gibiydi. "Ne zaman?"

"Ateşkesten sadece üç gün önce. Tahran Konferansından ve ABD-Çin Paktı'ndan iki gün önce. Uzaylıların Ay Üssü'nü havaya uçurmalarından bir gün sonra."

Dehşete düşmüşçesine bakıyordu kadına.

"Ne oldu şimdi? Boş verin, çoktan küllenmiş bir acı bu bahsettiğim. Altı yıl geçti üstünden, neredeyse yedi yıl. Zaten yaşasaydı şimdiye çoktan boşanmış olurduk, beş para etmez bir evlilikti. Bakın, sizin suçunuz değildi bu!"

"Neyin benim suçum olup neyin olmadığından hiç emin değilim artık."

"Eh o zaman ben söyleyeyim, Jim kesinlikle sizin suçunuz değildi. İri kıyım, yakışıklı, siyah, mutsuz bir hergelenin tekiydi o yalnızca, yirmi altısında havasından yanına yaklaşılmaz bir Hava Kuvvetleri Yüzbaşısıydı, yirmi yedisinde vurulup gitti, bunu da rüyanızda uydurduğunuzu zannetmiyorsunuzdur umarım çünkü binlerce yıldır hep aynı şekilde başlayıp yine aynı şekilde biten bir hikâye bu. Ve o öteki dünyada da - şey yani cuma gününden önce, dünya çok kalabalıkken de yine tastamam aynı şekilde bitiyordu. Hem de tastamam aynı şekilde. Tek farkı savaşın daha yeni başlamış olmasıydı... değil mi?" Sesi bir anda zayıfladı, yumuşadı. "Tanrım. Savaşın başıydı daha, ateşkesin hemen öncesinde ölmedi Jim. O savaş yıllarca, dur durak bilmeden sürüp gitti. Şu anda bile sürüyordu. Ve Uzaylılar... Uzaylılar filan da yoktu - yoktu değil mi?"

Orr başını iki yana salladı.

"Onları da rüyanızda mı uydurdunuz yoksa?"

"Beni barışa dair bir rüya görmeye zorladı. Dünyada barış, iyi niyetlerle harekete geçen bir insanlık. Böylece ben de Uzaylıları yarattım. Savaşmak için bir sebebimiz olsun diye."

"Siz yapmadınız bunu. Hep Haber'ın o makinesinin işi bunlar."

"Hayır. Emin olun Bayan Lelache, o makine olmadan da dünyayı altüst etmeyi gayet güzel beceriyorum. Makinenin tek yaptığı Haber'a zaman kazandırmak, oyalanmadan çabucak rüya görmemi sağlamak. Gerçi son günlerde Haber bazı yönlerini geliştirmek amacıyla makinenin üzerinde birtakım çalışmalar yapıyor. Bir şeyleri geliştirmekte üstüne yoktur onun."

"Bana Heather de lütfen."

"Güzel bir isim."

"Senin adın da George, değil mi? O seansta sana habire George deyip duruyordu. Sanki akıllı bir kaniş ya da Hint şebeğiymişsin gibi. Şimdi yat George, şimdi rüyanda şunu gör George."

Orr güldü. Dişleri beyazdı, hoş bir gülüşü vardı, derbederliğini ve kafa karışıklığını delip geçen bir güneş gibi açmıştı yüzünde. "Bana söylemiyor onları. Bilinçaltımla konuşuyor öyle derken. Tabii bilinçaltım onun gözünde bir çeşit köpekten ya da maymundan farksız. Belki rasyonel değil, ama kendinden istenilen numaraları sergileyecek şekilde eğitilebilir."

Söylediği şeyler ne kadar korkunç olursa olsun sesinde asla kırgınlıktan, küskünlükten eser olmuyordu. Alınıp gücenmeyen, nefret etmeyen insanlar var mı sahiden? diye merak etmekten kendini alamadı Heather. Evrene asla çıkışmayan, terslenmeyen insanlar var mı sahiden? Kötülüğü tanıyan, ona direnen, ama asla onun etkisi altında kalmayan?

Tabii ki var. Pek çok insan var böyle, hem yaşayanlar, hem ölüler içinde. Saf merhametle dua çarklarının başına dönmüş olanlar; izlenemeyecek yolu, onu izlediklerini bilmeksizin izleyenler; Alabama'daki ortakçının kansı, Tibet'teki lama, Peru'daki böcekbilimci, Odessa'daki fabrika işçisi, Londra'daki manav, Nijerya'daki keçi çobanı, Avustralya'da bir yerlerde kuru bir dere yatağının yanı başında bir çubuğu sivriltmekle meşgul yaşlı mı yaşlı adam. Onlarla tanışmamış olan tek bir kişi bile yok aramızda. Yeterince var böylelerinden, yolumuza devam etmemizi sağlayacak kadar çoklar. Belki de.

"Peki bir şey soracağım sana. Bunu öğrenmem şart: Haber'a gittikten sonra mı başladın bu şeyleri... görmeye?"

"Etkili rüyaları diyorsun. Hayır, önceden de görüyordum. O yüzden Haber'a gittim zaten. Rüyalardan korkuyordum, bu yüzden de rüya görmeyi baskılamak için yasadışı yollardan yatıştırıcı ilaçlar alıyordum. Ne yapacağımı bilemiyordum."

"O zaman bu son iki gece, uyanık kalmak için kendini paralayacağına neden ilaç almadın peki?"

"Elimdekilerin hepsini cuma gecesi bitirdim de ondan. Burada reçeteli ilaç alabileceğim bir yer yok. Ama uzaklaşmam şarttı. Dr. Haber'dan olabildiğince uzaklaşmak istedim. İşler onun sandığından çok daha karışık ve o da bir türlü bunu anlamaya yanaşmıyor. Olayların gidişatına müdahale edip onları düzeltmenin mümkün olduğunu sanıyor o. Ve bir şeyleri düzeltmek için de beni kullanmaya çalışıyor, ama sorduğunda böyle yaptığını da kabul etmiyor; yalan söylüyor, çünkü dosdoğru bakıp bariz olanı görmek istemiyor, doğru olanla, gerçekte olanla ilgilenmiyor o, kendi aklı -bir şeylerin nasıl olması gerektiğine dair fikirleri- dışında hiçbir şey göremiyor."

"Anladım. Avukat sıfatıyla sana hiçbir şekilde yardım edemem," dedi Heather, adamın dediklerini tam olarak takip edemediğinden ipin ucunu kaçırmıştı, balık derisinde bile tüy bitmesine sebep olabilecek denli sert, brendili kahvesini yudumladı. "Hipnoz talimatlarında bana şüpheli gelen herhangi bir şey yoktu, tabii duyabildiğim kadarıyla; nüfus patlamasını dert etmemeni filan söyledi sana sadece. Hem rüyalarını özel birtakım amaçlar için kullandığı gerçeğini gizlemekte kararlıysa, onu hiçbir şey durduramaz; başka bir gözlemci gönderilse bile, onun bulunduğu seansta etkili rüya görmemeni temin edip tereyağından kıl çeker gibi sıyrılır bu işten. Acaba neden benim böyle bir

rüyaya tanık olmama göz yumdu, çok merak ediyorum. Bu rüyaların gücüne inandığından emin misin bu adamın? Hiç anlamıyorum onu. Ama her halükârda, bir avukatın bir psikiyatr ile hastası arasındaki ilişkiye müdahale etmesi çok zor; hele de deli doktorunun bir kodaman, hastanın ise rüyalarının gerçeğe dönüştüğünü zanneden bir kaçık olduğu durumlarda - yok, böyle bir şeyi hayatta mahkemeye taşımam! Ama bir dakika. Onun amaçları uğruna rüya görmeni engellemenin bir yolu yok mu? Müsekkin filan kullansan işe yaramaz mı?"

"GTT'de olduğum sürece Ecza Kartı vermiyorlar bana. Öyle bir şey kullanmak istesem bile, Haber reçeteme yazmadıkça alamam. Hem zaten ne alırsam alayım Artırıcı yine de rüya görmemi sağlayabilir."

"Sahiden de mahremiyete tecavüz var ortada; ama dava konusu edemeyiz bunu... Bir şey daha geliyor aklıma. Ya onu değiştirdiğin bir rüya görsen?"

Orr bir uyku ve brendi sisinin ardından kadına bakakaldı.

"Onu daha insaniyetli biri yapsan - ama bir dakika, zaten öyle olduğunu, kötü bir niyetinin olmadığını söylüyorsun. Ama adamda müthiş bir iktidar açlığı var. Dünyayı hiçbir vebal altında kalmadan yönetmenin harika bir yolunu bulmuş. O halde, ondaki bu iktidar açlığını biraz dizginle sen de. Onun sahiden iyi bir adam olduğunu gör rüyanda. Seni kullanmak yerine tedavi etmeye çalıştığı bir gerçekliğin rüyasını gör!"

"Ama rüyamda ne göreceğimi seçemiyorum ki. Kimse seçemez."

Kadın yılgınlıkla çöktü. "Orasını unutmuşum. Bu olayın gerçek olduğunu varsayınca, elimde olmadan senin kontrolünde olan bir şey olarak düşünüyorum. Oysa senin kontrolünde değil. Sen yalnızca yapıyorsun bunu."

"Ben hiçbir şey yapmıyorum," dedi Orr bir karış suratla. "Asla da hiçbir şey yapmadım. Yalnızca rüya görüyorum. Sonra gördüğüm şey oluyor."

"Seni hipnotize edeceğim," dedi Heather birden.

İnanılmaz bir olgunun gerçekliğini teslim etmek zorunda kalmak sanki kanına girmiş, onu daha fevri bir insana dönüştürmüştü: Orr'un rüyaları işe yaradığına göre, kendi fikri neden yaramasındı? Bu düşüncelere kapılmasının bir başka nedeni de öğlenden beri hiçbir şey yememiş olması ve aç açına içtiği brendili kahvenin onu fena halde çarpmasıydı.

Orr biraz daha baktı kadının yüzüne.

"Daha önce yaptım bunu. Üniversitede hukuka hazırlık derslerimin arasında psikiyatri de vardı. Dersin birinde hem hipnozcu hem de özne olarak öğrendiklerimizi sınamıştık. Özne olarak vasattım, ama başkalarını hipnotize etmekte oldukça başarılıydım. Seni hipnotize edip bir rüya telkin edeceğim. Dr. Haber hakkında - onu daha zararsız kılmaya yönelik bir rüya. Yalnızca bunu görmeni isteyeceğim rüyanda, başka hiçbir şey karıştırmayacağım. Anladın mı? Oldukça güvenli bence, ne dersin? Yani bu noktada deneyebileceğimiz başka her şey ne kadar güvenliyse bu da o kadar güvenli, öyle değil mi?"

"İyi de hipnoza dirençliyim ben. Eskiden öyle değildim, ama Haber'ın dediğine göre artık öyleymişim."

"Bu yüzden mi vagus-şahdamar indüksiyonu kullanıyor? O olaya tanık olmaktan nefret ediyorum, düpedüz cinayet gibi geliyor bana. İşte onu istesem de yapamam, zaten doktor değilim."

"Dişçim yalnızca Hipnokaset kullanırdı. Gayet de etkili olurdu. En azından bana öyle gelirdi." Artık kesinlikle uykusunda konuşuyordu ve bırakılsa bu ipe sapa gelmez sayıklamalarını sonsuza dek devam sürdürebilirdi.

"Benim anladığım kadarıyla sen hipnozcuya direniyorsun, hipnoza değil," dedi Heather yumuşak bir

sesle. "En azından deneyebiliriz bunu. Şayet işe yararsa, hipnoz sonrasında Haber hakkında küçük bir -ne diyordun ona- etkili rüya görmen için telkinde bulunurum. Sence işe yarama ihtimali var mı, ne dersin? Kendini bana teslim eder misin?"

"Biraz uyuyabilsem her halükârda iyi olur," dedi Orr. "Bir ara... nasıl olsa uyumak zorunda kalacağım. Bu geceyi de uykusuz çıkarabileceğimi sanmıyorum. Eğer beni hipnotize edebileceğine güveniyorsan..."

"Evet, edebilirim sanırım. Ama baksana, burada yiyecek bir şeylerin var mı?"

"Evet," dedi uykulu uykulu. Biraz sonra kendine geldi. "Hay allah, tabii var. Nasıl da düşünemedim. Özür dilerim. Yolda... bir şey yemedin. Bir somun ekmek var..." Dolabın raflarını karıştırdı, bir somun ekmek, margarin, beş tane katı yumurta, bir ton balığı konservesi ve market rafında beklemekten büzüşmüş bir marul çıkardı meydana. İki tane kalay turta kabı, hepsi de birbirinden farklı üç çatal ve bir sebze bıçağı bulup çıkardı. "Sen bir şeyler yedin mi?" diye sorguladı kadın. Orr emin değildi. Kadın masanın başındaki sandalyede, adam ayakta, birlikte yemeği hazırladılar. Ayakta durmak Orr'u canlandırmış gibiydi ve biraz sonra iştahının fazlasıyla yerinde olduğu anlaşıldı. Her şeyi, hatta beşinci yumurtayı bile yarı yarıya paylaşmak zorunda kaldılar.

"Çok iyi bir insansın sen," dedi Orr.

"Ben mi? Niye ki? Buraya geldiğim için mi diyorsun yoksa? İsteyerek geldim zannetme sakın, kahretsin, korkumdan geldim. Cuma günkü o dünya değiştiren olaydan nasıl ödüm patladı biliyor musun sen! Orada olanları açıklığa kavuşturmam şarttı. Sen rüya görürken, dünyaya geldiğim hastaneye bakıyordum tam, biliyor musun - derken birdenbire hastanenin yerinde yeller eser oldu, orada öyle bir hastane asla olmamıştı!"

"Ben senin doğulu olduğunu sanıyordum," dedi Orr. Söylediklerinin konuyla alakalı olup olmadığını düşünecek durumda değildi.

"Hayır." Heather ton balığı konservesini özenle sıyırdı ve bıçağı yaladı. "Portlandlıyım. Hele şimdi iki kere öyleyim. İki ayrı hastanede dünyaya gelmiş durumdayım. Tanrım! Ama doğma büyüme buralıyım. Annem-babam da öyleydi. Babam siyahtı, annemse beyaz. İlginç bir karışım, bir bakıma. Yetmişli yıllarda Siyah Haklarıyla bozmuş militanlar vardı ya hani, babam onlardanmış işte, annemse hippiymiş. Babam devlet yardımıyla geçinen Albinalı yoksul bir ailedenmiş, babasız büyümüş, annemse büyük bir şirkette avukatlık yapan, Portland'ın en zengin muhitinden çıkma bir babanın kızıymış. Annem sonra okulu da bırakmış, uyuşturuculara dadanmış, o günlerde revaçta olan ne var ne yoksa hepsine kaptırmış yakayı, tabii malum hippi hayat tarzına da. Annemle babam bir gösteri yürüyüşünde tanışmışlar. O zamanlar gösteri yürüyüşleri halen yasalmış. Sonra da evlenmişler. Ama babam o yaşantıya fazla dayanamadı. Yalnızca evlilik değil, her şey birden tak etti canına. Ben sekiz yaşımdayken pılını pırtısını toplayıp Afrika'ya gitti. Gana'ya sanırım. Köklerinin orada olduğuna inanıyordu, ama kesin olarak da bilemiyordu tabii. Yedi göbek atası Louisiana'da kök salmışken nasıl bilsindi ki? Lelache da onları Amerika'ya getiren köle tüccarının adıydı muhtemelen. Fransızca bir isim, 'ödlek' anlamına geliyor. Sırf soyadım Fransızca diye lisede Fransızca dersi almıştım, biliyor musun?" Kıs kıs güldü. "Neyse, babam öylece çekip gitti senin anlayacağın. Zavallı Eva da hepten dağıldı, perişan oldu. Eva dediğim annem. Kendisine anne, annecim filan dememi hayatta istemezdi, o tür hitaplar hep orta sınıf çekirdek aile sahiplenmeciliğiydi onun gözünde. Bu yüzden ona Eva diyordum ben de. Bir süre Hood Dağı'nda, bir nevi komünde bile yaşadık, tanrım ne günlerdi onlar! Kışın nasıl soğuk oluyordu anlatamam! Ama polis günün birinde Amerika karşıtı bir komplo olduğu iddiasıyla gelip komünü dağıttı. O sayfa da kapanınca annem yiyecek bir lokma bulmak için başkalarının eline bakar hale geldi, boşta çömlekçi çarkı ve fırın bulduğunda çok güzel çömlekler yapıyordu, ama çoğunlukla küçük dükkânları, lokantaları filan olan tanıdıklarına ufak tefek işlerinde

el veriyordu. O insanlar birbirlerine çok destek oluyordu. Sahiden müthiş bir yardımlaşma vardı aralarında. Ama annem ağır uyuşturuculardan bir türlü uzak duramadı, tam anlamıyla müptela olmuştu. Bir yıl bırakırdı mesela, sonra yine eskisinden bin beter dadanırdı. Salgın'ın elinden kurtulmaya kurtuldu, ama otuz sekiz yaşındayken mikroplu bir şırıngaya denk geldi, ölümü de ondan oldu. Sonra da tabii annemin ailesi ortaya çıkıp beni devraldı. O güne dek yüzlerini bile görmemiştim! Beni üniversiteye, hukuk fakültesine gönderdiler. Ben de her Noel arifesinde onlara yemeğe gidiyorum. Mostralık zencisiyim onların. Ama sana bir şey söyleyeyim mi, asıl sinirime dokunan şey, halen ne renk olduğumu bilememek. Yani babam siyahtı, gerçek bir siyahtı -tamam, belki bir nebze beyaz kanı taşıyordu, ama adamakıllı siyahtı işte— annemse beyazdı, ama ben ne siyah ne de beyazım. Şöyle söyleyeyim, babam, beyaz olduğu için annemden tam anlamıyla nefret ediyordu. Ama bir yandan onu seviyordu da. Anneme gelince, o sanırım babamın siyah oluşunu, babamın kendisinden daha çok seviyordu. Buyur buradan yak, şimdi ben ne oluyorum bu durumda? Asla bir cevap bulamadım bu soruya."

"Kahverengi," dedi Orr usulca, kadının sandalyesinin arkasında dikilerek.

"Bok rengi yani."

"Toprağın rengi."

"Sen de benim gibi doğma büyüme Portlandlı mısın?"

"Evet."

"Şu allahın belası dere yüzünden dediklerinin tek kelimesini duyamıyorum. Doğa dediğin sessiz olur sanıyordum bir de. Sıra sende, biraz da sen anlat bakalım!"

"İyi de bir sürü çocukluğum oldu bugüne dek," dedi Orr. "Hangi birinden başlayayım bilmiyorum ki. Birinde annem-babam Salgın'ın ilk yılında öldü. Birinde Salgın diye bir şey yoktu. Bilmem ki... Hiçbiri pek ilginç değildi. Yani anlatmaya değer bir tarafları yok pek. Tek yaptığım hayatta kalmayı başarmak oldu."

"İyi ya. Asıl iş o zaten."

"Her şey giderek daha da içinden çıkılmaz bir hal alıyor. Önce Salgın, şimdi de bu Uzaylılar..." Orr cansız bir kahkaha koyverdi, ama Heather arkasına dönüp baktığında adamın yüzü bitkin ve perişandı.

"Uzaylıları rüya marifetiyle icat ettiğine hâlâ inanamıyorum. Bir türlü aklım almıyor. Nicedir ödüm patlıyor onlardan, dile kolay altı yıldır! Ama oturup salim kafayla düşününce, senin başının altından çıktıklarını bir çırpıda anladım, çünkü o öbür şeyde -zaman akışı mı, artık adına ne deniyorsa onda- yoklardı. Ama ne yalan söyleyeyim, o feci nüfus patlamasından daha beter de değiller. Bir İşkadınları Apartmanında dört kadınla paylaştığım o iğrenç, küçücük daireyi unutamıyorum, ne rezillikti yarabbi! Her allahın günü o korkunç metroya binmek ölüm gibi geliyordu bana, üstelik dişlerim berbat haldeydi, asla yiyecek doğru düzgün bir şey bulunmazdı, bulunan da insanın karnını yarı yarıya doyurmaya bile yetmezdi. O zaman kırk beş kiloydum, düşünebiliyor musun? Şimdiyse elli beş kiloyum. Cumadan bu yana 10 kilo almış durumdayım yani!"

"Doğru söylüyorsun. Seni ilk gördüğümde felaket zayıftım. O hukuk bürosunda hani."

"Sen kendine bak. Bir deri bir kemiktin. Ama sana bana mahsus bir durum değildi ki, herkes öyleydi, o yüzden sıskalığın batmamıştı gözüme. Ama şimdi, neredeyse sapasağlam bir adam diyeceğim geliyor sana, hele biraz da uyursan tam olur."

Orr hiçbir şey demedi.

"Doğrusunu söylemek gerekirse, yalnız biz değil herkes çok daha sağlıklı görünüyor artık. Bak, bu yaptığına engel olamıyorsan ve yaptığın şey dünyayı biraz daha iyi kılıyorsa, yaptığından dolayı suçlu

hissetmemelisin kendini. Belki de evrimin duruma el koymasının yeni bir yoludur rüyaların - ya da onun gibi bir şey. Bir çeşit acil durum hattı. Uyum gücü en yüksek olanın hayatta kalması gibi yani. Arada kazalar da oluyor tabii."

"İnan bu dediğinden çok daha kötü," dedi Orr aynı donuk, sersem ses tonuyla. "Acaba, şey-" Birkaç kez kekeledi. "Acaba dört yıl önceki nisan ayıyla ilgili herhangi bir şey hatırlıyor musun - doksan sekiz nisanı hakkında?"

"Nisan mı? Hayır, özel bir şey gelmiyor aklıma."

"O tarihte dünyanın sonu gelmişti," dedi Orr. Yüzü istemsiz bir kasılmayla çarpıldı ve boğulurcasına nefes almaya çabaladı. "Hiç kimse hatırlamıyor bunu," dedi.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu kadın belirsiz bir korkuyla. Nisan, Nisan 1998, diye düşündü, Nisan 98'i hatırlıyor muyum? Hatırlamadığına kanaat getirdi, ama bir yandan, hatırlaması gerektiğini de biliyordu - ve korktu: Orr'dan mı? Orr ile birlikte mi? Orr adına mı?

"Bu olanların evrimle bir alakası yok. Olsa olsa bencilce bir kendini koruma dürtüsü denir adına. Ben, yani - nasıl diyeyim, aslında her şey çok daha kötüydü. Hatırladığından da beterdi. Dünya aynı dünyaydı, ilk hatırladığın o nüfusu yedi milyar olan dünyaydı, ama işte - durum çok daha kötüydü. Erkenden önlemini alıp tayın sistemi, çevre kirliliği denetimi ve doğum kontrolü uygulamalarını ta yetmişli yıllardan itibaren hayata geçiren birkaç Avrupa ülkesi dışında kimse dünyayı bekleyen kıtlığı, kirliliği ve nüfus patlamasını ciddiye almamıştı. Aklımız nihayet başımıza gelip de gıda dağılımını fiilen denetim almaya çalıştığımızda haliyle çoktan iş işten geçmiş, kıtlık baş göstermişti, gıda karaborsası mafyanın eline geçmişti, yiyecek herhangi bir şey almak isteyen herkes karaborsadan alışveriş etmek zorundaydı ve buna gücü yetmeyen bir sürü insan aç kalıyordu. 1984'te Anayasa'yı değiştirip senin hatırladığın haline getirdiler, ama her şey öylesine sarpa sarmıştı ki, bu değişiklik her şeyi olduğundan da beter bir hale sokmaktan başka bir işe yaramadı, artık göstermelik de olsa demokrasinin esamisi okunmuyordu, bir tür polis devletine dönüşmüştük, ama bu da işe yaramadı, düzen bir anda çöktü. Ben on beş yaşındayken okullar kapandı. Kanser Salgını yoktu, ama salgın hastalıkların biri birini kovalıyordu: dizanteri, sonra hepatit, ardından hıyarcıklı veba. Ne var ki insanların çoğu bunlardan ziyade açlıktan ölüyordu. Derken 93'te Yakındoğu'da savaş patlak verdi, ama bu kez saflar farklıydı. Araplarla Mısır'a karşı İsrail. Bütün büyük ülkeler bu savaşa girdiler. Afrika devletlerinden biri Arap saflarına katılarak İsrail'deki iki şehre nükleer bombalarla saldırdı, böylece biz de İsrail'in misilleme yapmasına yardım ettik ve..." Bir süre sustu, sonra hikâyesinde kocaman bir boşluk olduğunu besbelli fark etmeksizin anlatmaya devam etti: "Şehirden çıkmaya çalışıyordum. Dağlara, Forest Park'a ulaşmak istiyordum. Hastaydım, bir adım daha atacak halim kalmamıştı, çaresiz batı tepelerinde bir evin merdivenlerine oturdum, evlerin hepsi yanıp kül olmuş, bir tek çimentodan basamakları kalmıştı geriye, basamaklar arasında bir çatlakta çiçeğe durmuş karahindibalar olduğunu anımsıyorum. Oracığa oturdum, bir daha da kalkamadım, istesem de kalkamayacağımı biliyordum zaten. Yine de sürekli ayakta olduğumu, yürümeye devam ettiğimi, şehirden kaçtığımı zannediyordum, ama tabii hep hezeyandı bunlar. Arada bir bilincim yerine geldiğinde yeniden karahindibaları görüyor, ölmekte olduğumu anlıyordum. Ve başka her şeyin de ölmekte olduğunu. Derken şeyi - o rüyayı gördüm." Bir süredir kısılmış olan sesi şimdi hepten kesilmişti.

"İyiydim," diyebildi sonunda. "Evde olduğumu görmüştüm rüyamda. Uyandım ve bir şeyim yoktu. Evde, yatağımdaydım. Ama önceki seferinde, ilk seferinde yaşadığım evlerden hiçbiri değildi bu. Yani kötü zamanlarda. Tanrım, keşke hatırlamasaydım bunu.

Çoğunlukla da hatırlamıyorum zaten. Hatırlamaya katlanamıyorum. O günden beri bunun bir rüya olduğuna ikna etmeye çalışıyorum kendimi. O olayın bir rüya olduğuna! Ama değildi. Rüya olan asıl

bu. Bu yaşadığımız gerçek değil. Bu dünya olası bile değil. Gerçek oydu. Asıl olup biten oydu. Hepimiz ölüyüz ve ölmeden önce dünyanın da sonunu getirdik. Hiçbir şey kalmadı geriye. Rüyalar dışında hiçbir şey."

Kadın adama inandı ve inandığını öfkeyle inkârdan gelmeyi seçti. "Ne olmuş yani? Belki başından beri de öyleydi, rüyalardan ibaretti her şey! Ne olursa olsun, her şey yolunda. Olacağı olmayan bir şeyi oldurabileceğini sanmıyorsun herhalde? Ne sanıyorsun ki sen kendini! Dünyada hiçbir şey sebepsiz yere olmaz, olacağı yoksa hiçbir şey olmaz. Hem de asla! Bunun adına ister gerçek de, ister rüya, ne fark eder ki? Hepsi aynı kapıya çıkıyor - değil mi?"

"Bilmiyorum," dedi Orr ıstırap içinde ve Heather yanına varıp canı yanan bir çocuğa ya da ölmek üzere olan bir adama sarılacağı şekilde sarıldı ona.

Omzundaki baş ağırdı, dizinde duran beyaz tenli, kare biçimli el gevşekti.

"Uyuyorsun," dedi kadın. Adam itiraza yeltenmedi. Bunu inkâr etmeye yanaşması için bile adamı sertçe sarsması gerekti. "Hayır, uyumuyorum," dedi adam olduğu yerde sıçrayıp doğrularak. "Hayır." Yeniden kendini bıraktı.

"George!" Haber'ın bir bildiği vardı demek: Adını söylemek işe yaradı. Gözlerini, kadının yüzüne bakacak denli uzun süre açık tutmayı başardı. "Uyanık kal, biraz daha dayan. Hipnozu denemek istiyorum. Uyuyabilesin diye." Ona rüyasında ne görmek istediğini, hipnoz sırasında Haber ile ilgili nasıl bir telkinde bulunması gerektiğini sormak istiyordu aslında, ama Orr iyiden iyiye dalmıştı artık. "Bak ne diyeceğim, şu karyolaya otur en iyisi. Şeye... gaz lambasının alevine bak, işimizi görür muhtemelen. Ama uyuma sakın." Gaz lambasını masanın ortasına, yumurta kabuklarıyla yemekten artakalan enkazın orta yerine yerleştirdi. "Sen sadece gözlerini ondan ayırmamaya ve uyumamaya bak! Gevşeyeceksin ve rahatlayacaksın, ama henüz uyumayacaksın, ben sana 'Uyu' diyene kadar uykuya dalmayacaksın. İşte böyle. Şimdi kendini gevşemiş ve rahatlamış hissediyorsun..." Oynadığı rolün havasına girerek hipnozcu ağzıyla konuşmayı sürdürdü. Orr neredeyse anında hipnotize oldu. Buna inanamayan kadın Orr'un komutlarına uyup uymayacağını sınadı. "Sol elini kaldıramıyorsun," dedi, "kaldırmaya çalışıyorsun ama çok ağır, bir türlü kımıldamıyor yerinden... Şimdi yeniden hafifledi, artık kaldırabilirsin. İşte oldu... güzel. Bir dakika içinde uykuya dalacaksın. Biraz rüya göreceksin, ama bunlar herkesin gördüğü türden olağan, sıradan rüyalar olacak, özel rüyalardan, o etkili rüyalardan olmayacak. Yalnızca biri dışında. Tek bir etkili rüya göreceksin. Bu rüyada-" Duraksadı. Birden korkmuştu; buz gibi bir huzursuzluk çöreklendi içine. Ne yapıyordu? Bu bir oyun değildi, bir şaka değildi, her budalanın aklına estiğince burnunu sokabileceği işlerden hiç değildi. Orr üzerindeki gücü mutlaktı, Orr'unsa gücünün haddi hesabı yoktu. Hangi akla hizmet böyle akıl almaz bir sorumluluğun altına girmişti?

Onun gibi, dünyada her şeyin bir sebebi olduğuna, insanın bir parçası olduğu bir bütünün var olduğuna ve onun parçası olmakla insanın da bütünlendiğine inanan biri ne olursa olsun asla Tanrı rolüne soyunmaya heves etmez. Yalnız kendi varlıklarını yadsımış olanların oynamaya can attığı bir oyundur Tanrıcılık.

Ama bu rol elini kolunu bağlamıştı bir kere ve artık istese de cayamazdı. "Bu tek rüyada... Dr. Haber'ın insaniyetli bir adam olduğunu, sana zarar vermeye çalışmadığını, sana karşı dürüst davrandığım göreceksin." Ağzından çıkan her şeyin ters bir sonuç verebileceğini bildiğinden, neyi nasıl demesi gerektiğini bir türlü kestiremiyordu. "Ve Uzaylıların artık Ay'da olmadıklarını göreceksin," diye ekledi alelacele; hazır bu işe girişmişken bu yükü de adamcağızın sırtından almaması için bir neden yoktu. "Ve sabahleyin güzelce dinlenmiş olarak uyanacaksın, her şey yoluna girecek. Şimdi: Uyu."

Hay aksi, önce uzanmasını söylemeyi unutmuştu adama.

Orr içi tam doldurulmamış bir yastık gibi yavaşça öne kaydı, yana yattı, biraz daha öne, biraz daha yana derken nihayet kocaman, ılık, hareketsiz bir yığın halinde yere yığıldı.

Taş çatlasın yetmiş kiloydu adam, ama onu yerden kaldırmaya çalışan Heather'a gösterdiği kolaylık bakımından ölü bir filden farksızdı. Kadın uyduruk karyolayı devirmemek için mecburen önce bacaklarını yerleştirdi karyolaya, ardından da omuzlarından kaldırıp gövdesini; tabii adam uyku tulumunun içinde yatacağına üstüne yatmış oldu böylece. Karyolayı devirmemeyi yine son anda başararak uyku tulumunu Orr'un altından bin bir zahmetle çekip çıkardı ve üstüne serdi. Bu işler sırasında adam bir an olsun uyanmadı, hep mışıl mışıl uyudu. Kadın soluk soluğaydı, ter içindeydi, üzgündü. Adam değildi.

Masaya oturdu, nefesinin düzene girmesini bekledi. Acaba ne yapsam, diye düşünmeye başladı biraz sonra. Akşam yemeğinden artakalanları topladı, su ısıttı, turta kaplarını, çatalları, bıçağı ve fincanları yıkadı. Ocaktaki ateşi canlandırdı. Bir rafın üzerinde birkaç kitap ilişti gözüne, ciltsiz, ucuz kitaplardı, uzun gece nöbeti boyunca oyalanacak bir şeyler olsun diye Lincoln City'den almış olacaktı bunları Orr. Kahretsin, tek bir polisiye yoktu, halbuki Heather'ın şu anda ihtiyacı olan tam da şöyle sıkı bir polisiyeydi. Rusya hakkında bir roman vardı. İşte Uzay Paktı'nın bir iyi tarafı: Amerikan Hükümeti, sırf Amerikan Hayat Tarzı tehdit altına girmesin diye Filipinlerle Kudüs arasındaki o dev coğrafyada hiçbir şey yokmuş gibi yapmaktan vazgeçmişti artık; bu yüzden de şu son birkaç yılda Japon işi oyuncak kâğıt şemsiyeler, Hint tütsüleri ve Rus romanları gibi bir sürü öteberi yeniden bulunabilir olmuştu. Başkan Merdle'a göre Yeni Hayat Tarzı, insanların kardeşliğiydi.

Soyadı "evski" ile biten bir adamın yazdığı bu roman, Kafkaslar'daki küçük bir kasabada Salgın Yılları sırasındaki hayatı anlatıyordu; neşeli bir anlatı olduğu pek söylenemezdi ya, o anki duygularına hitap ettiğinden kendini kitaba iyice kaptırdı. Saat ondan gecenin iki buçuğuna kadar aralıksız okudu. Bütün bu süre içinde Orr yattığı yerde neredeyse hiç kıpırdamadan, usul usul, sessizce soluk alıp vererek deliksiz uyudu. Heather arada bir Kafkas köyünden başını kaldırdığında, lambanın soluk alevinde yaldızlara ve gölgelere bürünmüş dingin yüzünü görüyordu onun. Rüya görüyorduysa bile, huzurlu, gelgeç rüyalar olsa gerekti bunlar. Kafkas köyünde, (kaçınılmaz olan karşısındaki kusursuz edilginliğiyle ona uyuyan ev sahibini hatırlatıp duran) köy soytarısı dışında herkes ölünce, eski kahveyi yeniden ısıtıp içmeyi denedi, ama tadı küllü su gibiydi. Kapıya gitti, sonsuz övgü! sonsuz övgü! diye bağırıp haykıran dereyi dinleyerek kapının ağzında, yarı içeride yarı dışarıda bir süre dikildi. Bu muazzam haykırışı Heather'ın doğumundan yüzlerce yıl öncesinden beri sürdürebilmiş olması ve dağlar yerinden oynayana dek de aynen sürdürecek oluşu inanılmazdı! En tuhafı da, şimdi gecenin bu geç saatinde, ormanın mutlak sessizliğinde uzaktan uzağa, sanki ta suyun kaynağından gelirmişçesine kulağına çalınan o ezgiydi; tıpkı şarkı söyleyen çocukların sesi gibiydi - pek hoş, pek tuhaf.

Soğuktan ürperdi; kapıyı kapatıp suda şakıyan doğmamış çocukların seslerini dışarıda bıraktı ve küçük, ılık odayla uyuyan adama geri döndü. Orr'un besbelli kulübede kendine yapacak iş çıkarmak için satın aldığı bir amatör marangozluk kitabını aldı raftan, ama daha birkaç satır okur okumaz uykusu bastırdı. Eh, neden uyumasındı ki? Sabahlaması için hiçbir sebep yoktu. İyi de nerede uyuyacaktı ki...

Keşke George'u hiç ellememiş, düştüğü yerde bırakmış olsaydı. Ruhu bile duymazdı nasıl olsa. Haksızlıktı resmen, hem karyolayı kapmıştı hem de uyku tulumunu.

Uyku tulumunu George'un üstünden alıp yerine onun yağmurluğuyla kendi pelerin yağmurluğunu örttü. George kıpırdamadı bile. Kadın ona şefkatle baktı, sonra yere serdiği uyku tulumunun içine girdi. Tanrım, yer de ne kadar soğuktu böyle, üstüne üstlük taş gibi de sertti. Gaz lambasını söndürmemişti. Acaba aleve üfleyerek değil de fitilinden kısarak mı söndürülüyordu bu meret?

Bunlardan biri doğru, biri yanlıştı. Komünden hatırlıyordu bunu. Ama hangisinin doğru olduğunu çıkaramıyordu. Allah KAHRETSİN, felaket soğuktu burası!

Soğuk, soğuk. Sert. Aydınlık. Fazla aydınlık. Pencerede, ağaçların kıpırdanışlarıyla titreşen yapraklar arasından yüzünü gösteren güneş. Yatağın üzerinde. Yerler titriyordu. Tepeler mırıldanıyor, denize yuvarlanmayı düşlüyordu ve tepelerin üzerinde uzak kasabaların sirenleri belli belirsiz ve korkunç uluyordu, uluyordu, uluyordu.

Doğruldu. Kurtlar dünyanın sonunu haber verircesine uluyorlardı.

Doğan güneş, o göz kamaştıran eğik ışınlarının altında yatan her şeyi gizleyerek tek pencereden içeri ılgar etti. Heather ışık fazlasından körleşmiş halde el yordamıyla arandı ve rüyacıyı yüzükoyun yatmış, hâlâ uyur halde buldu. "George! Uyan! Hadi George, ne olur uyan! Bir terslik var!"

Uyandı. Kadına gülümseyerek açtı gözlerini.

"Bir terslik var -sirenler- ne oluyor böyle?

Neredeyse hâlâ rüyasındaymış gibi, duygusuzca konuştu adam: "Dünyaya indiler."

Çünkü tam da kadının kendisine yapmasını söylediği şeyi yapmıştı. Kadın, Uzaylıların artık Ay'da olmadıklarım görmesini söylemişti rüyasında.

---

1 İng. Heather. – y.n.

8

Yer ve Gök insancıl değildir.

LAO TZU: V

İkinci Dünya Savaşı'nda Amerikan topraklarında doğrudan saldırıya maruz kalan yegâne yer Oregon eyaletiydi. Birtakım Japon balon bombaları, kıyı şeridindeki küçük bir ormanlık alanı ateşe vermişti. Birinci Yıldızlararası Savaş'ta da Amerika topraklarında istilaya uğrayan yegâne yer yine Oregon eyaleti oldu. Bu talihsiz tesadüfün suçu belki eyaleti temsil eden siyasetçilerin üstüne atılabilirdi; Oregonlu bir senatörün tarihi işlevi diğer senatörleri çıldırtmaktır ve eyaletin çorbasında askeriyenin tuzu hiç bulunmamıştır ne de olsa. Oregon'da ne füze fırlatma rampaları vardı ne de NASA üsleri; silah stokları değil yalnızca saman stokları vardı burada. Yani açıkça savunmasızdı. Onu savunmaya koşan Uzaylısavar Balistik Füzeler, Walla Walla, Washington ve California Round Valley'deki devasa yeraltı üslerinden fırlatıldı. Idaho'dan havalanan ve çoğu ABD Hava Kuvvetleri'ne ait olan dev süpersonik XXTT-9900'lar, Boise'den Sun Valley'ye uzanan alandaki bütün canlıların kulak zarlarını patlatırcasına kükreyerek, geçit vermez UBF ağının elinden bir şekilde kurtulmuş olabilecek uzaygemilerini avlamak üzere batıya doğru yola koyuldu.

Ne var ki uzaygemilerinde bulunan ve füzelerin hedefe kilitlenme sistemlerinin kontrolünü ele geçiren cihazlar tarafından gafil avlanan UBF'ler, stratosferin ortasından geri dönüp Oregon eyaletinin orasına burasına rasgele düşerek infilak ediyordu. Cascade Dağları'nın kuru doğu yamaçları dev yangınların gazabına uğradı. Gold Beach ve the Dalles şehirleri yangının neden olduğu kasırgalarda yok olup gitti. Portland doğrudan isabet almadıysa da, Hood Dağı'nı eski kraterinin yakınından vuran nükleer başlıklı serseri bir UBF, uyuyan yanardağın uyanmasına yol açtı. Bunu anında buhar çıkışı ve yer sarsıntıları izledi; Uzaylıların İstilasının birinci günü olan Bir Nisan'da, daha öğlen olmadan yanardağın kuzeybatı tarafında yeni bir ağız açılmıştı ve bu ağızdan korkunç patlamalarla lav püskürüyordu. Ormanları kesilmiş, cascavlak, karsız yamaçları cayır cayır yakan lav akışı, Zigzag ve Rhododendron sakinlerinin varlığını tehlikeye soktu. Bir kül konisi oluşmaya başladı, 64 kilometre ötedeki Portland'da gökyüzü çok geçmeden dumanlandı ve küller yüzünden boza kesti. Karanlık bastırırken rüzgâr yön değiştirip güneye doğru esmeye başlayınca yere yakın seyreden dumanlar biraz dağılır gibi oldu, böylece doğudaki bulutları sarmalayan püskürmenin kasvetle titreşen kavuniçi alevleri olduğu gibi gözler önüne serildi. Yağmurdan ve külden görünmez olmuş gökyüzü, Uzaylıların gemilerini boşuna arayan XXTT-9900'lerin kükremeleriyle gürlüyordu. Bu meyanda Doğu Sahili'nden ve Pakt'ın kardeş ülkelerinden başka savaş ve bombardıman uçakları da akın akın gelmeye devam ediyordu; bu uçaklar sık sık birbirlerini vurup düşürüyordu. Yer depremlerle, bombaların ve düşen uçakların gümbürtüsüyle sarsılıyordu. Uzay gemilerinden biri şehir sınırlarının on iki kilometre dışına inmişti; jet uçakları uzaygemisinin bulunduğu iddia edilen yirmi sekiz kilometrekarelik alanı sistemli bir şekilde bombardımana tuttuğundan, şehrin güneybatısına düşen banliyö bölgesi tamamen yerle bir olmuş, bölgede taş üstünde taş kalmamıştı. Söz konusu uzay gemisinin artık orada olmadığı bilgisi pilotlara ulaşmıştı ulaşmasına, ne var ki bir şeyler yapılmak zorundaydı. Jet uçaklarıyla yapılan bombardımanlarda âdet olduğu üzere, bombalar yanlışlıkla şehrin bir sürü başka yerine de isabet ediyordu. Şehir merkezinde hiçbir binada cam, çerçeve kalmamıştı. Bir zamanlar pencerelere ait olan camlarsa olduğu gibi sokaklara inmiş, küçük kırıklar halinde dört bir

yana dağılmış, yerin üç-dört santim içine saplanıp kalmıştı. Güneybatı Portland'dan canını kurtaran mülteciler bu camların içinden yürümek zorunda kalıyordu; kucaklarında çocuklarını taşıyan kadınlar, içleri cam kırıklarıyla dolmuş incecik ayakkabılarıyla acıdan ağlaya ağlaya yürüyordu.

Oregon Oneiroloji Enstitüsü'ndeki ofisinin kocaman penceresi önünde duran William Haber aşağıda, rıhtımların olduğu yerde alevlerin parlayıp sönüşünü ve yanardağdan püsküren lavların kan rengi şimşeğini seyrediyordu. Ardında durduğu pencerenin camı halen yerli yerindeydi; Washington Parkı yakınlarına henüz hiçbir şey düşmemiş, bu civarda hiçbir şey infilak etmemişti ve nehir seviyesinde koca koca binaları göçerten o yer sarsıntıları, tepelerdeki binalarda pencere çerçevelerini zangırdatmak dışında bir hasara yol açmamıştı şimdilik. Hayvanat bahçesinde böğüren fillerin sesini belli belirsiz işitebiliyordu Haber. Kuzeyde, belki de Willamette'in Columbia ile birleştiği yerde, arada bir tuhaf, morumsu bir ışığın izleri beliriyordu; küllerden ve pustan gözün gözü görmediği o alacakaranlıkta neyin nerede olduğunu tam olarak anlamak da kolay değildi zaten. Şehrin büyük bölümü elektrik kesintisi yüzünden karanlığa gömülmüştü; elektrik verilen bölgelerde halen göz kırpan soluk ışıklar seçilse de sokak lambaları yakılmamıştı.

Enstitü binasında ondan başka kimse yoktu.

Haber bütün günü Orr'u bulmaya çalışmakla geçirmişti. Arayışları boşa çıkınca ve giderek enkaza dönen şehri teslim alan histeri, arayışını derinleştirmesini imkânsız hale getirince, vazgeçip Enstitü'nün yolunu tutmuştu. Yolun çoğunu yürümek zorunda kalmış, bu deneyim bütün huzurunu kaçırmıştı. Bulunduğu konum gereği ve her saniyesi değerli bir adam olduğundan tabii ki pilmobil kullanıyordu. Ama aracının pili onu yarı yolda bırakmış, sokakları tıklım tıklım dolduran kalabalıktan bir yolunu bulup şarj istasyonuna ulaşamamıştı. Çaresiz aracından inmiş, o dalga dalga kalabalığın aksi istikametinde, onca insanla yüz yüze gelerek, onların tam ortasından yürümek zorunda kalmıştı. Kalabalıktan hazzetmezdi. Ama sonra sonra kalabalığın arkası kesilmiş, parkın geniş çimenlik alanlarının, uçsuz bucaksız korularının, ormanlarının ıssızlığında bir başına yürür bulmuştu kendini - ve doğrusu bu çok daha beter bir histi.

Haber kendini oldum olası yalnız bir kurt olarak görmüştü. Ne evlilikte ne de yakın dostluklarda gözü olmuştu; başkalarının uyuduğu saatlerde uyanık olup araştırma yapmayı gerektiren meşakkatli bilimadamı hayatını yeğlemiş, kendisine ayak bağı olabilecek her türlü ilişkiden özellikle kaçınmıştı. Cinsel yaşamını da neredeyse tamamen, yarı profesyonel kadın ya da genç erkeklerle yaşadığı bir gecelik maceralarla sınırlı tutmuştu. İstediğini elde etmek için hangi barlara, hangi sinemalara, hangi saunalara gitmesi gerektiğini bilirdi. İstediğini alınca, taraflardan birinin ötekine ihtiyaç duyar hale gelmesine hiçbir şekilde meydan vermeden o ilişkiden sıyrılır, yeniden serbest kalırdı. Bağımsızlığını, irade özgürlüğünü her şeyin üstünde tutardı.

Ama gidecek başka hiçbir yeri olmadığından mecburen yolunu tuttuğu Enstitü'ye doğru aceleyle, adeta koşarcasına yürürken o devasa, aldırışsız parkta bir başına, yapayalnız olmak korkunç geldi ona. Sonunda Enstitü'ye ulaştığında, ölüm sessizliği çökmüş, tamamen terk edilmiş bir bina buldu bula bula.

Bayan Crouch masasının çekmecesinde bir transistorlu radyo bulundururdu. Radyoyu bulup yanına aldı, sesini fazla açmadan bir kanala ayarladı ve son gelişmeleri dinleyebilmek, o da olmazsa hiç değilse bir insan sesi duyabilmek için onu sürekli açık tutmaya karar verdi.

İhtiyacı olan her şey elinin altındaydı: Yatak desen düzinelerce vardı, yiyecek desen, uyku laboratuvarlarında gece nöbetine kalanlar için düşünülmüş sandviç ve meşrubat makineleri emrine amadeydi. Ama aç değildi. Açlıktan ziyade bir çeşit kayıtsızlık hissediyordu. Radyoyu dinliyordu ama radyo onu dinlemedikten sonra neye yarardı ki bu. Yapayalnızdı ve yalnızlıkta hiçbir şey gerçek

gelmiyordu. Konuşacak birine ihtiyaç duyuyordu, kim olduğu hiç önemli değildi, yeter ki bir can olsundu; birilerine neler hissettiğini anlatmalıydı ki, sahiden bir şey hissedip hissetmediğini anlayabilsin. Bu bir başına olma kâbusu onu öylesine korkutuyordu ki, neredeyse dayanamayıp yeniden Enstitü'den dışarı, o kalabalığın ortasına atacaktı kendini; ne var ki içindeki kayıtsızlık hissi halen korkuya baskın geliyordu. Hiçbir şey yapmadı; gecenin karanlığı iyiden iyiye bastırdı.

Hood Dağı'nın tepesindeki o kızılımsı kor parıltı bazen şahlanıp korkunç bir şekilde yayılıyor, sonra yeniden küçülüp soluyordu. Şehrin güneybatısına, ofisinin görüş açısının dışında kalan bir yere büyük bir şey düştü; hemen ardından bulutlar, o yönden yükselirmiş gibi duran göz kamaştırıcı morumsu bir parıltıyla alttan aydınlandı. Haber radyoyu da yanına almış, ne olup bittiğine dair bir şeyler görebilmek umuduyla koridora çıkmak üzereydi. Merdivenlerden yukarı çıkanlar vardı, şaşılacak şey, birilerinin geldiğini duymamıştı bile. Onlarla karşılaşınca bir an yüzlerine öylece bakakaldı.

"Dr. Haber," dedi içlerinden biri.

Orr'du bu. "Nihayet gelebildin," dedi Haber sitem dolu bir sesle. "Bütün gün hangi cehennemdeydin? Gel hadi!"

Orr topallayarak son basamağı da çıktı; kan revan içindeki yüzünün sol tarafı şişmiş, dudağı yarılmış, ön dişlerinden biri kırılmıştı. Yanındaki kadın daha az perişan görünüyordu, ama Orr'a göre daha bitik vaziyette olduğu kesindi: Gözleri camlaşmıştı, dizleri çözülüyor, ayakta durmakta güçlük çekiyordu. Orr kadını Haber'ın ofisindeki kanepeye oturttu. "Başına darbe mi aldı yoksa?" dedi Haber, o gür, bilmiş doktor sesini takınarak.

"Hayır. Zorlu bir gün oldu yalnızca."

"Ben iyiyim," diye geveledi kadın ağzının içinde, hafifçe ürpererek. Orr iğrenç bir şekilde çamura bulanmış ayakkabıları derhal kadının ayağından çıkarıp kanepenin ucundaki devetüyü battaniyeyi büyük bir ihtimamla kadının üstüne serdi; Haber bir an için kadının kim olduğunu merak etti, ama konu kadınlar olduğunda aklı yalnızca bir şeye çalıştığından fazla düşünmeden hükmünü verdi. Yeniden kafası çalışmaya başlamış, kendine gelmişti. "Bırak dinlensin orada, birazdan toparlar kendini. Gel buraya, yüzünü gözünü yıka hele. Bütün günüm seni aramakla geçti. Hangi cehennemdeydin?"

"Şehre geri dönmeye çalışıyordum. Yolda bombardıman yağmuru gibi bir şeyin ortasına düştük, arabanın az ilerisinde yolu havaya uçurdular. Araba feci şekilde savrulup bir oraya bir buraya çarptı. Sonunda da devrildi galiba. Heather arkamdan geliyordu, tam zamanında frene bastığından arabasına bir şey olmadı, buraya o sayede ulaştık zaten. Ama yolu uzatıp Sunset Otobanı'na geçmek zorunda kaldık, çünkü doksan dokuzuncu karayolu tamamen havaya uçmuştu, kuş sığınağının yakınlarına kadar gelmeyi başardık, ama bu sefer de bariyerlerle yolu kapatmışlardı. Biz de mecburen arabayı orada bir yere bırakıp parkın içinden yürüyerek geldik buraya."

"Nereden dönüyordunuz ki?" Özel tuvaletindeki lavaboda bir havluyu sıcak suyun altında güzelce ıslatan Haber, buharı tüten havluyu yüzüne kompres yapsın diye Orr'a uzattı.

"Kulübeden. Coast Dağları'nın oradan."

"Bacağına ne oldu?"

"Araba devrildiğinde bir yere çarptım herhalde. Dr. Haber, Uzaylılar şehre girdiler mi, biliyor musunuz?"

"Ordu biliyorsa bile bu konuda bir açıklama yapmıyor. Vermeye yanaştıkları yegâne bilgi, bu sabah inen büyük gemilerdeki uzaylıların, helikopteri andıran gezici küçük birimlere bölünerek dağılmış oldukları. Eyaletin batı yarısının dört bir yanını sarmışlar bile. Gelen duyumlara göre ağır hareket

ediyorlarmış, ama bizimkiler onları vurup düşürüyorsa da henüz bunu duyurmuyorlar."

"Biz bir tanesini gördük." Orr'un her yanı mor çürüklerle kaplı, ama kanla çamuru temizlendiğinden artık bakılamayacak kadar kötü görünmeyen yüzü havlunun ardından çıktı. "Demek Uzaylıydı o. Ufak tefek, gümüşümsü bir şeydi, Kuzey Düzlükleri'nin orada gördük, bir çayırın üzerinde, yerden dokuz metre kadar yüksekte. Sıçraya sıçraya bize eşlik ediyordu sanki. Dünyaya ait bir şeye benzemiyordu. Peki, Uzaylılar bize savaş açtılar mı, uçaklarımızı düşürüyorlar mı?"

"Radyo o yönde bir şey söylemiyor. Siviller dışındaki kayıplara dair hiçbir açıklama yapılmadı henüz. Şimdi bırak bunları da biraz kahveyle yiyecek bir şeyler bulalım sana. Artık nasıl olacak bilemiyorum ama, cehennemin orta yerinde bir terapi seansı yapıp başımıza açtığın bu aptalca işlere bir son vereceğiz daha." Tiopental sodyum iğnesini çoktan hazırlamıştı, Orr'un kolunu tuttu, uyarmaya ya da özür dilemeye gerek duymadan iğneyi vurdu.

"O yüzden buraya geldim zaten. Ama emin değilim, acaba-"

"Acaba ne? Yapamayacağından mı korkuyorsun yoksa? Tabii ki yapabilirsin. Hadi oyalanma artık!" Orr yine kadının başına gitmişti. "Bir şeyi yok. Uyuyor, rahatsız etme kadını, şu anda ihtiyacı olan şey uyumak. Hadisene!" Orr'u aşağıya, sandviç makinelerinin oraya götürdü, ona bir rozbifli, bir yumurtalı-domatesli sandviç, iki elma, dört gofret, içecek olarak da iki fincan kahve aldı. Bir numaralı Uyku Laboratuvarı'nda bir masaya oturdular, şafakla birlikte ulumaya başlayan sirenlerin besbelli yarıda kestiği bir fal oyununa ait iskambil kâğıtlarını kenara çekerek aldıklarını masanın üstüne koydular. "Güzel. Yemeğini ye bakalım. Şimdi, bu pisliği temizlemenin boyunu aştığını düşünerek kendine eziyet ediyorsan diye söylüyorum, içini ferah tut. Aylardır Artırıcı üzerinde çalışıyorum; emin ol, sana istediğimiz şekilde destek olabilecek hale getirdim onu. Etkili rüyaların sırasındaki beyin dalgalarının örüntüsü elimde artık, bir şablon çıkarmış durumdayım. Bütün ay boyunca münferit bir sinyal, bir Omega dalgası bulacağım diye kafamı kırdım, meğer tam da o noktada yanılmışım. Öyle bir şey yok çünkü. Söz konusu olan, diğer dalgaların birleşiminden oluşan karma bir şablon yalnızca ve şu son birkaç gün içinde, yani bütün bu kıyamet kopmadan önce nihayet işin sırrını öğrendim. Her şey doksan yedi saniyelik devirde düğümleniyor. Bu sana hiçbir şey ifade etmiyor tabii, her ne kadar senin o lanet olası beyninin başının altından çıksa da. Şöyle anlatayım: Etkili rüya gördüğünde beyninin tamamı karmaşık bir biçimde eşzamanlılık arz eden bir dalga örüntüsü oluşturuyor ve bu olay doksan yedi saniyede tamamlanıp yeniden başa dönüyor; sıradan r-hali örüntülerini solda sıfır bırakan bir kontrpuan etkisi gibi düşün bunu, Beethoven'in Büyük Füg'ü 'Daha Dün Annemizin' şarkısını nasıl solda sıfır bırakırsa aynen öyle. İnanılmaz ölçüde karmaşık, ama istikrarlı ve sürekli yineleniyor. Bu da onu beynine doğrudan ve güçlendirilmiş olarak besleyebileceğim anlamına geliyor. Artırıcı'nın bütün ayarlarını yaptım, her şeyi tamam, bütünüyle hazır şu anda, eskisi gibi yetersiz kalmayacak artık, kafanın içine tam anlamıyla cuk oturacak nihayet! Bu kez öyle böyle değil, adamakıllı rüya göreceksin dostum! Bu deli saçması istilaya bir son vereceksin, her şeye sıfırdan başlayabileceğimiz başka bir uzay-zaman sürekliliğine bir sıçrayışta kapağı atmamızı sağlayacaksın. Farkında mısın bilmiyorum ama yaptığın şey bu senin. Olayları, yaşamları filan değiştirmiyorsun sen, uzay-zaman sürekliliğini olduğu gibi değiştiriyorsun."

"Sizinle bu konuları açıkça konuşabilmek hoş bir duygu," dedi Orr - ya da tıka basa dolu ağzı elverdiğince buna benzer bir şeyler geveledi, yarılmış dudağına ve kırık dişine rağmen sandviçleri inanılmaz bir hızla yemiş, şimdi de bir gofreti gövdeye indiriyordu zira. Az önce dediğinde bir alay ya da benzeri bir dokundurma vardı sanki, ama Haber o anda buna kulak asmayacak denli meşguldü.

"Bir şey soracağım. Bu istila kendiliğinden mi oldu yoksa sen seansa gelmediğin için mi oldu?"

"Rüyamda gördüm onu."

"Denetimsiz koşullarda etkili rüya görmeye mi kalkıştın yoksa?" Haber içinde kabaran büyük

öfkenin sesinden belli olmasına göz yumdu. Şimdiye dek fazla korumacı olmuş, Orr'a fazla yumuşak davranmıştı. Orr'un sorumsuzluğu, sürüyle masum insanın ölmesine, şehrin zıvanadan çıkmış bir yıkımın ve panik dalgasının pençesine düşmesine sebep olmuştu: Yaptığı şeyle yüzleşmeliydi.

Orr, "Denetimsiz-" diye lafa girmişti ki, korkunç bir patlama koptu. Bina sarsıldı, şangırdadı, çatırdadı, elektronik gereçler yan yana dizilmiş boş yatakların orasına burasına savruldu, fincanlardaki kahve yerlere dökülüp saçıldı. "Yanardağ mı yoksa Hava Kuvvetleri mi bu?" diye sordu Orr ve patlamanın korkusundan haliyle dehşete düşmüş olan Haber, o korkusunun arasında bile Orr'un hiç istifini bozmadığını, tersine gayet metin durduğunu fark etmekten kendini alamadı. Adamın tepkileri düpedüz anormaldi. Daha cuma günü sırf etik bir anlaşmazlık yüzünden sinir krizi geçirmenin eşiğine gelen adam, bugün kıyametin orta yerinde soğukkanlı ve sakindi. Kendi adına hiçbir korku duymaz gibiydi. Ama duymalıydı. Haber korktuğuna göre Orr haydi haydi korkuyor olmalıydı. Korkusunu bastırıyordu demek. Birden bir kuşku düştü Haber' m içine: Yoksa istilayı rüyasında görmüş olduğu için, bu olanların yalnızca bir rüyadan ibaret olduğunu mu sanıyordu Orr?

Ya gerçekten öyleydiysel

İyi de kimin rüyası?

"Yukarı dönsek iyi olacak," dedi Haber ayağa kalkarak. Sabrının giderek taştığını, sinirine hâkim olamaz hale geldiğini hissediyordu; içini kemiren endişe katlanılmaz bir boyuta gelmişti. "Hem hâlâ söylemedin bana, yanında getirdiğin o kadın kimin nesi?"

"Bayan Lelache," dedi Orr doktora tuhaf tuhaf bakarak. "Avukat hani. Cuma günü buradaydı ya."

"Nasıl oldu da denk geldiniz birbirinize peki?"

"Beni arıyormuş, peşimden kulübeye geldi."

"Neyse, bunları sonra anlatırsın," dedi Haber. Bu saçmalığa harcanacak zaman yoktu. Bir an önce kaçmalıydılar, bu cayır cayır yanan, patlayan dünyadan kurtulmalıydılar.

Tam Haber'ın ofisine girerlerken, koca çift pencerenin camları, acı, çınlamalı bir sesle, içerideki havayı dev bir vakum gibi bir nefeste yutarak patladı; her iki adam da bir elektrik süpürgesinin içine çekilircesine pencereye doğru sürüklendi. Sonra her şey bembeyaz kesildi: her şey. İkisi de yere kapaklandı.

O sesi ikisi de duymamıştı.

Gözleri yeniden görmeye başlayınca Haber masasına tutunarak güçlükle ayağa kalktı. Orr çoktan kanepenin başına gitmiş, neye uğradığını şaşıran kadını yatıştırmaya çalışıyordu. Ofisin içi buz kesmişti: Bahar havasının rutubetli bir soğuğu vardı ve şimdi camsız pencerelerden içeri engelsizce dolan bu soğuk hava duman, kablo yanığı, ozon, kükürt ve ölüm kokuyordu. "Aşağı inip bodruma sığınmamız en doğrusu, değil mi?" dedi Bayan Lelache, fena halde titriyor olmasına karşın mantıklı bir şeyler söylemeyi başararak.

"Hiç durma in o zaman," dedi Haber. "Bizim biraz daha kalmamız lazım burada."

"Burada mı? Niye kalasınız ki?"

"Artırıcı burada da ondan. Seyyar televizyon gibi fişi çekilip götürülebilen bir şey değil ki bu, koskoca makine! Sen bodruma in, biz de işimiz biter bitmez geliriz."

"Onu şimdi mi uyutacaksın yani?" dedi kadın, tepenin aşağısındaki ağaçlar aniden parlak sarı alev toplarıyla tutuşurken. Hood Dağı'nın patlaması, ondan çok daha fazla aciliyet arz eden olayların yanında neredeyse hepten unutulmuştu; oysa yer son birkaç dakikadır usul usul sarsılmaktaydı, insanın elleriyle zihninin sarsıntıyla duygudaşlık içinde titreyip zangırdamasına yol açan bütüncül bir felç gibiydi bu.

"İyi bildin, aynen öyle yapacağım. Hadi git artık. Bodruma in sen, o kanepeye ihtiyacım var. Yat şuraya George... Hey sen, buraya bak, bodruma indiğinde bina görevlisinin odasını geçince üstünde Acil Durum Jeneratörü yazan bir kapı göreceksin. O odaya gir, jeneratörün devreye sokma kolunu bul. Elin o kolun üstünde olsun, elektrik kesilirse jeneratörü aç. Tek yapman gereken, kolu kuvvetli bir şekilde yukarı doğru itmek. Hadisene, acele et!"

Kadın gitti. Hâlâ titriyor ve gülümsüyordu; dışarı çıkmadan önce bir an Orr'un elini tuttu, "Tatlı rüyalar George," dedi ona.

"Merak etme," dedi Orr, "Endişelenecek bir şey yok."

"Kes sesini," diye çıkıştı Haber. Kendi kaydettiği Hipnokaseti çalmaya başlamıştı, oysa Orr kasetin talimatlarına kulak dahi asmıyordu, bu da yetmezmiş gibi patlamaların ve yanan şeylerin gürültüsü talimatları duymayı büsbütün zorlaştırıyordu. "Kapa gözlerini," diye emretti Haber, elini Orr'un gırtlağına koydu ve teybin sesini iyice açtı. "GEVŞİYORSUN," dedi kendi bangır bangır sesi. "KENDİNİ RAHAT VE GEVŞEMİŞ HİSSEDİYORSUN. BİRAZ SONRA-" Bina azgın bir teke gibi havaya sıçradı ve çarpık bir şekilde yerine oturdu. Camsız pencerenin dışındaki kirli kırmızı, mat ışığın içinde bir şey belirdi: Havada sıçrarcasına hareket eden, yumurta biçimli büyük bir nesne. Nesne dosdoğru pencereye yanaştı. "Dışarı çıkmalıyız!" diye haykırdı Haber kasetten çalınan kendi sesini bastırarak ve ancak o zaman Orr'un çoktan hipnotize olmuş olduğunu fark etti. Kaseti kırarcasına teypten çıkardı ve Orr'un kulağına erişecek şekilde eğildi. "İstilayı durdur!" diye bağırdı adamın kulağına. "Barış, barış, herkesle barış içinde olduğumuzu gör rüyanda! Şimdi uyu! Antwerp!" dedi ve Artırıcı'yı açtı.

Ama Orr'un EEG'sine bakacak zamanı yoktu. Yumurta biçimli nesne pencerenin hemen dışında geziniyordu. Alev alev yanan şehrin yansımalarıyla korkunç bir şekilde balkıyan küt burnu, dosdoğru Haber'a çevrilmişti. Haber kendini fena halde âciz ve savunmasız hissederek kanepenin yanına çömeldi, kollarını iki yana açıp Artırıcı'yı sağdan soldan kuşatarak, güdük kalan gövdesini makinenin önüne siper ederek onu korumaya çalıştı. Uzaylıların aracını görebilmek için omzunun üstünden dönüp baktı. Giderek yaklaşıyordu. Aracın menekşe renkli çizgilerle ve parıltılarla ışıyan, yağlanmış çeliktenmiş gibi duran gümüşi burnu, pencereyi baştan aşağı kaplamıştı. Araç kendini çerçeveden içeri tıkıştırırken çatırtılar ve gıcırtılar işitildi. Haber serilip kaldığı yerde korkusundan hıçkıra hıçkıra, ulurcasına ağlıyor, yine de Uzaylıyla Artırıcı arasından kımıldamıyordu.

Araç durup burun tarafından ince, uzun bir dokunaç çıkarttı, dokunaç araştırırcasına havada bir o yana bir bu yana gezindi. Ucu bir kobra gibi gerileyerek rasgele bir yöne dikildi, derken Haber'ın bulunduğu tarafa odaklanıp durdu. Yaklaşık üç metre ötesinde havada asılı kaldı ve birkaç saniye boyunca Haber'ı işaret etti. Sonra marangozların taşıdığı o esnek metreler gibi tıslayıp şaklayarak gerisin geri burnun içine çekildi ve araçtan gürültülü bir vızıltı sesi geldi. Pencerenin madeni pervazı gıcırdayıp eğildi. Aracın burnu vida gibi dönerek yerinden söküldü ve içeri, yere düştü. Ardında açılan delikten bir şey çıktı.

Dev bir kaplumbağa bu, diye geçirdi içinden Haber, duygusuz bir dehşet içinde. Neden sonra, yaratığın koruyucu bir çeşit zırh kuşanmış olduğunu fark etti, arka ayaklarının üstünde duran dev bir deniz kaplumbağası gibi hantal, yeşilimsi ve ifadesiz görünmesinin sebebi buydu.

Yaratık hemen hiç kıpırdamaksızın Haber'ın masasınm yanında durdu. Derken fazlasıyla ağır hareketlerle sol kolunu kaldırıp Haber'a, ağızlıklı, madeni bir alet doğrulttu.

Ölümüyle yüz yüzeydi.

Yaratığın dirsek ekleminden tekdüze, mekanik bir ses yükseldi. "Size yapılmasını istemeyeceğiniz şeyleri başkalarına yapmayınız," dedi ses.

Haber kalbi tekleyerek bakakaldı.

Koca, ağır madeni kol yeniden kalktı. "Barışçıl bir geliş yapma girişiminde bulunuyoruz," dedi dirsek hep aynı tekdüze sesle. "Bunun barışçıl bir geliş olduğunu lütfen diğerlerine bildiriniz. Herhangi bir silah taşımıyoruz. Büyük özyıkım, temelsiz korkulardan doğar. Lütfen kendinizi ve başkalarını yok etmeye son veriniz. Herhangi bir silah taşımıyoruz. Biz saldırgan olmayan, savaşmayan bir türüz."

"B-b-ben Hava Kuvvetleri'ne söz geçiremem ki," diye kekeledi Haber.

"Uçan araçlardaki kişilerle halihazırda temasa geçiliyor," dedi yaratığın dirsek eklemi. "Burası askeri bir üs mü."

Sözdizimine bakılırsa bir soruydu bu. "Hayır," dedi Haber, "hayır, hiç alakası yok-"

"O halde lütfen izinsiz girişimizi mazur görünüz." Zırhlı dev şekil hafifçe cızırdadı ve duraksar gibi oldu. "Cihaz nedir?" dedi, sağ dirsek eklemiyle uyuyan adamın başına bağlı makineyi işaret ederek.

"Bir elektroensefalograf, beynin elektriksel etkinliğini kaydeden bir cihaz-"

"Başarılı," dedi Uzaylı ve yakından bakmak istercesine kanepeye doğru temkinli, kısa bir adım attı. "Tekil-şahıs *iahklu'*. Kayıt cihazı belki bunu kaydediyor. Türünüzün tamamında *iahklu'* var mı?"

"Ben... bu terimi bilmiyorum, bana açıklaya-"

Yaratık biraz cızırdadı; sol dirseğini, kabuğun o kocaman, değirmi omuz kıvrımlarının arasına gerçek bir kaplumbağa başını aratmayacak şekilde gömülmüş gibi duran başının üzerine kaldırdı ve şöyle dedi: "Lütfen affediniz. Çok yakın geçmişte alelacele icat edilmiş olan iletişim cihazı tarafından ifade edilemiyor. Lütfen affediniz. Hepimiz paniğe sevk olmuş, kendilerini ve başkalarını yok edebilecek başka sorumlu tekil-kişileri çok yakın gelecekte ziyaret etmeliyiz. Size çok teşekkür ederiz." Bunları söyledikten sonra emekleyerek gerisin geri aracın burnuna girdi.

Haber yaratığın yuvarlak, kocaman ayak tabanlarının, o karanlık deliğin içinde gözden kaybolmasını izledi.

Burun konisi yerden havaya sıçradı ve bu kez kendi etrafında ters yönde dönerek akıllı bir hamleyle yerine oturdu: Gözünün önünden uzun süre silinmeyecek bu görüntüyü izlerken Haber, koninin mekanik olarak değil de daha ziyade zamansal olarak hareket ettiği izlenimine kapıldı; tıpkı geri sarılarak oynatılan bir film gibi önceki eylemlerini ters sırayla tekrar ediyordu sanki. Uzaylı araç, ofisi zangır zangır titreterek ve pencere çerçevesinin kalan kısmını da korkunç bir gürültüyle parçalayarak geri çekildi ve dışarıdaki kasvetli karanlıkta gözden yitti.

Haber neden sonra, gitgide artarak birbirini izleyen patlamaların kesilmiş olduğunu fark etti; ortalık oldukça sessizdi aslına bakılırsa. Her şey biraz titriyordu titremesine ya, bombalardan ziyade yanardağ yüzünden olsa gerekti bu. Sirenler nehrin öbür yanında uzaktan uzağa kasvetli çığlıklarını atmayı sürdürüyordu.

George Orr düzensiz bir şekilde soluyarak kanepede hareketsiz yatıyor, çehresinin o solgunluğunda, yüzündeki kesikler ve şişler hepten çirkin görünüyordu. Paramparça olmuş pencereden içeri giren buz gibi, insanı boğan havada halen küller ve dumanlar süzülüyordu. Hiçbir şey değişmemişti. Hiçbir şey eski haline dönmemişti. Deminden beri bir şey beceremiş miydi? Kapalı gözkapaklarının altında gözleri belli belirsiz hareket ediyordu; hâlâ rüya görüyordu demek; zaten Artırıcı beyninin sinyallerine hükmederken aksi de düşünülemezdi. Peki neden uzay-zaman sürekliliğini değiştirmemişti, neden Haber'ın sözünü dinleyip onları barışçıl bir dünyaya geçirmemişti? Hipnoz telkini yeterince güçlü ve açık olmamıştı belki de. Sıfırdan başlayıp her şeyi yeniden yapmaları gerekiyordu. Haber Artırıcı'yı kapattı ve Orr'un adını üç kere söyledi.

"Sakın doğrulma, Artırıcı'nın bağlantıları hâlâ üzerinde. Ne gördün rüyanda?"

Orr boğuk bir sesle, ağır ağır konuşuyordu, henüz tam olarak uyanamamış gibiydi. "Bir... bir Uzaylı vardı. Bu odada. Ofiste. O sıçrayan gemilerinden birinin burnundan çıkıyordu. Penceredeydi. Uzaylıyla siz karşılıklı konuşuyordunuz."

"İyi de bu rüya değil ki! Gerçekten oldu bu! Lanet olsun, bu işi yeni baştan yapmak zorundayız. Birkaç dakika önceki o patlamanın atom bombası olmadığı ne malum? Bunun şakası yok, acilen başka bir uzay-zaman sürekliliğine geçmeliyiz, maruz kaldığımız radyasyon yüzünden hayatımız şimdiden tehlikede bile olabilir-"

"Hayır, artık yeter," dedi Orr, doğrulup saçlarının arasındaki elektrotları ölmüş bitleri ayıklarcasına teker teker çıkararak. "Tabii ki gerçekten oldu bunlar. Etkili rüya bir gerçekliktir Dr. Haber."

Haber Orr'a öylece bakıyordu.

"Artırıcınız bu kez olayı daha dolaysız bir şekilde yaşamanızı sağladı galiba," dedi o olağandışı soğukkanlılığını halen koruyarak. Bir süre düşünür göründü. "Baksanıza, Washington'ı arayamaz mısınız?"

"Ne diye arayacağım?

"Çünkü her şeye ilk elden tanık olmuş ünlü bir bilimadamının sözünü dinlerler bir ihtimal. Zaten onlar da bu olanlara bir açıklama getirebilecek birilerini arıyorlardır muhtemelen. Hükümette tanıdığınız, arayabileceğiniz biri var mı? Mesela Sağlık Bakanı, olmaz mı? Ona bütün bunların bir yanlış anlamadan ibaret olduğunu, Uzaylıların Dünya'yı istila etmek ya da bizlere saldırmak gibi bir niyetleri olmadığını söyleyebilirsiniz. İnsanların sözlü iletişime muhtaç olduklarını Dünya'ya inene dek fark etmediklerini... Bizim onlarla savaş halinde olduğumuzu sandığımızdan bile habersiz olduklarını... Bunları Başkan'ın ciddiye alacağı birisine söyleyebilirseniz işe yarar belki. Washington orduyu ne kadar çabuk geri çekerse o kadar az insan ölür. Yalnızca siviller ölüyor zaten. Uzaylılar askerlere dokunmuyor, silahlı bile değiller, hem o kuşandıkları zırhın içinde yok edilmeleri zaten mümkün değil bana sorarsanız. Ama birileri Hava Kuvvetleri'ni durdurmazsa, bütün şehri havaya uçuracaklar. Hiç olmazsa bir deneyin Dr. Haber. Sizi dinleyebilirler."

Haber içten içe Orr'un haklı olduğunu hissediyordu. Hoş, dediğinde akılcı bir yan yoktu, olsa olsa deli aklı olabilirdi onunki, ama tek şansı buydu. Orr özgür iradeye yer olmayan bir rüyanın içindeymişler gibi sorgulanmaz bir inançla konuşuyordu: Bunu yap, bunu yapmalısın, bunun yapılması gerekiyor.

Onca insan dururken bu yetenek neden bir aptala, bir hiç olmaktan öteye gidemeyecek bu pasif adam parçasına verilmişti ki? Güçlü, etkin, kendine güveni tam olan adam âcizken, neden Orr böylesine kendinden emin, böylesine haklıydı? Haber gibi biri nasıl olur da Orr gibi güçsüz bir piyonu kullanmaya, hatta ona itaat etmeye mecbur kalırdı? Aklından bunlar geçiyordu işte; ilk defa düşünüyor da değildi bunları, ama aklı bu düşüncelerle meşgul olmasına rağmen çoktan masasına doğru yürümeye başlamış, telefona yönelmişti bile. Koltuğuna oturdu, Sağlık Bakanlığı'nın Washington'daki merkezinin direkt numarasını çevirdi. Utah'daki Federal Telefon Santrali üzerinden aktarılan çağrı hemen yerine ulaştı.

Oldukça yakından tanıdığı Sağlık Bakanı'na bağlanmayı beklerken Orr'a sordu: "Neden bu kıyametin hiç kopmamış olduğu başka bir uzay-zaman sürekliliğine geçirmedin ki bizi? Her şey çok daha kolay olurdu o zaman. Hiç kimse ölmüş olmazdı. Neden şu Uzaylıları başımızdan defetmedin ki sanki?"

"Ben seçim yapmıyorum," dedi Orr. "Bunu hâlâ anlayamadınız mı? Yalnızca itaat ediyorum."

"Hipnoz telkinlerime itaat ediyorsun, biliyorum, ama asla tam olarak itaat etmiyorsun, istediklerimi

dosdoğru, en basit şekilde yapmak varken-"

"İtaat ediyorum derken onları kastetmemiştim," dedi Orr, ama Rantow'un kişisel asistanı çoktan hattın öbür uçundaydı. Haber telefonda konuşurken Orr sessizce savuştu, kuşkusuz aşağıya, kadınla ilgilenmeye gitmişti. Gitsindi, bir sakıncası yoktu. Önce asistanla, sonra da bizzat Bakan'ın kendisiyle konuşurken Haber'ın artık her şeyin yoluna gireceğine, Uzaylıların sahiden barışçıl olduklarına, Rantow'u, onun aracılığıyla da Başkan'ı ve generallerini buna ikna edebileceğine olan inancı iyiden iyiye pekişti. Orr artık gerekli değildi. Haber yapılması gerekeni anlamıştı ve ülkesinin bu kargaşadan kurtulmasına önderlik edecekti.

9

Rüyalarında bayram edenler yasa uyanır.

CHUANG TZU: II

Nisanın üçüncü haftasıydı. Orr perşembe günü Dave'in yerinde öğle yemeği yemek üzere Heather Lelache ile bir hafta öncesinden randevulaşmıştı, ama randevusuna gitmek niyetiyle işyerinden çıkar çıkmaz bunu başaramayacağını anladı.

Artık kafasının içinde çalkalanan öyle çok farklı anı, zihninde birbirine karışıp dolanan öyle çok yaşam deneyimi vardı ki, bir şeyleri hatırlamaya dahi çabalamaz olmuştu. Kendini hayatın akışına bırakmıştı. Neredeyse küçük bir çocuk gibi, yalnızca günün getirdikleriyle yaşıyordu. Hiçbir şey onu şaşırtmıyor, her şey onu şaşırtıyordu.

İşyeri, Bayındırlık Müdürlüğü'nün üçüncü katındaydı; daha önceki hiçbir işinde bulunmadığı kadar etkileyici bir konumdaydı: Şehir Planlama Heyeti'nin Güneydoğu Banliyö Parkları kısmının başındaydı. İşini sevmiyordu, hiçbir zaman da sevmemişti.

Şimdiye dek bütün gerçekliklerde, her nasılsa bir tür teknik ressam olarak kalmayı başarmıştı, ama geçen pazartesi günkü rüya bunu da değiştirmişti: Federal Hükümet ile ve Eyalet Hükümeti'ni Haber'ın kim bilir hangi planına uyacak şekilde altüst eden bu rüya, sosyal sistemi tepeden tırnağa öyle bir değiştirmişti ki, sonunda bir belediye bürokratı olarak bulmuştu kendini. Daha önceki hiçbir yaşamında kendisi için biçilmiş kaftan olan bir işe sahip olmamıştı; kendisine kalsa en yetkin olduğu alan tasarımdı, şeylere uygun olan ve yaraşan şekil ve biçimler tasarlamaktı ve önceki varoluşlarının hiçbirinde bu yetenek özellikle revaçta olmamıştı. Ama beş yıldır sevmeden yapmakta olduğu bu (seferki) işi, kişiliğine hepten aykırı düşüyordu. Bu da onu endişelendiriyordu.

Bu haftaya dek, rüyalarının sonucu olan bütün varoluşlar arasında hiç değilse temel bir devamlılık, bir tutarlık olmuştu. Her zaman bir çeşit teknik ressamlık yapmış, her zaman Corbett Caddesi'nde yaşamıştı. Sonu gelmiş bir dünyanın ölmekte olan bir şehrindeki yanıp kül olmuş bir evin beton basamaklarında sona eren hayatında bile, ortada artık iş ve ev kalmayıncaya dek bu devamlılıklar varlığını sürdürmüştü. Daha sonraki rüyalarının ya da hayatlarının hepsinde, başka bir sürü önemli şey de hep sabit kalmıştı. Yerel iklimi biraz iyileştirebilmiş, ancak Sera Etkisi geçen yüzyılın ortalarından devralınmış değişmez bir miras olarak kalmayı sürdürmüştü. Coğrafya da hep yerli yerinde kalmıştı: Kıtalar her zamanki konumlarını daima korumuşlardı. Ulusal sınırlar da hep aynı kalmıştı, insan doğası vs. de. Haber daha asil bir insan ırkının rüyasını görmesini telkin etmişse bile, kendisi bunu gerçeğe dönüştürmekte başarısız olmuştu.

Ama Haber da rüyalarını daha iyi idare etmeyi öğreniyordu artık. Şu son iki seans bir sürü şeyi kökten değiştirmişti. Evi halen Corbett Caddesi'ndeydi, apartman yöneticisinin içtiği marihuanaların kokusunun belli belirsiz duyulduğu aynı üç odalı evde yaşıyordu; ama bu kez şehir merkezindeki dev bir binada bürokrat olarak çalışıyordu ve şehir merkezi de tanınmayacak denli değişmişti. Neredeyse nüfus kırımından önce olduğu kadar etkileyici ve gökdelici, üstelik eskiye kıyasla çok daha sağlam ve göz okşayıcıydı. İşler artık çok daha farklı bir şekilde yürütülüyordu.

En tuhafı da, Albert M. Merdle'ın hâlâ ABD Başkanı olmasıydı. O da tıpkı kıtaların biçimleri gibi değiştirilemez bir şeydi sanki. Ama ABD bir zamanlar olduğu o süper güç değildi artık, aslına

bakılırsa tek başına hiçbir ülkenin öyle bir gücü yoktu.

Portland artık Dünya Planlama Merkezi'ne, başka bir deyişle uluslarüstü Halk Federasyonu'nun baş idari temsilciliğine ev sahipliği yapıyordu. Hatıra kartpostallarında yazdığı üzere, Gezegenin Başkenti'ydi Portland. Nüfusu iki milyondu. Şehir merkezinin tamamı, hiçbiri on iki yıldan eski olmayan dev DPM binalarıyla doluydu; hepsi de özenle planlanmış olan bu binalar yemyeşil parklarla ve önlerine sıra sıra ağaçlar dizilmiş alışveriş merkezleriyle kuşatılmıştı. Alışveriş merkezleri, çoğunluğu Halk-Fed veya DPM çalışanı olan binlerce insanla dolup taşıyordu; Ulan Bator'dan ve Santiago'dan gelen turistler, kafaları arkaya yatmış, kulakiçi dinleme cihazlarından rehberlerini dinleyerek uzun kuyruklar halinde geçiyorlardı sokaklardan. Cıvıl cıvıl, görkemli bir manzaraydı bu - kocaman, etkileyici yapılar, bakımlı çim alanlar, iyi giyimli kalabalıklar. George Orr'a ise enikonu fütüristik görünüyordu.

Dave'in yerini tabii ki bulamadı. Ankeny Sokağı'nı bile bulamadı. O sokağı bir sürü farklı varoluşlarından o kadar canlı bir şekilde hatırlıyordu ki, oraya varıncaya dek, Ankeny Sokağı diye bir bilgiden düpedüz yoksun olan şimdiki hafızasının teminatlarına kulak tıkamakta inat etti. Fakat sokağın olması gereken yerde, Araştırma ve Geliştirme Koordinasyon binası, çim alanlarının ve ormangüllerinin arasından bulutlara doğru yükseliyordu. Pendleton binasını aramakla vakit kaybetmedi bile; Morrison Sokağı halen yerli yerindeydi, tam ortasına portakal ağaçlarıyla süslenmiş geniş bir alışveriş merkezi dikilmişti, ama sokağın hiçbir yerinde neo-İnka mimarisinde bir yapı yoktu ve hiçbir zaman da olmamıştı.

Heather'm şirketinin adını tam olarak hatırlayamıyordu; Forman, Esserbeck ve Rutti miydi, yoksa Forman, Esserbeck, Goodhue ve Rutti miydi acaba? Bir telefon kulübesi buldu ve rehberde benzer isimli bir şirket arandı. Öyle bir kayıt yoktu, ama P. Esserbeck, avukat diye bir kayıt vardı. Numarayı arayıp soruşturdu, ama Bayan Lelache diye bir çalışanları yoktu. Nihayet Cesaretini topladı ve rehberde Heather'ın adını aramaya koyuldu. Rehberde Lelache diye bir kayıt da yoktu.

Belki hâlâ yaşıyordur da farklı bir soyadı kullanıyordur, diye düşündü. Babası Afrika'ya gittikten sonra annesi kocasının soyadını kullanmaktan vazgeçmiş olabilirdi. Veya Heather dul kaldıktan sonra kocasının soyadını kullanmaya devam etmiş olabilirdi. Ama kocasının soyadının ne olduğu hakkında en ufak bir fikri yoktu. Kocasının soyadını hiç kullanmamış da olabilirdi pekâlâ; ne de olsa kadınların çoğu evlenirken artık kocalarının soyadlarını almıyor, bunu dişil kölelik devrinden kalma çağdışı bir âdet sayıyorlardı. İyi de bu tahmin oyunları neye yarardı ki? Heather Lelache diye biri yaşamıyor da olabilirdi pekâlâ: Bu kez asla doğmamış olabilirdi.

Bu gerçekle yüzleşmesinin ardından Orr bir başka ihtimalle daha yüzleşti. Şimdi beni arıyor olsa, yanımdan yürüyüp geçse onu tanır mıydım acaba diye geçirdi içinden.

Kahverengi tenliydi. Belirgin, koyu, kehribarı andıran bir kahverengi; tıpkı Baltık kehribarı veya sert bir fincan Seylan çayı gibi. Ama kahverengi tenli insanlar yoktu ortalıkta. Siyah tenli, beyaz tenli, sarı tenli ya da kırmızı tenli kimse de yoktu. Dünya Planlama Merkezi'nde çalışmak ya da onu görebilmek için dünyanın dört bir yanından geliyordu bu insanlar; Tayland'dan, Arjantin'den, Gana'dan, Çin'den, İrlanda'dan, Tazmanya'dan, Lübnan'dan, Etiyopya'dan, Vietnam'dan, Honduras'tan, Lichtenstein'dan. Ama hepsi de aynı giysileri giyiyorlardı, aynı pantolonları, aynı uzun tuniği, aynı pelerin yağmurluğu ve elbiselerin altında da hepsi aynı renkteydi. Griydiler.

Bu değişim gerçekleştiğinde Dr. Haber nasıl da zevkten dört köşe olmuştu. Geçen cuma olmuştu bu, bir hafta aranın ardından yaptıkları ilk seansta. Doktor lavabo aynasında kendini beş dakika boyunca, kıkırdayarak, hayran hayran seyretmiş, sonra Orr'a da aynı hayranlıkla bakakalmıştı. "İlk kez turnayı gözünden vurdun George! Gözlerime inanamıyorum, galiba beynin sonunda benimle işbirliği yapmaya başlıyor! Sana ne telkin ettiğimi tahmin etmişsindir herhalde, ha?"

Haber bunları diyebilmişti, zira bugünlerde Orr'un rüyalarıyla neler yaptığını ve daha neler yapmayı umduğunu Orr'la serbestçe konuşmakta, her şeyi en ufak ayrıntısına varıncaya dek onunla paylaşmaktaydı. Orr açısından bunun hiçbir şeyi değiştirdiği yoktu, o başka.

Orr başını eğip kendi soluk, gri ellerine, kısa gri tırnaklarına bakmıştı. "Ten renginden kaynaklanan sorunların ortadan kalkmasını telkin ettiniz sanırım. Irk ayrımı diye bir mesele olmamasını."

"Çok doğru. Tabii bunu derken siyasi ve etik bir çözüm canlandırıyordum kafamda. Oysa birincil düşünme sürecin böyle bir çözüm bulmak yerine her zamanki gibi kestirmeden gitti, ama bu defa kısa devre yapmak yerine sorunun temeline indi. İstediğim değişimi biyolojik ve mutlak kıldı. Irk ayrımı sorunu hiçbir zaman olmadı. Bir zamanlar ırk ayrımı diye bir sorunun olduğunu şu dünyada ikimizden başka hiç kimse bilmiyor George! Düşünebiliyor musun? Hindistan'da kimse asla kastından dışlanmadı, Alabama'da kimse asla linç edilmedi, Johannesburg'da kimse asla katledilmedi! Savaş artık çoktan geride bıraktığımız bir sorun; ırk ayrımına gelince, öyle bir sorun hiç olmadı ki! Bütün bir insanlık tarihi boyunca hiç kimse teninin rengi yüzünden acı çekmedi. Yavaş yavaş öğreniyorsun George! Kendine rağmen, insanlığın sahip olup olacağı en büyük velinimet olacaksın. İnsanlık çektiği acıların devasını dinde aramak için bunca zaman ve enerji harcamışken, birden sen çıkageliyorsun ve Buda'yı da İsa'yı da bütün diğerlerini de dünyanın gözünde birer Hint fakirinden farksız kılıyorsun, ki özleri itibarıyla zaten öyleler. Onlar kötülükten kaçmaya çalıştılar, oysa biz, biz kötülüğün kökünü kazıyoruz - parça parça kurtuluyoruz ondan!"

Bu zafer çığırtkanlığından tedirgin olan Orr Haber'ı dinlememişti bile; bunun yerine, beyhude bir çaba içinde hafızasını yoklamış, ama ne kadar çabalarsa çabalasın ne Gettysburg'de bir savaş alanında atılan o nutka, ne de tarihe damgasını vurmuş Martin Luther King adındaki adama ilişkin bir anıya rastlamıştı. Ne var ki bu eksiklikler, ırksal önyargıların geriye dönük topyekûn ilgasının yanında, kaçınılmaz olarak ödenen küçük bedeller gibi görünmüştü ona, o yüzden de hiçbir şey dememişti.

Ama o kahverengi tenli kadını -kafatasının zarif hatlarını bronz bir vazonun kıvrımları misali ortaya çıkaracak şekilde kısacık kesilmiş kıvırcık siyah saçlarıyla o kahverengi tenli kadını- asla tanımamış olmak... Bu düpedüz yanlıştı. Hiçbir şekilde hoş görülemezdi. Dünyadaki herkesin teni savaş gemilerinin renginde olacaktı, öyle mi? Hayır! Binlerce kere hayır!

Demek bu yüzden burada değil, diye geçirdi içinden Orr. Gri olarak doğmuş olamazdı o. Onun rengi, o kendine özgü kahverengi tonu bir rastlantı değildi, kişiliğine içkin olan bir şeydi. Onun öfkesi, utangaçlığı, pervasızlığı, şefkati, bunların tümü de bir karışım olmasının, melez tabiatının birer parçasıydı; tıpkı aynı anda hem koyu hem de alabildiğine şeffaf olabilen Baltık amberi gibi. Gri insanların dünyasında var olamazdı o. Bu yüzden doğmamıştı işte.

Kendi doğmuştu ama. O her dünyaya doğabilirdi. Kişiliği yoktu ki. Bir balçık topağıydı o, şekil verilmemiş bir odun parçasıydı.

Ve tabii Dr. Haber: O da doğmuştu. Onun doğmasını hiçbir şey engelleyemezdi. Her yeniden dünyaya gelişinde daha da güçlenmiş oluyordu sadece.

Kulübeden savaş halindeki Portland'a döndükleri o korkunç gün, hırıldayan Buharlı Ford'la bir taşra yolunda sarsıla sallana ilerlerlerken Heather, rüyasında -önceden anlaştıkları üzere- ıslah olmuş bir Haber görmesini telkin etmeye çalıştığını söylemişti ona. O günden itibaren de Haber, rüyalarını ne şekilde yönlendirdiği konusunda Orr'a karşı hiç değilse samimi olmuştu. Gerçi samimi sözcüğü doğru sözcük değildi, zira Haber tam anlamıyla samimi olamayacak denli karmaşık bir adamdı. Soğanı katman katman soyabilirsiniz ama her yeni katmanın altından yine çıka çıka soğan çıkar.

İşte Haber'da gözlemlenebilen yegâne değişiklik de bir katmanından daha sıyrılmış olmasıydı ve belki de Orr'un etkili rüyasının değil, yalnızca değişen koşulların bir sonucuydu bu. Kendinden öylesine emindi ki, ne amaçlarını gizlemeye ne de Orr'u kandırmaya ihtiyaç duyuyordu artık;

istediklerini ona yaptıracak güce sahipti nasılsa. Orr'un onun elinden kurtulma şansı her zamankinden de zayıftı şimdi. Gönüllü Terapi Tedavisi artık Kişisel Sağlık Denetimi olarak biliniyordu, ama aynı yasal yaptırımlara sahipti ve bir hastanın şikâyetiyle William Haber'a karşı dava açmayı hiçbir avukat aklının ucundan dahi geçirmezdi. Önemli bir adamdı o, fazlasıyla önemli bir adamdı hem de. Dünya Planlama Merkezi'nin kalbinin, en hayati kararların alındığı İFAGE'nin müdürüydü o. Oldum olası gücün iyiliğe hizmet etmesini arzulamıştı. Artık güç elindeydi.

Bu açıdan bakıldığında Haber, Orr'un ilk olarak Willamette Doğu Kulesi'ndeki o adi ofiste, Hood Dağı'nın duvar resmi altında tanıştığı neşeli ve mesafeli adama tamamen sadık kalmıştı. Değişmemişti, büyümüştü yalnızca.

Güç istencinin özü tam da budur zaten, büyümedir. Başarı ise onun iptalidir. Güç istenci varlığını sürdürebilmek için her ergiyle daha da artmalı, o ergiyi daha yüksekteki bir sonraki hedefe uzanan bir basamaktan ibaret kılmalıdır. Elde edilen güç ne kadar büyük olursa, daha fazla güce sahip olma iştahı da o denli artar. Haber'ın Orr'un rüyaları yoluyla hükmettiği gücün görünür bir sınırı olmadığından, ondaki dünyayı iyileştirme kararlılığının da ucu bucağı yoktu.

Oradan geçmekte olan bir Uzaylı, Morrison Alışveriş Merkezi'ndeki kalabalığın içinde Orr'a hafifçe çarptı ve sol dirseğini kaldırarak mekanik bir sesle özür diledi. Uzaylılar insanları parmakla göstermemeleri gerektiğini, bunun onları korkuttuğunu kısa sürede öğrenmişlerdi. Orr afallayarak başını kaldırıp baktı; Bir Nisan'daki kargaşadan sonra Uzaylıları neredeyse hepten unutmuştu.

Şimdi şimdi hatırlıyordu, şu anki gidişatta - ya da Haber'ın ısrarla uzay-zaman sürekliliği dediği şeyde - Uzaylıların Dünya'ya inişi Oregon, NASA ve Hava Kuvvetleri açısından beklendiği kadar büyük bir felaket olmamıştı. Zira bu defa Uzaylılar çevirmen-bilgisayarlarını, tepelerine sağanak halinde yağan bombaların ve napalmın altında alelacele icat etmek yerine, Ay'dan beraberlerinde getirmişlerdi; inmeden önce dünyanın dört bir yanına uçarak yaptıkları yayınlarla tamamen bir yanlış anlamadan ibaret olan Uzay Savaşı için özür dilemiş, niyetlerinin barışçıl olduğunu açıklamış ve yetkililerden talimat almayı beklemişlerdi. Bir teyakkuz hali olmuştu tabii ki, ama panik olmamıştı. Aykubbe'nin ve Rus Uzay Platformu'nun imhasının, insan türüyle temas kurma yolunda gösterdikleri cahilce çabaların kasıtsız birer sonucu olduğunu, aynı biçimde Dünya Uzay Filosu'nca fırlatılan füzelerin de bizim onlarla temas kurma yolunda gösterdiğimiz cahilce çabanın bir sonucu olduğunu anladıklarını, çok üzgün olduklarını ve konuşma gibi insani iletişim yollarına vâkıf olmayı nihayet başardıklarına göre, artık daha önce yaptıkları hataları telafi etmek istediklerini bütün radyo frekanslarında ve bütün televizyon kanallarında tekrar tekrar dile getiren o tekdüze, mekanik sesleri dinlemek insanları neredeyse duygulandırmıştı bile.

Salgın Yıllarının son bulmasının ardından Portland'da kurulmuş olan DPM Uzaylıların idaresini eline almış, halkı ve generalleri yatıştırmayı başarmıştı. Orr şimdi düşününce fark ediyordu da, birkaç hafta önce Bir Nisan'da değil, geçen sene şubat ayında, yani on dört ay önce olmuştu bunlar. Uzaylılara iniş izni verilmiş, onlarla tatmin edici ilişkiler kurulmuş ve sonunda, Oregon çölündeki Steens Dağı yakınlarında özenle korunan iniş alanlarından serbestçe çıkıp insanların arasına karışmalarına izin verilmişti. Birkaçı, yeniden inşa edilmiş olan Aykubbe'de Halk-Fed'e bağlı biliminsanlarıyla birlikte barış içinde yaşıyordu ve birkaç bini de Dünya'daydı. Zaten Uzaylı nüfusu hepi topu bu kadardı, en azından Dünya'ya gelmiş olan nüfusun tamamı bundan ibaretti; aslında bu tür ayrıntıların pek azı halka açıklanıyordu. Aldebaran yıldızına ait, atmosferi metandan oluşan bir gezegenin yerlileri olarak, kaplumbağayı andıran o tuhaf mı tuhaf görünümlü koruyucu zırhlarını hem Dünya'da hem de Ay'da sürekli olarak giymek zorundaydılar, ama buna hiç de aldırış eder görünmüyorlardı. O kaplumbağa zırhlarının altında ne olduğunu, gerçekte neye benzediklerini ise Orr tam olarak bilemiyor, bunu zihninde pek canlandıramıyordu. Zırhlarından dışarı çıkamıyor ve resim çizmiyorlardı. Aslında, sol dirsekten yaptıkları konuşma yayını ve bir çeşit işitsel alıcıyla sınırlı

kaldığı düşünülecek olursa, insanlarla iletişimleri de epeyi kısıtlı sayılırdı; Orr onların görüp göremediğinden, görünen dünyayı bütün öğeleriyle algılamalarını sağlayacak herhangi bir duyu organları olup olmadığından dahi kuşkuluydu. Kısacası, üzerinde konuşulması imkânsız olan çok geniş bir alan ve bu alanın sebep olduğu aşılmaz bir iletişim uçurumu vardı: Yunuslarla kurulan iletişimdeki sorunu anımsatıyordu bu yönüyle, ancak ondan çok daha zorlu bir sorundu. Ne var ki saldırgan olmadıklarının DPM tarafından onaylanması, nüfuslarının azlığı ve amaçlarının açıkça ortada oluşu sayesinde, Dünya toplumu onlara gözle görülür bir hevesle kucak açmıştı. Etrafta bakacak değişik birilerini görebilmek hoştu. Onlar da izin verilmesi halinde kalmaya niyetli görünüyorlardı; bazıları çoktan ufak tefek işler kurmaya girişmişti bile; zira üstün bilgi birikimlerini Dünyalı biliminsanlarıyla hemen paylaştıkları uzay yolculuğu alanının yanı sıra, satıcılık ve örgütleme alanlarında da epeyce başarılı oldukları meydana çıkmıştı. Öte yandan bilgi birikimlerini insanlıkla paylaşmak karşılığında ne beklediklerini, Dünya'ya neden geldiklerini henüz tam anlamıyla açıklığa kavuşturmuş değillerdi. Sırf Dünya hoşlarına gittiği için buraya gelmiş gibiydiler. Onlar çalışkan, barışsever ve yasalara saygılı Dünya vatandaşları olarak kalmayı sürdürdükçe, "Uzaylı istilası"na ve "içimize sızan Uzaylı casuslar"a dair söylentiler de zaman içinde, nesilleri tükenmeye yüz tutmuş bölük pörçük milliyetçi hiziplerin paranoyak siyasetçilerine ve gerçek Uçan Daire Halkları ile bağlantıda olduklarını iddia eden kişilere özgü bir söylem olup çıkmıştı.

O Bir Nisan kâbusundan geriye kalan tek şey, Hood Dağı'nın faal yanardağ durumuna geçmiş olmasıydı aslına bakılırsa. Dağa bomba filan düşmüş değildi, zira bu kez bir bombardıman olmamıştı. Yanardağ kendiliğinden uyanıvermişti. Şu anda da üstünde kuzeye doğru sürüklenen uzun, gri-kahverengi bir duman bulutu tütüyordu. Zigzag ve Rhododendron yerleşimleri ise Pompeii'nin ve Herkulaneum'un akıbetine uğrayarak yok olmuştu. Yakın zamanda Tabor Dağı Parkı'ndaki eski yanardağ ağzının orada, yani düpedüz şehir sınırları içinde sayılabilecek bir yerde bir başka fümerol daha açılmıştı. Tabor Dağı civarında yaşayan insanlar bu yüzden eski evlerinden çıkıp yeni yeni gelişen Batı Eastmont, Chestnut Tepeleri ve Güneşli Yamaçlar gibi banliyölere taşınıyorlardı. Hood Dağı'nın ufukta usul usul tütmesine aldırış etmeden yaşayıp gidebilirlerdi, ama sokağın biraz ilerisinde bir yanardağ patlaması olma ihtimali öyle boş verilecek gibi değildi.

Orr insanların uzun bir tezgâhın önüne dizilmiş sandalyelerde oturup yemek yedikleri kalabalık bir lokantaya girip Afrika fıstığı sosu eşliğinde bir tabak dolusu tatsız tuzsuz balık ve patates kızartması aldı. Yemeğini yerken, Eh, diye geçirdi içinden kederli kederli, Dave'in yerindeki bir önceki randevumuzda ben ekmiştim onu, bu sefer de o beni ekiyor.

İçindeki kedere, onu kaybetmenin acısına katlanamıyordu. Hayali-keder. Asla var olmamış bir kadının ardından tutulan yas. Yemeğinin tadına varmaya, diğer insanları izlemeye çabaladı. Ama yemeğin tadı tuzu yoktu ve insanlar da hep griydi.

Lokantanın cam kapılarının dışında kalabalık giderek yoğunlaşıyordu: Sokaklar öğleden sonraki gösteriyi izlemek için Portland Spor Sarayı'na, nehir kıyısındaki o fazlasıyla şatafatlı devasa stadyuma doğru akın akın giden insanlarla doluydu. İnsanlar artık evlerinde oturup televizyon seyretmiyorlardı; Halk-Fed televizyonu günde yalnızca iki saat yayın yapıyordu. Modern yaşam tarzı, birliktelikti. Günlerden perşembeydi; demek göğüs göğüse dövüş vardı, cumartesi akşamki futbol sayılmazsa haftanın en büyük eğlencesi. Göğüs göğüse dövüşlerde aslında daha fazla sporcu ölüyordu, ama dövüşler yine de futbolun dramatik boyutundan, izleyicilerde yarattığı o boşalma etkisinden, aynı anda sahaya doluşan 144 adamın birbirine girmesiyle birlikte tribünleri sırılsıklam kana bulayan o düpedüz katliam havasından yoksundu. Teke tek dövüşçülerin hünerlerine diyecek yoktu ya, dövüşler yine de toplu katliamın yarattığı o görkemli duygusal boşalmayı sağlamanın yamacına dahi uğramıyordu.

Hamurlaşmış son patates kırıntılarını yemekten vazgeçen Orr, artık savaş yok, dedi kendi kendine.

Dışarı çıkıp kalabalığa karıştı. Artık savaşları... Bir şarkı vardı. Bir zamanlar. Eski bir şarkı.

Artık savaşları... O yüklem neydi? "Düşünmeyeceğim" değildi, tam oturmuyordu. Artık savaşları...

Dalgın dalgın yürürken bir Vatandaş Tutuklamasıyla burun buruna geldi. Uzun boylu, buruş kırış, uzun gri yüzlü bir adam; yuvarlak, parlak gri yüzlü bir adamı gömleğinin önünden tuttuğu gibi kıskıvrak yakaladı. Geçecek yer bulamayan insanlar ister istemez duralayınca, ikilinin etrafında bir kalabalık birikti; kimileri olacakları izlemek için kaldı, kimileri de aradan sıyrılıp Spor Sarayı'na doğru akın etmeye devam etti. "Yoldan geçen vatandaşların dikkatine, bu bir Vatandaş Tutuklamasıdır!" diyordu uzun boylu adam, tizliği kulak tırmalayan, asabi bir sesle. "Bu adam, Harvey T. Gonno, habis mide kanseri hastasıdır, tedavisi mümkün olmayan hastalığına rağmen ikametini yetkililerden gizlemekte ve karısıyla birlikte yaşamaya devam etmektedir. Benim adım Emest Ringo Marin, ikamet adresim 2624287 Güneybatı Eastwood Yolu, Güneşli Yamaçlar Altkesimi, Portland Büyükşehri. On tanık mevcut mu?" Emest Ringo Marin kelle saymakla meşgulken, tanıklardan biri dermansızca direnen suçluyu tutarak Marin'e yardımcı oldu. Orr, Marin'in, Yurttaş Sorumlulukları Sertifikası'nı almaya hak kazanmış bütün yetişkin vatandaşların üstlerinde taşıdığı derialtı silahla suçluya ötenazi yapmasını beklemeden başını öne eğip kalabalığı yararak kaçıp oradan uzaklaştı. Kendi de taşıyordu aynı silahtan. Yasal bir yükümlülüktü bu. Kendisininki şu anda dolu değildi; Kişisel Sağlık Denetimi uyarınca bir psikiyatri hastası ilan edildiğinde içeriği boşaltılmıştı; ama bu geçici statü değişikliği toplum içinde küçük düşmesine yol açmasın diye silahını elinden almamışlardı. Akıl hastalıkları, sözgelimi halihazırda tedavi görmekte olduğu kendi hastalığı, cezayı mucip ciddi bulaşıcı veya kalıtsal hastalıklarla bir tutulmamalıydı; öyle açıklamışlardı ona. Kesinlikle insan soyu için bir tehlike teşkil ettiği veya ikinci sınıf bir vatandaş olduğu hissine kapılmamalıydı, hem zaten Dr. Haber tedavisini tamamlayıp kendisini taburcu eder etmez silahı yeniden doldurulacaktı.

Tümör, tümör... Kanser Salgını, bünyesi kansere yakalanmaya eğilimli olan herkesi ya Çöküş sırasında ya da bebeklikte öldürerek geride kalanları bu beladan azat etmemiş miydi? Bir başka rüyada, evet. Ama bu rüyada değil. Kanser yeniden patlak vermişti besbelli, tıpkı Tabor ve Hood yanardağları gibi.

Öğrenmeyeceğim. Buydu işte. Artık savaşları öğrenmeyeceğim...

Dördüncü Cadde'yle Alder'ın kesiştiği yerde fünikülere bindi ve gri-yeşil şehrin üzerinden kuş misali süzülüp bir zamanlar Pittock malikânesinin bulunduğu arazide yükselerek Washington Parkı'nm batı tepelerini taçlandıran İFAGE Kulesi'ne doğru tırmandı.

Kule her şeye tepeden bakıyordu - şehre, nehirlere, batıda kalan puslu vadilere, Forest Parkı'nın kuzeye uzanan koca, karanlık tepelerine. Sütunlu kemeraltının tepesinde, akla gelebilecek herhangi bir cümleye ulviyet katmaya muktedir, dev ve köşeli Latin harfleriyle beyaz betona oyulmuş şu yazı bulunuyordu: EN ÇOK SAYIDA İNSAN İÇİN EN İYİSİ.

İçeride, Roma'daki Panteon'dan esinlenerek inşa edilmiş siyah mermer döşeli, muazzam giriş salonunun ana kubbesi çevresine, altın harflerle -bu kez daha küçük boyutlarda- nakşedilmiş bir başka yazı vardı: İNSANOĞLUNUN İRDELEMESİ GEREKEN, İNSANDIR • A. POPE • 1688• 1744.

Orr'a söylendiğine göre binanın kapladığı alan British Museum'unkinden daha geniş, üstelik beş kat daha yüksekti. Ayrıca bina depreme de dayanıklıydı. Bombalara dayanıklı değildi çünkü bomba diye bir şey yoktu. Ayberi Savaş'tan sonra bütün nükleer silah stokları uzaya götürülmüş ve bir dizi ilginç deney çerçevesinde Asteroit Kuşağı'nda patlatılmıştı. Bu bina Dünya'da kalmış olan her şeye göğüs gerebilecek güçteydi, bunun tek istisnasıysa muhtemelen Hood Dağı'ydı. Veya kötü bir rüya.

Orr yürüyen bandı kullanarak Batı Kanadı'na gitti ve geniş, sarmal yürüyen merdivenle en üst kata

çıktı.

Dr. Haber meşhur psikanaliz kanepesini, serbest psikiyatri uzmanı sıfatıyla henüz şöhret basamaklarının başında olduğu ve milyonlarca değil, topu topu birkaç insanla uğraştığı yılların sözde mütevazı, özde afili bir anısı olarak ofisinin bir köşesinde tutmayı sürdürüyordu. Ne var ki artık o kanepeye ulaşabilmek de bir meseleydi, zira yeni süiti yaklaşık 2000 metrekarelik bir alana yayılıyor ve yedi farklı odadan oluşuyordu. Orr bekleme odasının kapısındaki otoresepsiyoniste adını söyledi, bilgisayarına kayıt girmekle meşgul olan Bayan Crouch'un önünden geçip yoluna devam etti, Müdür'ün büyükelçileri, delegeleri, Nobel Ödülü sahiplerini kabul ettiği, içinde bir tek tahtı eksik olan debdebeli resmi ofisten geçti ve nihayet, kanepenin de içinde olduğu, bir cephesi boydan boya cam kaplı daha küçük ofise ulaştı. Burada bir duvarı bir baştan öbür başa kaplayan, sekoya ağacından yapılma antika paneller iki yana ardına kadar açılmış, muazzam bir araştırma makinesinin iç aksamlarını olduğu gibi gözler önüne sermişti: Haber, Artırıcı'nın meydana çıkmış iç organları arasına yarı beline kadar gömülmüştü. "Merhaba George!" diye gürledi olduğu yerden, başını çevirmeksizin. "Ben de Yavru'nun hormoçiftine yeni bir ergiseş bağlıyordum tam. Bir saniye. Sanırım bugün hipnozsuz bir seans yapacağız. Sen otur, buradaki işim biraz sürecek gibi, yine tamirat işlerine soyundum... Bak ne diyeceğim. Tıp Fakültesi'ne ilk gittiğinde sana yaptıkları o bir dizi testi hatırlıyorsun, değil mi? Kişilik envanterleri, IQ, Rorschach, vesaire vesaire. Sonra ben de bana üçüncü ya da dördüncü gelişinde sana TAT testi yapmış, bir de bazı karşılaşma simülasyonları uygulamıştım. Hatırlıyorsun, değil mi? Bu testlerden çıkan sonuçları hiç merak ettiğin oldu mu?"

Haber'ın kıvırcık siyah saçlarla ve sakalla çevrelenmiş gri yüzü, aniden Artırıcı'nın dışarı uğramış gövdesinin üzerinde beliriverdi. Orr'un üstüne dikilmiş gözleri, boydan boya camdan içeri dolan ışığı yansıtıyordu.

"Etmişimdir herhalde," dedi Orr; aslında bunu hiç düşünmemişti bile.

"Her ne kadar standartlaştırılmış da olsalar gayet incelikli ve yararlı olan bu testlerin referans çerçevesinde, son derece aklı başında bir insan olduğunu öğrenmenin vakti geldi bence; hem de öyle böyle değil, neredeyse anormal sayılacak denli başında aklın.

Tabii burada 'aklı başında' derken kesin bir nesnel anlamı olmayan amiyane bir tabir kullanıyorum; nicelik açısından sen orta değerdesin. Sözgelimi, dışa dönüklük/içe dönüklük puanın 49,l'di. Yani 0,9'luk bir farkla daha içe dönük bir insansın. Bunda da bir tuhaflık yok. Asıl tuhaflık, bu allahın belası örüntünün her yerde, ne kadar test varsa hepsinde tekrar tekrar karşımıza çıkması. Sana yapılan testlerin hepsini bir grafikte toplayacak olsak, 50'ye, yani tam ortaya cuk diye oturuyorsun. Örneğin baskınlık, sanırım o testte 48,8 çıkmıştın. Ne baskın, ne teslimiyetçi. Bağımsızlık/bağımlılık testi desen, yine aynı. Ramirez ölçeğinde yaratıcılık/yıkıcılık desen, aynı. Ya ikisi birden, ya hiçbiri. Ya, ya da. Karşıt bir ikili, bir kutupsallık olduğunda ortada yer alıyorsun; bir ölçek olduğunda da tam denge noktasında. Bir taraf diğerini öylesine kusursuz bir şekilde götürüyor ki, bir bakıma hiçbir şey kalmıyor geriye. Şimdi, Tıp Fakültesi'nden meslektaşım Walters bu sonuçları benden biraz farklı değerlendiriyor; ona kalırsa sendeki sosyal başarı eksikliği, bütüncül uyumunun bir sonucu, artık ne demekse bu. Ve benim kendini hükümsüz kılma olarak gördüğüm şey de ona göre tuhaf bir terazilenme, bir öz-uyum hali. Bu dediklerinden de kolaylıkla fark edebileceğin üzere, bizim ihtiyar Walters -açık konuşmak gerekirse- dinci bir üçkâğıtçının teki, adam yetmişlerin mistisizmini bir türlü bünyesinden atamadı; ama iyi niyetlidir, o ayrı. Her neyse, sonuç değişmiyor: Ne olursa olsun grafiğin ortasındaki adamsın sen. İşte oldu, şimdi yalnızca *glumdalclitch* ile *brobdingnag*'ı[2] bağlamak kaldı geriye, o da tamam olunca istediğimiz an başlayabiliriz... Kahretsin!" Ayağa kalkarken başını tahta panolardan birine çarpmıştı. Artırıcı'yı açık halde bıraktı. "Eh, ne diyeyim, çok acayip bir adamsın George. En acayip tarafın da ne biliyor musun? Aslında en ufak bir acayipliğinin olmaması!" Büyük bir patlamayı andıran o gümbür gümbür kahkahasıyla güldü. "O halde bugün yeni bir yöntem

deniyoruz. Hipnoz yok. Uyumak yok. R-hali ve rüyalar yok. Bugün seni uyanıkken Artırıcı'ya bağlamak istiyorum."

Neden böyle hissettiğini kendi de bilmeden yüreği daraldı Orr'un. "Niye?" dedi.

"Öncelikle, uyanıklık halindeki normal beyin ritimlerin artırıldığında ortaya çıkan tablonun bir kaydını almak için. İlk seansımızda bu kaydı da içeren baştan aşağı bir analiz yapmıştım gerçi, ama o sırada Artırıcı dünya kadar işleve sahip olmakla birlikte beyninin yaydığı ritimle uyuşabilme özelliğine henüz sahip değildi. Şimdiyse, beyin etkinliğinin belli başlı özniteliklerini uyarmak ve bu öznitelikleri, özellikle de hipokamp bölgendeki o izli-mermi etkisini daha yakından izlemek için kullanabileceğim onu. Böylelikle, elde ettiğim sonuçları hem senin r-hali şablonlarınla, hem de normal ve anormal başka beyinlerin şablonlarıyla kıyaslayabileceğim. Seni neyin harekete geçirdiğini bulmaya çalışıyorum ki rüyalarının işe yaramasını sağlayanın ne olduğunu anlayabileyim George."

"Niye?" diye tekrarladı Orr.

"Niye mi? Bunun için burada değil misin zaten?"

"Tedavi olmak için buradayım ben. Etkili rüya görmemeyi nasıl becerebileceğimi öğrenmek için."

"Birkaç aşamada şıp diye tedavi edilebilecek bir hasta olsaydın seni Enstitü'ye, İFAGE'ye, bana kadar gönderme zahmetine girerler miydi sence?"

Orr başını ellerinin arasına gömdü, hiçbir şey demedi.

"Yaptığının ne olduğunu tam olarak çözemediğim sürece, bunu nasıl durdurabileceğin konusunda sana rehberlik edemem George."

"Peki sahiden çözecek olursanız, bunu nasıl durdurabileceğimi söyleyecek misiniz bana?"

Haber topukları üzerinde geriye doğru geniş geniş yaylandı. "Kendinden neden bu kadar korkuyorsun George?"

"Korkmuyorum," dedi Orr. Elleri ter içinde kalmıştı. "Benim korktuğum-"

İşin aslı, o zamiri söyleyemeyecek kadar çok korkuyordu.

"Bir şeyleri değiştirmek, kendi ifadenle. Tamam. Orasını biliyorum. Bunu defalarca konuştuk. Niye, George? Kendine bu soruyu sormalısın. Bir şeyleri değiştirmenin nesi yanlış? Kendi kendini hükümsüz kılmaya meyilli, merkezde terazilenmiş o kişiliğin, acaba seni olaylara savunmacı bir biçimde bakmaya mı itiyor diye merak ediyorum bu noktada. Kendini kendinden bir an için ayırmaya, kendi bakış açına dışarıdan, tarafsız bir gözle bakmaya çalışmanı istiyorum senden. Kendi dengeni kaybetmekten korkuyorsun sen. Oysa değişim illa dengeni bozacak diye bir şey yok ki; hayat durağan bir nesne değil ne de olsa. Bir süreç. Hayatta kımıldamadan durmak olası değil. Akıl düzeyinde sen de biliyorsun bunu, ama duygusal olarak reddediyorsun. Bir andan sonraki âna geçildiğinde hiçbir şey aynı kalmıyor, aynı nehirde iki kez yıkanamazsın. Hayat; evrim; uzay ve zamandan, madde ve enerjiden olma bütün evren; varoluşun kendisi özü itibarıyla değişim demek zaten."

"Değişim bu madalyonun bir yüzü," dedi Orr. "Diğer yüzü ise durgunluk."

"Bir şeyler artık değişmez olmuşsa, entropinin, evrenin termal enerjisinin tükenişinin bir sonucudur bu. Şeyler hareket etmeye, birbirleriyle ilişkiye geçmeye, çatışmaya, değişmeye devam ettiği sürece, daha az denge, dolayısıyla daha fazla hayat olur. Ben şahsen hayat yanlısıyım George. Hayatın kendisi, kaybedeceğini bile bile, her şeye rağmen girilen büyük bir kumar zaten! Kendini güvende tutarak yaşamaya çalışamazsın, güvenli hayat diye bir şey yok çünkü. Başını o kabuğunun içinden çıkar, sonra da hayatı tam anlamıyla, hakkını vererek yaşa! Önemli olan ulaştığın yerdir, oraya nasıl ulaştığın değil. Burada kabullenmekten korktuğun şey, seninle benim büyük bir deney üzerinde çalışıyor olduğumuz gerçeği. Yepyeni bir gücü, bütün bir insanlığın iyiliğine hizmet edecek bir gücü

keşfedip ona hükmetmenin eşiğindeyiz biz; kaynağını yaşam gücünden, harekete geçme, yapma, değiştirme istencinden alan yepyeni bir antientropik enerji alanı bu!"

"Bunların hepsi doğru. Ama şu da var ki-"

"Ne var, George?" Bu kez babacan ve sabırlı bir eda vardı sesinde ve Orr bir işe yaramayacağını bile bile lafını bitirmeye zorladı kendini.

"Biz dünyanın içindeyiz, ona karşı değiliz. Bir şeylerin dışında durup onları bu şekilde yönetmeye çalışmak sonuç vermez; ne yaparsanız yapın; hayata ters düşer bir kere bu. Bir yol var, ama onu izlemeniz gerek. Biz dünyanın nasıl olması gerektiğine dair istediğimizi düşünelim, o yine de olduğu gibi. Onu kendi haline bırakmak gerek."

Haber bir süre odada bir aşağı bir yukarı yürüdükten sonra, kuzeyden St. Helens Dağı'nın dingin, lav püskürtmeyen zirvesini gören kocaman camın önünde durdu. Birkaç kez başını salladı. "Anlıyorum," dedi arkası dönük olarak. "Bütünüyle anlıyorum. Ama izin verirsen sana derdimi bir örnekle anlatmaya çalışayım, belki o zaman neyin peşinde olduğumu daha iyi anlarsın. Farz et ki balta girmemiş bir ormanda, diyelim Mato Grosso'da bir başınasın ve bir patikada yürürken zehirli bir yılan soktuğu için ölmekte olan yerli bir kadına rastlıyorsun. Yanındaki ilkyardım çantasında yılan antitoksini var, hem de bol bol, belki de binlerce yılan sokmasına panzehir olacak kadar. 'Olayların gidişatına müdahale etmemek' adına bunu o kadından esirger miydin? Onu 'kendi haline' bırakır mıydın?"

"Duruma bağlı," dedi Orr.

"Hangi duruma bağlı?"

"Şey... bilmiyorum. Eğer reenkarnasyon diye bir şey sahiden varsa, panzehiri vermekle onu daha iyi bir hayattan alıkoyuyor, sefil bir hayatı sonuna dek yaşamaya mahkûm ediyor olabilirim. Ya da belki onu iyileştiririm, sonra aynı kadın köyüne dönüp orada altı kişiyi öldürür. Siz olsanız ona panzehiri verirdiniz, biliyorum, çünkü ona acırdınız ve nasıl olsa elinizin altında olan bir devayı ondan esirgemezdiniz. Ama bunu yapmakla iyilik mi, kötülük mü, yoksa bunların her ikisini birden mi ediyor olduğunuzu siz de bilemezsiniz..."

"Tamam! Buna diyeceğim yok! Yılan antitoksininin ne iş gördüğünü biliyorum, ama bundan ötesini, gerçekte ne yaptığımı bilmiyorum - doğru, bu bakımdan memnuniyetle hak veririm sana. İyi de bu neyi değiştirir, söylesene? Birlikte olduğumuz sürenin yaklaşık yüzde seksen beşinde, senin o antika beyninle ne halt yediğimi bilmediğimi hiç çekinmeden itiraf ediyorum, sen de kendi beyninle ne halt yediğini bilmiyorsun zaten, ama o haltı yine de yiyoruz - dolayısıyla o haltı yemeye bir an önce kaldığımız yerden devam edebilir miyiz acaba?" O neşe saçan, erkekçe enerjisi karşı konulmazdı; Haber güldü ve Orr da dudaklarına cılız bir tebessümün yerleşmiş olduğunu fark etti.

Ama elektrotlar kafasına yerleştirilirken, Haber ile iletişim kurma yolunda son bir çaba daha gösterdi. "Buraya gelirken yolda bir Vatandaş Tutuklamasına şahit oldum, ötenaziyle sonuçlandı," dedi.

"Gerekçe neydi?"

"Genetik ıslah. Kanser."

Haber pürdikkat başını salladı. "Moralinin bu kadar bozuk olmasına şaşmamalı. Cemaatin iyiliği için kontrollü şiddete başvurma gereğini halen tam olarak kabullenebilmiş değilsin; belki de hiç kabullenemeyeceksin bunu. Yarattığımız bu dünya çetin, duygusallığa yer olmayan bir dünya George. Gerçekçi bir dünya. Ama demin de dediğim gibi, hayat güvenli olamaz. Bu toplum çetin bir toplum ve her geçen yıl daha da çetinleşiyor: Gelecek, bu katı tutumu haklı çıkaracaktır. Sağlığa ihtiyacımız var. Türümüzün gerilemesine yol açan şifasızlara, geni-bozuklara yer yok bu dünyada, bu kadar basit; boş

yere çekilen beyhude acılara ayıracak zamanımız yok." Kulağa her zamankinden daha kof gelen bir şevkle konuşuyordu; öyle ki Haber'ın, hiç şüphesiz kendi elleriyle yaratmış olduğu bu dünyayı gerçekte ne kadar sevdiğinden kuşku duyar oldu Orr. "Şimdi öylece otur, alışkanlıktan uykuya dalmanı istemiyorum. Tamam, çok güzel. Biraz sıkılabilirsin. Bir süre yalnızca oturmanı istiyorum. Gözlerini açık tut, canın ne isterse onu düşün. Ben de bu arada Yavru'nun iç organlarıyla oyalanacağım. Evet, başlıyoruz: Ve tam isabet." Kanepenin başucunda, Artırıcı'nın sağ tarafındaki lambride bulunan beyaz açma düğmesine bastı.

Oradan geçmekte olan bir Uzaylı, alışveriş merkezindeki kalabalığın içinde Orr'a hafifçe çarptı ve özür dilemek üzere sol dirseğini havaya kaldırdı. "Özür dilerim," diye mırıldandı Orr. Uzaylı, önünü yarı yarıya keserek durdu; üç metre boyundaki yaratığın yeşilimsi, zırhlı kayıtsızlığı karşısında hem afallamış hem de etkilenmiş olan Orr da olduğu yerde kalakaldı. Neredeyse gülünç denecek kadar acayip bir şeydi; tıpkı bir deniz kaplumbağası gibi. Öte yandan, yine bir deniz kaplumbağası gibi tuhaf, iri bir güzelliğe sahipti; günışığının altında yaşayan her şeyden ve herkesten, dünya yüzünde gezinen bütün canlılardan daha dingin bir güzelliğe...

Halen havada duran sol dirsekten tekdüze bir ses çıktı: "Jor Jor," dedi Uzaylı.

Orr neden sonra, bu iki heceli Barsumca sözcüğün içinde kendi adını tanıdı ve belli belirsiz utanarak, "Evet, adım Orr," diyebildi.

"Lütfen gerekçeli müdahaleyi mazur görünüz. Evvelce kayda geçildiği üzere *iahklu'* yeteneğine sahip insansınız. Bu, benliği huzursuz eder."

"Şey, hayır, sanırım-"

"Biz de muhtelif şekillerde huzursuz olduk. Kavramlar sisin içinde kesişir. Algı zordur. Yanardağlar ateş salar. Yardım teklif edilmektedir: Geri çevrilebilirdir. Yılan antitoksini herkese verilmez. Yanlış yollara çıkaran talimatları izlemeden önce, hemen arkadan gelecek ek güçler yardıma çağrılabilir: *Er' perrehnne*!"

Bütün zihni Uzaylının kendisine söylediklerini anlamaya odaklanmış olan Orr, "*Er' perrehnne*," diye tekrarladı istemsizce.

"Şayet arzu edilirse. Söz gümüştür, sükût altındır. Benlik evrendir. Lütfen sisin içinde kesişen yoldaki müdahaleyi mazur görünüz." Uzaylı boyunsuz ve belsiz olmasına karşın bir an için reverans yaparmış gibi göründü, derken iriyarılığı ve yeşilimsi rengiyle gri çehreli kalabalığın üstünde bir tezat oluşturarak yoluna devam etti. Orr olduğu yerde kalakalmış, Uzaylının ardından bakıyordu ki, Haber "George!" diye seslendi.

"Ne var?" Sersem sepelek çevresine bakındı, gözleri odayı, masayı, camı taradı.

"Ne halt karıştırdın sen?"

"Hiç," dedi Orr. Halen kanepede oturuyordu, saçları da elektrotlarla doluydu. Artırıcı'nın kapama düğmesine basıp kanepenin önüne gelen Haber, önce Orr'a, ardından EEG monitörüne baktı.

Makineyi açıp mürekkeple kâğıt şeride basılan kalıcı kaydı kontrol etti. "Ekrandaki verileri yanlış okuduğumu sandım bir an," dedi ve tuhaf bir kahkaha attı, her zamanki bangır bangır kahkahasının oldukça kırpılmış bir haliydi bu. "Buraya bakılırsa korteksinde tuhaf işler dönüyor, üstelik Artırıcı ile korteksine herhangi bir besleme de yapmıyordum, varol köprüsünü hafifçe uyarmaya başlamıştım sadece, özel bir durum yoktu yani... Bu da neyin nesi ki... Hale bak, gerilim 150 milivolta falan çıkmış olmalı." Bir anda Orr'a döndü. "Ne düşünüyordun sen? Anlat bakalım."

Orr birden tehdit altında ya da tehlikede olduğu hissini uyandıran şiddetli bir isteksizliğin pençesinde buldu kendisini.

"Şeyi düşündüm - yani Uzaylıları düşünüyordum."

"Aldebaranlıları mı? Eee, sonra?"

"Buraya gelirken yolda gördüğüm bir Uzaylıyı düşündüm yalnızca."

"Ve bu da sana bilinçli ya da bilinçsiz olarak, uygulandığına tanık olduğun o ötenazi işlemini hatırlattı. Değil mi? Şimdi anlaşıldı. Bu, beyninin duygu merkezlerinde dönen tuhaflığı biraz olsun açıklayabilir; Artırıcı da bu duyguyu yakaladı ve abartılı bir boyuta getirdi. Sen de hissetmişsindir herhalde bunu - zihninde olağandışı, tuhaf bir şeyler olduğunu, ha?"

"Hayır," dedi Orr dürüstçe. Hiç de tuhaf gelmemişti ona.

"Pekâlâ. Dinle, şayet deminki tepkilerim seni endişelendirdiyse diye söylüyorum, bilmeni isterim ki Artırıcı'yı kendi beynime hiç değilse birkaç yüz kere bağlamışımdır. Laboratuvar deneklerine bağladığım seferleri ise hiç saymıyorum, onu aşağı yukarı kırk beş ayrı denek üzerinde denedim bugüne dek. Bu makine şimdiye kadar tek bir deneğe bile zarar vermediğine göre, sana da herhangi bir zarar vermez, merak etme. Yalnız az önceki değer, yetişkin bir özne için fazlasıyla alışılmadık bir değerdi ve ben de bunu senin de şahsen hissedip hissetmediğini teyit etmek istedim yalnızca."

Haber'ın derdi Orr'dan ziyade kendi içini rahatlatmaktı, ama bir önemi yoktu bunun. Orr iç rahatlığından çoktan geçmişti.

"Pekâlâ. Yeniden başlıyoruz." Haber EEG'yi baştan başlattı ve Artırıcı'nın açma düğmesine yaklaştı. Orr dişini sıkıp bir kez daha Kaos'la ve Kadim Gece'yle yüzleşmeye hazırlandı.

Ama ne Kaos vardı ortada, ne de Kadim Gece. Şehir merkezinde 3 metre boyunda bir kaplumbağayla da konuşuyor değildi bu kez. Rahat kanepede oturmuş, pencereden St. Helens'ın dumanlı, mavi-gri zirvesine bakmaya devam eder buldu kendini. Birden, geceleyin parmak uçlarında yürüyen bir hırsız gibi usulca bir esenlik hissi doldu içine; her şeyin yolunda olduğuna ve kendisinin de her şeyin ortasında bulunduğuna dair bir kesinlik. Benlik evrendir. Tecrit edilmesine, dünyayla ilişkisinin kesilmesine göz yumulma-yacaktı. Yeniden ait olduğu yerdeydi. Bir dinginlik duydu içinde, hem kendisinin hem de başka her şeyin nerede durduğuna dair kusursuz bir kesinlik hissi. Gizemli veya mutluluktan ayaklarını yerden kesen bir duygu gibi gelmedi bu ona, yalnızca olağan geldi. Eskiden de, bunalımda olduğu ya da acı çektiği zamanlar sayılmazsa çoğun böyle hissederdi; çocukluğunun haletiruhiyesiydi bu; çocukluk ve ergenlik çağının en güzel, en unutulmaz anlarının ruh haliydi; doğal varoluş şekliydi bu onun. Şu son yıllarda yitirmişti bu duyguyu; yavaş yavaş ama neredeyse bütünüyle yitirmiş, onu yitirmiş olduğunun dahi farkına varmamıştı. Dört yıl önce bu ay, dört yıl önce nisan ayında, bu dengeyi bir süreliğine hepten yitirmesine yol açan bir şey olmuştu ve son günlerde aldığı ilaçlar, gördüğü rüyalar, bir yaşam-anısından diğerine sürekli sıçrayıp durmalar, Haber düzelttikçe hayat dokusunun giderek daha beter bozulması - bütün bunlar onu kendi tuttuğu yoldan adamakıllı çıkarmıştı. Şimdi birdenbire ait olduğu yere geri dönmüştü.

Bunun öyle kendi başına başardığı bir şey olmadığının bilincindeydi.

"Bunu Artırıcı mı yaptı?" dedi yüksek sesle.

"Neyi?" dedi Haber, yeniden EEG monitörünü izlemek için makine yığının yanından eğilip bakarak.

"Şey... bilmiyorum."

"Artırıcı bir şey yapmıyor, en azından senin düşündüğün anlamda," diye yanıtladı Haber belli belirsiz bir kızgınlıkla. Haber hiç rol yapmadığı, yalandan cevaplar uydurmaya kalkışmadığı, makinelerinin hızlı ve hassas tepkilerinden öğrenmeye çalıştığı şeylere kendini tamamen kaptırmış olduğu böyle anlarda sevimli bir adam oluyordu. "Yalnızca beyninin şu anda yapmakta olduğu şeyi büyütüyor, mevcut etkinliği seçici olarak takviye ediyor, ki aslında beynin ilginç sayılabilecek

herhangi bir şey de yapmıyor şu anda... İşte." Dikkatini çeken bir şeyi çabucak not etti, Artırıcı'ya döndü, sonra küçük ekranda titreşen çizgileri izlemek üzere arkasına yaslandı. Kadranlar arasında geçişler yaparak birleşikmiş gibi görünen üç çizgiyi birbirinden ayırdı, sonra yeniden birleştirdi. Orr onu bir daha rahatsız etmedi. Bir ara Haber sertçe, "Gözlerini kapa," dedi. "Yukarı bakıyormuş gibi yap. Tamam. Gözlerini kapalı tut, gözünün önüne bir şey getirmeye çalış - kırmızı bir küp mesela. Tamam..."

Nihayet makineleri kapatıp elektrotları başından çıkarmaya koyulduğunda, Orr'un az önce hissettiği o dinginlik duygusu, bir uyuşturucunun ya da alkolün yarattığı geçici bir ruh hali gibi yavaş yavaş kaybolmaya yüz tutmadı. Olduğu yerde kaldı. Hiç düşünmeden, hiç utanıp sıkılmadan, "Dr. Haber, etkili rüyalarımı kullanmanıza artık izin veremem," dedi Orr.

"Ha?" dedi aklı Orr'dan ziyade halen Orr'un beyninde olan Haber.

"Rüyalarımı kullanmanıza artık izin veremem."

" 'Kullanmak' mı dedin?"

"Evet kullanmak."

"Adına ne dersen de, fark etmez," dedi Haber. Doğrulup ayağa kalkmış, halen kanepede oturmakta olan Orr'un tepesinde dikiliyordu şimdi. Gri, iriyarı, enine geniş, kıvırcık sakallı, şişkin göğüslü, çatık kaşlıydı. Senin Tanrın kıskanç bir Tanrı. "Üzgünüm George, ama böyle bir şey söyleyecek konumda değilsin sen."

Orr'un tanrıları isimsizdi, kıskançlıktan azadeydi, ne tapınma ne de itaat talep ediyorlardı.

"Yine de söylüyorum ama," diye yanıtladı kibarca.

Haber ona tepeden baktı, bir an gerçekten baktı ona ve onu gördü. İpekli bir perdeyi kenara çekmeye çalışırken, ipekli perde yerine eline granit bir kapı gelmiş bir adam gibi irkilmiş görünüyordu. Odanın öbür yanına yürüdü. Masasının ardına geçip oturdu. Bu kez Orr ayağa kalktı ve biraz gerindi.

Haber kocaman gri bir elle kara sakalını sıvazladı.

"Büyük bir buluşun eşiğindeyim - daha doğrusu ortasındayım," dedi; her zamanki gürlüğünden, şen şakraklığından eser olmayan pes sesi karanlık ve güçlüydü. "Beyin şablonlarım bir geri besleme-eleme-çoğaltma-artırma yordamı dahilinde kullanarak, Artırıcı'yı etkili rüyaların sırasında ortaya çıkan EEG ritimlerini yeniden üretecek şekilde programlıyorum. Bunlara e-hali ritimleri adını verdim. Bu ritimleri yeterince genelleştirmeyi başardığımda, onları başka bir beynin r-hali ritimleriyle üst üste bindirebileceğim; böylece belirli bir senkronizasyon süresinin ardından, bu eşlenmiş ritimlerin söz konusu yeni beyni etkili rüya görmeye sevk edeceğine inanıyorum. Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musun acaba? Artık doğru düzgün seçilip eğitilmiş bir beyinde e-halini kolayca başlatabileceğim, hem de bir psikologun EBU yoluyla bir kediyi öfkeye veya psikozlu bir insanı sakin olmaya sevk ettiği ölçüde kolayca - aslına bakılırsa daha bile kolay olacak, çünkü ben kimyasal madde ya da implant kontaklar kullanmadan da beyne uyarımda bulunabiliyorum. Bu hedefime ulaşmama birkaç gün, hatta belki de birkaç saat kaldı. Bunu başardığım an ne istersen onu yapmakta serbestsin. O noktadan sonra gereksiz olacaksın. İsteksiz bir denekle çalışmaktan hoşlanmıyorum, dahası bu iş için uygun niteliklere sahip olan, gereğince yönlendirilmiş bir denekle çok daha hızlı ilerleme kaydedebileceğim. Ama ben hazır olana dek sana ihtiyacım var. Bu araştırmanın bitmesi şart.

Bu, bugüne dek yapılmış muhtemelen en önemli bilimsel araştırma çalışması. Sana o denli ihtiyacım var ki -olur da arkadaşın olarak bana, bilgi arayışına ve bütün insanlığın selametine karşı duyduğun sorumluluk duygusu seni burada tutmaya yetmeyecek olursa- daha yüce bir davaya hizmet etmeni sağlamak uğruna seni zorlamaya bile hazırım. Gerekirse Zorunlu Ter... yani Mecburi Kişisel

Sağlık Gözetimi emri çıkarttırırım. Sana şiddete meyilli bir psikoz hastası muamelesi yapıp uyuşturucu ilaçlar veririm. Zaten böylesine önemli bir mesele söz konusu olduğu halde yardım etmeyi reddetmen de düpedüz psikotik bir tavır ya. Öte yandan, bunu söylemem bile gereksiz ama, üzerinde yasal veya ruhsal bir baskı kurmama hiç gerek kalmadan bana kendi iradenle, gönüllü olarak yardım etmeni yüz bin kere tercih ederim. Benim için arada büyük bir fark var."

"Sizin açınızdan herhangi bir fark olacağını sanmıyorum," dedi Orr, saldırganlıktan uzak bir üslupla.

"Neden benimle savaşıyorsun - hele de şimdi? Neden şimdi, George? Bu işe bunca katkıda bulunmuşken, hedefimize böylesine yaklaşmışken ha?" Senin Tanrın sitemkâr bir Tanrı. Ama suçluluk duygusu George Orr'u vurabilecek bir silah değildi; suçluluk duygusuyla kendini hırpalayan insanlardan olsaydı, otuz yaşını göremez, çoktan göçüp gitmiş olurdu.

"Çünkü siz bunu yapmayı sürdürdükçe her şey daha da kötüye gidiyor. Şimdi de etkili rüya görmemi engellemek yerine onları kendiniz görmeye kalkışıyorsunuz. Dünyanın geri kalanını kendi rüyalarımın içinde yaşamaya mecbur etmek hoşuma gitmiyor, doğru, ama kesinlikle sizin rüyalarınızın içinde yaşamak da istemiyorum."

" 'Her şey daha da kötüye gidiyor' derken ne demek istiyorsun? Buraya bak, George." Erkek erkeğe. Sağduyu her zaman galip gelir. Oturup bunları enine boyuna bir konuşabilsek... "Birlikte çalıştığımız şu birkaç hafta içinde başardığımız şeyleri sana kısaca özetleyeyim. Nüfus patlamasını bertaraf ettik; şehirlerdeki yaşam kalitesini ve gezegenin ekolojik dengesini düzeltip eski haline getirdik. Ölümcül hastalıkların başında gelen kanseri bertaraf ettik." Teker teker sayarken güçlü, gri parmaklarını da sırayla açmaya başladı. "Ten rengi sorununu, ırklararası nefreti bertaraf ettik. Türümüzün bozulması ve var olan zararlı genlerin gelecek kuşaklara aktarılması tehlikesini bertaraf ettik. Yoksulluğu, ekonomik eşitsizliği, sınıf savaşını dünyanın dört bir yanında bertaraf ettik - ya da bertaraf ettik demeyelim de etme yolundayız diyelim. Daha başka? Akıl hastalıkları, gerçekliğe uyum sağlama sorunları: Bunlar biraz zaman alacak belki, ama bunu başarma yolunda çoktan adım attık bile. İFAGE yönetiminde, insanın bedensel ve ruhsal ıstıraplarının azaltılması ve bireylerin kendilerini sağlam bir biçimde ifade etme olanaklarının sürekli artırılması hep devam eden süreçler ve bu süreçlerde sürekli ilerleme kaydediliyor. İlerleme, George! İnsanlığın altı yüz bin yılda kaydedemediği ilerlemeyi biz altı haftada kaydettik!"

Orr bu savların hepsine teker teker cevap verilmesi gerektiğini hissediyordu. "İyi ama demokratik hükümet özlemimiz nereye vardı, görmüyor musunuz?" diye girdi söze. "İnsanlar artık kendi adlarına hiçbir seçim yapamaz hale geldiler. Neden her şey bu kadar bayağı, neden herkes bu kadar neşesiz peki? İnsanları birbirinden ayırt etmek bile imkânsız hale geldi - ne kadar gençseler birbirinden ayırt edilmeleri de o kadar zor oluyor. Ya Dünya Devleti'nin bütün çocukları o Merkezlerde büyütmesi işine ne deme-"

Ama Haber bu kez gerçekten öfkeli bir şekilde lafını kesti. "Çocuk Merkezleri senin başının altından çıktı, benim değil! Ben yalnızca rüya telkinlerim sırasında bu yönde bir ihtiyacın ana hatlarını çizdim sana, her zaman yaptığım gibi, ama anlaşılan bu telkinlerim bir türlü tutmuyor veya tutsa da senin o lanet olası birincil düşünme sürecin onları öyle bir çarpıtıyor ki sonunda hepten tanınmaz hale geliyorlar. Bu arada, insanlığın iyiliği için yapmaya çalıştığım her şeye direndiğini ve kızdığını bana söylemene hiç gerek yok - başından beri belliydi bu zaten. Ben seni ileri doğru bir adım atmaya zorladıkça, sen rüyalarının bunu gerçekleştirmek için başvurduğu yolların dolambaçlılığı ya da aptallığıyla o adımı boşa çıkarıyor, hükümsüz kılıyorsun. Her seferinde geri adım atmaya çalışıyorsun. Senin kendi dürtülerin baştan aşağı olumsuz. Rüya gördüğünde güçlü bir hipnotik baskı altında olmasaydın, dünyayı haftalar önce yakıp kül etmiş olurdun! O kadın avukatla kaçıp gittiğin

gecenin az daha nelere mal olacağını bir düşünsene-"

"O öldü," dedi Orr.

"İyi olmuş. Üzerinde yıkıcı bir etkisi vardı. Sorumsuzluğa sevk ediyordu seni. Sende toplumsal vicdandan, özgecilikten eser yok. Ahlaki olarak bir denizanasından farksızsın. O kadar ki toplumsal sorumluluk denen şeyi sana her seferinde hipnoz yoluyla damla damla zerk etmek zorunda kalıyorum. Ve her seferinde de bu çabam köstekleniyor, bir çuval incir berbat oluyor. Çocuk Merkezleri meselesinde de böyle oldu. Nevrotik kişilik yapılarını şekillendiren başlıca unsurun çekirdek aile olduğu kanıtlandığına göre, ideal bir toplumda bunu değiştirmenin bazı yolları olabileceğini telkin etmiştim ben. Senin rüyan ise bu dediklerimin olabilecek en ilkel yorumunu bir ucundan yakaladığıyla kaldı, bunu ütopyacı, ucuz birtakım kavramlarla ya da belki ütopya karşıtı kinik birtakım kavramlarla çorba edip ortaya Merkezleri çıkardı. Kaldı ki Merkezler yine de yerine geçtikleri kurumdan daha iyi! Şizofreni bu dünyada pek az rastlanan bir şey - bunu biliyor muydun acaba? Ender görülen bir hastalık artık!" Dr. Haber'ın karanlık gözleri parladı, dudakları sırıttı.

"Bir şeyler daha iyi - yani eskiye göre daha iyi," dedi Orr tartışma umutlarını tümden yitirerek. "Ama siz devam ettikçe daha beter oluyorlar. Size köstek olmaya çalışmıyorum ben, siz yapılması olanaksız bir şeyi yapmaya çalışıyorsunuz sadece. Benim bir... bir yeteneğim var, bunun farkındayım ve yeteneğime ilişkin sorumluluğumun bilincindeyim. Bana düşen, onu yalnızca mecbur kaldığımda kullanmak. Başka bir seçenek olmadığında. Ama artık başka seçenekler var. Bu yüzden de artık durmalıyım."

"Duramayız - daha yeni başladık! Senin bu gücüne iyi kötü hâkim olmaya daha yeni yeni başlıyoruz. Ben bunu tam anlamıyla başarmaya fazlasıyla yaklaştım ve başaracağım da. İnsan beyninin bu yeni yeteneğiyle bütün insanlığın iyiliği için yapılabilecek şeylere hiçbir kişisel korku engel olamaz!"

Haber nutuk atmaya girişmişti. Orr ona baktı, ama dosdoğru kendisine çevrilmiş donuk gözler bakışlarına karşılık vermedi, kendisini görmedi. Nutuk aynen devam etti.

"Benim yapmaya çalıştığım, bu yeni yeteneği çoğaltılabilir kılmak. Bunu matbaanın icadına, yeni herhangi bir teknolojik veya bilimsel kavramın uygulamaya konmasına benzetebilirsin. Söz konusu deney veya teknik başkaları tarafından başarılı bir şekilde yinelenemezse hiçbir işe yaramaz. Aynı biçimde, tek bir adamın beyninin içinde kilitli kaldığı sürece e-halinin de insanlığa, bir odanın içinde kilitli kalmış bir anahtardan ya da münferit, kısır bir deha mutasyonundan öte bir faydası dokunmaz. Ama ben çok yakında anahtarı o odadan çıkarmanın yolunu bulacağım. Ve bu 'anahtar' insan evriminde, bizzat akıl yürüten beynin gelişimi kadar büyük bir kilometre taşı olacak! Onu kullanmayı becerebilen, kullanmaya layık olan her beyin bunu yapabilecek. Uygun, eğitimli, gereğince hazırlanmış bir özne Artırıcı'nın uyarımı yardımıyla e-haline girdiğinde, otohipnoz sayesinde tamamen kontrol altında olacak. Hiçbir şey şansa bırakılmayacak, rasgele itkilerin, akıldışı narsistçe heveslerin eline teslim edilmeyecek. Senin nihilizm isteminle benim ilerleme istemim; senin Nirvana arzularınla benim herkesin iyiliğini düşünerek, kılı kırk yararak yaptığım bilinçli planlarım arasındaki gerilimden eser olmayacak. Ben tekniklerimden emin olduğumda, sen de gitmekte serbest olacaksın. Şartsız koşulsuz serbest. Ve madem başından beri tek istediğinin sorumluluktan azade olmak, etkili rüya görme becerisinden yoksun kalmak olduğunu iddia ediyorsun, sana söz veriyorum, ilk etkili rüyam senin 'tedavi'ni de içerecek - bir daha asla etkili rüya görmeyeceksin."

Orr ayağa kalkmıştı; Haber'a bakarak hiç kımıldamadan durdu; yüzü sakindi, ama pürdikkat kesilmiş, her şeyiyle Haber'a odaklanmıştı. "Kendi rüyalarınızı kendiniz kontrol edeceksiniz," dedi, "bir başınıza - kimseden yardım almadan, size nezaret eden kimse olmadan, öyle mi?"

"Bu kadar şaşıracak ne var ki bunda? Seninkileri haftalardır kontrol ediyorum. Benim durumumda

(bu arada tabii ki kendi deneyimin ilk kobayı ben olacağım, etik olarak başka türlü olması da düşünülemez), evet benim durumumda kontrol eksiksiz olacak."

"Otohipnozu ben de denemiştim, hem de rüya baskılayıcı ilaçları daha hiç kullanmadan-"

"Evet, bundan daha önce de söz etmiştin; başarısız oldun tabii ki. Dirençli bir öznenin başarılı bir biçimde öztelkinde bulunup bulunamayacağı ilginç bir mesele kuşkusuz, ama senin uğradığın başarısızlık benim deneyim açısından hiçbir şeyi kanıtlamaz. Sen profesyonel bir psikolog değilsin, eğitimli bir hipnozcu değilsin, dahası bunu denediğin sırada, rüyalarınla ilgili olarak yaşadığın bütün o sorunlardan dolayı duygusal olarak altüst olmuş haldeydin zaten ve doğal olarak çabaların hiçbir yere varmadı. Ama ben profesyonelim ve ne yaptığımı tam olarak biliyorum. Kendi kendime baştan sona eksiksiz bir rüya telkin edebilir, sonra da telkinimi bütün ayrıntılarıyla, uyanık aklımla tasarladığım halinden milim şaşmaksızın rüyamda görebilirim. Geçtiğimiz hafta her gece yaptım bunu, alıştırma olsun diye. Geriye bir tek Artırıcı'nın genelleştirilmiş e-hali örüntülerini benim r-halimle senkronize etmesi kalıyor, bu da olduğunda o rüyalar birer etkili rüyaya dönüşecek. Ve işte o zaman - işte o zaman..." Kıvırcık sakalların arasında kalan dudaklar zorlama, sabit bir gülümsemeyle, esrik bir sırıtışla aralandı, öyle ki Orr asla görülmemesi gereken, aynı anda hem korkunç hem de acınası bir şeye tanık olmuşçasına bakışlarını kaçırmak durumunda kaldı. "İşte o zaman bu dünya cennet gibi olacak, insanlar da tanrılar gibi!"

"Ama öyleyiz, öyleyiz zaten," dedi Orr, fakat beriki ona hiç kulak asmadı.

"Korkacak hiçbir şey yok. Aslı tehlikeli olan dönem -tabii o zaman bunu bilmiyorduk ama- e-rüya yeteneğine yalnız senin sahip olduğun ve bu yetenekle ne yapacağını bilmediğin dönemdi.

Eğer bana gelmeseydin, eğitimli ellere, bilimin ellerine emanet edilmiş olmasaydın kim bilir neler olurdu. Ama buraya geldin, beni gördün ve ikimiz karşılaştık bir kere: Dedikleri gibi, dehanın en büyük koşulu doğru zamanda doğru yerde olmak!" Gümbür gümbür bir kahkaha patlattı. "O yüzden artık korkacak bir şey yok, iş senin elinden çıktı artık. Ben bilimsel olarak da ahlaken de ne yapığımı ve neyi nasıl yapmam gerektiğini biliyorum. Nereye gittiğimi biliyorum."

"Yanardağlar ateş salar," diye mırıldandı Orr.

"Ne?"

"Artık gidebilir miyim?"

"Yarın beşte görüşmek üzere."

"Geleceğim," dedi Orr ve çıktı.

---

2 *Glumdalclitch, Gulliver'in Gezileri*'nin ikinci bölümünde Gulliver'in ona "bakıcılık" yapan küçük kıza verdiği ad. *Brobdingnag* ise aynı kitapta devler ülkesinin adı. –y.n.

10

II descend, reveille, l’autre cote du reve. -
Uyanmış iniyor rüyanın öte yakasından aşağı.

VICTOR HUGO, Les Contemplations

Saat daha üçtü ve Parklar Departmanındaki ofisine gidip güneydoğu banliyö oyun alanları projesinin çizimlerini bitirmesi gerekiyordu; ama ofise gitmedi. Bir an gitmeyi düşündü, sonra bu düşünceyi aklından savdı. Hafızası bu işi beş yıldır yapıyor olduğuna dair her türlü güvenceyi kendisine veriyor da olsa, hafızasına inanmıyordu. Şu anda yapması gereken, iş değildi. Hem bu iş onun işi de değildi.

Gerçeklik namına elinde kalmış şuncacık şeyin en büyük kısmını oluşturan işini, varoluşunun gerçek anlamda sahip olmayı sürdürdüğü bu yegâne öğesini böylece gerçekdışı saflarına süpürmekle, sağlığını kaybetmiş bir aklın karşı karşıya bulunduğu tehlikenin tıpatıp aynısına maruz kaldığının farkındaydı: Özgür irade duygusunun yitirilişiydi bu tehlike. Olanı inkâr ettikçe, olmayanın pençesine düşerdi insan, boşluğu doldurmak için hep birden üşüşen zorlantıların, fantazilerin ve dehşetlerin pençesine düşerdi - bunu biliyordu. Ama boşluk oradaydı. Bu hayat gerçeklikten yoksundu; yaratmaya hacet olmayan yerde yaratan rüyanın kumaşı epriyip gitmiş, delik deşik bir şeye dönüşmüştü. Eğer var olmak buyduysa, o boşluk belki çok daha yeğdi. Bu canavarlara ve aklın ötesindeki kaçınılmazlara boyun eğecekti. Eve gidecek, hiçbir ilaç almadan uyuyacak ve piyangodan ne çıkarsa onun rüyasını görecekti.

Şehir merkezinde fünikülerden indi, ama tramvaya binmek yerine mahallesine doğru yürümeye koyuldu; yürümeyi oldum olası severdi.

Lovejoy Parkı’nın bittiği yerde, eski, köprülü otoyolun bir parçası halen sapasağlam uzayıp gidiyordu. Muhtemelen yetmişli yıllardaki otoyol yapma hastalığının son delilik nöbetlerinden artakalmış olan devasa bir yapıydı bu; bir zamanlar Marquam Köprüsü’ne kadar devam ediyor olsa gerekti, ama şimdi Front Caddesi’nin 9 metre yukarısında, göğün ortasında bıçak gibi kesiliyordu. Salgın Yıllarının ardından şehir baştan aşağı yerle bir edilip yeniden inşa edildiğinde, belki de Amerikalı gözlerce fark edilmeyecek denli büyük, işe yaramaz ve çirkin bir yapı olduğundan, yıkılmamıştı. Orada öylece duruyordu; şeritlerinin orasında burasında çalılıklar bitmiş, bu arada altında da uçurum eteklerindeki kırlangıç yuvalarını andıran bir yığın bina türemişti. Şehrin bu enikonu derbeder ve çekimser küçük bölgesinde, bir yanda Tüketim Mallarının Adaletli Paylaşımı mevzuatının müşterilere getirdiği katı sınırlamalara, diğer yanda Dünya Planlama Merkezi’ne ait dev hipermarketlerin ve satış mağazalarının -dünyadaki ticaret akışının yüzde doksanı bu marketler üzerinden gerçekleştiriliyordu artık- ezici rekabetine rağmen ayakta kalmaya çalışan küçük dükkânlar, bağımsız marketler, pek de iştah açıcı görünmeyen küçük lokantalar vardı halen.

Köprülü otoyolun altındaki bu dükkânlardan biri de ikinci el malların satıldığı bir mağazaydı; vitrinin tepesindeki tabelada "Antikalar" yazıyor, camekânda ise boyaları kalkmaya başlamış (ve yazım hatasına kurban gitmiş) "Ivır Zırıv" ibaresi okunuyordu. Vitrinin bir yanında el yapımı birkaç bodur çömlek, diğer yanında üzerine güvelere yem olmuş desenli bir şal serilmiş eski püskü bir sallanan sandalye vardı ve bu ana teşhir ürünlerinin etrafına her çeşit kültürel çerçöp darmadağın serpiştirilmişti: bir at nalı, kurmalı bir kol saati, bir mandıradan gelmiş olacak esrarengiz bir alet,

Başkan Eisenhower'ın çerçeveli bir fotoğrafı, içinde üç adet Ekvador madeni parası bulunan, dışı hafifçe hasarlı bir cam küre, yavru yengeç ve yosun desenleriyle süslenmiş plastik bir klozet kapağı, fazla kullanılmaktan yıpranmış bir tespih ve üstlerinde "İyi Drmda" ibaresi bulunan, ama besbelli çizik içinde bir yığın eski 45'lik. Tam da Heather'ın annesinin bir süre çalışmış olabileceği türden bir yer, diye geçirdi içinden Orr. Ani bir dürtüye uyup içeri girdi.

İçerisi serin ve oldukça karanlıktı. Köprülü otoyolun bir ayağı, içerideki duvarlardan birini oluşturuyordu; bir denizaltı mağarasının duvarı gibi yüksek, boş, koyu renkli, geniş mi geniş betonarme bir yüzeydi bu. Geri çekilen gölgelerin, hantal mobilyaların, onlarca dönümü kaplayabilecek eski püskü soyut resimlerin ve halen hiçbir işe yaramamakla birlikte artık gerçekten antikadan sayılmaya başlayan sözde-antika çıkrıkların arasından, sahipsiz nesnelerin bu kasvetli yurdundan devasa bir figür çıktı, yavaşça süzülürmüş gibi görünen sessiz ve sürüngenimsi bir figür. Dükkân sahibi bir Uzaylıydı.

Kıvrılmış sol dirseğini havaya kaldırdı ve "İyi günler. Bir nesne mi arzu ediyorsunuz?" dedi.

"Teşekkürler, yalnızca bakıyordum."

"Lütfen bu faaliyete devam ediniz," dedi dükkân sahibi. Azıcık geri çekilip gölgelerin arasına girdi ve oldukça hareketsiz bir şekilde durdu. Orr bir köşedeki harap, eski püskü tavus kuşu tüylerinin üstündeki ışık oyununa baktı, 1950'den kalma bir amatör film projektörünü, mavi beyaz bir sake takımını ve oldukça yüksek fiyatlar biçilmiş Mad dergilerinden oluşan yığını inceledi. Som çelikten yapılmış bir çekici elinde şöyle bir tarttı ve aletin dengesine hayran kaldı; ustalıkla yapılmış bir aletti, güzel bir şeydi. Amerika'nın refah içinde yüzdüğü yıllardan kalma bunca ıvır zıvırda Uzaylıların ne bulduğunu merak ederek, "Bu sizin kendi seçiminiz mi?" diye sordu dükkân sahibine.

"Ne gelirse kabulümüzdür," diye yanıtladı Uzaylı.

Akla yatkın bir bakış açısı. "Size bir şey sorabilir miyim acaba? Dilinizde *iahklu'* sözcüğünün anlamı nedir?"

Dükkân sahibi o geniş, kabuğa benzer zırhı, kırılgan nesneler arasından yanlamasına dikkatle geçirerek yeniden yaklaştı.

"İfade edilemez. Tekil kişilerle iletişim kurmak için kullanılan dil başka ilişki biçimlerini ihtiva etmeyecektir Jor Jor." Paleti andıran kocaman, yeşilimsi bir uzuv olan sağ el, ağır, belki biraz da tereddütlü bir biçimde Orr'a doğru uzandı." 'Tiua'k Ennbe Ennbe."

Orr onunla el sıkıştı. Hiç kımıldamadan durmuş, besbelli kendisine bakıyordu; gerçi o koyu renkli, buhar dolu başlığın içinde göz namına bir şey de görünmüyordu ya. Tabii başındaki şey başlık idiyse. O yeşil kabuğun, o muazzam zırhın altında sahiden elle tutulur, somut bir biçim var mıydı ki acaba? Hiç bilmiyordu. Buna rağmen 'Tiua'k Ennbe Ennbe'nin yanında kendini son derece rahat hissediyordu.

"Ezkaza Lelache diye biriyle tanışmış olamazsınız herhalde, değil mi?" dedi birden, dükkâna girmesine neden olan o ani dürtünün bir benzerine yenik düşerek.

"Lelache. Hayır. Lelach'ı mı arıyorsunuz?"

"Lelache'ı kaybettim."

"Sisin içinde kesişmeler," dedi Uzaylı.

"Onun gibi bir şey," dedi Orr. Önündeki, üstü hayli kalabalık masadan Franz Schubert'in yaklaşık beş santim boyunda beyaz bir büstünü seçip aldı, bir piyano öğretmeninin öğrencisine verdiği bir ödül olsa gerekti bu. Öğrenci büstün kaidesine "Ben kim endişelenmek kim" yazmıştı. Schubert'in yüzü uysal ve ruhsuzdu, gözlüklü minik bir Buda gibi. "Bu ne kadar?" diye sordu Orr.

"Beş Yeni Sent," diye yanıtladı ‘Tiua’k Ennbe Ennbe.

Orr cebinden beş sentlik Halk-Fed parası çıkarıp Uzaylıya uzattı.

"*Iahklu"yu* kontrol etmenin, onu olması gereken... yani doğal seyrine sokmanın bir yolu yok mu?"

Uzaylı beş senti aldı ve azametli bir biçimde yan yan süzülerek Orr’un satılık bir antika sanmış olduğu krom kaplı bir yazarkasanın başına geçti. Gerekli tuşlara basarak satış bedelini yazarkasaya kaydetti, sonra bir süre hiç kımıldamadan durdu.

"Bir çiçekle bahar olmaz," dedi. "Bir elin nesi var, iki elin sesi var." Aralarındaki iletişim uçurumuna köprü çekmeye yönelik bu çabasından besbelli tatmin olmamış halde yeniden duraladı. Yarım dakika boyunca hiç kıpırdamadan durdu, derken ön taraftaki vitrine doğru gidip kendinden emin, gergin, dikkatli hareketlerle orada sergilenen antika plaklardan birini aldı ve Orr’a getirdi. Bir Beatles plağıydı bu: "*With a Little Help from My Friends.*"

"Hediye," dedi. "Kabul edilebilir mi?"

"Evet," dedi Orr ve plağı aldı. "Teşekkürler - çok teşekkür ederim. Çok naziksiniz. Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum."

"O memnuniyet bana ait," dedi Uzaylı. Mekanik olarak çıkan ses donuk, zırh ise buz gibi kayıtsız olsa da, ‘Tiua’k Ennbe Ennbe’nin sahiden memnun olduğundan emindi Orr; kendi de duygulanmıştı.

"Bunu ev sahibimin aletinde çalabilirim, eski bir gramofonu var," dedi. "Çok teşekkür ederim." Yeniden el sıkıştılar ve dükkândan çıktı.

Corbett Caddesi’ne doğru yürümeye devam ederken, Uzaylıların benim tarafımda olmasına şaşmamalı, diye geçirdi içinden. Ne de olsa onları bir bakıma ben icat ettim. Ne diye icat ettiğim konusunda hiçbir fikrim yok elbette. Ama ben ortalıkta olduklarını rüyamda görene, onların var olmasına göz yumana dek ortalıkta olmadıkları da kesin. Bu da demek oluyor ki aramızda bir bağlantı var - her zaman da vardı.

Tabii şayet bu doğruysa (düşünceleri de yürüme hızında ilerliyordu), mevcut haliyle bütün dünya benim tarafımda olmalı, çünkü onun büyük bir kısmını da rüyamda görerek bizzat yarattım. Eh, aslına bakılırsa o da pekâlâ benim tarafımda. Yani ne de olsa ben onun bir parçasıyım. Ondan ayrı bir şey değilim ya. Yeri arşınladığımda yer benim tarafımdan arşınlanıyor, havayı soluduğumda onu değiştiriyorum, dünya nasıl benimle bağlantılıysa ben de her şeyimle sonuna kadar bağlantılıyım onunla.

Yalnız Haber farklı, üstelik her rüyayla daha da farklı oluyor. O bana karşı: Onunla olan bağlantım olumsuz. Ve dünyanın onun başının altından çıkan yönleri, bana rüyamda görmemi emrettiği yönleri - kendimi yabancılaşmış hissettiğim, kendimi karşısında âciz hissettiğim şey bu yönler işte...

Kötü biri olduğundan değil. Dediklerinde haklı, insan başka insanlara yardım etmeye elbet çalışmalı. Ama yılan antitoksiniyle ilgili o örnek yanlıştı. Bir insanın acı çekmekte olan başka bir insanla karşılaşmasından söz ediyordu. Bu farklı bir durum. Belki de benim yaptığım şeyin, dört yıl önce nisan ayında yaptığım şeyin... haklı gerekçeleri vardı... (Ama düşünceleri her zaman olduğu üzere o yangın enkazından kaçındı.) Başka bir insana yardım etmek gerekir. Ama insan kitleleri söz konusu olduğunda, Tanrı rolüne soyunmak da doğru değil. Tanrı olabilmek için ne yaptığını biliyor olman lazım. Ve iyi bir şeyler yapabilmek için haklı olduğuna ve niyetinin iyi olduğuna inanıyor olman yetmez. Kendi dışındaki şeylerle... temas halinde olman lazım. Haber temas halinde değil. Hiç kimsenin, hatta hiçbir şeyin onun gözünde kendine ait bir varoluşu yok; dünyayı kendi amacı için bir araç olarak görüyor sadece. Amacının iyi olması da bir şeyi değiştirmiyor, çünkü sahip olduğumuz yegâne şey araçlar... O kabullenemiyor, şeyleri oluruna bırakamıyor, hiçbir işin ucunu bırakamıyor. Adeta çıldırmış... Benim gibi rüya görmeyi sahiden başarırsa, kendisiyle birlikte hepimizi o

temassızlık haline sürükler. Şimdi ne yapacağım ben?

Bu soruya vardığında Corbett'in üzerindeki eski eve de varmıştı.

Apartman yöneticisi Mannie Ahrens'dan modası geçmiş gramofonu ödünç almak üzere giriş katındaki daireye uğradı. Bu komşu ziyareti, doğası gereği bir demlik esrarlı çayı paylaşmayı da kapsıyordu. Orr ağzına sigara sürmediğinden ve dumanı öksürmeksizin içine çekmeyi başaramadığından Mannie daima onun için özel olarak demlerdi otu. Biraz dünya meselelerinden konuştular. Mannie spor programlarından nefret ederdi; evinden dışarı çıkmaz, her öğleden sonra Çocuk Merkezlerine henüz alınmamış çocuklara yönelik eğitici DPM programlarını izlerdi. "O kukla timsah var ya, hani şu Dooby Doo, sahiden çok kral bir tip," dedi. Konuşmalarında uzun boşluklar olurdu, Mannie'nin zihninin yıllar yılı maruz kaldığı sayısız kimyasal yüzünden paçavraya dönmüş kumaşındaki kocaman deliklerin bir etkisiydi bu. Ama Mannie'nin o pis dairesinde huzur ve mahremiyet vardı; esrarlı çay da fazla sert olmadığı sürece Orr'da tatlı bir gevşeme etkisi yaratıyordu. Nihayet gramofonu kucakladığı gibi yukarı taşıdı ve fişini tamtakır salonun duvarındaki bir prize taktı. Plağı gramofona koydu, sonra iğne kolunu döner tablanın üzerine getirip duraladı. Ne istiyordu ki?

Emin değildi. Yardım herhalde, diye düşündü. Ya da 'Tiua'k Ennbe Ennbe'nin dediği gibi, ne gelirse kabulü olacaktı.

İğneyi dikkatle en dıştaki girintiye indirdi ve gramofonun yanına, toz içindeki yere uzandı.

Binlerine ihtiyacın var mı?

Benim sevecek birine ihtiyacım var.

Makine otomatikti; plak bitince bir an usulca gurulduyor, iç organlarını tıkırdatıyor sonra iğneyi gerisin geri en baştaki girintiye döndürüyordu.

İdare ediyorum bir parça yardımla

Dostlarımdan gelen bir parça yardımla

Plak on birinci kez çalmaya başladığında Orr derin bir uykuya daldı.

Yüksek tavanlı, tamtakır, loş odada uyanan Heather bir an neye uğradığını şaşırdı. Burası da neresiydi?

Uyumuştu. Bacakları iki yana açılmış, sırtı piyanoya yaslanmış halde yerde uyuyakalmıştı. Marihuana oldum olası uykusunu getirir, üstelik aptallaştırırdı onu, ama insan Mannie'nin, o zavallı ihtiyar otkafanın hatırını kırıp hayır diyemiyordu ki. George "*With a Little Help*" şarkısını kanırta kanırta, neredeyse döner tablayı kemirecekmişçesine çalmakta olan gramofonun yanı başında, derisi yüzülmüş bir kedi gibi yamyassı yatıyordu. Heather müziğin sesini yavaş yavaş kıstı, sonra gramofonu durdurdu. George kımıldamadı bile; dudakları hafifçe aralık, gözleri sımsıkı kapalıydı. İkisinin de bu müziği dinleyerek uyuyakalmış olması ne komikti. Dizlerinin üstünde doğrulup yerden kalktı ve akşam yemeği için ne olduğuna bakmak üzere mutfağa yollandı.

Of ki ne of: domuz ciğeri. Kilo hesabına göre dağıtılan üç et puluyla alınabilecek en besleyici ve ekonomik yiyecekti domuz ciğeri. Dün hipermarketten almıştı onu. Aslında ince ince kesilip, tuzlanmış domuz eti ve soğanla kavrulsa belki... öğğğğ. Öğğğ möğğ, yapacak bir şey yoktu, domuz ciğeri bile yiyecek kadar açtı ve George da zor beğenen bir adam değildi. Doğru düzgün bir yemek bulduğunda seve seve yer, tadını çıkarırdı, ama önüne iğrenç domuz ciğeri konduğunda da yine gıkını çıkarmadan yerdi. İyi huylu erkekler de dahil bütün lütufların kaynağı olan Tanrı'ya övgüler olsun.

Bir yandan sofrayı kurup bir yandan iki patatesle yarım lahanayı pişsin diye tencereye koyarken ara ara nedensizce durup kalıyordu: Kendini sahiden bir tuhaf hissediyordu. Yönünü yurdunu şaşırmış

gibi. O allahın belası esrar yüzündendi mutlaka ve tabii sabaha kadar yerde uyumaktan.

George saçı başı darmadağın, gömleği tozlanmış halde girdi mutfağa. Uzun uzadıya baktı kadının yüzüne. "Kimler gelmiş. Günaydın!" dedi Heather.

George öylece durmuş, gülümseyerek bakıyordu ona; saf sevinç dolu, kocaman, ışıl ışıl bir gülümsemeydi bu. Hayatında hiç bu kadar büyük bir iltifata nail olmamıştı Heather; kendi sebep olduğu bu sevinç onu utandırmıştı. "Canım karıcığım," dedi George ellerini tutarak. Avuçlarına baktı kadının, ellerini ters çevirip dışlarına baktı, sonra onları yüzüne götürdü. "Kahverengi olmalıydın," dedi George ve Heather korktuğu başına gelmişçesine, gözlerinde yaşlar gördü adamın. Bir anlığına, yalnızca o an için, olup bitenin sırrına erer gibi oldu; kahverengi olduğunu anımsadı, geceleyin kulübedeki o sessizliğin, derenin çağıldayışının ve daha bir sürü şeyin anısı beyninde bir şimşek gibi çaktı. Ama George o anda her şeyden önce geliyordu, başka şeyleri düşünecek halde değildi. Kendisini kollarına alan George'a sarıldı. "Yorgunluktan perişan oldun," dedi, "keyifsizsin, yerlerde uyuyakaldın. O Haber domuzu yüzünden hep. Bir daha gitme ona. Ne olur gitme artık. İstediğini yapsın, umurumda değil, dava açarız ona, isterse mahkeme emriyle seni zorla Linnton'a kapatsın, temyize gideriz, başka bir psikiyatr bulur, seni yine çıkarırız oradan. Onunla çalışmaya devam edemezsin artık, canına okuyor senin."

"Kimse canıma okuyamaz," dedi George ve cılız bir kahkaha attı, göğsünden handiyse hıçkırık gibi yükselen bir kahkaha. "Hele de dostlarımdan bir parça yardım gördüğüm sürece. Tekrar gideceğim ona, ama bunlar son gidişlerim, kurtulmama bir şey kalmadı. Artık beni endişelendiren kendi durumum değil. Ama sen merak etme..." Ciğerle soğanlar tavada cızırdarken, bedenlerindeki bütün yüzeyler bitişmiş, tamamen bütünleşmiş halde birbirlerine sıkı sıkı sarıldılar. "Ben de uyuyakaldım," dedi Heather George'un boynuna, "İhtiyar Rutti'nin o aptal mektuplarını daktilo etmekten kafam kazan gibi olmuş. Ama güzel plak almışsın, hoşuma gitti. Çocukken Beatles'a bayılırdım, ama Hükümet'in radyo kanalları artık hiç çalmıyor onları."

"Almadım, hediye edildi," dedi George, ama tavadaki ciğer yağda pat edince Heather kocasının kollarından kopup yemeğe bakmak zorunda kaldı. Yemek boyunca George onu seyretti; Heather da George'u seyretmekten geri durmadı. Yedi aydır evliydiler. Havadan sudan konuşmakla yetindiler, birbirlerine dişe dokunur bir şey söylemediler. Bulaşıkları yıkadılar ve yatağa girdiler. Yatakta aşk yaptılar. Aşk taş gibi durduğu yerde beklemez, tıpkı ekmek gibi yapılmalıdır; hep yeniden yapılmalı, taze tutulmalıdır. Yapılıp bittiğinde birbirlerinin kolları arasında, aşkı tutarak yatıp uyudular. Uykusunda Heather, bir derenin doğmamış çocukların şarkı söyleyen sesleriyle dolu gürlemesini işitti.

George uykusunda açık denizin derinliklerini gördü.

Heather ikisi de birbirinden yaşlı, artık kendilerine dahi faydaları kalmamış iki avukatın, Ponder ile Rutti'nin sekreterliğini yapıyordu. Ertesi gün -cuma günü- saat dört buçukta işten çıktığında, önce tekraylıya sonra da tramvaya binip eve gideceğine, Washington Parkı'na tırmanan fünikülere bindi. George'a iş çıkışında onunla İFAGE'de buluşabileceğini söylemişti, George'un terapi seansı ancak beşte başlıyordu nasıl olsa, terapiden çıkınca da birlikte şehir merkezine inip Uluslararası Alışveriş Merkezi'ndeki DPM lokantalarından birinde yemek yiyebilirlerdi. "Bir şey olmayacak, merak etme," demişti George, karısının İFAGE'ye gelmek istemesinin gerçek nedenini anlayarak ve kendisine bir şey olmayacağını kastederek. O da, "Biliyorum," diye yanıtlamıştı, "ama dışarıda yemek eğlenceli olur, hem yemek pulu artırmıştım. Daha Casa Boliviana'yı hiç denemedik."

Heather İFAGE Kulesi'ne erkenden vardı ve girişteki geniş mermer merdivenlerde beklemeye koyuldu. George bir sonraki tramvayla geldi. Kendi gözüne görünmez gelen başka insanlarla birlikte tramvaydan indiğini gördü kocasının. Yüzünde cana yakın bir ifade olan, kısa boylu, sağlam yapılı, kendine fazlasıyla hâkim bir adam. Masa başında çalışan çoğu insan gibi biraz kamburu çıkmış olsa

da gerek yürüyüşü, gerek hareketleri göze hoş görünüyordu. Onu görünce, açık renkli duru gözlerinin rengi sanki daha da açılmış gibi oldu ve gülümsedi: yine o katıksız sevinçten doğan yürek parçalayıcı gülümseme. Onu ölesiye seviyordu Heather. Haber onu bir kez daha incitecek olursa, oraya dalıp Haber'ı paramparça edecekti. Şiddet duyguları aslında kendisine yabancıydı, ama söz konusu olan George olduğunda iş değişiyordu. Hem bugün nedense kendisini her zaman olduğundan farklı hissediyordu. Daha bir cesur, daha bir sert. İşyerinde iki kez yüksek sesle "kahretsin" demiş, ihtiyar Bay Rutti'nin irkilmesine yol açmıştı. Daha önce yüksek sesle "kahretsin" dediği vaki değildi ve aslında bugün de öyle bir niyeti yoktu, ama yine de söylemişti işte, malum kelime, sanki kolay kolay bırakamayacağı eski bir alışkanlıkmış gibi dökülüvermişti ağzından...

"Merhaba George," dedi.

"Merhaba," dedi George ellerini tutarak. "Çok, ama çok güzelsin."

Nasıl olur da birileri bu adamın hasta olduğunu düşünebilirdi?

Tamam, belki tuhaf rüyalar görüyordu. Ama bugüne dek tanıştığı insanların neredeyse dörtte biri gibi düpedüz kötü ve nefret dolu olmasından bin kere daha iyiydi bu.

"Neredeyse beş oldu," dedi Heather. "Ben burada beklerim. Yağmur yağarsa da giriş salonuna geçerim. Gerçi orası da Napolyon'un mozolesinden farksız, o siyah mermerler, o oymalı kakmalı eşyalar insanın üstüne üstüne geliyor. Burası güzel ama. Hayvanat Bahçesi'ndeki aslanların kükreyişleri bile duyuluyor buradan."

"Benimle yukarı gelsene," dedi George. "Yağmur başladı bile." Gerçekten de başlamıştı: baharın arkası kesilmek bilmeyen ılık çisentisi. Antarktika'nın buzulları, erimesine asıl yol açanların çocuklarının başına usulca yağıyordu. "Haber'ın güzel bir bekleme odası var. Hem gelirsen, muhtemelen bir yığın Halk-Fed kodamanı ve üç-dört devlet başkanıyla paylaşıyor olacaksın o odayı. İFAGE Müdürü'nün huzuruna çıkıp el etek öpmek için bekleşiyor hepsi de. Ben de her seferinde onların arasından sürünerek geçip onlardan önce içeri buyur edilmek zorunda kalıyorum. Dr. Haber'ın evcil psikopatı. Onun ayaklı sergisi. Biricik göstermelik hastası..." Karısını tepesine Panteon kubbesi kondurulmuş kocaman giriş salonuna yöneltmiş, yürüyen bantların birinden ötekine geçirmiş ve sonsuza uzanıyor gibi görünen olağanüstü, sarmal bir yürüyen merdivenle yukarı çıkarmaya başlamıştı. "İFAGE şu haliyle bile düpedüz dünyayı yönetiyor," dedi. "Haber'ın ne diye daha başka bir iktidar biçimine ihtiyaç duyduğunu merak etmekten kendimi alamıyorum doğrusu. Neticede elinde yeterince iktidar var. Neden durmak bilmiyor? Sanırım Büyük İskender sendromu gibi bir şey bu, sürekli yeni dünyalar fethetme ihtiyacı. Hiçbir zaman anlayamamışımdır bunu. Günün nasıl geçti? İşyerinde bir terslik olmadı ya?"

George gergindi, o yüzden bu kadar çok konuşuyordu; öte yandan haftalardır olduğu gibi bunalımda ya da endişeli de görünmüyordu. Bir şeyler onu yeniden doğal iç huzuruna kavuşturmuştu. Heather George'un o huzuru uzun boylu yitirebileceğine, yolunu hepten şaşıracağına, dünyayla teması kaybedeceğine hiç ihtimal vermemişti zaten; yine de perişan durumda olduğu ve perişanlığının giderek arttığı da bir gerçekti. Ama şimdi öyle değildi ve bu öylesine ani, öylesine topyekûn bir değişimdi ki, Heather buna neyin sebep olmuş olabileceğini merak ediyordu. Geriye dönüp değişimin ne zaman baş gösterdiğini düşündüğünde, halen dayanıp döşenmemiş durumdaki salonlarında oturup o çılgın ve derin Beatles şarkısını dinleyerek birlikte uyuyakaldıkları evvelsi akşamdan başka bir şey gelmiyordu aklına. O zamandan beri yeniden kendine dönmüş gibiydi.

Haber'ın kocaman, gösterişli bekleme odasında kimse yoktu. George kapının yanındaki masaya benzeyen şeye adını söyledi ve hemen ardından, otoresepsiyonist, diye açıkladı karısına. Heather gergin bir komik olma çabasıyla acaba otoerotistleri de var mıdır diye alay etmekle meşgulken bir kapı açıldı ve kapının ağzında Haber belirdi.

Heather onunla yalnızca bir kere, Haber George'u ilk görmeye başladığında karşılaşmış, o seferinde de ancak bir-iki dakika görmüştü. Onun ne denli iriyarı bir adam olduğunu, ne kadar koca bir sakalı olduğunu, nasıl da etkileyici göründüğünü unutmuştu. "İçeri gelsene George!" diye gürledi Haber. Heather'ın dizlerinin bağı çözüldü. Korku içinde bir köşeye sindi. Haber onu fark etti. "Bayan Orr - sizi gördüğüme sevindim! Ne iyi ettiniz de geldiniz! Siz de içeri buyrun."

"Yok, gelmeyeyim. Ben yalnızca-"

"Yok yok, gelin. Bunun George'un buradaki muhtemelen son seansı olduğunu biliyor muydunuz? Size anlattı mı? Bu akşam bu işe son noktayı koyuyoruz. Mutlaka aramızda olmanız lazım. Buyrun. Çalışanlarımı erkenden evlerine yolladım. Aşağıya inen yürüyen merdivenlerdeki izdihamı görmüşsünüzdür herhalde. Bu akşam bütün bina bana kalsın istedim. Geçin şöyle, harika, şuraya oturun." Konuşmaya devam etti; cevaben anlamlı bir şey söylemeye hacet yoktu. Haber'ın hali tavrı, etrafa yaydığı gurur dolu mutluluk Heather'ı büyülemişti; onun insanı böylesine avucunun içine alan, bu denli hayat dolu, yalnız kişiliğiyle değil cüssesiyle de efsanevi bir şahsiyet olduğunu hepten unutmuştu. Koskoca bir dünya önderi, dev bir bilimadamı olan böyle bir adamın, bunca haftasını sıradan biri olan George'a kişisel terapi yapmakla harcamış olması sahiden inanılmaz bir şeydi. Ama tabii George'un vakası araştırma bakımından çok önemliydi.

"Son bir seans," diyordu Haber, kanepenin başucundaki duvarda bulunan bilgisayarımsı bir şeyde birtakım ayarlar yaparken. "Son bir denetimli rüya daha göreceksin ve sonra sorunumuzu çözmüş olacağız. Var mısın George?"

Kocasının adını sık sık kullanıyordu. "Sürekli adımı söyleyip duruyor; kendinden başka birinin de var olduğunu kendisine hatırlatmak için herhalde," diye anlattığını hatırlıyordu George'un birkaç hafta önce.

"Elbette varım," dedi George ve kanepeye oturup yüzünü azıcık havaya kaldırdı; Heather'dan yana bir bakış atıp gülümsedi. Haber derhal birtakım kablolara bağlı o minik şeyleri George'un gür saçlarını ayırarak başına yerleştirmeye koyuldu. Heather her Halk-Fed vatandaşına yapılan bir dizi test ve yine her vatandaş hakkında tutulan zorunlu kayıtlar kapsamında kendi beyin izini aldıkları zamandan hatırlıyordu bu işlemi. Bunun kocasına yapıldığını görmek içini huzursuz etti. O elektrot denen şeyler küçük birer vantuz gibi düşünceleri George'un kafasının içinden çekip çıkarıverecek de bir kâğıt parçasına basılmış kargacık burgacık yazılara, delilerin o anlamsız karalamalarına dönüştürüverecekti sanki. George'un yüzü şimdi aşırı bir yoğunlaşma ifadesine bürünmüştü. Ne düşünüyordu acaba?

Haber onu boğmaya niyetlenmiş gibi elini birden George'un gırtlağına götürdü ve öbür eliyle kasetçalara uzanarak bilindik hipnoz teranelerini kendi sesiyle yineleyen bir kaseti çalmaya başladı: "Hipnoz haline geçiyorsun..." Birkaç saniye sonra durdu ve hipnozun gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol etti. George kendinden geçmişti.

"Tamam," dedi Haber ve belli ki şimdi yapacaklarını düşünüp taşınarak durakladı. O irikıyımlığıyla tıpkı bir bozayı gibi arka ayakları üzerinde yükseldi, Heather ile kanepenin üzerindeki narin, edilgen şekil arasında dikilip durdu.

"Şimdi beni can kulağıyla dinle George, dediklerimi unutma. Derin bir hipnoz halindesin ve sana vereceğim bütün talimatları harfiyen yerine getireceksin. Ben sana söylediğimde uykuya dalıp rüya göreceksin. Etkili bir rüya göreceksin. Rüyanda tamamen normal olduğunu göreceksin - bütün diğer insanlar gibi olduğunu. Bir zamanlar etkili rüya görmek gibi bir yeteneğe sahip olduğunu ya da senin öyle zannettiğini, ama bunun artık doğru olmadığım göreceksin rüyanda. Bu andan itibaren rüyaların aynen başkalarının gördüğü rüyalar gibi olacak, yalnızca senin için bir anlam ifade edecek, fakat harici gerçeklik üzerinde herhangi bir etkileri olmayacak. İşte bütün bunları göreceksin rüyanda; bu

söylediklerimi rüyaya dökerken ne tür bir simgeciliğe başvurursan başvur, rüyanın etkili nüvesini, artık etkili rüya göremediğin gerçeği oluşturacak. Güzel bir rüya olacak; adını üç kez söylediğimde, kendini dinç ve iyi hissederek uyanacaksın. Bu rüyadan sonra bir daha asla etkili rüya görmeyeceksin. Şimdi sırtüstü yat. Rahatça yerleş. Uykuya dalıyorsun. Uyuyorsun. Antwerp!"

Haber bu son sözcüğü söylerken George'un dudakları kıpırdadı ve uykusunda konuşanların o belli belirsiz, uzak sesiyle ağzının içinde bir şeyler geveledi. Kocasının ne dediğini tam duyamamakla birlikte, Heather'ın aklı hemen önceki geceye gitti; yanına kıvrılmış uykuya dalmak üzereyken George yüksek sesle bir şey demişti: Ürper hani, gibisinden bir şeydi sanki. "Ne dedin?" diye sormuş, ama George'dan cevap çıkmamıştı, çoktan uykuya dalmıştı çünkü. Tıpkı şimdi olduğu gibi.

Onun oracıkta, elleri iki yanında cansız, savunmasız halde yatışını seyrederken kalbi göğsünün içinde sıkışır gibi oldu.

Haber ayağa kalkmış, şimdi de kanepenin başucundaki makinenin yanında bulunan beyaz bir düğmeye basıyordu; elektrotlardan çıkan kabloların bir kısmı bu makineye, bir kısmı da ne olduğunu bildiği EEG cihazına gidiyordu. Duvardaki şey Artırıcı olsa gerekti, bütün bu araştırmanın asıl konusu olan şey.

Haber kadının iyiden iyiye gömüldüğü kocaman deri koltuğa doğru yaklaştı. Koltuk hakiki deridendi, hakiki deriye dokunmanın nasıl bir his olduğunu nicedir unutmuştu Heather. O suni, vinil derilere benziyordu, ama insanın parmaklarına çok daha ilginç gelen bir dokusu vardı. Korkuyordu. Neler olup bittiğini anlayamıyordu. Önünde dikilmiş duran irikıyım adama, o ayı-şaman-tanrı karışımına göz ucuyla baktı.

"Yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik Bayan Orr," diyordu adam artık sesini alçaltmış olarak, "bunca zamandır telkin ettiğim o bir dizi rüyanın son noktası bu. Haftalardır bu seansın -bu rüyanın- yolunu yapıyorduk hep. Geldiğinize çok sevindim, sizi davet etmeyi düşünemedim, kusuruma bakmayın, ama burada olmanız benim açımdan bulunmaz bir nimet, varlığınız kendini tamamen güvende, emin ellerde hissetmesine ek bir katkı sağlıyor. Siz buradayken bir dolap çevirmeye cesaret edemeyeceğimi biliyor! Öyle değil mi? Aslına bakarsanız, başaracağımıza inancım tam. Bu işi bitireceğiz. Rüya görmeye yönelik o saplantılı korku silindiğinde, uyku ilaçlarına olan bağımlılığı da büyük ölçüde kırılmış olacak. Bu tamamen bir koşullama meselesi... İyisi mi şu EEG'den gözümü ayırmayayım ben, şimdi rüya görmeye başlayacak." O koca cüssesiyle seri bir şekilde odanın öbür yanına yürüdü. Heather hiç kıpırdamadan oturup George'un, deminki yoğunlaşma ifadesinden, aslına bakılırsa her türlü ifadeden sıyrılmış sakin yüzünü seyretti. Ölmüş olsa ancak bu kadar ifadesiz görünebilirdi.

Dr. Haber makineleriyle meşguldü, durmadan kıpır kıpır bir şeyler yapıyor, makinelerin üstüne eğiliyor, onları ayarlıyor, ekranları izliyordu. George'dan yana bakmıyordu bile.

"İşte," dedi usulca - herhalde bana demiyor, diye düşündü Heather; kendi kendinin seyircisiydi adam. "İşte oldu. Şimdi. Şimdi kısa bir mola verelim, iki rüya arasında biraz ikinci safha uykusu uyusun bakalım." Duvardaki cihazda bir şey yaptı. "Sonra ufak bir test yaparız..." Yeniden yanına geldi; Heather, sohbet edermiş gibi yapacağına kendisini tam anlamıyla görmezden gelmesini diledi adamın. Sessizliğin faydalarından tümden habersiz gibiydi.

"Eşinizin burada yürüttüğümüz araştırmalara ne denli büyük bir katkıda bulunduğunu size anlatamam Bayan Orr. Benzersiz bir hasta o. Rüya görmenin doğası ve rüyalardan hem olumlu hem de olumsuz koşullama terapisinde ne şekilde yararlanılabileceği hususunda onun sayesinde öğrendiğimiz şeyler, hayatın her alanında tam manasıyla paha biçilmez kazanımlar sağlayacak. İFAGE'nin açılımını biliyorsunuzdur herhalde. İnsanlığa Faydalı Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü. Size şu kadarını söyleyeyim, bu vakadan öğrendiklerimiz insanlığa muazzam, kelimenin tam anlamıyla muazzam ölçüde faydalı olacak. Başlangıçta sıradan bir ilaç suistimali olarak görünen bir vakadan

böylesi bir sonuç çıkarabilmiş olmamız olağanüstü bir başarı! İşin en şaşırtıcı yanı da Tıp Fakültesi'ndeki o psikolog müsveddelerinin bu vakada sıradışı bir şeyler olduğunu fark edebilecek kadar kafalarını çalıştırıp onu bana havale etmiş olmaları. Akademisyen klinik psikologların bu kadar akıllıca teşhisler koymaları nadir rastlanan bir durumdur." Bütün bunları söylerken gözü hep saatindeydi; derken, "Her neyse, şimdi Yavru'nun başına döneyim," deyip yeniden süratle odanın öbür yanına seğirtti. Yine Artırıcı denen şeyin orasını burasını kurcalamaya koyuldu ve yüksek sesle, "George. Hâlâ uyuyorsun, ama beni duyabiliyorsun," dedi. "Beni gayet iyi duyabiliyor ve anlayabiliyorsun. Eğer beni duyuyorsan başını hafifçe salla."

Sakin çehrede bir değişiklik olmadı, ama baş bir kez öne doğru eğildi. Tıpkı ipin ucunda oynayan bir kuklanın başı gibi.

"Güzel, şimdi beni can kulağıyla dinle. Bir canlı rüya daha göreceksin. Bu rüyada... duvarda bir duvar resmi olduğunu göreceksin, bu ofisin duvarında. Hood Dağı'nın baştan aşağı karlarla kaplı göründüğü kocaman bir resim. Rüyanda duvar resmini bu ofiste, masanın hemen arkasındaki duvarda göreceksin. Tamam. Şimdi uykuya dalacaksın ve rüya göreceksin... Antwerp."

Haber yine cihazları arasında mekik dokumaya, bir o ekrana bir bu ekrana bakmaya koyuldu. "İşte," diye fısıldadı güç duyulur bir sesle. 'İşte... tamam... oldu." Makineler sustu. George kıpırtısız yatıyordu. Haber bile mırıldanmayı, bir oraya bir buraya gitmeyi kesmişti. Boydan boya cam kaplı cephesinden dışarıda yağan yağmurun göründüğü, yumuşak bir ışıkla aydınlatılmış, kocaman odada çıt çıkmıyordu. Haber, başı masasının arkasındaki duvara çevrili vaziyette EEG'nin yanında durdu. Hiçbir şey olmadı.

Heather sol elinin parmaklarıyla, koltuğun esnek, damarlı yüzeyinde, bir zamanlar canlı bir hayvanın derisi olan, bir inekle evren arasındaki o ara yüzeyde ufak bir daire çizdi. Dün çaldıkları o eski plağın ezgisi aklına geldi ve bir daha da aklından çıkmadı.

Işığı söndürdüğünde ne görüyorsun?

Sana söyleyemem, ama o benim biliyorum...

Haber'ın bu kadar uzun bir süre boyunca hiç kıpırdamadan, ağzını açmadan durabileceğine gözleriyle görmese inanmazdı. Yalnızca bir kere parmakları uzanıp birtakım tuşları tıkırdattı. Sonra yeniden, gözü boş duvarda, hareketsiz beklemeyi sürdürdü.

George iç çekti, uyku mahmurluğuyla bir elini havaya kaldırdı, yeniden gevşedi ve uyandı. Gözlerini kırpıştırarak doğruldu. Gözleri, orada olduğundan emin olmak istercesine derhal Heather'a çevrildi.

Haber kaşlarını çattı, gergin, afallamış bir hareketle Artırıcı'nın alttaki düğmesine bastı. "Bu da ne demek şimdi!" dedi. Canlı minik çizgilerin halen dans etmekte olduğu EEG ekranına baktı. " Artırıcı sana r-hali örüntülerini veriyordu, ne halt ettin de uyandın?"

"Bilmem." George esnedi. "Uyandım işte. Bana çabucak uyanmam yönünde talimat vermemiş miydiniz?"

"Genelde veriyorum. İşaretimle birlikte uyanma talimatı. İyi de Artırıcı'dan gelen örüntü uyarımını nasıl hükümsüz kılabildin?.. Gücü artırmam gerekecek; demek biraz fazla temkinli gitmişiz bu sefer." Artık doğrudan doğruya Artırıcı ile konuşuyordu, hiç kuşku yoktu buna. Bu konuşma bittiğinde aniden George'dan yana dönüp, "Pekâlâ," dedi. "Anlat bakalım. Ne gördün rüyanda?"

"Şurada, eşimin arkasındaki duvarda Hood Dağı'nın bir resmi olduğunu gördüm."

Haber'ın gözü bir an sekoya ağacından panellerle kaplı çıplak duvara gitti, sonra yeniden George'a döndü.

"Başka? Bundan önce bir rüya daha görmüş olabilir misin - ucundan kıyısından bir şeyler hatırlıyor musun?"

"Evet, sanırım gördüm. Bir dakika... Rüya gördüğümün rüyasını gördüm galiba, ya da öyle bir şey. Karmakarışıktı. Bir mağazadaydım. Evet, şimdi hatırladım - Meier ve Frank mağazasından yeni bir takım elbise alıyordum, takımda mavi bir tunik olması gerekiyordu çünkü galiba yeni bir işe başlayacaktım, ya da öyle bir şey, tam hatırlayamıyorum. Neyse, mağazanın bir ölçü cetveli vardı, boyun şu kadarsa kilonun ne kadar olması gerektiğini söyleyen bir şey. Ben de orta yapılı erkekler için öngörülen boy ve kilo ölçülerinin tam ortasına denk geliyordum."

"Başka bir deyişle, normaldin," dedi Haber ve birden kahkahayı bastı. Abartılı, böğürtüyü andıran bir gülüşü vardı. Hele de o gerilimden ve sessizlikten sonra, Heather'ın korkudan yerinden sıçramasına sebep olmuştu.

"Bu iyi haber George. Bu çok iyi bir haber." George'un omzuna dostça vurdu ve elektrotları başından sökmeye koyuldu. "Başardık. İstediğimiz noktaya geldik. Düze çıktın dostum! Farkında mısın acaba?"

"Evet, sanırım farkındayım," diye yanıtladı George kibarca.

"Büyük yük sırtından indi. Değil mi?"

"Ve sizin sırtınıza bindi. Öyle değil mi?"

"Evet, benim sırtıma bindi. Çok doğru!" Fırtına gibi esip gürleyen o okkalı kahkaha yine patlak verdi ve bu kez sanki her zamankinden biraz daha uzun sürdü. Haber acaba her zaman mı böyle, yoksa aşırı heyecanlı olduğundan mı böyle davranıyor, diye merak etti Heather.

"Dr. Haber," dedi kocası, "acaba bir Uzaylıyla rüya görmek hakkında konuştunuz mu hiç?"

"Bir Aldebaranlıyla mı diyorsun? Hayır. Washington'da Forde, içlerinden bazılarını bizim testlerimizden birkaçına tabi tutmayı denemiş, bir sürü de psikolojik test yapmış, ama elde edilen sonuçlar anlamlı değilmiş. Onlarla aramızdaki iletişim sorununu henüz çözebilmiş değiliz de ondan, bana sorarsan. Akıllı varlıklar kuşkusuz, ama İrçevski -en iyi zenobiyoloğumuz- onların rasyonellikten belki de tümden yoksun olduğu kanısında; ona göre insanlar arasında sergiledikleri toplumsal olarak katılımcı görünen davranışlar da adaptasyon amaçlı içgüdüsel bir taklitten öte bir şey değil. Tabii sahiden öyle olup olmadığını kesin olarak bilemiyoruz. EEG'lerini çekmek mümkün değil ve doğrusunu istersen, rüya görmek bir yana, uyuyup uyumadıklarını dahi öğrenebilmiş değiliz henüz!"

"*Iahklu'* terimini biliyor musunuz?"

Haber bir an durakladı. "Duydum, evet. Çevrilemez bir sözcük. Sen de bunun 'rüya' anlamına geldiğine kanaat getirdin, ha?"

George başını iki yana salladı. "Ne anlama geldiğini bilmiyorum. Ukalalık taslayıp sizin bilmediğiniz bir şeyi bildiğimi iddia edecek değilim, ama bu yeni tekniği uygulamaya başlamadan önce, rüya görmeden önce Uzaylılardan biriyle konuşsanız iyi olur bence Dr. Haber."

"Hangisiyle peki?" Sesindeki alay fark edilmeyecek gibi değildi.

"Herhangi biriyle. Fark etmez."

Haber güldü. "İyi de ne hakkında konuşayım George?"

Heather, başını kaldırıp dev irisi adama bakan kocasının açık renkli gözlerinin çakmak çakmak olduğunu gördü. "Benim hakkımda. Rüya görmek hakkında. *Iahklu'* hakkında. Fark etmez. Tabii dinlediğiniz sürece. Ne demek istediğinizi anlayacaklardır, onlar bu alanda bizlerden çok daha tecrübeliler."

"Hangi alanda?"

"Rüya görmekte - rüya görmenin neyin tezahürü olduğu konusunda. Bunu epeydir yapıyorlarmış. Hatta sanırım ezelden beri. Onlar rüya vaktinin varlıkları. Bunu anlamıyorum, sözcüklerle de ifade edemem. Her şey rüya görür. Şeklin, varlığın oyunları, maddenin rüya görmesidir. Kayalar kendi rüyalarını görür ve yeryüzü değişir... Ama zihin bilinçli hale geldiğinde, evrim ivme kazandığında, işte o zaman dikkatli olmanız gerekir. Dünyaya karşı özenli olmanız gerekir. Yolu yordamı öğrenmelisiniz. İşin püf noktalarını, sanatını, sınırlarını öğrenmelisiniz. Bilinçli bir zihin, bilerek ve özenle bütünün bir parçası olmalıdır - tıpkı kayanın bilinçsiz olarak bütünün bir parçası olması gibi. Anlıyor musunuz? Bu dediklerim size bir şey ifade ediyor mu?"

"Evet, ilk defa duymuyorum bunları, eğer kastettiğin buysa. Dünyanın ruhu, vesaire vesaire. Bilimöncesi bir sentez alt tarafı. Gizemcilik rüya görmenin veya gerçeğin doğasına ilişkin yaklaşımlardan biri, ama aklını kullanmayı tercih eden ve bunu yapabilecek beceriye sahip olanların nezdinde kabul edilemez bir yaklaşım."

"Bu dediğinizin doğru olup olmadığından emin değilim," dedi George; sesinde en ufak bir içerleme yoktu ve son derece samimiydi. "O halde sadece bilimsel meraktan şu kadarını deneyin: Artırıcı'yı kendi üzerinizde denemeden, onu devreye sokmadan, öztelkininize başlarken bir kere olsun *Er' perrehnne* deyin. İster yüksek sesle, ister içinizden. Tek bir kere. Ama açık seçik bir şekilde. Bunu deneyin."

"Neden?"

"Çünkü işe yarıyor."

"Ne anlamda 'işe yarıyor'?"

"Dostlarınızdan bir parça yardım görüyorsunuz," dedi George. Ayağa kalktı. Heather dehşete düşmüş halde ona bakakaldı. Bu dedikleri kulağa deli saçması gibi geliyordu - Haber'ın tedavisi sonunda sahiden delirtmişti onu, böyle olacağını biliyordu. Ama Haber da ipe sapa gelmez bir konuşmaya veya psikotik bir saçmalamaya normalde vereceği tepkiyi vermiyordu - yoksa veriyordu da o mu bunu göremiyordu?

"*Iahklu'* bir kişinin tek başına üstesinden gelemeyeceği kadar yoğun bir deneyim," diyordu George, "bu yüzden de kontrolden çıkıyor. Uzaylılar onu denetim altında tutmanın yollarını biliyorlar. Veya tam olarak denetim altında tutmanın demeyelim de onu ait olduğu yerde tutmanın, doğru yoldan gitmenin... Ben de anlamıyorum bunu. Ama belki siz anlarsınız. Onlardan yardım isteyin.

Düğmeye... Açma düğmesine basmadan önce *Er' perrehnne* deyin."

"Haklı olabilirsin," dedi Haber. "Belki sahiden araştırmaya değer bir husustur bu. Bu konuyla ilgileneceğim George. Kültür Merkezi'ndeki Aldebaranlılardan birini çağırıp bu dediklerinle ilgili bilgi almaya çalışacağım, bakalım bir şeyler öğrenebilecek miyim... Konuştuklarımız size hiçbir şey ifade etmiyor herhalde, değil mi Bayan Orr? Sizin bu kocanız ruh doktoru olmalıymış asıl, bu oyunun araştırma tarafında yer almalıymış; teknik ressam olarak harcanıyor." Neden böyle demişti ki Haber? George park ve oyun alanı tasarımcısıydı bir kere. "Bu alanda müthiş bir sezgiye sahip, doğuştan yetenekli. Aldebaranlıları bu işe dahil etmek aklımın ucundan geçmemişti doğrusu, ama parlak bir fikir olabilir bu. Öte yandan onun ruh doktoru olmadığına içten içe şükrediyorsunuzdur belki, ha? Eşinizin yemek masasında bilinçaltınızdaki arzuları analiz etmesi ne berbat bir şey olurdu, değil mi?" Onları kapıya geçirirken yine esip gürleyen o kahkahasını koyverdi. Heather şaşkına dönmüştü, neredeyse ağlayacaktı.

"Ondan nefret ediyorum," diye patladı hışımla, aşağı inen sarmal yürüyen merdivende. "Korkunç bir adam. Düzmece. Koca bir sahtekâr."

George onun koluna girdi. Hiçbir şey demedi.

"Bu iş bitti mi? Sahiden bitti mi? Artık ilaç filan kullanman gerekmeyecek, bu iğrenç seanslara da bir daha gelmeyeceksin, öyle mi?"

"Öyle görünüyor. Haber evraklarımı hazırlayıp işleme koyacak, bir terslik olmazsa altı hafta içinde temiz kâğıdım elime geçmiş olur. Tabii uslu durursam." Biraz bezgince gülümsedi. "Sana işkence gibi geldi bu, farkındayım hayatım, ama inan bana öyle gelmedi. Bu kez öyle gelmedi. Yalnız karnım çok aç. Akşam yemeği için nereye gidiyoruz? Casa Boliviana'ya mı?"

"Çin mahallesine," dedi Heather ve daha bunu söylerken kendi yanlışını yakalayıp güldü. Eski Çin mahallesi, şehir merkezinin geri kalan kısmıyla birlikte en az on yıl önce yerle bir edilmiş, bambaşka bir yere dönüştürülmüştü. Bir an hepten unutmuştu bunu nedense. "Ruby Loo'ya demek istedim," dedi kafası karışık bir halde.

George karısının koluna iyice sarıldı. "Güzel," dedi.

Lokanta ulaşımı kolay bir yerdeydi; füniküler nehrin karşı yakasında, Çöküş'ten önce dünyanın en büyük alışveriş merkezi olan bir zamanların meşhur Lloyd Merkezi'nde duruyordu. Bugünlerde ise o kocaman çok katlı otoparklar dinozorlarla birlikte tarihe karışmıştı ve iki katlı alışveriş merkezini dolduran mağazalarla dükkânların büyük çoğunluğu kapılarına kilit vurulmuş, cephelerine tahtalar çakılmış halde bomboş duruyordu. Buz pateni pisti en az yirmi yıldır doldurulmamıştı. Bükülmüş metalden yapılmış o romantik, tuhaf çeşmelerden su akmıyordu artık. Küçük süs ağaçları dallanıp budaklanmış, koskocaman olmuştu; dikildikleri silindir biçimindeki havuzların dışına taşmış kökleri, yaya yollarında metrelerce uzanan çatlaklar oluşturmuştu. O uzun, yarı karanlık, yarı terk edilmiş, sıra kemerli pasajlarda insan hem önündekilerin hem de arkasındakilerin konuşmalarını ve ayak seslerini aşırı bir netlikle işitiyor, sesler dipsiz bir kuyudan gelirmiş gibi hafif bir yankıyla çınlıyordu.

Ruby Loo üst kattaydı. Bir atkestanesinin dalları, lokantanın cam cephesini neredeyse bütünüyle kapatmış, görünmez hale getirmişti. Başlarının üstünde gökyüzü, yoğun, enfes bir yeşile kesmişti, hani bahar akşamlarında yağmurdan sonra bulutların dağılmasıyla bir anlığına görünen o renge. Heather başım kaldırıp o yeşim göğe baktı, nasıl uzak, nasıl inanılmaz, nasıl da dingindi; yüreği hafifledi, endişenin dökülen deri gibi üstünden sıyrılmaya başladığını hissetti. Ama bu his uzun sürmedi. Her şey aniden tuhaf bir biçimde tersine döner, değişir gibi oldu. Adını koyamadığı bir his onu kıskıvrak yakalamış, olduğu yere mıhlamış gibiydi. Yürümeyi sürdürecek gücü kendinde bulamadan neredeyse tamamen durdu ve bakışlarını o yeşim gökyüzünden önünde uzanan, karanlık gölgelerle dolu boş pasajlara indirdi. Tuhaf bir yerdi burası. "Burası insanın tüylerini diken diken ediyor," dedi.

George omuz silkti; ama yüzü gergin, enikonu ürkütücü görünüyordu.

Bir rüzgâr da çıkmıştı, eski nisanlardakine göre fazla ılık, nemli, sıcak bir rüzgârdı bu; atkestanesinin ince yeşil yapraklı, kocaman dallarını kımıldatıyor, döne döne uzayıp giden terk edilmiş uzun pasajların ta aşağılarındaki çeri çöpü havaya kaldırıyordu. Kımıldayan dalların ardındaki neon ışıklı tabela rüzgârla birlikte kararıp titreşir gibi oldu; biçimi de değişiyordu sanki. Ruby Loo yazmıyordu üstünde, artık hiçbir şey yazmıyordu. Hiçbir şey hiçbir şey ifade etmiyordu. Hiçbir şeyin anlamı yoktu. Rüzgâr boş avlularda boşuna esiyordu. Heather George'a sırtını dönüp en yakın duvara doğru seğirtti; gözyaşlarına boğulmuştu. Istırap çektiğinde içgüdüsel olarak saklanır, bulduğu ilk duvarın bir köşesine büzülüp sinerdi.

"Ne oldu hayatım... Bir şey yok, bak. Dayan biraz, geçecek hepsi, her şey düzelecek."

Deliriyorum, diye düşündü; George değildi aklını oynatan, başından beri o değildi, bendim.

"Her şey düzelecek," diye fısıldadı George bir kez daha, ama kocasının sesinden, bu dediğine

kendisinin de inanmadığını anladı. Ellerinde hissetti inanmadığını.

"Neler oluyor?" diye haykırdı Heather çaresizce. "Neler oluyor söylesene?"

"Bilmiyorum," dedi George neredeyse dalgın bir ifadeyle. Ağlama nöbetini durdurmak için onu hâlâ kollarında tutuyor, göğsüne bastırıyordu gerçi, ama şimdi başını kaldırmış, gövdesini Heather'dan biraz uzaklaştırmış, başka bir yana dönmüştü. Kulak kesilmiş, çevreyi gözetler gibiydi. Heather George'un kalbinin göğsünün içinde düzenli bir ritimle küt küt attığını hissetti.

"Heather, dinle. Benim geri dönmem gerekiyor."

"Nereye geri dönmen gerekiyor? Ne olduğunu söylesene?" Sesi ince ve yüksekti.

"Haber'ın yanına. Gitmem lazım. Hemen şimdi. Beni bekle - lokantada. Bekle beni Heather. Peşimden gelme." Çekip gitti. Arkasından gitmek zorundaydı. George ardına dönüp bakmadan hızla uzaklaşmış, uzun merdivenlerden inmiş, pasajları gerisin geri yürüyerek kuru çeşmelerin önünden geçmiş, füniküler durağına çıkmıştı. Hattın ucunda bir vagon bekliyordu; hemen atlayıp bindi. Vagon tam hareket ederken güçbela yetişmeyi başaran Heather, koşmaktan göğsü daralmış bir halde kendini son anda içeri attı. "Ne halt yediğini sanıyorsun sen George!"

"Özür dilerim." O da nefes nefeseydi. "Oraya ulaşmam lazım. Seni bu işe bulaştırmak istemedim."

"Hangi işe?" George'dan nefret ediyordu. Birbirlerinin yüzlerine karşı hızlı hızlı soluyarak karşılıklı koltuklara oturdular. "Bu deli oyunu da ne böyle? Neden oraya geri dönüyorsun ki?"

"Haber-" Bir an George'un ağzı dili bağlandı. "Haber rüya görüyor," dedi. Akıl mantık dinlemez, yoğun bir dehşet duygusu çöreklendi Heather'ın içine, ama bilmezlikten geldi.

"Neyin rüyasını görüyor? Görüyorsa ne olmuş?"

"Camdan dışarı bak."

Koştukları süre boyunca ve vagona bindikleri andan itibaren yalnızca George'a bakmıştı. Füniküler şimdi nehrin üzerinden, suyun metrelerce yukarısından geçiyordu. Oysa su yoktu. Nehir kurumuştu. Köprülerin ışığında, çatlak çatlak ve balçık içindeki yatağı seçiliyordu; leş gibiydi, gres yağı ve kemiklerle, kim bilir ne zaman nehrin dibini boylamış alet edevatla, can çekişen balıklarla dolu bir halde kurumuş kalmıştı. Koca koca gemiler yan yatmış, dağ gibi yükselen pis rıhtımların önüne birer leş gibi serilmişlerdi.

Portland'ın, Dünya'nın Başkenti'nin merkezindeki binalar, aralarına ölçülü biçili yeşil alanlar serpiştirilmiş, taştan ve camdan olma o yüksek, görkemli, gıcır gıcır küp yapılar, Hükümet'in kaleleri -Araştırma ve Geliştirme, İletişim Araçları Merkezi, Sanayi, Ekonomik Planlama, Çevre Denetimi- topluca erimekteydi. Güneşte bırakılmış jöle gibi her an biraz daha vıcık vıcık, pelte pelte oluyorlardı. Köşeler çoktan kenarlardan akıp gitmiş, yerlerde kremayı andıran dev lekeler bırakmıştı.

Füniküler duraklarda durmadan son sürat gidiyordu: Halatta bir sorun var herhalde diye düşündü Heather, sanki bu sorunun ucu kendisine dokunmazmış gibi. Çözünüp dağılmakta olan şehrin tepesinde, aşağıda kopan gürültüyü ve çığlıkları duyabilecek kadar alçaktan seyrederek süratle kaydılar.

Vagon daha yukarılara tırmanmaya başlayınca, gidiş yönünde oturan George'un başının ardında Hood Dağı görünür oldu. O yangın kızıllığının yansımasını Heather'ın yüzünde, belki de gözlerinde gören George, tepetaklak olmuş uçsuz bucaksız, alev alev çanağa bakmak, onu kendi gözleriyle görmek için hemen arkasına döndü.

Dağılıp gitmekte olan şehirle şekilsiz gökyüzü arasındaki uçuruma çılgıncasına çekiliyordu vagon.

"Bugün de her şeyde bir aksilik çıkıyor sanki," diye bağırdı vagonun arkalarından bir kadın titreyen bir sesle.

Yanardağdan püsküren lavların ışığı korkunç olduğu kadar muhteşemdi de. Hattın yukarı ucunda, vagonun önünde uzanan meçhul boşlukla karşılaştırıldığında, yanardağın topraktan gelen o muazzam maddi dirimi insana güven telkin ediyordu.

Yeşim gökyüzünden başını çevirip etrafına baktığında Heather'ı kıskıvrak yakalamış olan o önsezi, artık bir mevcudiyetti. Ete kemiğe bürünmüştü. Bir çeşit boşluğun hüküm sürdüğü bir alan ya da bir zaman aralığıydı belki. Yokluğun mevcudiyetiydi: Her şeyin içine düştüğü ve içinden hiçbir şeyin çıkmadığı, nitelikten yoksun, niceliği ölçülüp biçilmez bir kendilikti. Korkunç olmaya korkunçtu, ama aynı zamanda hiçlikten ibaretti. Yanlış yoldu.

Füniküler vagonu son durakta durur durmaz George işte bu hiçliğin içine atıldı. Giderken arkasına dönüp Heather'a baktı, "Beni bekle Heather! Peşimden gelme, sakın kıpırdama!" diye haykırdı ona.

Ama bu kez George'un sözünü dinlemeye çalışmasına rağmen, hiçlik Heather'ı buldu. Bendine sığmıyor, merkezden hızla taşarak yayılıyordu. Heather her şeyin yok olduğunu, kendisinin ise çıkmayan bir sesle, kocasının adım haykıra haykıra o kıyamet karanlığında bir başına yitip gittiğini, nihayet kendi varlığının merkezi etrafında kıvrılıp dertop olmuş halde batarak o çorak uçurumdan aşağı sonsuza dek düştüğünü fark etti.

George Orr, adına irade gücü denen ve doğru zamanda doğru şekilde kullanıldığında hakikaten harikalar yaratan o güç sayesinde, İFAGE Kulesi'ne çıkan merdivenlerin bek mermerini ayaklarının altında buldu. Kendisine sisin, balçığın, çürümüş cesetlerin, sayısız karakurbağasının üstünde yürüyor olduğunu haber veren gözlerine inat, yine de ilerlemeyi sürdürdü. Çok soğuk olmasına karşın havada kızgın metal ve yanan saç veya et kokusu vardı. Giriş salonundan geçti; kubbenin çevresine yazılmış aforizmanın altın harfleri bir anda orasına burasına patır patır düşmeye başladı, İNSANLIĞI İNSANI İ N S N N N N'ler ayaklarına çelme takmaya çalıştı. Kendini bir yürüyen banda attı, ama yürüyen bant görünmez olmuştu; sarmal yürüyen merdivene bindi ve onu iradesinin sarsılmaz gücüyle sürekli takviye ederek hiçliğe doğru tırmandı. Gözlerini yummadı bile.

En üst kata ulaştığında yerlerin buz tutmuş olduğunu gördü. Oldukça saydam görünen buzun kalınlığı yaklaşık bir parmak vardı. Buzun ardında Güney Yarımküre'nin yıldızları görünüyordu. Orr buza adımını atar atmaz bütün yıldızlar, çatlamış çanlar gibi ahenksiz akortsuz, bangır bangır çınladı. Ortalığı saran leş kokusu burada iyice beter olmuş, Orr öğürmeden duramaz hale gelmişti. Elini önüne uzatarak körlemesine ilerledi. Parmakları, Haber'ın ön ofisine açılan ve halen yerli yerinde duran kapının ahşabıyla buluştu; kapıyı göremiyor ama avucunun altında hissedebiliyordu. Bir kurt uludu. Lavlar şehre doğru sökün etti.

Yürümeye devam ederek son kapıya ulaştı. İtip açtı. Kapının öbür yanında hiçlik vardı.

"İmdat!" dedi yüksek sesle, çünkü boşluk onu içine çekiyor, orasından burasından çekiştiriyordu. Tek başına hiçliğin içinden geçip öbür taraftan çıkacak gücü yoktu.

Zihninde belli belirsiz bir kıpırdanma oldu; 'Tiua'k Ennbe Ennbe'yi, Schubert büstünü ve Heather'ın öfkeden küplere binmiş halde, "Ne halt yediğini sanıyorsun sen George!" diyen sesini düşündü. Hiçliği geçmek için elinde avucunda yalnızca bunlar vardı anlaşılan. Yoluna devam etti. Daha ilk adımını atarken, sahip olduğu her şeyi yitireceğini anladı.

Kâbusun göbeğine daldı.

Korkudan meydana gelmiş, soğuk, belli belirsiz kıpırdayan, dönenen bir karanlık onu bir o yana bir bu yana çekip paramparça ediyordu. Artırıcı'nın nerede durduğunu biliyordu. Ölümlü elini şeylerin gidişatı doğrultusunda uzattı. Artırıcı'ya dokundu, el yordamıyla alt düğmeyi buldu ve ona bir kez bastı.

Ancak bundan sonra gözlerini elleriyle kapatarak, dizlerinin bağı çözülmüş halde yere çömeldi,

çünkü korku aklını başından almıştı. Başını kaldırıp baktığında dünya yeniden var oldu. İyi durumda değildi belki, ama hiç değilse yerli yerindeydi.

İFAGE Kulesi'nde değil, hayatında hiç görmediği, daha sönük, daha sıradan bir ofisteydiler şimdi. Haber o koca cüssesiyle kanepeye serilmiş, sakalı havada, yatıyordu. Eskisi gibi kızılkahveydi sakalı, teniyse beyazımsıydı, gri değildi. Gözleri yarı aralıktı ve boşluğa bakıyordu.

Orr kabloları, Haber'ın kafatasıyla Artırıcı arasında ipten solucanlar gibi uzayıp giden elektrotları çekip çıkarttı. Bütün kapakları açık duran makineye baktı; imha etmek gerek bunu, diye düşündü. Ama bu düşündüğünü nasıl gerçekleştireceğine dair ne en ufak bir fikri, ne de bunu denemek gibi bir niyeti vardı. İmha onun tabiatına uygun değildi, hem bir makine herhangi bir hayvandan bile daha masum, daha günahsız bir şeydi. Kullanıcısının niyeti dışında bir niyeti, bir maksadı olamazdı ki bir makinenin.

"Dr. Haber," dedi o koca, ağır omuzları biraz sarsarak. "Haber! Uyanın!"

Koca beden bir süre sonra kımıldadı ve çok geçmeden doğruldu. Hepten pelteye dönmüş, kendini salmıştı. O iri, yakışıklı baş, omuzlar arasından sarkıyordu. Ağız bir karış açık duruyordu. Gözler dosdoğru karanlığın, boşluğun, William Haber'ın merkezindeki yokluğun içine bakıyordu; artık donuk da değillerdi, yalnızca boştular.

Orr Haber'ın görünüşünden ürküp ondan uzaklaştı.

Yardım çağırmam lazım, diye düşündü, bu işin altından tek başıma kalkamam... Ofisten çıktı, hiç tanıdık gelmeyen bir bekleme odasından geçerek koşa koşa merdivenlerden aşağı indi. Bu binaya daha önce hiç gelmemişti ve buranın ne olduğuna ya da nerede olduğuna dair en ufak bir fikri yoktu. Sokağa çıktığında buranın Portland sokaklarından biri olduğunu anladı ama bundan öte bir tahminde bulunamadı. Washington Parkı'yla ve şehrin batı tepeleriyle uzaktan yakından alakası olmayan bir yerdeydi. Daha evvel bir kez olsun yolunun düşmediği bir sokaktı bu.

Haber'ın varlığının boşluğu, rüya gören beyinden dışarı doğru yayılan o etkili kâbus, yerleşik bağlantıları koparmıştı. Orr'un rüyalarının sonucu olan dünyalar veya zamandizinler arasında daima baki kalmış olan o süreklilik şimdi kırılmıştı. Onun yerine kaos çıkmıştı sahneye. Şu anda içinde bulunduğu varoluşa dair bir iki anısı vardı topu topu, onlar da ipe sapa gelmez, biri birini tutmaz şeylerdi; bildiklerinin neredeyse tamamı öteki anılardan, öteki rüya zamanlarından geliyordu.

Bu durumun daha az farkında olan insanlar, bu varoluş kaymasıyla Orr'a kıyasla daha iyi baş edebilirlerdi belki, ama başlarına gelen şeye hiçbir açıklama da getiremeyeceklerinden, kuşkusuz ondan çok daha fazla korkacaklardı. Ortada bu değişimi tetiklemiş olabilecek hiçbir akılcı, olası sebep yokken dünyayı birdenbire manasızca, kökünden değişmiş buluvereceklerdi. Dr. Haber'ın rüyasının ardından daha pek çok ölüm, pek çok dehşet gelecekti.

Tabii kayıplar da. Kayıplar da.

Onu kaybetmiş olduğunu biliyordu; rüyacının etrafını saran o kıyamet boşluğunun içine onun yardımıyla adımını attığı andan itibaren biliyordu hem de. Onu kâbusun yıkıntılarının ve paramparçalığının orta yerinde bir başına bırakarak koşa koşa girdiği o devasa, sahte binayla ve gri insanların dünyasıyla birlikte yitip gitmişti Heather. Artık yoktu o.

Haber için yardım çağırmadı. Haber'a kimse yardım edemezdi. Kendisine de. Yapıp yapabileceği her şeyi yapmıştı. Huzursuzlukla çalkalanan sokaklarda yürümeyi sürdürdü. Sokak tabelalarından, Portland'ın kuzeydoğu kısmında olduğunu çıkardı, şehrin öteden beri pek bilmediği bir bölgesiydi bu. Evler alçaktı ve bazı köşe başlarından yanardağ görünüyordu. Püskürmenin kesildiğini gördü; aslında hiç başlamamış olduğunu. Hood Dağı, kararmakta olan nisan göğüne doğru boz-menekşe renkleriyle, hareketsiz yükseliyordu. Dağ uyuyordu.

Rüyalara dalmış. Rüyalara dalmış.

Orr sokakların birini bitirip diğerine saparak amaçsızca yürüyordu; öyle bitap düşmüştü ki bazen kaldırıma uzanıverip yatmak, biraz soluklanmak geçiyordu içinden, ama yine de durmuyor, yürümeye devam ediyordu. Artık nehre iyice yaklaşmış, daha çok işyerlerinin bulunduğu bir semte girmişti. Muazzam tasarılarla eksik gedik anıların karmakarışık, darmadağınık bir birleşimi olan, yarısı harap olmuş yarısı şekil değiştirmiş şehir adeta bir tımarhaneye dönmüştü; yangınlar ve cinnetler evden eve sıçrıyor, çalınmadık kapı bırakmıyordu. Hal böyleyken, insanlar yine de sanki hiçbir şey olmamış gibi olağan dertlerinin, işlerinin güçlerinin peşindeydi: İki adam bir kuyumcu dükkânını yağmalamakla meşguldü, onların biraz ilerisinde avaz avaz ağlayan kırmızı suratlı bebeğini kucaklamış bir kadın kararlı adımlarla evine yürüyordu.

Artık evi her neredeyse.

11

Yıldızışığı şöyle sordu Var Olmayana: "Usta, sen var mısın, yoksa yok musun?" Ama sorusuna hiçbir cevap alamadı...

CHUANG TZU: XXII

O akşamın bir noktasında, Orr yolunu yitirdiği kaos banliyölerinden Corbett Caddesi'ne nasıl gideceğini bulmaya çalışırken, Aldebaranlı bir Uzaylı onu durdurdu ve kendisiyle birlikte gelmeye ikna etti. Uysal uysal Uzaylının peşine takıldı Orr. Bir süre sonra, Tiua'k Ennbe Ennbe olup olmadığını sordu ona, gerçi öyle olduğuna kendi de pek ihtimal vermeden sormuştu bunu; nitekim Uzaylı kendi adının E'nememen Asfah, onunkininse Jor Jor olduğunu binbir zahmetle açıkladığında da buna aldırış eder görünmedi.

Uzaylı onu nehrin yakınlarında, bir bisiklet tamircisinin üst katında ve o gece neredeyse tıklım tıklım dolu olan Ebedi Umut Kilisesi'nin bitişiğinde bulunan evine götürdü. Dünyanın dört bir yanında türlü çeşitli tanrılar, Pasifik Saatiyle 18.25 ila 19.08 arasında ne olup bittiğine dair bir açıklama yapmaya davet ediliyordu iyi kötü nazik bir dille. Karanlık merdivenlerden ikinci kattaki daireye çıkarlarken alt katta bangır bangır çalan "Rock of Ages" müzikali, kiliseden taşan ilahilerle hoş bir tezat oluşturuyordu. Eve girdiklerinde Uzaylı, Orr'a yorgun göründüğünü söyleyip yatağa uzanmasını tavsiye etti. "Dertlerin sökülmüş kumaşını dikip onaran uyku," dedi.

"Uyumak, ama ya rüya görürsen o uykuda; ah, işte tek pürüz orada," diye yanıtladı Orr. Uzaylıların bu tuhaf iletişim kurma şekillerinde bir keramet var, diye geçirdi içinden; ama buna kafa yoramayacak kadar yorgundu. "Sen nerede yatacaksın?" diye sordu Uzaylıya, yatağın üzerine yığılırcasına otururken.

"Hiçbir yerde," diye yanıtladı Uzaylı, cevabını eşit vurgulu dört heceye bölen mekanik sesiyle.

Orr ayakkabılarının bağlarını çözmek üzere eğildi. Uzaylının yatağını ayakkabılarıyla kirletmek istemiyordu, böyle bir münasebetsizlik kendisine gösterilen iyiliğe karşılık hiç de hoş bir teşekkür olmazdı herhalde. Eğilmek başını döndürdü. "Çok yorgunum," dedi. "Bugün dünya kadar iş yaptım. Daha doğrusu, bir iş yaptım. Ömrümde yaptığım yegâne şey. Bir düğmeye bastım. Allahın belası bir kapama düğmesine basmak, irade gücümün tamamına, varoluşumun bugüne dek biriktirebildiği bütün güce mal oldu."

"İyi bir hayat sürdün," dedi Uzaylı.

Orada sonsuza kadar durmaya niyetliymiş gibi bir köşede dikiliyordu.

Ama orada dikilmiyor aslında, diye düşündü Orr; kendisinin dikilip duracağı, oturacağı, yatacağı ya da var olacağı şekilde dikilmiyordu en azından. Onun dikilişinde bir başkalık vardı. Kendisinin ancak bir rüyada dikilip kalacağı şekilde duruyordu orada. Rüyadaki bir insanın bir yerlerde oluşu gibiydi orada oluşu.

Yatağa sırtüstü uzandı. Karanlık odanın bir ucunda dikilen Uzaylının kendisine duyduğu merhameti ve kollayıcı şefkati apaçık hissediyordu. Bir çift gözle olmasa da onu görüyordu Uzaylı; ömürsüz, etten kemikten, zırhsız, olasılıkların girdabına kapılmış giden, son derece savunmasız, tuhaf bir yaratık olarak görüyordu, yardıma ihtiyacı olan bir şey olarak. Orr buna aldırmıyordu. Yardıma gerçekten ihtiyacı vardı. Ağır basan yorgunluk, yavaş yavaş gömülmekte olduğu denizdeki bir akıntı

dalgası gibi kucaklayıp götürdü onu. "*Er' perrehnne*," diye mırıldandı uykuya teslim olarak.

"*Er' perrehnne*," diye yanıtladı E'nememen Asfah ses çıkarmadan.

Orr uyudu. Rüya gördü. Hiçbir pürüz çıkmadı. Rüyaları, açık denizin tüm kıyılardan uzak dalgaları gibi, derin ve zararsız, hiçbir yere çarpıp kırılmadan, hiçbir şeyi değiştirmeden gelip geçti, kabarıp indi. Varlık denizinin bütün diğer dalgaları arasında saf tutarak o bilindik dansı yaptılar. Uykusunda, o kocaman, yeşil deniz kaplumbağaları, denizin derinliklerine dalıp kendi doğal ortamlarında ağır, yorulmak bilmez bir zarafetle doya doya yüzdü.

Haziranın ilk günlerinde ağaçlar tepeden tırnağa yapraklanmış, güller açmıştı. Eskinin, adına Portland gülü denen o kocaman, yabani otlar kadar dayanıklı gülleri, şehrin dört bir yanında, dikenli sapları üzerinde pembe pembe çiçeğe durmuştu. Her şey iyiden iyiye yoluna girmişti. Ekonomi yavaş yavaş toparlanıyordu. İnsanlar çimlerini biçiyorlardı.

Orr, Portland'ın biraz daha kuzeyine düşen Linnton'daki Federal Akıl Hastanesi'ndeydi. Doksanlı yılların başında inşa edilmiş hastane binaları, Willamette'in kıyısındaki sulak çayırlara ve St. Johns Köprüsü'nün gotik zarafetine tepeden bakan büyük bir kayalık üzerinde yükseliyordu. Nisan sonu ve mayıs ayı boyunca hastane, şimdilerde "Kırılma" adıyla anılan o akşamın açıklanamaz olaylarının ardından patlak veren psikolojik çöküntü salgını yüzünden hıncahınç dolup taşmıştı; ama bu salgın nihayet yatışmış ve hastane hıncahınç doluluğun ve yetersiz sayıda personelin kural olduğu o berbat olağan düzenine dönmüştü.

Yumuşak, alçacık bir sesle konuşan uzun boylu bir hademe Orr'u yukarı, tek kişilik odaların bulunduğu kuzey kanadına çıkardı. Bu kanada açılan kapı ve içerideki bütün odaların kapıları, yerden bir buçuk metre yüksekte, parmaklıklı küçük birer gözetleme deliği olan ağır kapılardı ve hepsi de kilitliydi.

"Öyle başa çıkılmaz hastalardan değil aslında," dedi hademe koridorun kapısını açarken. "Bir saldırganlığı olmadı bugüne kadar. Ama öteki hastalar üzerinde kötü bir etkisi var nedense. İki ayrı koğuşta denedik, olmadı. Hiçbirinde barınamadı. Diğerleri ondan korkuyordu, hem nasıl, ömrümde böyle bir şey görmedim. Sonuçta bütün hastalar birbirlerinden etkilenir, toplu panik nöbetleri geçirirler, işlerin zıvanadan çıktığı olaylı geceler vesaire olur ama bununki apayrı bir durumdu. Hastalar ondan korkuyordu. Geceleri ondan kaçmak için kapıları tırmalıyorlardı. Halbuki onun tek yaptığı öylece yatmaktı. Burada insan her türlü şeye tanık oluyor, er ya da geç. Hem nerede olduğu da pek umurunda değil sanırım. İşte geldik." Kapının kilidini açtı, önden giderek Orr'u odaya aldı. "Ziyaretçin var Dr. Haber," dedi.

Haber zayıflamıştı. Mavi beyaz pijamaları üstünden dökülüyordu. Saçı ve sakalı eskisinden daha kısa kesilmişti, ama bakımlı ve muntazam görünüyordu. Yatakta oturmuş, boşluğa bakıyordu.

"Dr. Haber," dedi Orr, ama bundan gerisini getiremedi; ona karşı katlanılmaz bir acıma ve korku duyuyordu içinde. Haber'ın neye baktığını biliyordu. Kendi de görmüştü onun gördüğünü. Nisan 1998'den sonraki dünyaya bakıyordu Haber. Dünyanın zihin tarafından yanlış anlaşılmış haline bakıyordu: kötü rüyaya.

T. S. Eliot'ın bir şiirinde, insanın gerçekliğin fazlasına tahammül edemediğini söyleyen bir kuş vardır; oysa kuş yanılıyor. İnsan evrenin bütün ağırlığını seksen yıl boyunca gıkını çıkarmadan taşıyabilir sırtında. Asıl gerçekdışılıktır onun tahammül edemediği.

Haber yitmişti. Teması yitirmişti.

Orr bir kez daha konuşmaya yeltendi, ama söyleyecek söz bulamadı. Gerileyip dışarı çıktı ve hemen ardından yetişen hademe kapıyı kapatıp kilitledi.

"Yapamayacağım," dedi Orr. "İmkânsız."

"İmkânsız," dedi hademe.

Koridorda yürürlerken o yumuşak sesiyle ekledi: "Doktor Walters, onun bir zamanlar geleceği çok parlak bir bilimadamı olduğunu anlattı bana."

Orr şehir merkezine vapurla döndü. Ulaşıma halen bir karmaşa hâkimdi: Yaklaşık altı ayrı toplu taşıma sisteminin bölük pörçük parçaları, kalıntıları ve yeni başlayan çalışmaları şehrin altını üstüne getirmiş vaziyetteydi. Reed Üniversitesi'nin metro istasyonu vardı ama metrosu yoktu; Washington Parkı'na giden füniküler hattı, Willamette'in altından geçen yarım kalmış bir tünelin ağzında son buluyordu. Bu meyanda, girişimci adamın teki, bir zamanlar Willamette ile Columbia arasında gezinti turları yapan birkaç tekneyi elden geçirmiş, bunlarla Linnton, Vancouver, Portland ve Oregon City arasında tarifeli seferler düzenlemeye başlamıştı. Bu sayede yolculuklar daha keyifli oluyordu.

Orr akıl hastanesine gidebilmek için bir saatlik öğle tatilini uzatmıştı. İşvereni -Uzaylı E'nememen Asfah- çalışma saatlerini umursamazdı, onun için önemli olan kaç saat çalışıldığı değil, yapılan işti. O işin ne zaman yapıldığı ise yalnızca kişinin kendisini alakadar ederdi. Orr kendi işinin büyük bölümünü sabah kalkmadan, yatağında yarı uyanık yattığı bir saatlik süre içinde yapıp bitiriyordu.

Mutfak Teknesi'ne dönüp atölyedeki çizim masasının başına geçtiğinde saat üç olmuştu. Asfah mağaza bölümünde müşterilerle ilgileniyordu. Üç kişiden oluşan bir tasarımcı kadrosu ve envai çeşit mutfak gereci üreten bir sürü imalatçıyla da anlaşması vardı. Mutfakla ilgili akla gelip gelebilecek her çeşit mal vardı ellerinde: zücaciye, tencere tava takımları, mutfak donanımları, küçük aletler, aksesuvarlar, kısacası beyaz eşya dışında her şey. Kırılma'nın ardından sanayi ve dağıtım korkunç bir karmaşanın pençesine düşmüştü; kendi dertleri kendilerine yeten ulusal ve uluslararası hükümetler sersemliklerini haftalar boyu üstlerinden atamadıklarından, bu sektörlerde ister istemez bir boş vermişlik, bir bırakınız yapsınlar hali hüküm sürmeye başlamıştı ve bu dönemde ayakta kalmayı veya atılımda bulunmayı başaran küçük özel şirketler şimdi avantajlı bir konuma gelmişti. Oregon'da bu kapsama giren ve tümü de gündelik kullanıma yönelik malların alım satımıyla uğraşan şirketlerin bir kısmı Aldebaranlılar tarafından işletiliyordu; el becerisi gerektiren her türlü iş için yanlarında insan çalıştırmak zorunda olsalar da, Aldebaranlılar başarılı yöneticilerdi ve daha da önemlisi, olağanüstü satıcılardı. Hükümet de onları seviyordu, zira hükümetin şart koştuğu kısıtlamaları ve denetimleri seve seve, itirazsız kabul ediyorlardı. Hükümetin bu önlemleriyle birlikte, dünya ekonomisi de yavaş yavaş toparlanma yoluna girmişti. O kadar ki, insanlar yeniden gayrisafı milli hasıladan bahseder olmuş ve Başkan Merdle, Noel'den önce işlerin muhtemelen eski gidişatına dönmüş olacağı öngörüsünde bulunmuştu.

Asfah toptan olduğu kadar perakende satış da yapıyordu ve Mutfak Teknesi hem züccaciye ürünlerinin sağlamlığı, hem de uygun fiyatları sayesinde tutulan bir marka haline gelmişti. Kırılma'dan bu yana, o malum nisan akşamı kendilerini bir anda içinde yemek yapar buldukları beklenmedik, yabancı mutfakları yeni baştan dayayıp döşemeye koyulan ev kadınlarının ayağı mağazaya iyiden iyiye alışmış, müşterilerin sayısı her geçen günle birlikte daha da artar olmuştu. Orr birinin, "Şu yumurta çırpacağından bir tane istiyorum," dediğini duyduğunda, kesme tahtaları için seçilecek tahta numunelerini gözden geçirmekle meşguldü ve duyduğu ses ona karısının sesini anımsattığından ayağa kalkıp mağaza bölümüne bakındı. Asfah otuz yaşlarında, orta boylu, kahverengi bir kadına bir şeyler gösteriyordu, kadının biçimli bir başı ve bu başı çevreleyen kısa, kıvırcık siyah saçları vardı.

"Heather," dedi Orr ortaya çıkarak.

Kadın arkasına döndü, George'a bir ömür gibi gelen bir süre yüzüne baktı. "Orr," dedi nihayet. "George Orr. Değil mi? Nereden tanışıyorduk acaba?"

"Şeyden-" Duraksadı. "Yanlış hatırlamıyorsam avukattınız değil mi?"

E’nememen Asfah, elinde yumurta çırpacağıyla, yeşilimsi zırhı içinde dağ gibi azametle duruyordu.

"Yoo. Hukuk sekreteriyim. Rutti ve Goodhue’da çalışıyorum, Pendleton Binası’nda."

"Hah, orada tanıştık herhalde. Bir kez yolum düşmüştü oraya. Bunu, şey, çırpacağı beğendiniz mi? Ben tasarladım." Raftan başka bir yumurta çırpacağı alıp kadına gösterdi. "Ne kadar dengeli, bakın. Hem çabucak çırpar. Genelde bu telleri ya fazla gergin ya da fazla ağır yapıyorlar, tabii Fransa haricinde."

"Görünüşü hoş," dedi kadın. "Evimde eski bir elektrikli mikser var aslında, ama en azından duvara asmak için bir tane de bunlardan almak istedim. Burada mı çalışıyorsunuz? Eskiden burada çalışmıyordunuz sanki. Şimdi hatırladım. Stark Sokağı’nda bir yerde çalışıyordunuz ve Gönüllü Terapi için bir doktora gidiyordunuz."

Heather’ın neyi ne kadar hatırladığını hiç kestiremediği gibi, onun hatırladıklarını kendi anı katmanlarıyla nasıl bağdaştıracağını da bilemiyordu Orr.

Kendi karısı tabii ki gri tenli bir kadındı. Özellikle de Ortabatı’da ve Almanya’da halen gri tenli insanlar vardı söylendiğine göre, ama geri kalan insanların çoğu yeniden beyaz, kahverengi, siyah, kızıl ve sarı ten renklerine veya bunların karışımlarına dönüş yapmıştı. Kendi karısının gri ve bu kadından katbekat daha sevecen biri olduğunu düşündü içten içe. Bu Heather pirinç kilit mandallı kocaman siyah bir el çantası taşıyor ve muhtemelen çantasından brendi dolu bir cep şişesini de hiç eksik etmiyordu; halinde tavrında bir sertlik vardı. Karısıysa yumuşak huyluydu, kavgacı bir tabiatı yoktu, esasen cesur bir kadın olmasına rağmen davranışları itibarıyla çekingendi. Karşısında duran, tanıdığı bildiği karısı değil, ondan çok daha haşin bir kadındı; cevval, çetin ceviz bir kadın.

"Doğru," dedi George. "Yani Kırılma’dan önce öyleydi. Biz... şey. Aslında, Bayan Lelache, öğle yemeğinde buluşmak üzere sözleşmiştik sizinle. Dave’in yerinde, hani Ankeny Caddesi’ndeki. Ama o buluşma asla gerçekleşmedi."

"Soyadım Lelache değil artık, o kızlık soyadımdı. Artık Bayan Andrews’um."

Kadın onu merakla süzdü. George olduğu yerde durup gerçekliğe tahammül etti.

"Kocam Yakındoğu’daki savaşta öldü," diye ekledi kadın.

"Anlıyorum," dedi Orr.

"Bütün bu şeylerin tasarımını siz mi yapıyorsunuz?"

"Küçük aletlerin ve benzeri öteberinin çoğunu ben tasarlıyorum. Tencere tava takımlarını da. Ya buna ne dersiniz, beğendiniz mi?" Bir raftan altı bakır bir çaydanlık bulup çıkardı; kocaman olmasına rağmen son derece şık görünümlü bir şeydi; tıpkı bir yelkenli gibi, ihtiyaçtan doğan büyüklüğü içersinde gayet orantılıydı.

"Kim beğenmez ki?" dedi Heather ellerini iki yana açarak. Orr çaydanlığı kadına uzattı. Kadın onu elinde şöyle bir tartıp hayran gözlerle inceledi. "Böyle şeyler hoşuma gidiyor," dedi.

George başını salladı.

"Gerçek bir sanatçısınız siz. Çok güzel bu."

"Bay Orr elle tutulur nesnelerin uzmanıdır," diye söze karıştı mağaza sahibi, mekanik sesiyle sol dirseğinden konuşarak.

"Tamam, hatırladım şimdi," dedi Heather birdenbire. "Tabii ya, Kırılma’dan önceydi, o yüzden beynimin içinde böylesine çorbaya dönmüş bir halde bu anılar. Gerçeğe dönüşen rüyalar görüyordunuz siz, daha doğrusu rüyalarınızın gerçeğe dönüştüğünü düşünüyordunuz. Öyle değil mi? O doktor sürekli daha çok rüya görmeniz için size baskı yapıyordu, sizse bunu istemiyor, Gönüllü Terapi

için ona gitmekten kurtulmanın bir yolunu arıyordunuz, tabii ondan kaçarken Zorunlu Terapi'ye tutulmadan. Gördünüz mü bakın, gayet iyi hatırlıyorum. Ne oldu peki? Muradınıza erebildiniz mi? Kafa doktorunuzu değiştirdiler mi sonunda?"

"Hayır. Ben kafamı değiştirdim," dedi Orr ve güldü. Kadın da güldü.

"Rüyalarınız konusunda ne yaptınız peki?"

"Şey... rüya görmeye devam ettim."

"Dünyayı değiştirebildiğinizi sanıyordum. Böyle mi değiştirdiniz değiştire değiştire? Bu karman çorman dünyayı mı layık gördünüz bize?"

"Bununla idare edeceğiz mecburen."

Kendi de daha az karman çorman olmuş bir dünyayı yeğlerdi doğrusu, ama ona fikir soran olmamıştı. Hem hiç değilse Heather da bu dünyanın içindeydi. Onu bulabilmek için elinden geleni yapmış, sonunda bulamayınca da teselliyi işinde aramıştı; hoş, işi de teselliden yana pek bir şey vermemişti kendisine ya, yapmak için yaratılmış olduğu işti nihayetinde ve o da sabırlı bir adamdı.

Ama artık kayıp karısı için nicedir sessiz sedasız tuttuğu beyhude yas bitmek zorundaydı, çünkü karısı buracıktaydı, kalbi bir kez daha ebediyen fethedilmeyi bekleyen sert, dik başlı, kırılgan bir yabancı olarak tam karşısında duruyordu.

Onu tanıyordu, bu yabancıyı tanıyordu, onu nasıl konuşturacağını, nasıl güldürebileceğini biliyordu. "Bir fincan kahve içmeye ne dersiniz?" diye sordu nihayet. "Hemen bitişiğimizde bir kafe var. Mola verme zamanım da gelmişti."

"Hadi canım, ne molası..." dedi kadın; saatine baktı, beşe çeyrek vardı. Gözleri Uzaylıdan yana çevrildi. "Bir fincan kahve iyi olurdu tabii, ama bilmem ki-"

"On dakika içinde dönerim E'nememen Asfah," dedi Orr işverenine, yağmurluğunu almaya giderken.

"Bütün akşam senin," dedi Uzaylı. "Vakit var. Dönüşler var. Gitmek dönmektir."

"Çok teşekkür ederim," dedi Orr ve patronuyla el sıkıştı. O koca, yeşil yüzgecin kendi insan eline dokunuşu serindi. Heather ile birlikte yazın ılık, yağmurlu akşamüstüne çıktı. Uzaylı, dükkânın camlı ön cephesinin gerisinden, akvaryumdaki bir deniz yaratığı dışarıyı nasıl izlerse öyle izledi onları, geçip gittiklerini ve sisin içinde gözden kaybolduklarını gördü.

BK KLASİKLERİ

RÜYANIN ÖTE YAKASI

THE LATHE OF HEAVEN

URSULA LE GUIN

"TEKRAR TEKRAR OKUNUR" THE TIMES

